

ЧАЛГЫНДОО ЖАНА КОНТРЧАЛГЫНДОО ИШИНИН МАСЕЛЕЛЕРИ БОЮНЧА АЙРЫМ МЫЙЗАМ АКТЫЛАРЫНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

1-берене

«Электр жана почта байланышы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомосттору, 1998-жыл, №8, 230а-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

21-статьяда:

а) статьянын аталышы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын: «21-статья. Атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо иш-чараларын жүргүзүүдө байланыш операторлорунун милдеттери жана байланыш кызматын пайдалануучулардын укуктарын чектөө»;

б) 1-пункт төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

«1. Байланыш операторлору байланыш тармактарында атайын тергөө иш-аракеттерин жүргүзүүдө тергөөчүгө жана контрчалгындоо ишин жүзөгө ашыруучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдарга байланыш кызматын пайдалануучулар жөнүндө маалыматты, ошондой эле бул органдарга жүктөлгөн тапшырмаларды аткаруу үчүн зарыл башка маалыматты берүүгө, аларга байланыштын бардык тармактарында жана каналдарында атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнүн уюштуруучулук жана программалык-техникалык мүмкүнчүлүктөрүн, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурларда, маалыматтар базасына жана байланыш операторунун автоматташтырылган тутумуна жетүүнү камсыз кылууга милдеттүү.»;

в) 2-пунктунда «изин суутпай издөө» деген сөздөр «атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо» деген сөздөргө алмаштырылсын;

г) 4-пунктунда:

- биринчи абзацта «изин суутпай издөө тутумунун» жана «изин суутпай издөө иш-чараларын жүзөгө ашыруунун» деген сөздөр тиешелүү түрдө «атайын тергөө иш-аракеттеринин жана контрчалгындоо иш-чараларынын тутумунун» жана «атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо иш-чараларын жүзөгө ашыруунун» деген сөздөргө алмаштырылсын;

- экинчи абзацы «байланыш тармактарында (каналдарында)» деген сөздөрдөн кийин «атайын» деген сөз менен толукталсын;

д) 5-пункттун биринчи жана үчүнчү абзацтарында «изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдын жетекчилеринин биринин» деген сөздөр «улуттук коопсуздук органынын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын» деген сөздөргө алмаштырылсын;

е) 6-пунктта «изин суутпай издөө» деген сөздөр «атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо» деген сөздөргө алмаштырылсын;

ж) 7-пунктта «изин суутпай издөө» деген сөздөр «атайын тергөө иш-аракеттерин жана контрчалгындоо» деген сөздөргө алмаштырылсын.

2-берене

«Административдик иштин негиздери жана административдик жол-жоболор жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2015-ж., №7, 1045-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

2-берененин 4-бөлүгүнүн 2-пункту «изин суутпай издөө» деген сөздөрдөн кийин «, тышкы чалгындоо жана контрчалгындоо» деген сөздөр менен толукталсын.

3-берене

«Жеке мүнөздөгү маалымат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №4, 340-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

15-статьянын 1-бөлүгүнүн 2-пунктунун «а» пунктчасы «изин-суутпай-иликтөө» деген сөздөрдөн кийин «, тышкы чалгындоо жана контрчалгындоо» деген сөздөр менен толукталсын.

4-берене

«Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2006-ж., №11, 981 -ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

5-статьянын 2-пунктунун 3-пунктчасы «изин-суутпай издөө» деген сөздөрдөн кийин «, тышкы чалгындоо жана контрчалгындоо» деген сөздөр менен толукталсын.

5-берене

«Кыйноолорду жана башка катаал, адамгерчиликсиз же кадыр-баркты басмырлаган мамиленин жана жазанын түрлөрүнүн алдын алуу боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук борбору жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2012-ж., №7, 2715-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

4-берененин 2-бөлүгү «ыкчам-издөө» деген сөздөрдөн кийин «, контрчалгындоо» деген сөз менен толукталсын.

6-берене

Ушул Мыйзам, расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирүүчү ушул берененин экинчи абзацын кошпогондо, расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети алты айлык мөөнөттө өзүнүн чечимдерин ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

С.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2022-жылдын 30-июну, №53

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ ПО ВОПРОСАМ РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ И КОНТРАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики
25 мая 2022 года

Статья 1

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об электрической и почтовой связи» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1998 г., №8, ст. 230а) следующие изменения:

в статье 21¹:

а) наименование статьи изложить в следующей редакции: «Статья 21¹. Обязанности операторов связи и ограничение прав пользователей услугами связи при проведении специальных следственных действий и контрразведывательных мероприятий»;

б) пункт 1 изложить в следующей редакции:

«1. Операторы связи обязаны предоставлять следователю при проведении специальных следственных действий и уполномоченным государственным органам, осуществляющим контрразведывательную деятельность в сетях связи, информацию о пользователях услугами связи, а также иную информацию, необходимую для выполнения возложенных на эти органы задач, обеспечивать им организационные и программно-технические возможности проведения специальных следственных действий и контрразведывательных мероприятий во всех сетях и на каналах связи, доступ к базам данных, автоматизированным системам оператора связи в случаях, установленных законодательством Кыргызской Республики.»;

в) в пункте 2 слова «оперативно-розыскных» заменить словами «специальных следственных действий и контрразведывательных»;

г) в пункте 4:

- в абзаце первом слова «системы оперативно-розыскных» и «осуществления оперативно-розыскных» заменить словами «системы специальных следственных действий и контрразведывательных» и «осуществления специальных следственных действий и контрразведывательных» соответственно;

- абзац второй после слов «государственными органами» дополнить словом «специальных»;

д) в абзацах первом и третьем пункта 5 слова «одного из руководителей органа, осуществляющего оперативно-розыскную деятельность» заменить словами «уполномоченного должностного лица органа национальной безопасности»;

е) в пункте 6 слова «оперативно-розыскных» заменить словами «специальных следственных действий и контрразведывательных»;

ж) в пункте 7 слова «оперативно-розыскную» заменить словами «специальные следственные действия и контрразведывательную».

Статья 2

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об основах административной деятельности и административных процедурах» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2015 г., №7, ст. 1013) следующее изменение:

пункт 2 части 4 статьи 2 после слов «оперативно-розыскной» дополнить словами «, внешней разведывательной и контрразведывательной».

Статья 3

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об информации персонального характера» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №4, ст. 340) следующее изменение:

подпункт «а» пункта 2 части 1 статьи 15 после слов «оперативно-розыскной» дополнить словами «, внешней разведывательной и контрразведывательной».

Статья 4

Внести в Закон Кыргызской Республики «О доступе к информации, находящейся в ведении государственных органов и органов местного самоуправления Кыргызской Республики» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2006 г., №11, ст. 981) следующее изменение:

подпункт 3 пункта 2 статьи 5 после слов «оперативно-розыскной» дополнить словами «, внешней разведывательной и контрразведывательной».

Статья 5

Внести в Закон Кыргызской Республики «О Национальном центре Кыргызской Республики по предупреждению пыток и других жестоких, бесчеловечных или унижающих достоинство видов обращения и наказания» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2012 г., №7, ст. 2715) следующее изменение:

часть 2 статьи 4 после слов «оперативно-розыскных» дополнить словом «, контрразведывательных».

Статья 6

Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования, за исключением абзаца второго настоящей статьи, которая вступает в силу со дня официального опубликования.

Кабинету Министров Кыргызской Республики в шести месячный срок привести свои решения в соответствие с настоящим Законом.

Президент
Кыргызской Республики

г.Бишкек, 30 июня 2022 года, №53

С.ЖАПАРОВ

ТЫШКЫ ЧАЛГЫНДОО ИШИ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

Ушул Мыйзам тышкы чалгындоо ишинин укуктук негиздерин жана аны жүзөгө ашыруунун мыйзамдуулугуна кепилдиктер тутумду аныктайт.

2-берене. Негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй түшүнүктөр пайдаланылат:

1) **тышкы чалгындоо иши** – Кыргыз Республикасынын тышкы чалгындоо органдарынын өз ыйгарым укуктарынын чегинде чалгындык маалыматты табуу, иштеп чыгуу жана пайдалануу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу кызыкчылыгында мамлекет жүргүзүүчү чараларды ишке ашырууга көмөк көрсөтүү иши;

2) **тышкы чалгындоо** – Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу үчүн Кыргыз Республикасынын аймагындагы жана анын чегинен тышкары улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык жүзөгө ашырылуучу ачык жана жашыруун чалгындоо, уюштуруу жана башкаруу чараларынын тутуму;

3) **тышкы чалгындоо органдары** – компетенциясына тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруу кирген Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдарынын, аскердик чалгындоо органдарынын жана мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын бөлүмдөрү;

4) **чалгындоо маалыматы** – чет мамлекеттердин, атайын кызматтардын, эл аралык, чет өлкөлүк жана башка, анын ичинде террористтик, сепаратисттик, экстремисттик уюмдардын, кылмыштуу топтордун (кылмыштуу уюмдардын), ошондой эле айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч туудурган реалдуу жана потенциалдуу мүмкүнчүлүктөрү, иш-аракеттери, пландары жана ниеттери жөнүндө тышкы чалгындоо органдары табуучу жана пайдалануучу маалыматтар.

3-берене. Тышкы чалгындоо ишинин укуктук негизи

Кыргыз Республикасынын Конституциясы, ушул Мыйзам жана улуттук коопсуздукту камсыздоо чөйрөсүндөгү башка ченемдик укуктук актылар, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдер тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруучу органдардын укуктук негизин түзөт.

4-берене. Тышкы чалгындоо ишинин принциптери

Тышкы чалгындоо иши төмөнкү принциптердин негизинде жүзөгө ашырылат:

1) мыйзамдуулук;
2) адамдын жана жарандын укуктарын сыйлоо жана сактоо;
3) ачык жана жашыруун усулдардын жана каражаттардын айкалышы;
4) конспирация.

5-берене. Тышкы чалгындоо ишинин милдеттери

1. Тышкы чалгындоо ишинин милдеттери төмөнкүлөр болуп саналат:

1) Кыргыз Республикасынын Президентин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешин жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетин саясий, экономикалык, аскердик жана илимий-техникалык жааттарда чечим кабыл алуу үчүн зарыл чалгындоо маалыматтары менен камсыз кылуу;

2) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук жаатындагы саясатын ийгиликтүү ишке ашырууга өбөлгө түзүүчү шарттарды камсыз кылуу;

3) экономикалык өнүгүүгө, илимий-техникалык прогресске жана Кыргыз Республикасынын коопсуздугун аскердик-техникалык камсыз кылууга көмөк көрсөтүү.

2. Тышкы чалгындоо иши ушул Мыйзамда каралбаган тапшырмаларды аткаруу үчүн жүзөгө ашырылышы мүмкүн эмес.

6-берене. Тышкы чалгындоо органдарынын иш чөйрөлөрү

Тышкы чалгындоо органдарынын иши өз ыйгарым укуктарынын чегинде төмөнкүлөр тарабынан жүзөгө ашырылат:

1) саясий, экономикалык, маалыматтык жана илимий-техникалык чөйрөлөрдө, атайын байланыш түрлөрүн уюштуруу жана эксплуатациялоо, атайын техникалык жана башка каражаттарды пайдалануу чөйрөсүндө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жайгашкан анын мекемелеринин жана Кыргыз Республикасынын чегинен сырткары ишсапарга жиберилген, өзүнүн ишинин теги боюнча мамлекеттик сырга жеткиликтүүлүгү бар Кыргыз Республикасынын жарандарынын коопсуздугун камсыз кылуу чөйрөсүндө Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдарынын бөлүмдөрү;

2) аскердик, аскердик-саясий, аскердик-техникалык, аскердик-экономикалык жана экологиялык чөйрөлөрдө аскердик чалгындоо органдары;

3) мамлекеттик чек араны кайтаруу боюнча милдеттерди аткарууда мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндө ыйгарым укуктуу органдын бөлүмдөрү тарабынан.

7-берене. Тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруудагы конспирация

1. Тышкы чалгындоо иши төмөнкү маалыматтарды жашыруун сактоо менен жүзөгө ашырылат:

1) тышкы чалгындоо ишин уюштуруу, анын тактикасы, күчтөрү, каражаттары, усулдары, пландары, абалы, натыйжалары жана каржылануусу тууралуу;

2) тышкы чалгындоо органдарына жарандардын жардам көрсөтүүлөрү тууралуу;

3) тышкы чалгындоо органдарына купуя негизде көмөк көрсөткөн жарандар жөнүндө;

4) тышкы чалгындоо органдарынын ыкчам киргизүүгө катышып жаткан же катышкан кызматкерлери, жашыруун кызматкерлер жөнүндө жана тышкы чалгындоо органдарынын башка кызмат адамдары тууралуу;

5) тышкы чалгындоо органдары тарабынан өткөрүлүп жаткан иш-чаралар жөнүндө жана жүзөгө ашырылуучу башка иштер тууралуу;

6) тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруудагы эл аралык кызматташтык жөнүндө.

2. Ушул беренедө көрсөтүлгөн маалыматтар мамлекеттик жашыруун сырды түзөт.

2-глава. Тышкы чалгындоо органдарынын ишин уюштуруу

8-берене. Чалгындоо ишинин усулдары жана каражаттары

1. Тышкы чалгындоо органдары тышкы чалгындоо ишин өз алдынча, ошондой эле өз ара аракеттенүү менен жүзөгө ашырат.

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

2. Тышкы чалгындоо органдары чалгындоо иши процессинде, алардын өзгөчө мүнөздөрү бул иштин шарттары менен аныкталуучу ачык жана жашыруун усулдарды жана каражаттарды пайдалануусу мүмкүн.

3. Чалгындоо ишинин усулдары жана каражаттары адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна, ошондой эле айлана-чөйрөгө зыян келтирбөөгө тийиш.

4. Чалгындоо ишин жүзөгө ашыруу процессинде тышкы чалгындоо органдарына белгилүү болгон жеке жашоо же коммерциялык, банктык же мыйзам менен корголгон башка купуя сыр жөнүндө маалымат ачыкка чыгарылбоого тийиш.

5. Тышкы чалгындоо органдары чалгындоо ишинин максатына жетиш үчүн маалымат тутумдарын, видео жана аудио жаздырууну, фото сүрөткө тартууну, ошондой эле ушул берененин 2 жана 3-бөлүктөрүнүн талаптарына жооп берген башка усулдарды жана каражаттарды түзүүгө, сатып алууга жана пайдаланууга укуктуу.

9-берене. Чалгындоо маалыматтарын берүү

1. Чалгындоо маалыматтары Кыргыз Республикасынын Президентине, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине берилет.

2. Тышкы чалгындоо органдарынын жетекчилери чалгындоо маалыматтарынын аныктыгы, объективдүүлүгү жана өз убагында берилиши үчүн жеке жоопкерчилик тартат.

3. Чалгындоо маалыматты берилген кызмат адамдары маалыматтагы мамлекеттик сырды камтыган маалыматтарды же көрсөтүлгөн маалыматтардын булактарын ачыктаган маалыматты ачыкка чыгарганы үчүн мыйзамда белгиленген жоопкерчиликти тартат.

10-берене. Тышкы чалгындоо иши жөнүндө маалыматтарды коргоо

1. Тышкы чалгындоо органдары тарабынан алынган чалгындоо маалыматы мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарга кирет.

2. Тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашырууда тышкы чалгындоо органдарына купуя негизде көмөк көрсөткөн адамдар жөнүндө маалымат мамлекеттик сырды түзөт жана ушул Мыйзамга, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө мыйзамдарга ылайык корголууга тийиш жана алардын жазуу жүзүндөгү уруксаты менен гана ачыкка чыгарылышы мүмкүн.

3. Мамлекеттик сырды түзгөн тышкы чалгындоо иши жөнүндө маалыматтарга белгиленген тартипте жол берилген адамдар аларды ачыкка чыгарганы үчүн кылмыш-жаза жоопкерчилигин тартат.

4. Тышкы чалгындоо ишине тиешелүү документтер жана башка материалдар тышкы чалгындоо органдарында сакталат.

11-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын компетенциясы

Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдарынын компетенциясына төмөнкүлөр кирет:

1) тышкы чалгындоо органдарынын тышкы чалгындоо ишин координациялоо;

2) тышкы чалгындоо ишинин милдеттерин ишке ашырууда өз компетенциясынын алкагында улуттук коопсуздукту камсыз кылуу тутумуна тартылган мамлекеттик органдарды координациялоону жана өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылуу.

12-берене. Тышкы чалгындоо органдарынын ыйгарым укуктары

1. Чалгындоо ишинин максатына жетишүү үчүн тышкы чалгындоо органдарына төмөнкүдөй ыйгарым укуктар берилет:

1) Кыргыз Республикасынын аймагында жана анын чегинен тышкары чалгындоо ишин жүзөгө ашыруу, аны уюштуруу жана жүзөгө ашыруу тактикасын аныктоо;

2) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуунун кызыкчылыгында чалгындоо маалыматын табуу;

3) жеке адамдарды алардын макулдугу менен купуя кызматташууга тартуу;

4) кадрдык курамды шифрлөө боюнча жана бул максатта башка ведомстволук таандыктыкты пайдалануу менен анын ишин уюштуруу боюнча чараларды жүзөгө ашыруу;

5) конспирация максатында тышкы чалгындоо органдарынын кадрдык курамынын кызматкерлеринин өздүгү, бөлүмдөрүнүн, уюмдарынын, имараттарынын жана транспорт каражаттарынын ведомстволук таандыктыгы шифрленген документтерди пайдалануу;

6) тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруу үчүн мыйзамда белгиленген тартипте мамлекеттик органдар, уюмдар, ишканалар, мекемелер менен өз ара аракеттенүү;

7) мамлекеттик органдардан, менчигинин түрүнө карабастан уюмдардан, ишканалардан, мекемелерден зарыл болгон маалыматтарды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте алуу;

8) укукка каршы иш-аракеттерден жана коркунучтардан өз күчүн, каражаттарын жана маалыматтарын коргоо аркылуу жеке коопсуздугун камсыз кылуу;

9) өз ыйгарым укуктарынын чегинде Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жайгашкан мекемелеринде жана алардын персоналынын коопсуздугун, маалымат коопсуздугун кошуп алганда, камсыз кылууга катышуу;

10) контрчалгындоо иши жөнүндө мыйзамга ылайык контрчалгындоо ишин жүзөгө ашыруу;

11) радиотехникалык жана радиоэлектрондук чалгындоону жүзөгө ашыруу;

12) коргоого алынган байланыш тутумдарын пайдалануу;

13) маалымат тутумдарын, байланыш жана маалымат берүү тутумдарын, маалыматты коргоо каражаттарын түзүү, сатып алуу, эксплуатациялоо, ошондой эле электрондук мейкиндикте маалымат жыйноону жүзөгө ашыруу;

14) чет мамлекеттердин чалгындоо жана контрчалгындоо кызматтары менен өз ара аракеттенүү;

15) өз ишин камсыз кылуу үчүн финансылык жана башка каражаттарды тартуу;

16) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу.

2. Тышкы чалгындоо органдары өз ыйгарым укуктарын ишке ашыруу үчүн контрчалгындоо иши жөнүндө мыйзамга ылайык иш-чараларды өткөрө алышат.

13-берене. Тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлеринин укуктук абалы

1. Тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлери аскер кыз-

матчылары үчүн мыйзамдарда каралган милдеттерди аткарышат, укуктарга жана жеңилдиктерге ээ болушат.

2. Тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлери мамлекеттин коргоосунда турат. Эч ким, мыйзамдар менен буга түздөн-түз ыйгарым укуктар берилген органдарды жана кызмат адамдарын кошпогондо, тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлеринин кызматтык ишине кийлигишүүгө укугу жок.

3. Мамлекет тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашырууга байланыштуу Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жакта кармалган, камакка алынган же соттолгон тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлерин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн сөзсүз бошотууга бардык чаралар аркылуу көмөк көрсөтүүгө милдеттүү.

4. Чалгындоо ишин жүзөгө ашырууга байланыштуу тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлеринин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүн жана ден соолугун, ар-намысын жана кадыр-баркын, ошондой эле мүлктөрүн мыйзамсыз кол салуулардан жана коркунучтардан коргоо тышкы чалгындоо органдары тарабынан мыйзамдарда белгиленген тартипте камсыз кылышат.

5. Чалгындоо ишинин максатына жетишүү үчүн тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлери ведомстволук таандыктыгын ачыкка чыгарбастан жана аскердик кызматта калуу менен, мамлекеттик органдарда жана менчигинин түрүнө карабастан уюмдарда кызмат орундарын ээлеп жана иштөө үчүн жиберилиши мүмкүн.

Тышкы чалгындоо органдарынын кызматкерлери тышкы чалгындоо ишинин милдеттерин ишке ашырууда тийиштүү мамлекеттик бийлик органдарынын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын жетекчилигине көз каранды эмес.

6. Көрсөтүлгөн органдардын жана уюмдардын кызмат адамдары кызматкерлердин тышкы чалгындоо органдарына таандыктыгы жөнүндө аларга белгилүү болгон маалыматтарды ачыкка чыгарганы үчүн кылмыш-жаза жоопкерчилигин тартат.

7. Тышкы чалгындоо органынын кызматкеринин макамы анын функционалдык милдеттерине шайкеш келбеген максаттарда пайдаланылышы мүмкүн эмес.

3-глава. Тышкы чалгындоо ишин жүргүзүүчү органдарга жарандардын көмөк көрсөтүүсү

14-берене. Тышкы чалгындоо органдарына купуя көмөк көрсөткөн адамдарды социалдык жана укуктук коргоо

1. Чалгындоо ишинин максатына жетишүү үчүн тышкы чалгындоо органдарына купуя көмөк көрсөтүүгө макулдугун берген, жашы жеткен, аракетке жөндөмдүү адамдар менен акысыз же акы төлөнүүчү негизде жабык кызматташуу мамилесин түзөт.

2. Тышкы чалгындоо органдарына көмөк көрсөткөн адамдар мамлекеттин коргоосунда турат.

3. Купуя көмөк көрсөткөн адамдардын коопсуздугун камсыз кылуу максатында тышкы чалгындоо органдары аларды коргоо боюнча иш-чараларды ишке ашырат.

4. Тышкы чалгындоо органдарына купуя көмөк көрсөткөн адамдарды коргоо башка мамлекеттик органдар тарабынан, тышкы чалгындоо органдары менен өз ара аракеттенүү тартибинде жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

5. Тышкы чалгындоо органдарына көмөк көрсөткөн адамдардын укуктары жана социалдык коргоо кепилдиктери контрчалгындоо иши жөнүндө мыйзамга ылайык камсыз кылынат.

4-глава. Тышкы чалгындоо ишин финансылык камсыз кылуу

15-берене. Тышкы чалгындоо органдарын каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

1. Тышкы чалгындоо органдарынын ишин каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга, коргоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жана мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органга бөлүнүүчү каражаттардын чегинде жүзөгө ашырылат.

2. Тышкы чалгындоо ишин финансылык камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка булактардын эсебинен да жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

5-глава. Тышкы чалгындоо органдарынын ишин контролдоо жана көзөмөлдөө

16-берене. Тышкы чалгындоо органдарынын ишин ведомстволук контролдоо

1. Тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруучу органдардын жетекчилери чалгындоо иш-чараларын уюштурууда жана өткөрүүдө мыйзамдуулуктун сакталышы үчүн жеке жоопкерчилик тартат.

2. Тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашыруучу органдын жетекчиси төмөнкүлөрдү контролдоону камсыз кылат:

1) тышкы чалгындоо ишинин уюштурулушун, тактикасын, формасын жана усулдарын, тартылган күчтөрдү жана каражаттарды;

2) чет мамлекеттердин атайын кызматтары, коопсуздук органдары, укук коргоо органдары, эл аралык уюмдар менен эл аралык кызматташтыкты уюштурууну жана жүзөгө ашырууну;

3) тышкы чалгындоо ишин жүзөгө ашырууда купуялуулукту жана конспирацияны камсыз кылууну;

4) тышкы чалгындоо ишине бөлүнгөн финансылык каражаттын чыгымдалышын.

17-берене. Прокурордук көзөмөл

1. Ушул Мыйзамдын так жана бирдей аткарылышын көзөмөлдөө Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору жана анын орун басары тарабынан жүзөгө ашырылат.

2. Ушул Мыйзамдын 7-беренесинде көрсөтүлгөн маалыматтар прокурордук көзөмөлдүн предметине кирбейт.

6-глава. Корутунду жоболор

18-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кирүүсү

1. Расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирүүчү ушул берененин 2-бөлүгүн кошпогондо, ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети алты айлык мөөнөттүн ичинде өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

С.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2022-жылдын 30-июну, №94

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВНЕШНЕЙ РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Предмет регулирования настоящего Закона

Настоящий Закон определяет правовые основы внешней разведывательной деятельности и систему гарантий законности ее осуществления.

Статья 2. Основные понятия

В настоящем Законе используются следующие понятия:

- 1) **внешняя разведывательная деятельность** - деятельность органов внешней разведки Кыргызской Республики в пределах своих полномочий по добыванию, обработке и использованию разведывательной информации, а также содействию реализации мер, осуществляемых государством в интересах обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 2) **внешняя разведка** - система гласных и негласных разведывательных, организационных и управленческих мер, осуществляемых в соответствии с законодательством в сфере обеспечения национальной безопасности на территории Кыргызской Республики и за ее пределами для обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 3) **органы внешней разведки** - подразделения органов национальной безопасности Кыргызской Республики, органов военной разведки и уполномоченного органа в сфере охраны государственной границы, в компетенцию которых входит осуществление внешней разведывательной деятельности;
- 4) **разведывательная информация** - добываемые и используемые органами внешней разведки сведения о реальных и потенциальных возможностях, действиях, планах и намерениях иностранных государств, специальных служб, международных, иностранных и иных, в том числе террористических, сепаратистских и экстремистских организаций, преступных групп (преступных организаций), а также отдельных лиц, представляющих угрозу национальной безопасности Кыргызской Республики.

Статья 3. Правовая основа внешней разведывательной деятельности

Правовую основу органов, осуществляющих внешнюю разведывательную деятельность, составляют Конституция Кыргызской Республики, настоящий Закон и иные нормативные правовые акты в сфере обеспечения национальной безопасности, а также международные договоры, вступившие в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 4. Принципы внешней разведывательной деятельности

Внешняя разведывательная деятельность осуществляется на основе следующих принципов:

- 1) законность;
- 2) уважение и соблюдение прав человека и гражданина;
- 3) сочетание гласных и негласных методов и средств;
- 4) конспирация.

Статья 5. Задачи внешней разведывательной деятельности

1. Задачами внешней разведывательной деятельности являются:
  - 1) обеспечение Президента Кыргызской Республики, Жогорку Кенеша Кыргызской Республики и Кабинета Министров Кыргызской Республики разведывательной информацией, необходимой для принятия ими решений в политической, экономической, военной и научно-технической областях;
  - 2) обеспечение условий, способствующих успешной реализации политики Кыргызской Республики в области национальной безопасности;
  - 3) содействие экономическому развитию, научно-техническому прогрессу и военно-техническому обеспечению безопасности Кыргызской Республики.
2. Внешняя разведывательная деятельность не может осуществляться для достижения задач, не предусмотренных настоящим Законом.

Статья 6. Сферы деятельности органов внешней разведки

Внешняя разведывательная деятельность в пределах своих полномочий осуществляется:

- 1) подразделениями органов национальной безопасности Кыргызской Республики в политической, экономической, информационной и научно-технической сферах, в сфере организации и эксплуатации специальных видов связи, использования специальных технических и других средств, а также в сфере обеспечения безопасности учреждений Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами, и командированных за пределы Кыргызской Республики граждан Кыргызской Республики, имеющих по роду своей деятельности доступ к государственным секретам;
- 2) органами военной разведки в военной, военно-политической, военно-технической, военно-экономической и экологической сферах;
- 3) подразделениями уполномоченного органа в сфере охраны государственной границы при выполнении задач по охране государственной границы.

Статья 7. Конспирация при осуществлении внешней разведывательной деятельности

1. Внешняя разведывательная деятельность осуществляется с сохранением в тайне сведений:
  - 1) об организации, тактике, силах, средствах, методах, планах, состоянии, результатах и финансировании внешней разведывательной деятельности;
  - 2) об оказании гражданами содействия органам внешней разведки;
  - 3) о гражданах, оказывающих содействие органам внешней разведки на конфиденциальной основе;
  - 4) о сотрудниках органов внешней разведки, которые участвуют или участвовали в оперативном внедрении, негласных сотрудниках, и об иных должностных лицах органов внешней разведки;
  - 5) о проводимых мероприятиях и об иной осуществляемой органами внешней разведывательной деятельности;
  - 6) о международном сотрудничестве при осуществлении внешней разведывательной деятельности.
2. Сведения, указанные в настоящей статье, составляют государственную тайну.

Глава 2. Организация деятельности органов внешней разведки

Статья 8. Методы и средства разведывательной деятельности

1. Органы внешней разведки осуществляют внешнюю разведывательную деятельность самостоятельно, а также во взаимодействии между собой.
2. В процессе разведывательной деятельности органы внеш-

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики 25 мая 2022 года

ней разведки могут использовать гласные и негласные методы и средства, особый характер которых определяется условиями этой деятельности.

3. Методы и средства разведывательной деятельности не должны причинять вред жизни и здоровью людей и наносить ущерб окружающей среде.

4. Не подлежит разглашению информация о частной жизни или имеющая отношение к коммерческой, банковской или иной тайне, охраняемой законом, ставшая известной органам внешней разведки в процессе осуществления разведывательной деятельности.

5. Органы внешней разведки для достижения целей разведывательной деятельности вправе создавать, приобретать и использовать информационные системы, видео- и аудиозаписи, фотосъемку, а также другие методы и средства, отвечающие требованиям частей 2 и 3 настоящей статьи.

Статья 9. Предоставление разведывательной информации

1. Разведывательная информация предоставляется Президенту Кыргызской Республики, Жогорку Кенешу Кыргызской Республики и Кабинету Министров Кыргызской Республики.
2. Руководители органов внешней разведки несут персональную ответственность за достоверность, объективность разведывательной информации и своевременность ее предоставления.
3. Должностные лица, которым предоставляется разведывательная информация, несут установленную законом ответственность за разглашение содержащихся в ней сведений, составляющих государственные секреты или раскрывающих источники указанной информации.

Статья 10. Защита сведений о внешней разведывательной деятельности

1. Разведывательная информация, добываемая органами внешней разведки, относится к сведениям, составляющим государственные секреты.
2. Сведения о лицах, оказывающих на конфиденциальной основе органам внешней разведки содействие в осуществлении внешней разведывательной деятельности, составляют государственную тайну и подлежат защите в соответствии с настоящим Законом, а также законодательством о доступе к информации, находящейся в ведении государственных органов и органов местного самоуправления Кыргызской Республики, и могут быть преданы огласке исключительно с их согласия в письменной форме.
3. Лица, допущенные в установленном порядке к сведениям о внешней разведывательной деятельности, составляющим государственные секреты, несут уголовную ответственность за их разглашение.
4. Документальные и иные материалы, относящиеся к внешней разведывательной деятельности, хранятся в органах внешней разведки.

Статья 11. Компетенция органов национальной безопасности

- К компетенции органов национальной безопасности Кыргызской Республики относятся:
- 1) координация внешней разведывательной деятельности органов внешней разведки;
  - 2) обеспечение координации и взаимодействия государственных органов, вовлеченных в рамках своей компетенции в систему обеспечения национальной безопасности при реализации задач внешней разведывательной деятельности.

Статья 12. Полномочия органов внешней разведки

1. Для достижения целей разведывательной деятельности органам внешней разведки предоставляются следующие полномочия:
  - 1) осуществлять разведывательную деятельность на территории Кыргызской Республики и за ее пределами, определять организацию и тактику ее осуществления;
  - 2) добывать разведывательную информацию в интересах обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики;
  - 3) привлекать к конфиденциальному сотрудничеству физических лиц с их согласия;
  - 4) осуществлять меры по зашифровке кадрового состава и по организации его деятельности с использованием в этих целях иной ведомственной принадлежности;
  - 5) использовать в целях конспирации документы, зашифровывающие личность сотрудников кадрового состава, ведомственную принадлежность подразделений, организаций, помещений и транспортных средств органов внешней разведки;
  - 6) взаимодействовать в установленном законом порядке с государственными органами, организациями, предприятиями, учреждениями для осуществления внешней разведывательной деятельности;
  - 7) получать необходимую информацию от государственных органов, организаций, предприятий, учреждений независимо от форм собственности в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики;
  - 8) обеспечивать собственную безопасность посредством защиты своих сил, средств и информации от противоправных действий и угроз;
  - 9) в пределах своих полномочий участвовать в обеспечении безопасности, включая информационную, в учреждениях Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами, и их персонала;
  - 10) осуществлять контрразведывательную деятельность в соответствии с законом о контрразведывательной деятельности;
  - 11) осуществлять радиотехническую и радиоэлектронную разведку;
  - 12) использовать защищенные системы связи;
  - 13) создавать, приобретать, эксплуатировать информационные системы, системы связи и передачи данных, средства защиты информации, а также осуществлять сбор информации в электронном пространстве;
  - 14) взаимодействовать с разведывательными и контрразведывательными службами иностранных государств;
  - 15) привлекать для обеспечения своей деятельности финансовые и иные средства;
  - 16) осуществлять иные полномочия, предусмотренные законами Кыргызской Республики в сфере обеспечения национальной безопасности.
2. Для реализации своих полномочий органы внешней разведки могут проводить мероприятия в соответствии с законом о контрразведывательной деятельности.

Статья 13. Правовое положение сотрудников органов внешней разведки

1. Сотрудники органов внешней разведки исполняют обязанности, имеют права и льготы, предусмотренные законодательством для военнослужащих.
2. Сотрудники органов внешней разведки находятся под защитой государства. Никто, за исключением органов и должностных лиц, прямо уполномоченных на то законами, не вправе вмешиваться в служебную деятельность сотрудников органов внешней разведки.
3. Государство обязано всемерно содействовать безусловному освобождению сотрудников органов внешней разведки и членов их семей, задержанных, арестованных или осужденных за пределами территории Кыргызской Республики в связи с осуществлением внешней разведывательной деятельности.
4. Защита жизни и здоровья, чести и достоинства, а также имущества сотрудников органов внешней разведки и членов их семей от противоправных посягательств и угроз в связи с осуществлением разведывательной деятельности обеспечивается органами внешней разведки в порядке, установленном законодательством.
5. Сотрудники органов внешней разведки для достижения целей разведывательной деятельности могут занимать должности и прикомандировываться в государственные органы и организации независимо от форм собственности без раскрытия их ведомственной принадлежности и с оставлением на военной службе.
6. При реализации задач внешней разведывательной деятельности сотрудники органов внешней разведки независимы от руководства соответствующих органов государственной власти, предприятий, учреждений и организаций.
7. Должностные лица указанных органов и организаций несут уголовную ответственность за разглашение ставших им известными сведений о принадлежности сотрудников к органам внешней разведки.
8. Статус сотрудника органа внешней разведки не может использоваться в целях, несовместимых с его функциональными обязанностями.

Глава 3. Содействие гражданам органам, осуществляющим внешнюю разведывательную деятельность

Статья 14. Социальная и правовая защита лиц, оказывающих

- конфиденциальное содействие органам внешней разведки
1. Для достижения целей разведывательной деятельности органы внешней разведки устанавливают на безвозмездной либо возмездной основе отношения негласного сотрудничества с совершеннолетними дееспособными лицами, давшими согласие оказывать им конфиденциальное содействие.
  2. Лица, содействующие органам внешней разведки, находятся под защитой государства.
  3. В целях обеспечения безопасности лиц, оказывающих конфиденциальное содействие, органы внешней разведки реализуют мероприятия по их защите.
  4. Защита лиц, оказывающих конфиденциальное содействие органам внешней разведки, может осуществляться иными государственными органами в порядке взаимодействия с органами внешней разведки.
  5. Гарантии прав и социальной защиты лиц, оказывающих содействие органам внешней разведки, обеспечиваются в соответствии с законом о контрразведывательной деятельности.

Глава 4. Финансовое обеспечение внешней разведывательной деятельности

Статья 15. Финансирование, материально-техническое обеспечение органов внешней разведки

1. Финансирование и материально-техническое обеспечение деятельности органов внешней разведки осуществляются в пределах средств, выделяемых уполномоченному государственному органу в сфере обеспечения национальной безопасности, уполномоченному государственному органу в сфере обороны и уполномоченному органу в сфере охраны государственной границы.
2. Финансовое обеспечение внешней разведывательной деятельности может осуществляться также за счет иных источников, не запрещенных законодательством Кыргызской Республики.

Глава 5. Контроль и надзор за внешней разведывательной деятельностью

Статья 16. Ведомственный контроль за деятельностью органов внешней разведки

1. Руководители органов, осуществляющих внешнюю разведывательную деятельность, несут персональную ответственность за соблюдение законности при организации и проведении разведывательных мероприятий.
2. Руководитель органа, осуществляющего внешнюю разведывательную деятельность, обеспечивает контроль за:
  - 1) организацией, тактикой, формами и методами внешней разведывательной деятельности, задействованными силами и средствами;
  - 2) организацией и осуществлением международного сотрудничества со специальными службами, органами безопасности, правоохранительными органами иностранных государств, международными организациями;
  - 3) обеспечением секретности и конспирации при осуществлении внешней разведывательной деятельности;
  - 4) расходованием финансовых средств, выделенных на внешнюю разведывательную деятельность.

Статья 17. Прокурорский надзор

1. Надзор за точным и единообразным исполнением настоящего Закона осуществляется Генеральным прокурором Кыргызской Республики и его заместителем.
2. Сведения, указанные в статье 7 настоящего Закона, не входят в предмет прокурорского надзора.

Глава 6. Заключительные положения

Статья 18. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования, за исключением части 2 настоящей статьи, которая вступает в силу со дня официального опубликования.
2. Кабинету Министров Кыргызской Республики в шестимесячный срок привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом.

Президент Кыргызской Республики

г. Бишкек, 30 июня 2022 года, №54

С.ЖАПАРОВ

ТЕРРОРИЗМГЕ КАРШЫ АРАКЕТТЕНҮҮ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

Ушул Мыйзам терроризмге каршы аракеттенүүнүн негизги принциптерин, терроризмди алдын алуунун жана ага каршы күрөшүүнүн, терроризм көрүнүштөрүнүн кесепеттерин азайтуунун жана (же) жоюунун укуктук жана уюштуруучулук негиздерин, ошондой эле терроризмге каршы аракеттенүү жаатындагы эл аралык кызматташтыктын укуктук негиздерин белгилейт.

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүнүн укуктук негизи

Терроризмге каршы аракеттенүүнүн укуктук негизин Кыргыз Республикасынын Конституциясы, ушул Мыйзам, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актылары, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдер, ошондой эле эл аралык укуктун жалпы таанылган принциптери жана ченемдери түзөт.

2-берене. Ушул Мыйзамдын максаты жана милдеттери

1. Ушул Мыйзамдын максаты адам укуктарын жана эркиндиктерин коргоо, ошондой эле Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч катары терроризмге каршы аракеттенүүнү уюштуруу болуп саналат.

2. Ушул Мыйзамдын милдеттери төмөнкүлөр үчүн укуктук жана уюштуруучулук негиздерди аныктоо жана белгилөө болуп саналат:

1) террористтик иштин алдын алуу, табуу, бөгөт коюу, бул жосундарды жасоого түрткү берген себептерди жана шарттарды четтетүү, ошондой эле терроризмдин кесепеттерин азайтуу жана (же) жоюу;

2) терроризмге каршы аракеттенүү субъекттеринин мамлекет ичинде өз ара аракеттенүүсүн өркүндөтүү;

3) терроризмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү эл аралык кызматташтыкты өнүктүрүү.

3-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүнүн негизги принциптери Кыргыз Республикасында терроризмге каршы аракеттенүү төмөнкүдөй принциптерге негизделет:

1) адам укуктарын жана эркиндиктерин коргоо;

2) мыйзамдуулук;

3) терроризмге каршы аракеттенүү боюнча саясий, маалыматтык-пропагандалык, социалдык-экономикалык, укуктук, атайын жана башка чараларды колдонуунун системауулуугу жана комплекстүүлүгү;

4) саясий, философиялык, идеологиялык, расалык, этностук, диний мүнөздөгү ойлор боюнча терроризмди актоонун жол берилбестиги;

5) терроризмге каршы аракеттенүүдө мамлекеттин коомдук бирикмелер, диний, эл аралык жана башка уюмдар, ошондой эле жеке жактар менен кызматташуусу;

6) терроризмге каршы күрөшүүдө атайын каражаттар, техникалык ыкмалар, аракеттердин тактикасы жөнүндө, ошондой эле алардын катышуучуларынын курамы жөнүндө маалыматтардын купуялыгы;

7) террористтерге саясий келишүүлөргө жол берилбестиги;

8) терроризмге каршы аракеттенүү чараларынын террористтик коркунучтун мүнөзүнө жана даражасына шайкештиги.

4-берене. Терроризмге каршы аракеттенүү жаатындагы эл аралык кызматташтык

Кыргыз Республикасынын терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдары улуттук мыйзамдарга жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык чет мамлекеттердин терроризмге каршы органдары жана кызматтары, ошондой эле эл аралык уюмдар менен өз ара аракеттенет.

5-берене. Негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер колдонулат:

1) **терроризмге каршы операция** - терроризм актысынын кесепеттерин азайтууга багытталган, кара күчтү, аскердик, күжүрмөн жана башка техниканы, куралды, атайын каражаттарды, кызматтык иттерди колдонуу менен терроризм актысына бөгөт коюу, террористтерди, жардыруучу түзүлүштөрдү зыянсыздандыруу, жеке жактардын жана уюмдардын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча мамлекеттик органдар тарабынан жүргүзүлүүчү атайын, ыкчам-күжүрмөн, аскердик жана башка иш-чаралардын комплекси;

2) **терроризмге каршы машыгуулар** - террористтик коркунучтарга бөгөт коюу жана сокку берүү үчүн Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары, анын ичинде терроризмге каршы аракеттенүүчү башка субъекттер, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен биргеликте жүргүзүлүүчү терроризмдин алдын алууга, макулдашылган аракеттерди өркүндөтүүгө жана иштеп чыгууга багытталган иш-чаралардын комплекси;

3) **терроризм актысы** - калкты коркутуу, коомдук коопсуздукту бузуу же бийлик органдарынын же болбосо эл аралык уюмдардын чечим кабыл алуусуна таасир этүү максатында жардыруу, өрт коюу же адамдардын өлүү же башка оор кесепеттердин болуу коркунучуна алып келүүчү башка иш-аракеттерди жасоо, ага тете ошол эле максатта ушул аракеттерди жасоо коркунучу;

4) **барымтага алынган адам** - мамлекетти, эл аралык уюмду, юридикалык же жеке жакты (адамдардын тобун) кармалган адамды бошотуунун түздөн-түз же кыйыр шарты катары кандайдыр бир аракетти жасоого же жасоодон баш тартууга мажбурлоо максатында туткунга алынган жана (же) кармалган жеке жак;

5) **терроризмге каршы операцияны жүргүзүү зонасы** - чектеринде терроризмге каршы операция жүргүзүлүп жаткан жердин, суу объекттеринин айрым участоктору же аба мейкиндиги, транспорт каражаты, имарат, курулуш, курулма, жай жана ага жанаша аймактар же акваториялар;

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

6) **маалыматтык терроризм** - террористтик ишти жүзөгө ашыруу үчүн маалыматтык технологияларды колдонуу;

7) **терроризмге каршы аракеттенүү** - мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, ошондой эле жеке жана юридикалык жактардын төмөнкүдөй иши:

а) терроризмдин алдын алуу боюнча;

б) террористтик ишти аныктоо, алдын алуу, бөгөт коюу, террористтик мүнөздөгү кылмыштардын бетин ачуу жана тергөө (терроризмге каршы күрөшүү) боюнча;

в) терроризмди азайтуу жана (же) кесепеттерин жоюу боюнча;

8) **терроризмдин алдын алуу** - жарандарда зомбулук идеологиясын кабыл албоого тарбиялоо жана аларды терроризмге каршы аракеттенүүгө катышууга тартуу максатында мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан жүргүзүлүүчү терроризмдин маңызын жана коркунучтун түшүндүрүү, терроризмдин пайда болушуна жана жайылышына түрткү берүүчү себептерди жана шарттарды аныктоо, иликтөө, жок кылуу боюнча укуктук, экономикалык, социалдык, уюштуруучулук, тарбиялык, пропагандалык, атайын жана башка чаралардын комплекси;

9) **террористтик уюм** - террористтик ишти жүзөгө ашыруучу, же болбосо аларга карата Кыргыз Республикасынын сотунун аны террористтик деп таануу жөнүндө чечими кабыл алынган жана мыйзамдуу күчүнө кирген, өз ишинде терроризм актысынын мүмкүндүгүн тааныган адамдардын тобу;

10) **терроризм** - калкты коркутууга жана (же) укукка каршы зомбулук аракеттердин башка формаларына байланышкан зомбулук идеологиясы жана мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын же эл аралык уюмдардын чечим кабыл алуусуна таасир этүү практикасы;

11) **террорист** - терроризм актысын жасап жаткан же кандай формада болбосун террористтик мүнөздөгү кылмыштарды жасоого катышып жаткан жеке адам;

12) **террористтик материалдар** - террористтик иштин белгилерин жана (же) аны жүзөгө ашырууга чакырыктарды камтыган терроризм актысын жасоо ыкмалары жана каражаттары тууралуу, же болбосо мындай ишти жүзөгө ашыруу зарылдыгын негиздеген же актаган ар кандай маалыматтык материалдар;

13) **террористтик иш:**

а) террористтик мүнөздөгү төмөнкү кылмыштардын кайсынысын болбосун жасоо:

- терроризм актысын уюштуруу, пландоо, даярдоо, жасоо, же болбосо аны жасайм деп коркутуу;

- террористтик ишти жүзөгө ашырууга карата ачык чакырыктар же терроризмди ачык актоо, анын ичинде жалпыга маалымдоо каражаттарын же Интернет тармагын пайдалануу менен актоо;

- терроризм актысын жасоо максатында мыйзамсыз куралдуу түзүмдөрдү, кылмыштуу уюмду же уюшкан топту түзүү, ага тете мындай түзүмдөргө катышуу;

- терроризм актысын жасоо үчүн жарандарды даярдоо;

- террористтик ишке көмөк көрсөтүү;

- террористтик ишти каржылоо;

- жарандын чет мамлекеттин аймагында куралдуу чыр-чатактарга же согуштук иш-аракеттерге катышуусу же террористтик даярдоодон өтүүсү;

- террористтик максаттарда адамды барымта катарында алуу же кармоо;

- террористтик максаттарда имараттарды, курулмаларды, билдирүү жана байланыш жолдорун же каражаттарын, башка коммуникацияларды басып алуу же болбосо кармап туруу;

- террористтик максаттарда башка кылмыштарды жасоо;

б) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык террористтик түшүнүккө туура келген башка жосундарды жасоо.

2-глава. Терроризмге каршы аракеттенүүнү уюштуруунун негиздери

6-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүнүн субъекттери

1. Терроризмден коопсуздукту камсыз кылуучу субъект болуп мамлекет саналат.

2. Кыргыз Республикасынын Президенти мамлекеттин жана аткаруу бийлигинин башчысы болуп саналуу менен:

1) аткаруу бийлик органдарынын терроризмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү ишине башчылык кылат жана жетектейт;

2) терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарды координациялоону жана өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылат;

3) жарлыктарды жана тескемелерди чыгарат;

4) Конституцияда жана мыйзамдарда каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети (мындан ары - Министрлер Кабинети):

1) терроризмге каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик программаларды (пландарды) иштеп чыгат, бекитет жана аларды ишке ашырууну камсыз кылат;

2) мамлекеттик органдардын терроризмге каршы аракеттенүү боюнча ишин зарыл күчтөр, каражаттар жана ресурстар менен камсыз кылууну уюштурат;

3) террористтик коркунучтун деңгээлдерин, аларды киргизүү тартибин белгилейт, ошондой эле террористтик коркунучтун деңгээлдерин киргизүүдө инсандын, коомдун жана мамлекеттин коопсуздугун камсыз кылуу боюнча кошумча чаралардын мазмунун аныктайт;

4) Терроризмге каршы корголууга тийиш болгон стратегиялык жана башка объекттердин тизмегин аныктайт;

5) улуттук коопсуздук маселелерин тескеген ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын Терроризмге каршы борбору (мындан ары - Терроризмге каршы борбор) жөнүндө анын ишинин тартибин жана компетенциясын аныктаган Жобону бекитет;

6) терроризмге каршы операцияны башкаруу боюнча республикалык жана аймактык ыкчам штабдардын ишинин тартибин, түзүмүн жана ыйгарым укуктарын аныктоочу Терроризмге каршы операцияны башкаруу боюнча ыкчам штаб жөнүндө жобону бекитет;

7) Терроризмге каршы аракеттенүү боюнча ведомстволор аралык координациялык комиссия жөнүндө жобону жана анын курамын бекитет;

8) терроризмге каршы операцияны жүргүзүүдө транспорт каражаттарын пайдаланууга байланышкан чыгымдардын ордун толтуруу тартибин аныктайт;

9) терроризм актысын жасоонун натыйжасында каза болгон адамдардын сөөгүн коюу тартибин аныктайт;

10) терроризм актысынын натыйжасында жабыр тарткан адамдарды, ошондой эле терроризмге каршы күрөшүү боюнча иш-чараларды жүзөгө ашырууга же терроризмге каршы операцияны жүргүзүүгө катышкан адамдарды реабилитациялоо тартибин аныктайт;

11) терроризм актысына бөгөт коюуда келтирилген материалдык зыянды компенсациялоо тартибин аныктайт;

12) террористтик кол салуу мүмкүн болгон объекттердин терроризмге каршы коргоо абалын аныктоого багытталган окуу-практикалык жана алдын алуу иш-чараларынын түрлөрүн жана өткөрүү тартибин аныктайт.

4. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары:

1) терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдар менен биргеликте терроризмдин алдын алуу, ошондой эле анын көрүнүштөрүн азайтуу жана (же) кесепеттерин жоюу боюнча иш-чараларды жүзөгө ашырууга катышат;

2) муниципалдык менчикте же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган объекттерди терроризмге каршы коргоого карата талаптарды аткарууну камсыз кылат;

3) жарандарда терроризм идеологиясын кабыл албоону калыптандыруу жана аларды терроризмге каршы аракеттенүүгө катышууга тартуу максатында терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдар менен биргеликте терроризмдин маңызын жана анын коомдук коркунучтун түшүндүрүү боюнча маалыматтык-пропагандалык иш-чараларды уюштурат жана өткөрөт;

4) терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарга террористтик иш тууралуу өздөрүнө белгилүү болгон маалыматтар, ошондой эле алар тууралуу маалымат террористтик иштин алдын алууга, аныктоого жана бөгөт коюуга, ошондой эле анын кесепеттерин азайтууга түрткү боло турган ар кандай башка кырдаалдар тууралуу маалымдайт.

7-берене. Аткаруу бийлик органдарынын терроризмге каршы аракеттенүү жаатындагы компетенциялары

Министрлер Кабинети өзүнө баш ийген органдарга төмөнкүлөр боюнча компетенцияларды бөлүштүрүү жана берүү жолу менен терроризмге каршы аракеттенүү боюнча чараларды ишке ашырууну камсыз кылат:

1) террористтик ишти, анын ичинде контрчалгындоо иш-чараларын жүргүзүү аркылуу алдын алуу, аныктоо, бөгөт коюу;

2) терроризм актысын даярдоого жана жасоого түрткү берген себептерди жана шарттарды аныктоо жана жоюу, ошондой эле террористтик коркунучтарды талдоо жана божомолдоо;

3) терроризмге каршы операцияларды уюштуруу жана жүргүзүү;

4) терроризмге каршы машыгууларды, ошондой эле террористтик кол салуу мүмкүн болгон объекттердин терроризмге каршы коргоо абалын аныктоого (айкындоого) багытталган башка атайын иш-чараларды уюштуруу жана жүргүзүү;

5) маалыматтык терроризмге жана терроризм максаттары үчүн жергиликтүү жана глобалдык маалыматтык-телекоммуникациялык тармактарды колдонууга каршы аракеттенүү;

6) терроризмге каршы аракеттенүүнүн жүзөгө ашырып жаткан өзүнө баш ийген органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин координациялоо;

7) маалымат системасынын мазмунун аныктоо жана терроризмге каршы аракеттенүү боюнча маалымат алмашууну жүзөгө ашыруу;

8) террористтик ишти каржылоого каршы аракеттенүү;

9) мамлекеттик чек арада, чек ара тилкесинде жана чек ара зонасында террористтерди табуу жана кармоо, ошондой эле террористтердин мамлекеттик чек арадан мыйзамсыз өтүү аракеттерин аныктоо, табуу жана бөгөт коюу;

10) террористтик мүнөздөгү кылмыштары үчүн жазасын өтөп жаткан адамдарды түзөтүү жана кайра социалдаштыруу үчүн шарттарды түзүү;

11) жасалган терроризм актысынын натыйжасында пайда болгон өзгөчө кырдаалдардан калкты жана аймактарды коргоо жана анын кесепеттерин жоюу;

12) терроризм актысынын натыйжасында жабыр тарткан адамдарга шашылыш медициналык жардамды, медициналык-психологиялык коштоону уюштуруу;

13) терроризмге каршы натыйжалуу аракеттенүү үчүн зарыл болгон башка компетенциялар.

8-берене. Терроризмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган

1. Кыргыз Республикасында терроризмге каршы аракеттенүү жаатындагы мамлекеттик саясатты ишке ашыруучу жана мамлекеттик органдардын бул чөйрөдөгү өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылуучу ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган болуп Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган (мындан ары - ыйгарым укуктуу орган) саналат.

2. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын терроризмге каршы аракеттенүү жаатындагы ишин координациялоону ыйгарым укуктуу органдын Терроризмге каршы борбору жүзөгө ашырат.

ТЕРРОРИЗМГЕ КАРШЫ АРАКЕТТЕНҮҮ ЖӨНҮНДӨ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ****(Башталышы 4-бетте)**

3. Терроризмге каршы натыйжалуу аракеттенүү, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүүсүн жана ишин өркүндөтүүнү уюштуруу максатында терроризмге каршы аракеттенүү боюнча ведомстволор аралык координациялык комиссия түзүлөт.

9-берене. Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн терроризмге каршы күрөшүүдө пайдалануу

1. Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрү терроризмге каршы операцияларды жүргүзүүдө курал-жаракты жана аскердик техниканы колдонуу менен аба, суу жана жердеги мейкиндиктин коопсуздугун камсыз кылууга, ошондой эле терроризм актысынын коркунучтарын четтетүүгө катышат.

2. Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн айрым бөлүмдөрүн жана аскердик бөлүктөрүн терроризмге каршы операцияга пайдалануу жөнүндө чечимди терроризмге каршы операциянын жетекчисинин сунушу боюнча Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн Башкы штабынын начальниги кабыл алат.

10-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарга көмөк көрсөтүү

1. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, коомдук, диний жана башка бирикмелер, жеке жана юридикалык жактар коомдо терроризмди кабыл албоону калыптандырууда терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарга көмөк көрсөтөт.

2. Терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарга жарандардын көмөгү, анын ичинде террористтик иш тууралуу аларга белгилүү болгон, ошондой эле алар тууралуу маалымат террористтик иштин алдын алууга, табууга, бөгөт коюуга, анын кесепеттерин азайтууга шарт түзүшү мүмкүн болгон ар кандай башка жагдайлар тууралуу билдирүү ар бир адамдын жарандык милдети болуп саналат.

11-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүгө көмөк көрсөтүү үчүн сыйакы

1. Террористтик мүнөздөгү кылмыштарды табууга, алдын алууга, бөгөт коюуга, бетин ачууга жана териштирүүгө, мындай кылмыштарды даярдаган, жасап жаткан же жасаган адамдарды табууга жана кармоого көмөк көрсөткөн жеке жактарга улуттук коопсуздук органдарына тиешелүү жылга республикалык бюджетте каралган каражаттардан акчалай сыйакы төлөнүшү мүмкүн.

2. Акчалай сыйакынын өлчөмүн, төлөө негизин жана тартибин Министрлер Кабинети аныктайт.

3. Терроризмге каршы аракеттенүүгө көмөк көрсөткөн адамдарга карата алар тууралуу маалыматты ачыкка чыгарбоо боюнча чаралар көрүлөт.

3-глава. Терроризмге каршы маалыматтык-алдын алуучу аракеттенүү**12-берене. Терроризм идеологиясын жайылтууга каршы аракеттенүү**

1. Терроризмге маалыматтык-пропагандалык каршы аракеттенүү төмөнкүдөй максаттарда жүзөгө ашырылат:

- 1) терроризм коркунучун түшүндүрүү;
- 2) терроризм идеологиясын пропагандалоо формаларын жана методдорун табуу;
- 3) коомдо терроризмге каршы пикирди калыптандыруу;
- 4) терроризмдин алдын алууда терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана жарандык коомдун институттарынын күч-аракеттерин бириктирүү;
- 5) терроризмди колдоонун социалдык-экономикалык базасын кыскартуу;
- 6) маалыматтык терроризмге каршы аракеттенүү.

2. Терроризмге каршы маалыматтык-алдын алуучу аракеттенүүнү Терроризмге каршы борбордун координациялоочу ролу алдында терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдар ишке ашырат.

13-берене. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын терроризмге каршы аракеттенүүгө көмөк көрсөтүүсү

1. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын кызматкерлери терроризм актыларына жана терроризмге каршы ишке байланышкан окуяларды чагылдырууда маалыматты эркин алуу жана таратуу укугу адамдардын жашоого болгон укугуна жана коопсуздугуна зыян келтирүү менен ишке ашырылышы мүмкүн эместигин эске алууга милдеттүү.

2. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын кызматкери даярдалып жаткан терроризм актысы жөнүндө маалыматтарды алганда ал терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдарга бул тууралуу кечиктирбестен маалымдоого милдеттүү.

3. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын кызматкеринде террористтик мүнөздөгү кылмыштар жөнүндө иштер боюнча буюм далилдери катары кызмат кылуучу же болбоо террористтик иштин алдын алуу, табуу жана бөгөт коюу кызыкчылыгында колдонулушу мүмкүн болгон маалыматтар же документтик материалдар болгон учурда ал терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдарга аларды өткөрүп берүүгө милдеттүү.

4. Терроризмге каршы операция жүргүзүү убагында жалпыга маалымдоо каражаттарына жана алардын кызматкерлерине төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- 1) терроризмге каршы операцияны башкаруу боюнча ыкчам штабдын жетекчисинин уруксатынан тышкары өз демилгеси менен террористтерден интервью алууга жана аларга эфир убактысын берүүгө;
- 2) өзүнө ортомчунун ролун өз алдынча алууга;

3) барымтага алынган адамдар, алардын туугандары жана жакын адамдары тууралуу, ошондой эле терроризмге каршы операция жүргүзүүгө катышкан мамлекеттик органдардын кызматкерлери жана сотко чейинки өндүрүш тууралуу маалыматты таратууга.

14-берене. Жалпыга маалымдоо каражаттарынын пайдалануу менен терроризмдин алдын алуу чараларын жүзөгө ашыруу

Жалпыга маалымдоо каражаттарынын жетекчилери өздөрү жетектеген уюмдарда даярдалган материалдар терроризмди актоого кызмат кылбоосу, ага чакырбоосу, аны козутпоосу, ошондой эле расалык, этностук, улуттук, диний же региондор аралык кастыкты (араздашууну) пропагандалоону камтыбоосу үчүн чараларды көрүүгө милдеттүү.

4-глава. Террористтик иштин алдын алуу**15-берене. Террористтик иштин алдын алуу**

1. Кыргыз Республикасынын аймагында төмөнкүлөргө тыюу салынат:

- 1) террористтик ишти жүзөгө ашырууга ачык чакырыктарга жана терроризмди ачык актоого;
- 2) террористтик уюмдарды түзүүгө, каттоого жана иштешине, ошондой эле мыйзамсыз куралдуу түзүлүштөрдү түзүүгө жана аларга катышууга;
- 3) юридикалык жакты террористтик максаттарда пайдаланууга.

2. Террористтик ишке катышкан чет өлкөлүк жарандарга жана жарандыгы жок адамдарга Кыргыз Республикасына кирүүгө тыюу салынат. Киргизүүдөн баш тартуу Кыргыз Республикасынын тышкы миграция чөйрөсүндөгү мыйзамдарында каралган тартипте жүзөгө ашырылат.

16-берене. Уюмдарды, ошондой эле маалыматтык материалдарды террористтик деп таануу тартиби

1. Уюм соттун чечиминин негизинде террористтик деп таанылат жана жоюлууга тийиш.

2. Кыргыз Республикасынын соту уюмду, анын ичинде чет өлкөлүк же эл аралык уюмду (анын бөлүмдөрүн, филиалдарын, өкүлчүлүктөрүн) террористтик деп тааныган учурда ошол уюмдун Кыргыз Республикасынын аймагындагы ишине тыюу салынат, анын бөлүмдөрү, филиалдары, өкүлчүлүктөрү жоюлат, аларга таандык мүлк жана көрсөтүлгөн уюмдун Кыргыз Республикасынын аймагында турган мүлкү соттун чечими боюнча мамлекеттин кирешесине айландырылат.

Террористтик уюмдун башкаруусунда турган мүлк, ошондой эле анын кызыкчылыгында башкарылуучу жана пайдаланылуучу башка мүлк да алып коюлууга тийиш.

3. Уюмду террористтик деп таануу жана анын Кыргыз Республикасынын аймагындагы ишине тыюу салуу тууралуу доо арызды терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдар берген материалдардын негизинде Кыргыз Республикасынын прокуратура органдары тарабынан сотко берилет.

4. Маалыматтык материалдарды террористтик деп таануу тууралуу арыз терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдардын сунушу боюнча Кыргыз Республикасынын прокуратура органдары тарабынан сотко берилет.

5. Соттор террористтик деп тааныган уюмдардын жана маалыматтык материалдардын реестрин Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы жүргүзөт.

6. Соттор террористтик деп тааныган уюмдардын тизмеги мезгилдүү басылмаларга, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасынын расмий сайтына жыл сайын жарыяланууга тийиш.

17-берене. Террористтик ишти каржылоого каршы аракеттенүүгө багытталган чаралар

Террористтик ишти каржылоого каршы аракеттенүүгө багытталган чаралар Кыргыз Республикасынын террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык көрүлөт.

18-берене. Объекттерди терроризмге каршы коргоо боюнча чаралардын системасы

1. Объекттерди терроризмге каршы коргоо бул объекттердин терроризм актысына карата туруктуулугун жана мамлекеттик органдардын, юридикалык жактардын терроризм актысынын кесепеттерин азайтууга жана жоюуга даярдыгын жогорулатууга багытталган чаралардын системасы менен ишке ашырылат.

2. Объекттерди терроризмге каршы коргоо боюнча чаралардын системасы укуктук, уюштуруу, инженердик-техникалык, аскердик, атайын, режимдик-күзөт жана башка чараларды камтыйт.

Объекттерди терроризмге каршы коргоо боюнча чаралардын системасы жарыяланууга тийиш эмес.

3. Терроризм актысынын коркунучу пайда болгондугу жөнүндө жана аны жасоого каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик органдар жүргүзүүчү ишти уюштуруу жөнүндө калкка өз убагында маалымдоо үчүн инсандын, коомдун жана мамлекеттин коопсуздугун камсыз кылуу боюнча кошумча чараларды көрүүнү караган террористтик коркунучтун деңгээлдери белгиленет.

19-берене. Стратегиялык жана башка объекттерди терроризмге каршы коргоо

1. Стратегиялык жана башка объекттерди мүмкүн болуучу террористтик кол салуудан коргоо максатында Министрлер Кабинети алардын терроризмге каршы корголушунун талаптарын бекитет.

2. Стратегиялык жана башка объекттердин жетекчилери жана менчик ээлери өздөрүнө ишенип берилген объекттердин терроризмге каршы корголушунун талаптарын аткаруу үчүн иш-чараларды пландаштырууга жана ишке ашырууга, ошондой эле аларды каржылоону кароого милдеттүү.

5-глава. Террористтик ишке бөгөт коюу жана терроризмге каршы операция жүргүзүү**20-берене. Террористтик ишке бөгөт коюу**

Террористтик ишке же терроризмдин айрым бир актысына бөгөт коюуда терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу мамлекеттик органдар кара күчтүү, атайын каражаттарды, курал-жаракты, аскердик жана күжүрмөн техниканы улуттук коопсуздук, укук коргоо органдарында кызмат өтөө чөйрөсүндөгү мыйзамдарда жана Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн жалпы аскердик уставдарында белгиленген тартипте колдонууга укуктуу.

21-берене. Терроризмге каршы операция жүргүзүүнүн шарттары

1. Эгерде терроризм актысына башка күчтөр же ыкмалар менен бөгөт коюу мүмкүн болбосо, ага бөгөт коюу үчүн терроризмге каршы операция жүргүзүлөт.

2. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү жана жокко чыгаруу, ошондой эле терроризмге каршы операциянын жетекчисин дайындоо жөнүндө чечимди ыйгарым укуктуу органдын жетекчиси, же болбосо анын тапшырмасы боюнча Терроризмге каршы борбордун жетекчиси кабыл алат.

3. Ыйгарым укуктуу органдын жетекчиси террористтик коркунуч деңгээлин киргизүү жана терроризмге каршы операцияны жүргүзүү жөнүндө, ошондой эле ал жүргүзүлүп жаткан аймак жөнүндө Кыргыз Республикасынын Президентине, Министрлер Кабинетинин Терагасына жана зарыл болгондо башка кызмат адамдарына кабарлайт.

4. Даярдалып жаткан же жасалган терроризм актысы тууралуу билдирүү кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарга ылайык Кылмыштардын бирдиктүү реестрине киргизилет.

22-берене. Терроризмге каршы операцияны жетектөө

1. Терроризмге каршы операциянын жетекчиси аны жүргүзүү үчүн жеке жоопкерчилик тартат. Терроризмге каршы операциянын жетекчисин алмаштырууга ыйгарым укуктуу органдын жетекчисинин чечими менен жол берилет.

2. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү жөнүндө чечим кабыл алынган учурдан тартып анын жетекчиси терроризмге каршы операцияны башкаруу боюнча ыкчам штабды (мындан ары - ыкчам штаб) башкарат жана ошол эле учурда терроризмге каршы операция жүргүзүүгө тартылуучу бардык аскер кызматчыларына, кызматкерлерге жана адистерге начальник болуп саналат.

3. Терроризмге каршы операцияны жетектөөгө кийлигишүүгө жол берилбейт.

4. Ыкчам штабдын жетекчиси:

- 1) ыкчам штабдын түзүмүн жана иш тартибин, ошондой эле ыкчам штабдын курамына киргизилген кызмат адамдарынын милдеттерин жана функцияларын аныктайт;
- 2) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү планын, ошондой эле аны жүргүзүү боюнча эсептерди жана сунуштарды даярдоо жөнүндө ыкчам штабга тескеме берет;
- 3) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү планын бекитет;
- 4) чегинде укуктук режим киргизилип жаткан терроризмге каршы операцияны жүргүзүү зонасын аныктайт жана ушул Мыйзамдын 26-беренесинде каралган чаралардын комплексин жана убактылуу чектөөлөрдү белгилейт;
- 5) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү үчүн тартылуучу күчтөрдү жана каражаттарды аныктайт жана аларды пайдалануу жөнүндө чечимди кабыл алат, ошондой эле ыкчам штабдын ишине катышууга башка адамдарды тартуу жөнүндө чечимди кабыл алат;
- 6) зарыл болгон учурда кошумча күчтөрдү жана каражаттарды суратат;
- 7) терроризм актысынын масштабдарына жана коомдук коркунуч даражасына, күтүлүүчү кесепеттерине жана мүнөзүнө жараша терроризмге каршы операцияны башкаруу боюнча республикалык ыкчам штабды чакыруу тууралуу ыйгарым укуктуу органдын жетекчисине сунуш киргизүүгө укуктуу;
- 8) террористтер менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жөнүндө чечим кабыл алат, сүйлөшүүлөрдүн тактикасын жана сүйлөшүүлөрдү жүргүзүүгө уруксат берилген адамдардын жүрүм-турум багытын бекитет;
- 9) ыкчам штабдын жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү жана коомчулук менен байланышты сактоо үчүн кооптуу өкүлүн аныктайт;
- 10) террористтерди зыянсыздандыруу боюнча күжүрмөн буйрук берет;
- 11) терроризмге каршы аракеттенүү жана улуттук коопсуздук чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каралган терроризмге каршы операцияны жетектөө боюнча башка ыйгарым укуктарды ишке ашырат.

23-берене. Ыкчам штабдар

1. Терроризмге каршы операцияны башкаруу үчүн анын жетекчиси ыкчам штабды чакырат.

2. Терроризм актысынын масштабдарына жана коомдук коркунучтуулук даражасына, күтүлүүчү кесепеттерине жана мүнөзүнө жараша терроризмге каршы операцияны башкаруу үчүн республикалык же болбосо аймактык ыкчам штаб чакырылат.

24-берене. Ыкчам штабдын негизги компетенциялары

Ыкчам штаб:

- 1) даярдалып жаткан же жасалуучу терроризм актысынын мүнөзүн жана масштабын аныктоо максатында жагдай тууралуу маалыматтарды топтойт, жалпылайт, талдайт жана баалайт;
- 2) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү боюнча эсептерди жана сунуштарды даярдайт;
- 3) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү планын иштеп чыгат жана көрсөтүлгөн план бекитилгенден кийин анын аткарылышын контролдоону уюштурат;

(Уландысы 6-бетте)

ТЕРРОРИЗМГЕ КАРШЫ АРАКЕТТЕНҮҮ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 5-бетте)

4) күжүрмөн буйрукту, терроризмге каршы операцияны даярдоо жана жүргүзүү тартибин, терроризмге каршы операциянын укуктук режимин аныктоочу башка документтерди даярдайт;

5) терроризмге каршы операцияны жүргүзүү үчүн тартылуучу күчтөрдүн жана каражаттардын өз ара аракеттенүүсүн уюштурат;

6) терроризмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарда каралган башка чараларды көрөт.

25-берене. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүүдө колдонулуучу күчтөр жана каражаттар

Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү үчүн ыкчам штаб төмөнкүлөрдүн зарыл болгон күчтөрүн жана каражаттарын тартууга укуктуу:

1) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын;
2) Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн;
3) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык чет мамлекеттердин атайын багыттагы бөлүмдөрүнүн, ошондой эле абадан жана космостон байкоо жүргүзүүнүн атайын техникалык каражаттарын.

26-берене. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү зонасындагы укуктук режим

1. Терроризм актысына бөгөт коюу, анын кесепеттерин азайтуу жана инсандын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыгын коргоо үчүн ыкчам штабдын жетекчисинин чечими боюнча терроризмге каршы операция жүргүзүү зонасынын чектеринде ал жүргүзүлө турган мезгилге терроризмге каршы операцияны жүргүзүүнүн укуктук режими киргизилет жана жокко чыгарылат.

2. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү зонасында укуктук режимди киргизүү жана жокко чыгаруу жөнүндө чечим токтоосуз жарыяланууга тийиш. Маалыматты жарыялоо өзүнө чектеринде мындай режим киргизилип жаткан аймак (объекттердин тизмеги) тууралуу маалыматтарды, көрүлүүчү чаралардын жана убактылуу чектөөлөрдүн тизмегин камтыйт.

3. Чектеринде терроризмге каршы операциянын укуктук режими киргизилген терроризмге каршы операцияны жүргүзүү зонасында төмөнкүдөй чараларды жана убактылуу чектөөлөрдү колдонууга жол берилет:

1) ким экендигин күбөлөндүрүүчү документтерди текшерүү;
2) транспорт каражаттарынын жана жөө адамдардын кыймылын убактылуу чектөө же тыюу салуу, транспорт каражаттарын, анын ичинде дипломатиялык өкүлчүлүктөрдүн жана консулдук мекемелердин транспорт каражаттарын чөлкөмдүн айрым участокторуна жана объекттерге киргизбөө, ошондой эле транспорт каражаттарын сүйрөтүп чыгаруу;

3) коомдук тартипти, мамлекет тарабынан күзөткө алынуучу объекттерди, калктын жашоо-тиричилигин жана транспорттун иштөөсүн камсыз кылуучу объекттерди, ошондой эле өзгөчө материалдык, тарыхый, илимий, көркөм же маданий баалуулукка ээ болгон объекттерди кайтарууну күчөтүү;

4) тез медициналык жардамга муктаж адамдарды ташуу зарыл болгон учурларда, ошондой эле терроризм актысына катышкан адамдарды куугунтуктоо үчүн юридикалык же жеке жактарга таандык болгон байланыш каражаттарын, транспорт каражаттарын (чет мамлекеттердин дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнүн, консулдук жана башка мекемелеринин жана эл аралык уюмдардын транспорт каражаттарын кошпогондо) пайдалануу;

5) жардыруучу, радиоактивдүү, химиялык, биологиялык жана башка коркунучтуу заттар пайдаланылган өндүрүштөрдүн жана объекттердин ишин токтото туруу;

6) байланыш кызматтарын көрсөтүүнү токтото туруу же байланыш тармактарын жана байланыш каражаттарын пайдаланууну чектөө;

7) убактылуу жайларга жайгаштыруу менен адамдарды коопсуз райондорго эвакуациялоо;

8) санитардык-эпидемияга каршы, ветеринардык жана башка карантандик иш-чараларды жүргүзүү;

9) эгерде кечиктирүү адамдардын өмүрүнө же ден соолугуна реалдуу коркунуч түзүшү мүмкүн болсо, терроризмге каршы операцияга катышып жаткан адамдардын кандай болбосун жайларга жана ага жанаша аймактарга, ошондой эле транспорт каражаттарына тоскоолдуксуз кирүүсү;

10) кирүүдө (чыгууда) адамдарды, предметтерди, буюмдарды жана транспорт каражаттарын кароону, анын ичинде атайын каражаттарды колдонуу менен кароону жүргүзүү;

11) куралды, ок-дарыларды, жардыруучу заттарды, атайын каражаттарды жана уулуу заттарды сатууга тыюу салуу, банги каражаттарды камтыган дары-дармек каражаттарын жана препараттарды, психотроптук же катуу таасир этүүчү заттарды, алкогольдук жана спирт камтыган продукцияны жүгүртүүнүн өзгөчө режимин белгилөө;

12) терроризмге каршы операцияны жүргүзүүгө тоскоолдук кылган адамдарды, ошондой эле терроризмге каршы операция жүргүзүү зонасына кирүүгө аракет кылууга же кирүүгө байланышкан иш-аракеттер үчүн укук коргоо органдарына жеткирүү.

4. Терроризмге каршы операциянын жүрүшүндө кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарга ылайык төмөнкүлөргө жол берилет:

1) адамдарды кармоого;

2) абоненттер ортосундагы байланыш тууралуу маалыматты алууга;

3) телефондук жана башка сүйлөшүүлөрдү тынчоого;

4) башка тергөө жана атайын тергөө иш-аракеттерин жүргүзүүгө.

5. Терроризмге каршы операция жүргүзүп жаткан адамдар терроризмге каршы операция жүргүзүү зонасында терроризм актысын чектөө жана бөгөт коюу боюнча чаралардын комплексин иштеп чыгат.

6. Терроризмге каршы операция зонасында жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрүнүн жүрүүсүнө ыкчам штабдын жетекчисинин уруксаты менен гана жол берилет.

27-берене. Террористтер менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү

1. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүү учурунда адамдардын өмүрүн жана ден соолугун, материалдык баалуулуктарды сактоо, ошондой эле терроризм актысына бөгөт коюу мүмкүндүгүн иликтөө максатында террористтер менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүүгө жол берилет.

Сүйлөшүүлөрдү жүргүзүүгө ыкчам штабдын жетекчиси атайын ыйгарым укук берген адамдарга гана жол берилет.

2. Террористтер менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүүдө алардын терроризм актысын токтотуусу үчүн шарт катары террористтерге кандайдыр-бир адамдарды берүү, террористтерге курал-жаракты жана колдонулушу адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч келтириши мүмкүн болгон башка каражаттарды жана буюмдарды өткөрүп берүү жөнүндө маселелер, ошондой эле террористтердин саясий талаптарын аткаруу жөнүндө маселелер каралууга тийиш эмес.

3. Террористтер менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жасаган жосуну үчүн аларды жоопкерчиликтен бошотууга негиз же шарт боло албайт.

4. Эгерде террорист (террористтер) менен сүйлөшүүлөрдүн жүрүшүндө анын (алардын) терроризм актысын токтотууга макул болбогонуна улам сүйлөшүүлөр максатына жетиши мүмкүн болбосо жана адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна реалдуу коркунуч сакталса, ыкчам штабдын жетекчиси атайын каражаттарды, курал-жаракты, аскердик жана күжүрмөн техниканы колдонуу жөнүндө чечимди кабыл алууга укуктуу.

28-берене. Укук ченемдүү зыян келтирүү

Терроризмге каршы операцияга катышып жаткан адамдардын ал башталгандан тартып жана ал аяктаганга чейинки мезгилдеги өмүргө, ден соолукка, мүлккө жана укук менен корголуучу башка кызыкчылыктарга аргасыз зыян келтирүүгө байланышкан аракеттери Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинде каралган шарттар сакталганда жосундун кылмыш-жаза укукка каршылыгын жокко чыгаруучу аракеттер болуп эсептелет.

29-берене. Терроризм актысы жөнүндө коомчулукка маалымдоо

1. Терроризмге каршы операцияны жүргүзүүдө терроризм актысы жөнүндө коомчулукка маалымдоо ыкчам штабдын жетекчиси же көрсөтүлгөн штабдын коомчулук менен байланышты сактоо үчүн жооптуу өкүлү тарабынан аныкталган формада жана көлөмдө жүзөгө ашырылат.

2. Төмөнкүдөй маалыматтарды таратууга жол берилбейт:
1) терроризмге каршы операция жүргүзүүнү кыйындатуучу жана терроризмге каршы операция жүргүзүү зонасында калган же көрсөтүлгөн зонанын чегинен тышкары жүргөн адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч келтирүүчү;
2) терроризмге каршы операцияга катышкан адамдар жөнүндө, ошондой эле көрсөтүлгөн операцияны жүргүзүүгө көмөк көрсөткөн адамдар жөнүндө;
3) терроризмге каршы операцияны жүргүзүүнүн атайын техникалык ыкмаларын жана тактикасын ачып көрсөтүүчү;
4) терроризмди пропагандалоого же актоого кызмат кылуучу.

30-берене. Терроризмге каршы операциянын аякташы

1. Терроризм актысына бөгөт коюлганда (токтотулганда) жана терроризмге каршы операция жүргүзүү зонасында калган адамдардын өмүрүнө, ден соолугуна, мүлкүнө жана мыйзам менен корголуучу башка кызыкчылыктарына коркунуч жоюлганда терроризмге каршы операция аяктады деп эсептелет.

2. Терроризмге каршы операциянын аякташы жөнүндө чечимди ыйгарым укуктуу органдын жетекчиси кабыл алат.

31-берене. Адамдар терроризм актысын жасашынын натыйжасында каза болгондо алардын сөөгүн коюу

1. Адамдар терроризм актысын жасашынын, алар жасаган терроризм актысына бөгөт коюунун жана (же) аларды кармоонун натыйжасында алар каза болгондугуна байланыштуу аларга карата кылмыш-жаза куугунтугу кыскартылган адамдардын сөөгүн коюу Министрлер Кабинети белгилеген тартипте жүзөгө ашырылат.

2. Ушул берененин 1-бөлүгүндө көрсөтүлгөн адамдардын сөөгү коюу үчүн берилбейт жана алардын сөөгү коюлган жер жөнүндө билдирилбейт. Көрсөтүлгөн адамдардын каза болгондугун мамлекеттик каттоо жарандык абалдын актылары чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык жүргүзүлөт.

6-глава. Терроризм актысынын натыйжасында келтирилген зыяндын ордун толтуруу жана терроризм актысынын натыйжасында жабыр тарткан адамдарды реабилитациялоо

32-берене. Терроризм актысынын же ага бөгөт коюунун натыйжасында келтирилген зыяндын ордун толтуруу

1. Терроризм актысынын натыйжасында келтирилген материалдык залалдын ордун толтуруу жана (же) моралдык зыянды компенсациялоо кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарда белгиленген тартипте жүзөгө ашырылат.

2. Терроризм актысына бөгөт коюуда келтирилген материалдык залалды компенсациялоо Министрлер Кабинети белгилеген тартипте республикалык бюджеттин каражатынын эсебинен жүзөгө ашырылат.

3. Терроризм актысын жасоого катышкан адамга материалдык залалдын орду толтурулбайт.

33-берене. Терроризм актысынын натыйжасында жабыр тарткан адамдарды реабилитациялоо

1. Терроризм актысынын натыйжасында жабыр тарткан адамдарды, ошондой эле ушул Мыйзамдын 34-беренесинде саналган адамдарды реабилитациялоо мамлекеттик органдардын каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылат.

2. Реабилитациялоо өзүнө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган акысыз укуктук, социалдык, психологиялык, медициналык жана башка жардамды камтыйт.

7-глава. Терроризмге каршы аракеттенүүгө катышкан адамдарды укуктук жана социалдык коргоо

34-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүгө катышкан, укуктук жана социалдык жактан корголууга тийиш болгон адамдар

1. Терроризмге каршы аракеттенүүгө катышкан адамдар Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык мамлекеттин коргоосунда болот.

2. Төмөнкүлөр укуктук жана социалдык жактан корголууга тийиш:

1) терроризмге каршы күрөшүүгө түздөн-түз катышып жаткан (катышкан) аскер кызматчылары, мамлекеттик органдардын кызматкерлери жана адистери;

2) терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдарга террористтик иштин алдын алууда, аныктоодо, бөгөт коюуда жана анын кесепеттерин азайтууда туруктуу же убактылуу негизде көмөк көрсөткөн адамдар;

3) ушул беренедө саналган адамдардын үй-бүлө мүчөлөрү.

35-берене. Терроризмге каршы күрөшүүгө катышкан адамдарды коргоо

Терроризмге каршы күрөшүүнү түздөн-түз жүзөгө ашырып жаткан мамлекеттик органдардын бөлүмдөрүндө кызмат өтөп жаткан кызматкерлердин жана терроризмге каршы күрөшүүгө көмөк көрсөткөн адамдардын, ошондой эле алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч болгон учурда алар «Жазык сот өндүрүшүнө катышуучулардын укуктарын коргоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык корголот.

8-глава. Терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырууда мыйзамдуулукту көзөмөлдөө

36-берене. Терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырууда мыйзамдуулукту көзөмөлдөө

Терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырууда мыйзамдуулуктун сакталышын көзөмөлдөөнү Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору жана ал ыйгарым укук берген прокурорлор жүзөгө ашырат.

9-глава. Корутунду жоболор

37-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кириши

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Министрлер Кабинети:

1) алты айлык мөөнөттө өзүнүн чечимдерин ушул Мыйзамга ылайык келтирсин;

2) ушул Мыйзамды ишке ашыруу үчүн зарыл болгон чечимдерди даярдашын жана кабыл алсын.

3. Ушул Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) «Терроризмге каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2006-жылдын 8-ноябрындагы №178 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2006-ж., №10, 854-ст.);

2) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 6-февралындагы №39 Мыйзамынын 2-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №2, 112-ст.);

3) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолор жана өзгөртүү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 17-мартындагы №83 Мыйзамынын 2-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №3, 214-ст.);

4) «Терроризмге каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 26-июлундагы №148 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2011-ж., №7, 1051-ст.);

5) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2013-жылдын 29-майындагы №83 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2013-ж., №5, 512-ст.);

6) «Терроризмге каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2013-жылдын 27-декабрындагы №225 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2013-ж., №11, 1244-ст.);

7) «Терроризмге жана экстремизмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 2-августундагы №162 Мыйзамынын 4-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2016-ж., №7, 880-ст.);

8) «Терроризмге каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2017-жылдын 13-майындагы №82 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2017-ж., №5, 400-ст.);

9) «Террористтик ишти финансылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү маселелери боюнча айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2018-жылдын 6-августундагы №88 Мыйзамынын 12-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2018-ж., №7-8, 488-ст.).

Кыргыз Республикасынын
Президенти

Бишкек ш., 2022-жылдын 4-июлу, №55

C.ЖАПАРОВ

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОТИВОДЕЙСТВИИ ТЕРРОРИЗМУ

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской
Республики 25 мая 2022 года

Настоящий Закон устанавливает основные принципы противодействия терроризму, правовые и организационные основы профилактики терроризма и борьбы с ним, минимизации и (или) ликвидации последствий проявлений терроризма, а также правовые основы международного сотрудничества в области противодействия терроризму.

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Правовая основа противодействия терроризму

Правовую основу противодействия терроризму составляют Конституция Кыргызской Республики, настоящий Закон, иные нормативные правовые акты Кыргызской Республики, международные договоры, вступившие в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также общепризнанные принципы и нормы международного права.

Статья 2. Цель и задачи настоящего Закона

1. Целью настоящего Закона является защита прав и свобод человека, а также организация противодействия терроризму как угрозе национальной безопасности Кыргызской Республики.

2. Задачами настоящего Закона являются определение и установление правовых и организационных основ:

- 1) для предупреждения, выявления, пресечения террористической деятельности, устранения причин и условий, способствующих совершению данных деяний, а также минимизации и (или) ликвидации последствий терроризма;
- 2) для совершенствования внутригосударственного взаимодействия субъектов противодействия терроризму;
- 3) для развития международного сотрудничества в сфере противодействия терроризму.

Статья 3. Основные принципы противодействия терроризму

Противодействие терроризму в Кыргызской Республике основывается на следующих принципах:

- 1) защита прав и свобод человека;
- 2) законность;
- 3) системность и комплексность использования политических, информационно-пропагандистских, социально-экономических, правовых, специальных и иных мер по противодействию терроризму;
- 4) недопустимость оправдания терроризма по соображениям политического, философского, идеологического, расового, этнического, религиозного характера;
- 5) сотрудничество государства с общественными объединениями, религиозными, международными и иными организациями, а также физическими лицами в противодействии терроризму;
- 6) конфиденциальность сведений о специальных средствах, технических приемах, тактике действий при борьбе с терроризмом, а также о составе их участников;
- 7) недопустимость политических уступок террористам;
- 8) соразмерность мер по противодействию терроризму характеру и степени террористической угрозы.

Статья 4. Международное сотрудничество в области противодействия терроризму

Государственные органы Кыргызской Республики, осуществляющие противодействие терроризму, взаимодействуют с антитеррористическими органами и службами иностранных государств, а также международными организациями в соответствии с национальным законодательством и международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 5. Основные понятия

В настоящем Законе используются следующие понятия и термины:

- 1) **антитеррористическая операция** - комплекс специальных, оперативно-боевых, войсковых и иных мероприятий с применением физической силы, военной, боевой и иной техники, оружия и специальных средств, служебных собак, проводимых государственными органами по пресечению акта терроризма, обезвреживанию террористов, взрывных устройств, обеспечению безопасности физических лиц и организаций, направленных на минимизацию последствий акта терроризма;
- 2) **антитеррористические учения** - комплекс мероприятий, проводимых органами национальной безопасности Кыргызской Республики, в том числе совместно с другими субъектами, осуществляющими противодействие терроризму, а также органами местного самоуправления, направленных на профилактику терроризма, совершенствование и отработку согласованных действий, для пресечения и отражения террористических угроз;
- 3) **акт терроризма** - совершение взрыва, поджога или иных действий, создающих опасность гибели людей или наступления иных тяжких последствий, с целью устрашения населения, нарушения общественной безопасности или оказания воздействия на принятие решения органами власти либо международными организациями, а равно угроза совершения этих действий в тех же целях;
- 4) **заложник** - физическое лицо, захваченное и (или) удерживаемое в целях принуждения государства, международной организации, юридического или физического лица (группы лиц) совершить или воздержаться от совершения какого-либо действия как прямого или косвенного условия освобождения удерживаемого лица;
- 5) **зона проведения антитеррористической операции** - отдельные участки местности, водных объектов или воздушное пространство, транспортное средство, здание, строение, сооружение, помещение и прилегающие к ним территории или акватории, в пределах которых проводится антитеррористическая операция;
- 6) **информационный терроризм** - использование информационных технологий для осуществления террорис-

тической деятельности;

7) **противодействие терроризму** - деятельность государственных органов, органов местного самоуправления, а также физических и юридических лиц:

- а) по профилактике терроризма;
- б) по выявлению, предупреждению, пресечению террористической деятельности, раскрытию и расследованию преступлений террористического характера (борьба с терроризмом);
- в) по минимизации и (или) ликвидации последствий терроризма;

8) **профилактика терроризма** - комплекс правовых, экономических, социальных, организационных, воспитательных, пропагандистских, специальных и иных мер, осуществляемых государственными органами и органами местного самоуправления, по разъяснению сущности и опасности терроризма, выявлению, изучению, устранению причин и условий, способствующих возникновению и распространению терроризма, с целью воспитания у граждан неприятия идеологии насилия и привлечения их к участию в противодействии терроризму;

9) **террористическая организация** - группа лиц, осуществляющая террористическую деятельность, либо признающая возможность в своей деятельности акта терроризма, в отношении которой принято и вступило в законную силу решение суда Кыргызской Республики о признании ее террористической;

10) **терроризм** - идеология насилия и практика воздействия на принятие решения государственными органами, органами местного самоуправления или международными организациями, связанные с устрашением населения и (или) иными формами противоправных насильственных действий;

11) **террорист** - физическое лицо, совершающее акт терроризма или принимающее участие в совершении преступления террористического характера в любой форме;

12) **террористические материалы** - любые информационные материалы о способах и средствах совершения акта терроризма, содержащие признаки и (или) призывы к осуществлению террористической деятельности, либо обосновывающие или оправдывающие необходимость осуществления такой деятельности;

13) **террористическая деятельность**:

- а) совершение любых из нижеперечисленных преступлений террористического характера:
  - организация, планирование, подготовка, совершение акта терроризма либо угроза его совершения;
  - публичные призывы к осуществлению террористической деятельности или публичное оправдание терроризма, в том числе с использованием средств массовой информации или сети Интернет;
  - создание незаконного вооруженного формирования, преступной организации или организованной группы в целях совершения акта терроризма, а равно участие в таких структурах;
  - подготовка граждан для совершения акта терроризма;
  - содействие террористической деятельности;
  - финансирование террористической деятельности;
  - участие гражданина в вооруженных конфликтах или военных действиях на территории иностранного государства или прохождение террористической подготовки;
  - захват или удержание лица в качестве заложника в террористических целях;
  - захват здания, сооружения, путей или средств сообщения и связи, иных коммуникаций либо их удержание в террористических целях;
  - совершение иных преступлений в террористических целях;
- б) совершение иных деяний, подпадающих под понятие террористических, в соответствии с международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Глава 2. Основы организации противодействия терроризму

Статья 6. Субъекты противодействия терроризму

1. Субъектом обеспечения безопасности от терроризма является государство.
2. Президент Кыргызской Республики, являясь главой государства и исполнительной власти:
  - 1) возглавляет и руководит деятельностью органов исполнительной власти в сфере противодействия терроризму;
  - 2) обеспечивает координацию и взаимодействие государственных органов, осуществляющих противодействие терроризму;
  - 3) издает указы и распоряжения;
  - 4) осуществляет иные полномочия, предусмотренные Конституцией и законами.
3. Кабинет Министров Кыргызской Республики (далее - Кабинет Министров):
  - 1) разрабатывает, утверждает и обеспечивает реализацию государственных программ (планов) по противодействию терроризму;
  - 2) организует обеспечение деятельности государственных органов по противодействию терроризму необходимыми силами, средствами и ресурсами;
  - 3) устанавливает уровни террористической опасности, порядок их введения, а также определяет содержание дополнительных мер по обеспечению безопасности личности, общества и государства при введении уровней террористической опасности;
  - 4) определяет Перечень стратегических и иных объектов, подлежащих антитеррористической защите;

5) утверждает Положение об Антитеррористическом центре уполномоченного государственного органа, ведающего вопросами национальной безопасности (далее - Антитеррористический центр), определяющее порядок его деятельности и компетенцию;

6) утверждает Положение об оперативном штабе по управлению антитеррористической операцией, определяющее порядок деятельности, структуру и полномочия республиканского и территориального оперативных штабов по управлению антитеррористической операцией;

7) утверждает Положение о Межведомственной координационной комиссии по противодействию терроризму и ее состав;

8) определяет порядок возмещения расходов, связанных с использованием транспортных средств при проведении антитеррористической операции;

9) определяет порядок погребения лиц, смерть которых наступила в результате совершения ими акта терроризма;

10) определяет порядок реабилитации лиц, пострадавших в результате акта терроризма, а также лиц, принимавших участие в осуществлении мероприятий по борьбе с терроризмом или в проведении антитеррористической операции;

11) определяет порядок компенсации материального ущерба, причиненного при пресечении акта терроризма;

12) определяет виды и порядок проведения учебно-практических и профилактических мероприятий, направленных на выявление состояния антитеррористической защиты объектов возможных террористических посягательств.

4. Органы местного самоуправления:

1) участвуют совместно с государственными органами, осуществляющими противодействие терроризму, в проведении мероприятий по профилактике терроризма, а также минимизации и (или) ликвидации последствий его проявлений;

2) обеспечивают выполнение требований к антитеррористической защите объектов, находящихся в муниципальной собственности или в ведении органов местного самоуправления;

3) организуют и проводят совместно с государственными органами, осуществляющими противодействие терроризму, информационно-пропагандистские мероприятия по разъяснению сущности терроризма и его общественной опасности с целью формирования у граждан неприятия идеологии терроризма и привлечения их к участию в противодействии терроризму;

4) информируют государственные органы, осуществляющие противодействие терроризму, о ставших известными им сведениях о террористической деятельности, а также о любых других обстоятельствах, информация о которых может способствовать предупреждению, выявлению и пресечению террористической деятельности, а также минимизации ее последствий.

Статья 7. Компетенции органов исполнительной власти в области противодействия терроризму

Кабинет Министров обеспечивает реализацию мер по противодействию терроризму путем распределения и наделения подчиненных ему органов компетенциями:

- 1) по предупреждению, выявлению, пресечению террористической деятельности, в том числе посредством проведения контрразведывательных мероприятий;
- 2) по выявлению и устранению причин и условий, способствующих подготовке и осуществлению актов терроризма, а также анализу и прогнозированию террористических угроз;
- 3) по организации и проведению антитеррористических операций;
- 4) по организации и проведению антитеррористических учений, а также иных специальных мероприятий, направленных на определение (выявление) состояния антитеррористической защиты объектов возможных террористических посягательств;
- 5) по противодействию информационному терроризму и использованию для целей терроризма локальных и глобальной информационно-телекоммуникационной сетей;
- 6) по координации деятельности подчиненных ему органов и органов местного самоуправления, осуществляющих противодействие терроризму;
- 7) по определению содержания информационной системы и осуществлению обмена данными по противодействию терроризму;
- 8) по противодействию финансированию террористической деятельности;
- 9) по выявлению и задержанию террористов на государственной границе, в пограничной полосе и пограничной зоне, а также предупреждению, выявлению и пресечению попыток незаконного пересечения государственной границы территориями;
- 10) по созданию условий для исправления и ресоциализации лиц, отбывающих наказание за преступления террористического характера;
- 11) по защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций, возникших в результате совершенного акта терроризма, и ликвидации его последствий;
- 12) по организации экстренной медицинской помощи, медико-психологического сопровождения лиц, потерпевших в результате акта терроризма;
- 13) по иным компетенциям, необходимым для эффективного противодействия терроризму.

Статья 8. Уполномоченный государственный орган в сфере противодействия терроризму

1. Уполномоченным государственным органом, реализующим государственную политику в области противодействия терроризму в Кыргызской Республике и обеспечивающим взаимодействие государственных органов в данной сфере,

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОТИВОДЕЙСТВИИ ТЕРРОРИЗМУ

(Начало на 7-ой стр.)

является уполномоченный государственный орган в сфере обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики (далее - уполномоченный орган).

2. Координация деятельности государственных органов и органов местного самоуправления в области противодействия терроризму осуществляется Антитеррористическим центром уполномоченного органа.

3. В целях эффективного противодействия терроризму, а также организации взаимодействия и совершенствования деятельности государственных органов и органов местного самоуправления создается межведомственная координационная комиссия по противодействию терроризму.

Статья 9. Применение Вооруженных Сил Кыргызской Республики в борьбе с терроризмом

1. Вооруженные Силы Кыргызской Республики при проведении антитеррористических операций участвуют в обеспечении безопасности воздушного, водного и наземного пространства, а также в устранении угрозы акта терроризма с применением вооружения и военной техники.

2. Решение о применении отдельных подразделений и воинских частей Вооруженных Сил Кыргызской Республики в антитеррористической операции принимает начальник Генерального штаба Вооруженных Сил Кыргызской Республики по предложению руководителя антитеррористической операции.

Статья 10. Содействие государственным органам, осуществляющим противодействие терроризму

1. Органы местного самоуправления, общественные, религиозные и иные объединения, физические и юридические лица оказывают содействие государственным органам, осуществляющим противодействие терроризму, в формировании в обществе неприятия терроризма.

2. Содействие граждан государственным органам, осуществляющим противодействие терроризму, в том числе сообщение ставших известными им сведений о террористической деятельности, а также о любых других обстоятельствах, информация о которых может способствовать предупреждению, выявлению, пресечению террористической деятельности, а также минимизации ее последствий, является гражданским долгом каждого.

Статья 11. Вознаграждение за оказание содействия в противодействии терроризму

1. Физическим лицам, оказывающим содействие в выявлении, предупреждении, пресечении, раскрытии и расследовании преступлений террористического характера, выявлении и задержании лиц, подготавливающих, совершающих или совершивших такие преступления, может выплачиваться денежное вознаграждение из средств, предусмотренных в республиканском бюджете на соответствующий год органом национальной безопасности.

2. Размер, основание и порядок выплаты денежного вознаграждения определяются Кабинетом Министров.

3. В отношении лиц, оказывающих содействие в противодействии терроризму, принимаются меры по неразглашению сведений о них.

Глава 3. Информационно-профилактическое противодействие терроризму

Статья 12. Противодействие распространению идеологии терроризма

1. Информационно-пропагандистское противодействие терроризму осуществляется в целях:

1) разъяснения опасности терроризма;
2) выявления форм и методов пропаганды идеологии терроризма;
3) формирования в обществе антитеррористического мнения;

4) объединения усилий государственных органов, осуществляющих противодействие терроризму, органов местного самоуправления и институтов гражданского общества в профилактике терроризма;

5) сокращения социально-экономической базы поддержки терроризма;

6) противодействия информационному терроризму.

2. Информационно-профилактическое противодействие терроризму реализуется государственными органами, осуществляющими противодействие терроризму, при coordinating роли Антитеррористического центра.

Статья 13. Содействие средств массовой информации в противодействии терроризму

1. Сотрудники средств массовой информации при освещении событий, связанных с актами терроризма и антитеррористической деятельностью, обязаны учитывать, что право свободно получать и распространять информацию не может реализовываться в ущерб праву людей на жизнь и безопасность.

2. При получении сотрудником средств массовой информации сведений о готовящемся акте терроризма он обязан незамедлительно проинформировать об этом государственные органы, осуществляющие противодействие терроризму.

3. При наличии у сотрудника средств массовой информации сведений или документальных материалов, которые могут служить вещественными доказательствами по делам о преступлениях террористического характера, либо могут быть использованы в интересах предупреждения, выявления и пресечения террористической деятельности, он обязан передать их в государственные органы, осуществляющие противодействие терроризму.

4. Средствам массовой информации и их сотрудникам во время проведения антитеррористической операции запрещается:

1) брать у террористов интервью по своей инициативе и предоставлять им эфирное время, кроме как с разрешения руководителя оперативного штаба по управлению антитеррористической операцией;

2) самостоятельно брать на себя роль посредника;

3) распространять информацию о заложниках, их родственниках и близких лицах, а также о сотрудниках государственных органов, участвующих в проведении антитеррористической операции и досудебном производстве.

Статья 14. Осуществление мер профилактики терроризма с использованием средств массовой информации

Руководители средств массовой информации обязаны принимать меры к тому, чтобы материалы, подготовленные в руководимых ими организациях, не служили оправданием терроризма, не призывали к нему, не провоцировали его, а также не содержали пропаганды расовой, этнической, национальной, религиозной или межрегиональной вражды (розни).

Глава 4. Предупреждение террористической деятельности

Статья 15. Предупреждение террористической деятельности

1. На территории Кыргызской Республики запрещаются:

1) публичные призывы к осуществлению террористической деятельности и публичное оправдание терроризма;

2) создание, регистрация и функционирование террористических организаций, а также создание и участие в незаконных вооруженных формированиях;

3) использование юридического лица в террористических целях.

2. Иностранцам гражданам и лицам без гражданства, принимавшим участие в террористической деятельности, въезд в Кыргызскую Республику запрещен. Отказ во въезде осуществляется в порядке, предусмотренном законодательством Кыргызской Республики в сфере внешней миграции.

Статья 16. Порядок признания организации, а также информационных материалов террористическими

1. Организация признается террористической и подлежит ликвидации на основании решения суда.

2. В случае признания судом Кыргызской Республики организации, в том числе иностранной или международной организации (ее отделений, филиалов, представительств), террористической, деятельность данной организации на территории Кыргызской Республики запрещается, ее отделения, филиалы, представительства ликвидируются, принадлежащее им имущество и имущество указанной организации, находящееся на территории Кыргызской Республики, обращается в доход государства по решению суда.

Подлежит изъятию также имущество, находящееся под управлением террористической организации, а также иное имущество, управляемое и используемое в ее интересах.

3. Исковое заявление о признании организации террористической и запрете ее деятельности на территории Кыргызской Республики подается в суд органами прокуратуры Кыргызской Республики на основании материалов, представленных государственными органами, осуществляющими противодействие терроризму.

4. Заявление о признании информационных материалов террористическими предъявляется в суд органами прокуратуры Кыргызской Республики по представлению государственных органов, осуществляющих противодействие терроризму.

5. Реестр организаций и информационных материалов, признанных судами, террористическими, ведется Генеральной прокуратурой Кыргызской Республики.

6. Перечень организаций, признанных судами террористическими, подлежит ежегодному опубликованию в периодических печатных изданиях, а также на официальном сайте Генеральной прокуратуры Кыргызской Республики.

Статья 17. Меры, направленные на противодействие финансированию террористической деятельности

Меры, направленные на противодействие финансированию террористической деятельности, принимаются в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов.

Статья 18. Система мер по антитеррористической защите объектов

1. Антитеррористическая защита объектов реализуется системой мер, направленных на повышение устойчивости этих объектов к актам терроризма и готовности государственных органов, юридических лиц к минимизации и ликвидации последствий актов терроризма.

2. Система мер по антитеррористической защите объектов включает правовые, организационные, инженерно-технические, войсковые, специальные, режимно-охранные и иные меры.

Система мер по антитеррористической защите объектов не подлежит обнародованию.

3. Для своевременного информирования населения о возникновении угрозы акта терроризма и об организации деятельности по противодействию его совершения, осуществляемой государственными органами, устанавливаются уровни террористической опасности, предусматривающие принятие дополнительных мер по обеспечению безопасности личности, общества и государства.

Статья 19. Антитеррористическая защита стратегических и иных объектов

1. В целях защиты стратегических и иных объектов от воз-

можных террористических посягательств Кабинетом Министров утверждаются требования к их антитеррористической защищенности.

2. Руководители и собственники стратегических и иных объектов обязаны планировать и реализовывать мероприятия для выполнения требований к антитеррористической защищенности вверенных им объектов, а также предусматривать их финансирование.

Глава 5. Пресечение террористической деятельности и проведение антитеррористической операции

Статья 20. Пресечение террористической деятельности

При пресечении террористической деятельности или отдельного акта терроризма государственные органы, осуществляющие противодействие терроризму, вправе применять физическую силу, специальные средства, вооружение, военную и боевую технику в порядке, установленном законодательством в сфере национальной безопасности, прохождения службы в правоохранительных органах и общевоинских уставами Вооруженных Сил Кыргызской Республики.

Статья 21. Условия проведения антитеррористической операции

1. Антитеррористическая операция проводится для пресечения акта терроризма, если его пресечение иными силами или способами невозможно.

2. Решение о проведении и отмене антитеррористической операции, а также о назначении руководителя антитеррористической операции принимает руководитель уполномоченного органа либо по его поручению - руководитель Антитеррористического центра.

3. Руководитель уполномоченного органа уведомляет Президента Кыргызской Республики, Председателя Кабинета Министров и при необходимости иных должностных лиц о введении уровня террористической опасности и проведении антитеррористической операции, а также о территории, в пределах которой она проводится.

4. Сообщение о готовящемся или совершенном акте терроризма вносится в Единый реестр преступлений в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством.

Статья 22. Руководство антитеррористической операцией

1. Руководитель антитеррористической операции несет персональную ответственность за ее проведение. Замена руководителя антитеррористической операции допускается по решению руководителя уполномоченного органа.

2. С момента принятия решения о проведении антитеррористической операции ее руководитель возглавляет оперативный штаб по управлению антитеррористической операцией (далее - оперативный штаб) и одновременно является начальником для всех военнослужащих, сотрудников и специалистов, привлекаемых к проведению антитеррористической операции.

3. Вмешательство в руководство антитеррористической операцией не допускается.

4. Руководитель оперативного штаба:

1) определяет структуру и порядок работы оперативного штаба, а также задачи и функции должностных лиц, включенных в состав оперативного штаба;

2) отдает распоряжение оперативному штабу о подготовке плана проведения антитеррористической операции, а также расчетов и предложений по ее проведению;

3) утверждает план проведения антитеррористической операции;

4) определяет зону проведения антитеррористической операции, в пределах которой вводится правовой режим, и устанавливает комплекс мер и временных ограничений, предусмотренных статьей 26 настоящего Закона;

5) определяет и принимает решения об использовании привлекаемых для проведения антитеррористической операции сил и средств, а также принимает решение о привлечении к участию в работе оперативного штаба иных лиц;

6) запрашивает при необходимости дополнительные силы и средства;

7) в зависимости от масштабов и степени общественной опасности, ожидаемых негативных последствий и характера акта терроризма имеет право вносить руководителю уполномоченного органа предложение о созыве республиканского оперативного штаба по управлению антитеррористической операцией;

8) принимает решение о проведении переговоров с террористами, утверждает тактику переговоров и линию поведения лиц, допущенных к переговорам;

9) определяет представителя оперативного штаба, ответственного за поддержание связи с представителями средств массовой информации и общественности;

10) отдает боевой приказ по обезвреживанию террористов;

11) реализует иные полномочия по руководству антитеррористической операцией, предусмотренные законодательством в сфере противодействия терроризму и национальной безопасности.

Статья 23. Оперативные штабы

1. Для управления антитеррористической операцией ее руководителем созывается оперативный штаб.

2. В зависимости от масштабов и степени общественной опасности, ожидаемых негативных последствий и характера акта терроризма для управления антитеррористической операцией созывается республиканский либо территориальный оперативный штаб.

Статья 24. Основные компетенции оперативного штаба

Оперативный штаб:

(Продолжение на 9-ой стр.)

(Начало на 8-ой стр.)

1) осуществляет сбор сведений об обстановке, обобщение, анализ и оценку информации в целях определения характера и масштаба готовящегося или совершаемого акта терроризма;

2) подготавливает расчеты и предложения по проведению антитеррористической операции;

3) разрабатывает план проведения антитеррористической операции и после утверждения указанного плана организует контроль за его исполнением;

4) готовит боевой приказ, другие документы, определяющие порядок подготовки и проведения антитеррористической операции, правового режима антитеррористической операции;

5) организует взаимодействие привлекаемых для проведения антитеррористической операции сил и средств;

6) принимает иные меры, предусмотренные законодательством в сфере противодействия терроризму.

Статья 25. Силы и средства, используемые при проведении антитеррористической операции

Для проведения антитеррористической операции оперативный штаб имеет право привлекать необходимые силы и средства:

1) государственных органов Кыргызской Республики;

2) Вооруженных Сил Кыргызской Республики;

3) подразделений специального назначения иностранных государств, а также специальные технические средства воздушного и космического наблюдения в соответствии с международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 26. Правовой режим в зоне проведения антитеррористической операции

1. Для пресечения акта терроризма, минимизации его последствий и защиты интересов личности, общества и государства по решению руководителя оперативного штаба в пределах зоны проведения антитеррористической операции вводится и отменяется правовой режим антитеррористической операции на период ее проведения.

2. Решения о введении и отмене правового режима в зоне проведения антитеррористической операции подлежат незамедлительному обнародованию. Обнародование информации включает в себя данные о территории (перечне объектов), в пределах которой (на которых) такой режим вводится, перечень применяемых мер и временных ограничений.

3. В зоне проведения антитеррористической операции, в пределах которой введен правовой режим антитеррористической операции, допускается применение следующих мер и временных ограничений:

1) проверка документов, удостоверяющих личность;

2) временное ограничение или запрещение движения транспортных средств и пешеходов, недопущение транспортных средств, в том числе транспортных средств дипломатических представителей и консульских учреждений, на отдельные участки местности и объекты, а также отбуксировка транспортных средств;

3) усиление охраны общественного порядка, объектов, подлежащих государственной охране, и объектов, обеспечивающих жизнедеятельность населения и функционирование транспорта, а также объектов, имеющих особую материальную, историческую, научную, художественную или культурную ценность;

4) использование средств связи, транспортных средств, принадлежащих юридическим или физическим лицам (за исключением транспортных средств дипломатических представителей, консульских и иных учреждений иностранных государств и международных организаций) в случаях необходимости транспортировки лиц, нуждающихся в срочной медицинской помощи, а также для преследования лиц, участвующих в акте терроризма;

5) приостановление деятельности производств и объектов, в которых используются взрывчатые, радиоактивные, химические, биологические и иные опасные вещества;

6) приостановление оказания услуг связи или ограничение использования сетей и средств связи;

7) эвакуация лиц в безопасные районы с размещением во временных помещениях;

8) проведение санитарно-противоэпидемиологических, ветеринарных и других карантинных мероприятий;

9) беспрепятственное проникновение лиц, участвующих в антитеррористической операции, в любые помещения и прилегающие к ним территории, а также в транспортные средства, если промедление может создать реальную угрозу жизни или здоровью людей;

10) проведение при въезде (выезде) досмотра лиц, предметов, вещей транспортных средств, в том числе с применением специальных средств;

11) запрещение продажи оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ, специальных средств и ядовитых веществ, установление особого режима оборота лекарственных средств и препаратов, содержащих наркотические средства, психотропные или сильнодействующие вещества, алкогольной и спиртосодержащей продукции;

12) доставление в правоохранительные органы лиц, воспрепятствовавших проведению антитеррористической операции, а также за действия, связанные с попыткой проникновения или проникновением в зону проведения антитеррористической операции.

4. В ходе антитеррористической операции в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством допускается:

1) задержание лиц;

2) получение информации о соединениях между абонентами;

3) прослушивание телефонных и иных переговоров;

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОТИВОДЕЙСТВИИ ТЕРРОРИЗМУ

4) проведение иных следственных и специальных следственных действий.

5. Лица, проводящие антитеррористическую операцию, отрабатывают комплекс мер по локализации и пресечению акта терроризма в зоне проведения антитеррористической операции.

6. Нахождение в зоне антитеррористической операции представителей средств массовой информации допускается только с разрешения руководителя оперативного штаба.

Статья 27. Ведение переговоров с террористами

1. При проведении антитеррористической операции в целях сохранения жизни и здоровья людей, материальных ценностей, а также изучения возможности пресечения акта терроризма допускается ведение переговоров с террористами. К ведению переговоров допускаются только лица, специально уполномоченные на то руководителем оперативного штаба.

2. При ведении переговоров с террористами в качестве условия прекращения ими акта терроризма не должны рассматриваться вопросы о выдаче террористам каких бы то ни было лиц, передаче террористам оружия и иных средств и предметов, применение которых может создать угрозу жизни и здоровью людей, а также вопросы о выполнении политических требований террористов.

3. Ведение переговоров с террористами не может служить основанием или условием их освобождения от ответственности за совершенные деяния.

4. В случае если в ходе переговоров с террористом (террористами) цель переговоров не может быть достигнута по причинам его (их) несогласия прекратить акт терроризма и сохраняется реальная угроза жизни и здоровью людей, руководитель оперативного штаба вправе принять решение о применении специальных средств, вооружения, военной и боевой техники.

Статья 28. Правомерное причинение вреда

Действия лиц, участвующих в антитеррористической операции в период с ее начала и до момента завершения, связанные с вынужденным причинением вреда жизни, здоровью, имуществу и иным охраняемым интересам, считаются действиями, исключающими уголовную противоправность деяния, при соблюдении условий, предусмотренных Уголовным кодексом Кыргызской Республики.

Статья 29. Информирование общественности об акте терроризма

1. При проведении антитеррористической операции информирование общественности об акте терроризма осуществляется в формах и объеме, определяемых руководителем оперативного штаба или представителем указанного штаба, ответственным за поддержание связи с общественностью.

2. Не допускается распространение информации:

1) способной затруднить проведение антитеррористической операции и создать угрозу жизни и здоровью людей, оказавшихся в зоне проведения антитеррористической операции или находящихся за пределами указанной зоны;

2) о лицах, участвующих в антитеррористической операции, а также о лицах, оказывающих содействие в проведении указанной операции;

3) раскрывающей специальные технические приемы и тактику проведения антитеррористической операции;

4) служащей пропаганде или оправданию терроризма.

Статья 30. Окончание антитеррористической операции

1. Антитеррористическая операция считается оконченной, когда акт терроризма пресечен (прекращен) и ликвидирована угроза жизни, здоровью, имуществу и иным охраняемым законом интересам лиц, находящихся в зоне проведения антитеррористической операции.

2. Решение об окончании антитеррористической операции принимает руководитель уполномоченного органа.

Статья 31. Погребение лиц, смерть которых наступила в результате совершения ими акта терроризма

1. Погребение лиц, уголовное преследование в отношении которых прекращено в связи с их смертью, наступившей в результате совершения ими акта терроризма, пресечения совершаемого ими акта терроризма и (или) их задержания, осуществляется в порядке, установленном Кабинетом Министров.

2. Тела лиц, указанных в части 1 настоящей статьи, для захоронения не выдаются, и о месте их захоронения не сообщается. Государственная регистрация смерти указанных лиц производится в соответствии с законодательством в сфере актов гражданского состояния.

Глава 6. Возмещение вреда, причиненного в результате акта терроризма, и реабилитация лиц, пострадавших в результате акта терроризма

Статья 32. Возмещение вреда, причиненного в результате акта терроризма или его пресечения

1. Возмещение материального ущерба и (или) компенсация морального вреда, причиненного в результате акта терроризма, осуществляется в порядке, установленном уголовно-процессуальным законодательством.

2. Компенсация материального ущерба, причиненного при пресечении акта терроризма, осуществляется за счет средств республиканского бюджета в порядке, установленном Кабинетом Министров.

3. Материальный ущерб лицу, участвовавшему в совершении акта терроризма, возмещению не подлежит.

Статья 33. Реабилитация лиц, пострадавших в результате акта терроризма

1. Реабилитация лиц, пострадавших в результате акта

терроризма, а также лиц, перечисленных в статье 34 настоящего Закона, осуществляется за счет средств государственных органов.

2. Реабилитация включает в себя бесплатную правовую, социальную, психологическую, медицинскую и иную помощь, предусмотренную законодательством Кыргызской Республики.

Глава 7. Правовая и социальная защита лиц, участвующих в противодействии терроризму

Статья 34. Лица, участвующие в противодействии терроризму, подлежащие правовой и социальной защите

1. Лица, участвующие в противодействии терроризму, находятся под защитой государства в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере национальной безопасности.

2. Правовой и социальной защите подлежат:

1) военнослужащие, сотрудники и специалисты государственных органов, непосредственно участвующие (участвовавшие) в борьбе с терроризмом;

2) лица, оказывающие содействие на постоянной или временной основе государственным органам, осуществляющим противодействие терроризму, в предупреждении, выявлении, пресечении террористической деятельности и минимизации ее последствий;

3) члены семей лиц, перечисленных в настоящей статье.

Статья 35. Защита лиц, участвующих в борьбе с терроризмом

Сотрудникам, проходящим службу в подразделениях государственных органов, непосредственно осуществляющих борьбу с терроризмом, и лицам, оказывающим содействие в борьбе с терроризмом, а также членам их семей в случае угрозы их жизни и здоровью предоставляется защита в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите прав участников уголовного судопроизводства».

Глава 8. Надзор за законностью при осуществлении противодействия терроризму

Статья 36. Надзор за законностью при осуществлении противодействия терроризму

Надзор за соблюдением законности при осуществлении противодействия терроризму осуществляют Генеральный прокурор Кыргызской Республики и уполномоченные им прокуроры.

Глава 9. Заключительные положения

Статья 37. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении пятнадцати дней со дня официального опубликования.

2. Кабинету Министров:

1) в шестимесячный срок привести свои решения в соответствии с настоящим Законом;

2) подготовить и принять решения, необходимые для реализации настоящего Закона.

3. Со дня вступления в силу настоящего Закона признать утратившими силу:

1) Закон Кыргызской Республики «О противодействии терроризму» от 8 ноября 2006 года №178 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2006 г., №10, ст. 854);

2) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 6 февраля 2009 года №39 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №2, ст. 112);

3) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 17 марта 2009 года №83 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №3, ст. 214);

4) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О противодействии терроризму» от 26 июля 2011 года №148 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №7, ст. 1051);

5) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 29 мая 2013 года №83 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2013 г., №5, ст. 480);

6) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в Закон Кыргызской Республики «О противодействии терроризму» от 27 декабря 2013 года №225 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2013 г., №11, ст. 1202);

7) статью 4 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты в сфере противодействия терроризму и экстремизму» от 2 августа 2016 года №162 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2016 г., №7, ст. 880);

8) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О противодействии терроризму» от 13 мая 2017 года №82 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №5, ст. 400);

9) статью 12 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросам противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов» от 6 августа 2018 года №88 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2018 г., №7-8, ст. 488).

Президент
Кыргызской Республики

г. Бишкек, 4 июля 2022 года, №55

С.ЖАПАРОВ

ТЕРРОРИСТТИК ИШТИ КАРЖЫЛООГО ЖАНА КЫЛМЫШТУУ КИРЕШЕЛЕРДИ ЛЕГАЛДАШТЫРУУГА (АДАЛДООГО) КАРШЫ АРАКЕТТЕНУУ ЖАНА СОТТУК УКУКТУК РЕФОРМА МАСЕЛЕЛЕРИ БОЮНЧА АЙРЫМ МЫЙЗАМ АКТЫЛАРЫНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

1-берене

Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин I бөлүгүнө (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомосттору, 1996-ж., №6, 80-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин: 47-статьянын 1-пунктунун экинчи абзацында "талап кылуучуга же" деген сөздөр алып салынсын.

2-берене

"Кыргыз Республикасында камсыздандырууну уюштуруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомосттору, 1998-ж., №12, 505-ст.) төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

1) 3-статья төмөнкүдөй мазмундагы абзац менен толукталсын:

"камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышуу - жеке же болбосо башка жактар менен биргеликте камсыздандыруу уюмунун акцияларынын он жана андан ашык пайызына түздөн-түз же кыйыр ээлик кылуу же башкаруу."; 2) 6-статья төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"6-статья. Камсыздандыруу уюмдарын уюштуруунун өзгөчөлүктөрү

1. Кыргыз Республикасында камсыздандыруу уюму акционердик коом таризинде гана түзүлүшү жана иштеши мүмкүн.

Камсыздандыруу уюмдары Кыргыз Республикасынын аймагында жана чет өлкөлөрдө төмөнкүлөрдү түзө алышат:

- 1) туунду уюмдарды;
- 2) филиалдарды жана өкүлчүлүктөрдү.

2. Жеке жана/же юридикалык жактар - Кыргыз Республикасынын резиденттери жана резидент эместери, ушул Мыйзамда белгиленген чектөөлөрдү эске алуу менен, камсыздандыруу уюмунун уюштуруучулары жана акционерлери боло алышат.

3. Камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышууну сатып алуу ниети бар жеке жана юридикалык жактар олуттуу катышууну сатып алуу боюнча бүтүмдөрдү жасаганга чейин 30 календардык күндөн көч эмес мөөнөттө камсыздандыруу ишин жөнгө салуу жана көзөмөлдөө чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууга жумшалуучу ак каражаттарынын келип чыккан булагынын мыйзамдуулугун ырастаого, ошондой эле бенефициардык ээлерин кошуп алганда, өзүнүн иши, финансылык абалы, катышуучуларынын курамы жөнүндө маалыматтарды камсыздандыруу ишин жөнгө салуу жана көзөмөлдөө чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берүүгө милдеттүү.

4. Камсыздандыруу уюмунун капиталына төмөнкүлөр олуттуу катыша алышпайт:

- 1) алардын террористтик же экстремисттик иштерге катышкандыгы жана жапырт жок кылуучу куралдарды тараткандыгы жөнүндө маалыматтар болгон жеке жана юридикалык жактардын, топтордун жана уюмдардын санкциялык тизмегинде турган жеке жактар (Кыргыз Республикасынын жыйынды санкциялык тизмеги жана Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин жыйынды санкциялык тизмеги);
- 2) тизмеси Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган ыйгарым укуктуу орган тарабынан террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык түзүлүүчү, кооптуулугу жогору өлкөлөрдүн аймагында жашаган жана/же катталган, же болбосо катышуучу катары кооптуулугу жогору өлкөлөрдө катталган аффилирленген жактары бар жеке жана юридикалык жактар;
- 3) экономикалык иштер чөйрөсүндө жасаган кылмыштары же мамлекеттик бийликке каршы жасаган кылмыштары үчүн соттуулугу алынбаган же жоюлбаган жеке жактар;
- 4) өзүнүн иши, финансылык абалы, катышуучуларынын курамы жөнүндө маалыматтарды жана аларды анык идентификациялоого жана юридикалык жактын катышуучуларын, бенефициардык ээлерин кошо текшерүүгө мүмкүндүк берүүчү кандай гана болбосун башка маалыматтарды жана документтерди белгиленген тартипте бербеген, же болбосо анык идентификациялоого жана юридикалык жактын катышуучуларын, бенефициардык ээлерин кошо текшерүүгө мүмкүндүк бербеген маалыматтарды берген жеке жана юридикалык жактар;

5) камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууга жумшалган акча каражаттарынын келип чыккан булагынын мыйзамдуулугун ырастабаган жеке жана юридикалык жактар.

5. Ушул статьянын 4-пунктунда көрсөтүлгөн жактар, же болбосо камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууда анык эмес (жалган) маалыматтарды берген жеке же юридикалык жактар, же болбосо ушул Мыйзамда коюлган талаптарга ылайык келбей калган жактар тарабынан камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууга байланышкан бүтүмдөр арзыбаган бүтүмдөр болуп саналат.

Камсыздандыруу ишин жөнгө салуу жана көзөмөлдөө чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган арзыбаган бүтүмдүн жараксыздыгынын кесепеттерин колдонуу жөнүндө талап менен сотко кайрылат.

Камсыздандыруу ишин жөнгө салуу жана көзөмөлдөө чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышуусу бар жактар жөнүндө маалыматтарды көз карандысыз реестр кармоочудан суратып алууга жана алууга укуктуу.

6. Ушул статьянын 4 жана 5-пункттарында көрсөтүлгөн учурларда мындай акциялар боюнча добуштар квормду аныктоодо жана чечимдерди кабыл алууда эске алынбайт. Эгерде мындай акциялар боюнча добуштардын саны чечимди маңызы боюнча кабыл алууга таасирин тийгизсе, мурда кабыл алынган бардык чечимдер жараксыз деп эсептелет.

7. Ушул статьянын 4 жана 5-пункттарында көрсөтүлгөн учурларда камсыздандыруу уюмунун капиталына олуттуу катышуусу бар жак алты айдын ичинде камсыздандыруу (кайра камсыздандыруу) уюмундагы өзүнө таандык акциялардын санын олуттуу катышуудан төмөн деңгээлге чейин азайтууга милдеттүү. Ушул пункттун талаптары аткарылбаган учурда,

камсыздандыруу ишин жөнгө салуу жана көзөмөлдөө чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган ушул жактардын көрсөтүлгөн талаптарды аткаруусу үчүн сотко кайрылат."

3-берене

"Кооптуу жүктөрдү ташуучунун жарандык жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 652-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

21-берене төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"21-берене. Кооптуу жүктөрдү ташуучунун жарандык жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын Мыйзамдарын бузгандыгы үчүн жоопкерчилик

Кооптуу жүктөрдү ташуучунун жарандык жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузган күнөөлүү жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарында каралган жоопкерчиликти тартат."

4-берене

"Ташуучунун жүргүнчүлөрдүн алдындагы жарандык жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 653-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

24-берене төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"24-берене. Ташуучунун жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузгандыгы үчүн жоопкерчилик

Ташуучунун жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузган күнөөлүү жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликти тартат."

5-берене

"Кооптуу өндүрүш объектерин пайдалануучу уюмдардын жарандык жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 666-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

20-беренедө "Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негизинде" деген сөздөр "Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарына ылайык" деген сөздөргө алмаштырылсын.

6-берене

"Баалуу кагаздар рыногу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №7, 761-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) 3-беренедө:

а) берене төмөнкүдөй мазмундагы он экинчи абзац менен толукталсын:

"Бенефициардык ээси - жыйынтыгында (ээлик кылуу жана контролдоо чынжырчасы аркылуу) түздөн-түз же кыйыр түрдө (үчүнчү жактар аркылуу) менчик укугуна ээ болгон же кардарды контролдоочу жеке жак (жеке жактар), же болбосо анын атынан же анын кызыкчылыгында операция (бүтүм) жасалуучу жеке жак.";

б) берене төмөнкүдөй мазмундагы он алтынчы абзац менен толукталсын:

"Баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышуу - жеке өзү же башка жактар менен биргеликте баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун акцияларынын (үлүшүнүн) 10 жана андан көп пайызына түздөн-түз же кыйыр ээлик кылуу же башкаруу.";

2) 4-берене төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"4-берене. Документтик эмес баалуу кагаздар

Документтик эмес баалуу кагаздар - энчилүү баалуу кагаздар, алар боюнча укуктар баалуу кагаздарды кармоочулардын реестриндеги эсепке жазуу менен, же болбосо депозитарийдин депо эсебиндеги жазуу менен күбөлөндүрүлөт.

Кыргыз Республикасынын аймагында бардык эмиссиялык баалуу кагаздар документтик эмес формада чыгарылат."

3) 9-берененин он тогузунчу абзацы төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"- Кыргыз Республикасынын баалуу кагаздар жөнүндө мыйзамдарын жана террористтик иштерди каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарын бузгандыгы үчүн жөнгө салынуучу субъекттерди Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке тартууга";

4) 12-беренедө:

а) 1-бөлүктүн биринчи абзацында "администрациялык" деген сөз алып салынсын;

б) 2-бөлүктүн 2-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"2) өндүрүп алуу чараларын колдонууга";

5) 35-берененин 1-бөлүгүнүн бешинчи абзацы күчүн жоготту деп таанылсын;

6) 41-берене төмөнкүдөй мазмундагы 7 - 13-бөлүктөр менен толукталсын:

"7. Жеке жана/же юридикалык жактар - Кыргыз Республикасынын резиденттери жана резидент эместер, ушул беренедө белгиленген чектөөлөрдү эске алуу менен, баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун уюштуруучулары жана акционерлери боло алышат.

8. Баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышууну сатып алуу ниети бар жеке жана юридикалык жактар олуттуу катышууну сатып алуу боюнча бүтүмдөрдү жасаганга чейин 30 календардык күндөн көч эмес мөөнөттө баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууга жумшалуучу акча каражаттарынын келип чыккан булагынын мыйзамдуулугун ырастаого, ошон-

дой эле, бенефициардык ээлерин кошуп алганда, өзүнүн иши, финансылык абалы, акционерлеринин (катышуучуларынын) курамы жөнүндө маалыматтарды баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берүүгө милдеттүү.

9. Баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына төмөнкүлөр олуттуу катыша алышпайт:

1) алардын террористтик же экстремисттик иштерге катышкандыгы жана жапырт жок кылуучу куралдарды тараткандыгы жөнүндө маалыматтар болгон жеке жана юридикалык жактардын, топтордун жана уюмдардын санкциялык тизмегинде турган жеке жана юридикалык жактар (Кыргыз Республикасынын жыйынды санкциялык тизмеги жана Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин жыйынды санкциялык тизмеги);

2) тизмеси Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталуучу ыйгарым укуктуу орган тарабынан террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык түзүлүүчү, кооптуулугу жогору өлкөлөрдүн аймагында жашаган жана/же катталган, же болбосо катышуучу катары кооптуулугу жогору өлкөлөрдө катталган аффилирленген жактары бар жеке жана юридикалык жактар;

3) экономикалык иш чөйрөсүндөгү кылмышы же мамлекеттик бийликке каршы кылмышы үчүн соттуулугу алынбаган же жоюлбаган жеке жактар;

4) өзүнүн иши, финансылык абалы, катышуучуларынын курамы жөнүндө маалыматтарды жана аларды анык идентификациялоого жана юридикалык жактын катышуучуларын, бенефициардык ээлерин кошо текшерүүгө мүмкүндүк берүүчү кандай гана болбосун башка маалыматтарды жана документтерди белгиленген тартипте бербеген, же болбосо анык идентификациялоого жана юридикалык жактын катышуучуларын, бенефициардык ээлерин кошо текшерүүгө мүмкүндүк бербеген маалыматтарды берген жеке жана юридикалык жактар;

5) акцияларды (үлүштөрдү) сатып алууга жумшалган каражаттардын келип чыккан булагынын мыйзамдуулугун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте ырастабаган жеке жана юридикалык жактар.

10. Ушул берененин 9-бөлүгүндө көрсөтүлгөн жактар, же болбосо баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууда анык эмес (жалган) маалыматты берген жеке же юридикалык жактар, же болбосо ушул Мыйзамда коюлган талаптарга ылайык келбей калган жактар тарабынан баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышууну сатып алууга байланышкан бүтүмдөр арзыбаган бүтүмдөр болуп саналат.

Баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган арзыбаган бүтүмдүн жараксыздыгынын кесепеттерин колдонуу жөнүндө талаптар менен сотко кайрылат.

11. Баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген тартипте баалуу кагаздар рыногунун кесипкөй катышуучусунун капиталына олуттуу катышуусу бар, же болбосо аны сатып алууга ниеттенген жактар жөнүндө маалыматтарды суратып алууга жана алууга укуктуу.

12. Ушул берененин 9 жана 10-бөлүктөрүндө көрсөтүлгөн учурларда, мындай акциялар боюнча добуштар квормду аныктоодо жана чечимдерди кабыл алууда эске алынбайт. Эгерде мындай акциялар боюнча добуштардын саны чечимди маңызы боюнча кабыл алууга таасир тийгизсе, мурда кабыл алынган бардык чечимдер жараксыз деп эсептелет.

Ушул берененин 9 жана 10-бөлүктөрүндө көрсөтүлгөн учурларда, бузууну аныктаган жак 6 айдын ичинде акциялардын (үлүштөрдүн) тиешелүү пакетин аны менен байланышпаган жактарга сатууга милдеттүү. Андай болбогон учурда баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган аталган жактын акцияларын (үлүштөрүн) мажбурлап ээликтен ажыратуу жөнүндө сотко кайрылат.

13. Баалуу кагаздар рыногун жөнгө салуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган ушул берененин 12-бөлүгүндө көрсөтүлгөн кесепеттердин келип чыгуусу жөнүндө көз карандысыз реестр кармоочуга кабарлайт."

7) 42-берененин 2-бөлүгүнүн төртүнчү абзацында "административдик" деген сөз алып салынсын;

8) 46-берененин 1-бөлүгү төмөнкүдөй мазмундагы абзац менен толукталсын:

"Кыргыз Республикасынын аймагындагы депозитарийлердин системасы өзүнө Борбордук депозитарийди жана депозитарийлерди камтыйт, алардын иштөө тартиби ушул Мыйзам менен аныкталат."

7-берене

"Автотранспорт каражаттарынын ээлеринин жарандык укуктук жоопкерчилигин милдеттүү камсыздандыруу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2015-ж., №7, 1027-ст.) төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

30-берене төмөнкүдөй мазмундагы 1-бөлүк менен толукталсын:

"1. Ушул Мыйзамда каралган өзүнүн жарандык-укуктук жоопкерчилигин камсыздандыруу боюнча милдеттерин аткарган автотранспорт каражаттарынын ээлери жана (же) айдоочулары Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарында каралган жоопкерчиликке тартылат."

8-берене

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети алты айлык мөөнөттө өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

С.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2022-жылдын 4-июлу, №56

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ ПО ВОПРОСАМ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ФИНАНСИРОВАНИЮ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ЛЕГАЛИЗАЦИИ (ОТМЫВАНИЮ) ПРЕСТУПНЫХ ДОХОДОВ И СУДЕБНОЙ ПРАВОВОЙ РЕФОРМЫ

*Принят Жогорку Кенешем Кыргызской
Республики 25 мая 2022 года*

Статья 1

Внести в часть I Гражданского кодекса Кыргызской Республики (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1996 г., №6, ст. 80) следующее изменение:

в абзаце втором пункта 1 статьи 47 слова «предъявительскими либо» исключить.

Статья 2

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об организации страхования в Кыргызской Республике» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1998 г., №12, ст. 505) следующие изменения:

1) статью 3 дополнить абзацем следующего содержания: **«значительное участие в капитале страховой организации»**-единоличное либо совместно с другими лицами, прямое или косвенное владение или управление десятью и более процентами акций страховой организации.»;

2) статью 6 изложить в следующей редакции:

«Статья 6. Особенности организации страховых организаций

1. Страховая организация в Кыргызской Республике может создаваться и действовать только в форме акционерного общества.

Страховые организации могут создаваться на территории Кыргызской Республики и за рубежом:

1) дочерние организации;
2) филиалы и представительства.
2. Учредителями и акционерами страховой организации могут быть физические и/или юридические лица - резиденты и нерезиденты Кыргызской Республики с учетом ограничений, установленных настоящим Законом.

3. Физические и юридические лица, имеющие намерение приобрести значительное участие в капитале страховой организации, обязаны в срок не позднее 30 календарных дней до совершения сделки по приобретению значительного участия подтвердить уполномоченному государственному органу в сфере регулирования и надзора за страховой деятельностью законность источника происхождения денежных средств, направляемых на приобретение значительного участия в капитале страховой организации, а также представить в уполномоченный государственный орган в сфере регулирования и надзора за страховой деятельностью сведения о своей деятельности, финансовом состоянии, составе участников, включая бенефициарных владельцев.

4. Значительное участие в капитале страховой организации не могут иметь:

1) физические лица, находящиеся в санкционных перечнях физических и юридических лиц, групп и организаций, в отношении которых имеются сведения об их участии в террористической или экстремистской деятельности и распространении оружия массового уничтожения (Сводный санкционный перечень Кыргызской Республики и Сводный санкционный перечень Совета Безопасности Организации Объединенных Наций);

2) физические и юридические лица, проживающие и/или зарегистрированные на территории высокорискованных стран либо имеющие в качестве участников аффилированных лиц, зарегистрированных в высокорискованных странах, список которых формируется уполномоченным органом, определяемым Кабинетом Министров Кыргызской Республики в соответствии с законодательством в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов;

3) физические лица, имеющие неснятую или непогашенную судимость за преступления в сфере экономической деятельности или преступления против государственной власти;

4) физические и юридические лица, которые в установленном порядке не представили сведения о своей деятельности, финансовом состоянии, составе участников и любые другие сведения и документы, позволяющие их достоверно идентифицировать и изучить участников юридического лица, включая бенефициарных владельцев, либо представили такие сведения, которые не позволяют достоверно идентифицировать и изучить участников юридического лица, включая бенефициарных владельцев;

5) физические и юридические лица, которые не подтвердили законность источника происхождения денежных средств, направляемых на приобретение значительного участия в капитале страховой организации.

5. Сделки, связанные с приобретением значительного участия в капитале страховой организации лицами, указанными в пункте 4 настоящей статьи, либо физическими или юридическими лицами, представившими при приобретении значительного участия в капитале страховой организации недостоверную (ложную) информацию, либо лицами, которые перестали соответствовать требованиям, предъявляемым настоящим Законом, являются ничтожными сделками.

Уполномоченный государственный орган в сфере регулирования и надзора за страховой деятельностью обращается в суд с требованием о применении последствий недействительности ничтожной сделки.

Уполномоченный государственный орган в сфере регулирования и надзора за страховой деятельностью вправе запрашивать и получать от независимого регистродержателя информацию о лицах, имеющих значительное участие в капитале страховой организации.

6. В случаях, указанных в пунктах 4 и 5 настоящей статьи, голоса по таким акциям не учитываются при определении кворума и принятии решений. Все ранее принятые решения считаются недействительными, если количество голосов по таким акциям повлияло на принятие решения по существу.

7. В случаях, указанных в пунктах 4 и 5 настоящей статьи, лицо, имеющее значительное участие в капитале страховой организации, обязано в течение шести месяцев уменьшить количество принадлежащих ему акций страховой (перестра-

ховочной) организации до уровня ниже значительного участия. В случае неисполнения требований настоящего пункта уполномоченный орган в сфере регулирования и надзора за страховой деятельностью обращается в суд для исполнения данными лицами указанных требований.».

Статья 3

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об обязательном страховании гражданской ответственности перевозчика опасных грузов» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 652) следующее изменение:

статью 21 изложить в следующей редакции:

«Статья 21. Ответственность за нарушение законодательства Кыргызской Республики об обязательном страховании гражданской ответственности перевозчика опасных грузов

Лица, виновные в нарушении законодательства Кыргызской Республики об обязательном страховании гражданской ответственности перевозчиков опасных грузов, несут ответственность, предусмотренную законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях.».

Статья 4

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об обязательном страховании гражданской ответственности перевозчика перед пассажирами» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 653) следующее изменение:

статью 24 изложить в следующей редакции:

«Статья 24. Ответственность за нарушение законодательства Кыргызской Республики об обязательном страховании ответственности перевозчика

Лица, виновные в нарушении законодательства Кыргызской Республики об обязательном страховании ответственности перевозчика, несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях.».

Статья 5

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об обязательном страховании гражданской ответственности организаций, эксплуатирующих опасные производственные объекты» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 666) следующее изменение:

статью 20 после слов «законодательством Кыргызской Республики» дополнить словами «о правонарушениях».

Статья 6

Внести в Закон Кыргызской Республики «О рынке ценных бумаг» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №7, ст. 761) следующие изменения:

1) в статье 3:

а) статью дополнить абзацем двенадцатым следующего содержания:

«**Бенефициарный владелец** - физическое лицо (физическое лицо), которое в конечном итоге (через цепочку владения и контроля) прямо или косвенно (через третьих лиц) владеет правом собственности или контролирует клиента либо физическое лицо, от имени или в интересах которого совершается операция (сделка).»;

б) статью дополнить абзацем шестнадцатым следующего содержания:

«**Значительное участие в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг** - единоличное либо совместно с другими лицами, прямое или косвенное владение или управление 10 и более процентами акций (долей) профессионального участника рынка ценных бумаг.»;

2) статью 4 изложить в следующей редакции:
«Статья 4. Без документарные ценные бумаги

Бездокументарные ценные бумаги - именные ценные бумаги, права по которым удостоверяются записью на счете в реестре держателей ценных бумаг либо записью на счете депо у депозитария.

На территории Кыргызской Республики все эмиссионные ценные бумаги выпускаются в бездокументарной форме.»;

3) абзац девятнадцатый статьи 9 изложить в следующей редакции:

«- привлекать к ответственности в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях регулируемые субъекты за нарушения законодательства Кыргызской Республики о ценных бумагах и законодательства в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов.»;

4) в статье 12:

а) в абзаце первом части 1 слово «административной» исключить;

б) пункт 2 части 2 изложить в следующей редакции:
«2) применить меры взыскания.»;

5) абзац пятый части 1 статьи 35 признать утратившим силу;

6) статью 41 дополнить частями 7-13 следующего содержания:

«7. Учредителями и акционерами профессионального участника рынка ценных бумаг могут быть физические и/или юридические лица - резиденты и нерезиденты Кыргызской Республики с учетом ограничений, установленных настоящей статьей.

8. Физические и юридические лица, имеющие намерение приобрести значительное участие в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг, обязаны в срок не позднее 30 календарных дней до совершения сделки по приобретению значительного участия подтвердить уполномоченному государственному органу по регулированию рынка ценных бумаг законность источника происхождения денежных средств, направляемых на приобретение значительного участия в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг, а также представить в уполномочен-

ный государственный орган по регулированию рынка ценных бумаг сведения о своей деятельности, финансовом состоянии, составе акционеров (участников), включая бенефициарных владельцев.

9. Значительное участие в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг не могут иметь:

1) физические и юридические лица, находящиеся в санкционных перечнях физических и юридических лиц, групп и организаций, в отношении которых имеются сведения об их участии в террористической или экстремистской деятельности и распространении оружия массового уничтожения (Сводный санкционный перечень Кыргызской Республики и Сводный санкционный перечень Совета Безопасности Организации Объединенных Наций);

2) физические и юридические лица, проживающие и/или зарегистрированные на территории высокорискованных стран либо имеющие в качестве участников аффилированных лиц, зарегистрированных в высокорискованных странах, список которых формируется уполномоченным органом, определяемым Кабинетом Министров Кыргызской Республики в соответствии с законодательством в сфере противодействия финансированию террористической деятельности и легализации (отмыванию) преступных доходов;

3) физическое лицо, имеющее неснятую или непогашенную судимость за преступление в сфере экономической деятельности или преступление против государственной власти;

4) физические и юридические лица, которые в установленном порядке не представили сведения о своей деятельности, финансовом состоянии, составе участников и любые другие сведения и документы, позволяющие их достоверно идентифицировать и изучить участников юридического лица, включая бенефициарных владельцев, либо представили такие сведения, которые не позволяют достоверно идентифицировать и изучить участников юридического лица, включая бенефициарных владельцев;

5) физические и юридические лица, которые в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке не подтвердили законность источника происхождения денежных средств, направляемых на приобретение акций (долей).

10. Сделки, связанные с приобретением значительного участия в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг лицами, указанными в части 9 настоящей статьи, либо физическими или юридическими лицами, представившими при приобретении значительного участия в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг недостоверную (ложную) информацию, либо лицами, которые перестали соответствовать требованиям, предъявляемым настоящим Законом, ничтожными сделками.

Уполномоченный государственный орган по регулированию рынка ценных бумаг обращается в суд с требованием о применении последствий недействительности ничтожной сделки.

11. Уполномоченный государственный орган по регулированию рынка ценных бумаг в установленном Кабинетом Министров Кыргызской Республики порядке вправе запрашивать и получать информацию о лицах, имеющих либо намеревающихся приобрести значительное участие в капитале профессионального участника рынка ценных бумаг.

12. В случаях, указанных в частях 9 и 10 настоящей статьи, голоса по таким акциям (долям) не учитываются при определении кворума и принятии решений. Все ранее принятые решения считаются недействительными, если количество голосов по таким акциям повлияло на принятие решения по существу.

В случаях, указанных в частях 9 и 10 настоящей статьи, лицо, со стороны которого выявлено нарушение, обязано в течение 6 месяцев продать соответствующий пакет акций (долей) лицам, не связанным с ним. В противном случае уполномоченный государственный орган по регулированию рынка ценных бумаг обращается в суд о принудительном отчуждении акций (долей) указанного лица.

13. Уполномоченный государственный орган по регулированию рынка ценных бумаг уведомляет независимого регистродержателя о наступлении последствий, указанных в части 12 настоящей статьи.»;

7) в абзаце четвертом части 2 статьи 42 слово «административной» исключить;

8) часть 1 статьи 46 дополнить абзацем следующего содержания:

«Система депозитариев на территории Кыргызской Республики включает в себя Центральный депозитарий и депозитарии, порядок функционирования которых определяется настоящим Законом.».

Статья 7

Внести в Закон Кыргызской Республики «Об обязательном страховании гражданско-правовой ответственности владельцев автотранспортных средств» (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2015 г., №7, ст. 995) следующее изменение:

статью 30 дополнить частью 1¹ следующего содержания:
«1¹. Владельцы и (или) водители автотранспортных средств, не исполнившие предусмотренную настоящим Законом обязанность по страхованию своей гражданско-правовой ответственности, несут ответственность, предусмотренную законодательством Кыргызской Республики о правонарушениях.».

Статья 8

Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования.

Кабинету Министров Кыргызской Республики в шестимесячный срок привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом.

**Президент
Кыргызской Республики
г. Бишкек, 4 июля 2022 года, №56**

С.ЖАПАРОВ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

7-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын башка мамлекеттик органдар, башка уюмдар жана жарандар менен өз ара аракеттенүүсү

1. Улуттук коопсуздук органдары мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, аскердик түзүлүштөр, ошондой эле менчигинин формасына карабастан ишканалар, мекемелер, уюмдар менен белгиленген тартипте өз ара аракеттенет.
2. Мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, ошондой эле менчигинин формасына карабастан ишканалар, мекемелер жана уюмдар улуттук коопсуздук органдарынын алдына коюлган милдеттерди чечүүдө аларга көмөк көрсөтүүгө милдеттүү. Улуттук коопсуздук органдары менен өз ара аракеттенүүнүн жүрүшүндө белгилүү болуп калган, мыйзам менен корголгон маалыматтарды ачык жарыялаганы үчүн мамлекеттик органдардын жана көрсөтүлгөн уюмдардын кызматкерлери Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.
3. Эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, Кыргыз Республикасынын жарандары өз жарандык милдетин аткаруу менен улуттук коопсуздукту камсыз кылууга ыктыярдуу негизде көмөк көрсөтөт.
4. Жүктөлгөн милдеттерди чечүү үчүн улуттук коопсуздук органдары чет мамлекеттердин атайын кызматтары, коопсуздук органдары, укук коргоо органдары жана башка уюмдар менен, ошондой эле эл аралык уюмдар менен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдердин негизинде өз ара аракеттенет.

2-глава. Улуттук коопсуздук органдары

8-берене. Улуттук коопсуздук органдар тутуму

1. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдарынын бирдиктүү тутумун улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган, ага баш ийген аймактык органдар, аскердик контрчалгындоо органдары, ошондой эле ведомстволук бөлүмдөр түзөт.
2. Улуттук коопсуздук органдары өз карамагында аскердик бөлүктөргө, атайын багыттагы бөлүмдөргө, билим берүү жана саламаттык сактоо уюмдарына, илим-изилдөө мекемелерине, социалдык-маданий багыттагы объекттерге, ошондой эле улуттук коопсуздук органдарынын ишин камсыз кылууга арналган башка уюмдарга жана бөлүмдөргө ээ болот.

9-берене. Улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган

1. Улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган (мындан ары - ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган) - аткаруу бийлигинин Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатты иштеп чыгуучу жана ишке ашыруучу, өз компетенциясынын чегинде ушул максаттарда тармактар аралык жөнгө салууну, башкарууну жана координациялоону жөнгө салуучу борбордук мамлекеттик органы.
2. ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган улуттук коопсуздук органдарынын ишинин негизги багыттары боюнча иш жүргүзөт, өзүнө баш ийген улуттук коопсуздук органдарынын ишин жетектөөнү, координациялоону жана контролдоону жүзөгө ашырат, мыйзамдарда белгиленген ыйгарым укуктарынын чегинде Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздукту камсыз кылуу үчүн жоопкерчилик тартат.
3. ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган жана анын органдары (ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин чечими боюнча) юридикалык жактар болуп саналат, анын жана шарттуу аталышка, тиешелүү мөөрлөргө, штамптарга, банк мекемелеринде эсептерге, анын ичинде валюталык эсептерге, негизги фонддорго ээ.

10-берене. Улуттук коопсуздуктун аймактык органдары

1. Улуттук коопсуздуктун областтар, Бишкек жана Ош шаарлары боюнча аймактык органдары тиешелүү аймакта улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди ишке ашыруу боюнча иштерди жүргүзөт, улуттук коопсуздуктун өздөрүнө баш ийген шаардык жана райондук органдарынын ишин уюштурат.
2. Улуттук коопсуздуктун аймактык органдары ыкчам-кызматтык ишинде тиешелүү административдик-аймактык бирдиктин аткаруу жана өкүлчүлүктүү органдарына жана алардын кызмат адамдарына көз каранды эмес.

11-берене. Аскердик контрчалгындоо органдары

1. Аскердик контрчалгындоо органдары Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүндө, башка аскердик түзүлүштөрдө, мыйзам менен аскердик кызмат каралган Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарында, алардын башкаруу органдарында жана Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан аскердик объекттерде улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди ишке ашырат.
2. Аскердик контрчалгындоо органдары ыкчам-кызматтык ишинде Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн, башка аскердик түзүлүштөрдүн командачылыгына, мыйзам менен аскердик кызмат каралган Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана алардын башкаруу органдарынын жетекчилигине көз каранды эмес.

12-берене. Ведомстволук бөлүмдөр

1. Мамлекеттик күзөт органы Кыргыз Республикасынын мамлекеттик күзөт жөнүндө мыйзамдарына ылайык мамлекеттик күзөт объекттери туруктуу жана убактылуу турган жерде алардын коопсуздугун камсыз кылат.
2. Чек ара органы Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасын кайтарууну камсыз кылат.

13-берене. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ишин уюштуруу

1. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттердин аткарылышы үчүн жеке жоопкерчилик тартат.
2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин орун басарларынын кызмат ордуна улуттук коопсуздук органдарында 10 жылдан кем эмес кызмат өтөгөн адамдар дайындалат.

3-глава. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинин негизги багыттары

14-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинин багыттары

1. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинин негизги багыттары төмөнкүлөр болуп саналат:
  - 1) чалгындоо иши;
  - 2) контрчалгындоо иши;
  - 3) мамлекеттик күзөт;
  - 4) терроризмге каршы аракеттенүү;
  - 5) кылмыштуулук менен күрөшүү;
  - 6) Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасын кайтаруу;
  - 7) маалыматтык коопсуздукту камсыз кылууга катышуу.
2. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинин башка багыттары Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен аныкталат.

15-берене. Чалгындоо иши

- Улуттук коопсуздук органдары Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары саясий, экономикалык, аскердик, маалыматтык, илимий-техникалык жана экологиялык чөйрөлөрдө, байланыштын атайын түрлөрүн уюштуруу жана эксплуатациялоо, атайын техникалык жана башка каражаттарды колдонуу чөйрөсүндө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жайгашкан мекемелеринин, Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жакка иш сапарга жөнөтүлгөн, өз ишинин түрү боюнча мамлекеттик сырларга жетүү мүмкүндүгү бар Кыргыз Республикасынын жарандарынын коопсуздугун камсыз кылуу чөйрөсүндө чалгындоо ишин жүзөгө ашырат.

16-берене. Контрчалгындоо иши

- Контрчалгындоо иши - улуттук коопсуздук органдарынын өз ыйгарым укуктарынын чегиндеги чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, эл аралык, чет өлкөлүк жана башка уюмдардын, ошондой эле айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган чалгындоо-бүлүндүрүү жана башка ишин табуу, алдын алуу жана бөгөт коюу боюнча иши.

17-берене. Терроризмге каршы аракеттенүү

1. Улуттук коопсуздук органдары өз компетенциясынын чегинде терроризмге каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашыруучу башка субъекттердин ишин координациялайт, ошондой эле террористтик жана экстремисттик ишти алдын алуу, табуу, бөгөт коюу жана анын кесепеттерин азайтуу боюнча алардын өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылат.
2. Улуттук коопсуздук органдары террористтик жана экстремисттик мүнөздөгү кылмыштарды алдын алуу, табуу, бөгөт коюу, бетин ачуу жана тергөө жолу менен, ошондой эле эл аралык террористтик жана экстремисттик иштин алдын алуу, табуу жана бөгөт коюу аркылуу терроризмге жана экстремизмге каршы күрөшүүнү түздөн-түз жүзөгө ашырат.

18-берене. Кылмыштуулук менен күрөшүү

1. Улуттук коопсуздук органдары өз компетенциясынын чегинде Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч жараткан коррупцияны, баңги каражаттарын, психотроптук заттарды жана алардын прекурсорлорун жана аналогдорун мыйзамсыз жүргүзүүнүн, алар боюнча сотко чейинки өндүрүш жүргүзүү мыйзам менен карамагына киргизилген башка кылмыштарды табууну, алдын алууну, бөгөт коюуну жана бетин ачууну, ошондой эле Кыргыз Республикасынын конституциялык түзүлүшүн күч менен өзгөртүүнү максат кылган мыйзамсыз куралдуу түзүлүштөрдүн, кылмыштуу топтордун, айрым адамдардын жана коомдук бирикмелердин ишин табуу, алдын алуу, бөгөт коюу жана бетин ачуу боюнча иштерди жүзөгө ашырат.
2. Улуттук коопсуздук органдарынын кылмыштуулук менен күрөшүү чөйрөсүндөгү иши Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин актыларына ылайык жүзөгө ашырылат.

19-берене. Маалыматтык коопсуздукту камсыз кылууга катышуу

- Маалыматтык коопсуздукту камсыз кылууга катышуу - улуттук коопсуздук органдарынын өз ыйгарым укуктарынын чегинде жүзөгө ашырылуучу иши:
- 1) киберкоркунучка каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик саясатты түзүүдө жана ишке ашырууда, анын ичинде инженердик-техникалык жана криптографиялык каражаттарды колдонуу менен;
  - 2) киберкылмыштуулукка каршы аракеттенүүдө;
  - 3) маалыматтык-телекоммуникациялык тутумдардын коопсуздугун криптографиялык жана инженердик-техникалык методдор менен камсыз кылууда, ошондой эле Кыргыз Республикасында жана Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жайгашкан анын мекемелеринде берилүүчү шифрленген маалыматтын коопсуздугун камсыз кылган шифрленген, өкмөттүк, жашыруун байланыш тутумдарын уюштурууда жана эксплуатациялоодо.

4-глава. Улуттук коопсуздук органдарынын ыйгарым укуктары

20-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын милдеттери

- Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу кызыкчылыгында улуттук коопсуздук органдары өз ыйгарым укуктарынын чегинде төмөнкүлөргө милдеттүү:

- 1) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна кор-

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ**

(Башталышы 12-бетте)

кунучтар жөнүндө Кыргыз Республикасынын Президентине, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Төрагасына, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасына жана Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарына маалымдоого;

2) чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, чет өлкөлүк, эл аралык жана башка уюмдардын, ошондой эле айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган чалгындоо, бүлүндүрүү жана башка иштерин табууга, алдын алууга жана бөгөт коюуга;

3) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу кызыкчылыгында чалгындоо маалыматтарын издеп табууга;

4) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык териштирүү улуттук коопсуздук органдарынын укугуна киргизилген кылмыштарды табууга, алдын алууга, бөгөт коюуга жана ачыкка чыгарууга; алар боюнча ыкчам издөө иш-чараларын, сотко чейинки өндүрүштү жүргүзүүгө, ошондой эле көрсөтүлгөн кылмышты жасаган же аларды жасоого шектелген адамдарды издөөнү жүзөгө ашырууга; бул адамдарды каттоого алууга;

5) террористтик же экстремисттик мүнөздөгү даярдалуучу, жасалып жаткан же жасалган кылмыштын алдын алууга, табууга, бөгөт коюуга, ачыкка чыгарууга жана териштирүүгө, ошондой эле терроризм жана экстремизм коркунуч жараткан окуялар, жосундар жана адамдар жөнүндө маалыматты табууга;

6) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч жараткан коррупцияга, трансулуттук кылмыштуулукка, куралды жана баңги каражаттарын мыйзамсыз жүгүртүүгө каршы күрөшүү боюнча чараларды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга;

7) башка мамлекеттик органдар менен биргелешкен аракетте Кыргыз Республикасынын конституциялык түзүлүшүн, аймактык бүтүндүгүн өзгөртүүгө жана коопсуздугун бүлүндүрүүгө багытталган кандай болбосун иштин түрүн Кыргыз Республикасынын аймагында алдын алуу жана бөгөт коюу чараларын иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык укук бузууну табууга, алдын алууга жана бөгөт коюуга;

9) мамлекеттик сырларды коргоо боюнча чараларды иштеп чыгууга жана ишке ашырууга; Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарында, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, аскердик түзүлүштөрүндө, менчигинин формасына карабастан ишканаларда, мекемелерде жана уюмдарда мамлекеттик сырлардын сакталышын камсыз кылуу үчүн контролду жүзөгө ашырууга; жарандардын мамлекеттик сырларга жеткиликтүүлүгү менен байланышкан чараларды белгиленген тартипте жүзөгө ашырууга;

10) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, аскердик түзүлүштөрүнүн, мамлекеттик үлүшү бар ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын маалыматтык-коммуникациялык байланыш тарамынын жана автоматташтырылган маалымат ресурстарынын коопсуздугун камсыз кылуу үчүн чараларды иштеп чыгууну жана ишке ашырууну координациялоого, аларга контролду жүзөгө ашырууга;

11) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, аскердик түзүлүштөрүнүн, менчигинин формасына карабастан ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын киберкылмыштуулукка каршы аракеттенүү ишин координациялоого;

12) тышкы миграцияны эсепке алуу жана контролдоо боюнча бирдиктүү ведомстволор аралык маалымат тутумунун иштөөсүн координациялоого;

13) Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүндө, башка аскердик түзүлүштөрдө, алардын башкаруу органдарында, ошондой эле башка мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коопсуздукту камсыз кылууга;

14) коргоо комплекси, энергетика, транспорт жана байланыш объекттеринин, финансы-кредиттик тутумунун жана башка стратегиялык объекттердин коопсуздугун, ошондой эле артыкчылыктуу илимий иштеп чыгуулар чөйрөсүндөгү коопсуздукту камсыз кылууга; темир жол жана аба транспортундагы атайын ташуулардын коопсуздугун камсыз кылууга катышууга;

15) согуш мезгилинде иштөөгө тийиш болгон Кыргыз Республикасынын башкаруу пункттарынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча иш-чараларды иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга, өздүк мобилизациялык даярдыкты уюштурууга жана камсыз кылууга;

16) өзгөчө абал режимин жана согуш абалы режимин камсыз кылууга катышууга;

17) массалык баш аламандыктарды жана улуттар аралык жаңжалдарды, стратегиялык жана аскер объекттериндеги өзгөчө кырдаалдардын алдын алуу, бөгөт коюу жана чектөө иш-чараларына катышууга;

18) Кыргыз Республикасынын аймагында өтүүчү маанилүү мамлекеттик, коомдук-саясий жана башка массалык иш-чаралардын коопсуздугун камсыз кылууга катышууга; Кыргыз Республикасында жүргөн мезгилде башка мамлекеттердин мамлекеттик жана коомдук ишмерлерин, ошондой эле ички иштер органдары менен бирдикте - Кыргыз Республикасынын аймагындагы чет мамлекеттердин айрым дипломатиялык өкүлчүлүктөрүн жана эл аралык уюмдарын күзөткө алууга катышууга;

19) башка мамлекеттик органдар менен бирдикте Кыргыз Республикасынын дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнүн, консулдук жана башка мамлекеттик мекемелеринин жана Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жүргөн жарандарынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча чараларды жүзөгө ашырууга;

20) Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасын кайтарууну камсыз кылууга көмөк көрсөтүүгө;

21) Кыргыз Республикасынын жарандыгын кабыл алууга жана андан чыгууга, Кыргыз Республикасынын жарандарынын Кыргыз Республикасынын чегинен сырткары чыгууга, чет өлкөлүк жарандардын жана жарандыгы жок адамдардын Кыргыз Республикасынын аймагына кирүүгө жана андан чыгууга, ошондой эле чет өлкөлүк жарандардын жана жарандыгы жок

адамдардын Кыргыз Республикасынын аймагында жүрүү режимине байланышкан маселелерди чечүүгө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык катышууга;

22) улуттук коопсуздук органдарынын өндүрүшүндө турган кылмыш-жаза иштери боюнча күбөлөрдүн, жабырлануучулардын жана кылмыш-жаза сот өндүрүшүнүн башка катышуучуларынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча чараларды белгиленген тартипте жүзөгө ашырууга;

23) мамлекеттик күзөт объекттеринин коопсуздугун камсыз кылуу боюнча чараларды жүзөгө ашырууга; мамлекеттик күзөт объекттеринин коопсуздугуна коркунуч жараткан объекттерде, көчөлөрдө, жолдордо жана чөлкөмдүн участокторунда оңдоо-курулуш жана башка жумуштарды мамлекеттик органдар же менчигинин формасына карабастан ишканалар тарабынан аткарууну контролдоого, чектөөгө же тыюу салууга;

24) Кыргыз Республикасында жана өз ыйгарым укуктарынын чегинде өлкөнүн чегинен тышкары жайгашкан анын мекемелеринде атайын (өкмөттүк, шифрленген, жашыруун) байланыш тарамын уюштурууга жана пайдаланууга, ошондой эле алардын коопсуздугун камсыз кылууга; шифрлөө кызматынын, өкмөттүк байланыштын борбордук органынын функцияларын аткарууга; улуттук коопсуздукту камсыз кылуу кызыкчылыгында атайын техниканы иштеп чыгууга жана жасоого катышууга;

25) Кыргыз Республикасынын аймагына ташып киргизүүдө жана ташып чыгарууда, транзит менен өтүүдө, ошондой эле Кыргыз Республикасынын аймагында иштеп чыгууну, өндүрүүнү, сатууну, сатып алууну Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте төмөнкүлөрдү контролдоону жүзөгө ашырууга:

- мамлекеттик сырларды коргоого арналган шифрлөө каражаттарын жана алардын ченемдик-техникалык документтерин;
- маалыматты ачык эмес алууга арналган атайын техникалык каражаттарын;

26) улуттук коопсуздук органдарынын күчтөрү менен каражаттарын коргоону кошуп алганда өздүк коопсуздукту камсыз кылуу боюнча чараларды иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга, чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, чет өлкөлүк, эл аралык жана башка уюмдардын, кылмыштуу топтордун жана айрым адамдардын укукка каршы жосундарын табууга, алдын алууга жана бөгөт коюуга; улуттук коопсуздук органдары кайтарган маалыматка мыйзамсыз алуунун алдын алууга, улуттук коопсуздук органдарындагы коррупцияга жана башка укук бузууларга каршы аракеттенүүгө, улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлеринин арасында кызматтык-аскердик тартипти камсыз кылууга көмөк көрсөтүүгө;

27) иштин жыйынтыгын чагылдыруучу материалдарды жүзөгө ашырууда өз ишин жүргүзүүдө жеткиликтүүлүктү чектөө максатында жашырындыкты камсыз кылууга, ошондой эле ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси аныктаган тартипте маалымат булактарын ачыктоого жол бербөөгө;

28) кадрдык камсыз кылууга, анын ичинде кадрларды даярдоону, кайра даярдоону жана квалификациясын жогорулатууну уюштурууну жүзөгө ашырууга;

29) Кыргыз Республикасынын Президентинин, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин тапшырмасы боюнча Кыргыз Республикасынын ички жана тышкы коопсуздук камсыз кылууга багытталган тапшырмаларды аткарууга;

30) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка милдеттерди аткарууга.

21-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын укуктары

1. Улуттук коопсуздук органдары өздөрүнө жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн төмөнкүлөргө укуктуу:

1) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч жараткан коомдук коркунучту жосундарды жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен улуттук коопсуздук органдарынын териштирүү карамагына киргизилген кылмыштарды табуу, алдын алуу, бөгөт коюу, бетин ачуу максатында, ошондой эле Кыргыз Республикасынын коопсуздугуна байланышкан коркунуч жөнүндө маалымат алуу жана чет өлкөлүк атайын кызматтардын жана уюмдардын чалгындоо-бүлүндүрүү ишине каршы күрөшүүнү камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ыкчам издөө иш-чараларын жүргүзүүгө;

2) мыйзам менен улуттук коопсуздук органдарынын териштирүү карамагына киргизилген кылмыштарды табуу, алдын алуу жана бетин ачуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык зарыл тергөө иш-аракеттерин (атайын тергөө иш-аракетин) жүргүзүүгө;

3) кызматташууга макулдугун берген адамдар менен купуя негизде мамиле түзүүгө; көрсөтүлгөн адамдардын макулдугу менен алардын жардамын улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн пайдаланууга;

4) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган чалгындоо жана башка ишти жүргүзгөн чет мамлекеттердин жана эл аралык уюмдардын атайын кызматтарына, ошондой эле кылмыштуу топторго жана уюмдарга кирүүнү жүзөгө ашырууга;

5) чалгындоо, контрачалгындоо ишин жүзөгө ашырууда, ошондой эле мамлекеттик күзөт объекттеринин коопсуздугун камсыз кылуу боюнча жана терроризмге каршы күрөшүү боюнча ишти жүзөгө ашырууда атайын методдорду жана каражаттарды пайдаланууга;

6) улуттук коопсуздук органдарынын атайын багыттагы бөлүмдөрүн түзүүгө жана пайдаланууга, кара күчтү, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана курал-жарактын башка түрлөрүн колдонууга, ошондой эле улуттук коопсуздук органдарынын аскер кызматчыларына табелдик куралды жана атайын каражаттарды сактоого жана алып жүрүүгө уруксат берүүгө;

7) террористтик жана башка кылмыштуу ишке бөгөт коюу боюнча атайын операцияны (ыкчам-күжүрмөн ишти) жүзөгө ашырууга;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен улуттук коопсуздук органдарынын териштирүү карамагына киргизилген кылмыштарга бөгөт коюуда, ошондой эле аларды жасоого шектелген адамдарды издөөдө Кыргыз Республикасынын тер-

роризмге каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарында каралган чараларды жана убактылуу чектөөлөрдү колдонууга;

9) Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен улуттук коопсуздук органдарынын карамагына киргизилген кылмыштар жөнүндө иштер боюнча сотко чейинки өндүрүштү жүргүзүүгө;

10) улуттук коопсуздук органдарынын компетенциясына кирген кылмыштарды жана укук бузуулардын алдын алууну жүзөгө ашырууга; мыйзамдарга ылайык алдын алуу таасир этүү чараларын, анын ичинде жарандарга расмий эскертме жарыялоо түрүндө колдонууга;

11) белгиленген компетенциянын чегинде мамлекеттик сырлардын сакталышын камсыз кылууну, мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, менчигинин формасына карабастан ишканаларда, мекемелерде жана уюмдарда, аскердик түзүлүштөрдө улуттук коопсуздукту камсыз кылуунун башка маселелеринин чечилишин контролдоону жүзөгө ашырууга;

12) мамлекеттик сырларды түзгөн маалыматтардын мыйзамсыз таралышын болтурбоо боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган уюштуруу, техникалык, программалык, маалыматтык жана башка чараларды көрүүгө;

13) улуттук коопсуздук органдарында шифрлөө ишин жүргүзүүгө, маалыматтык-телекоммуникациялык тутумдардын, шифрленген, өкмөттүк, жашыруун байланыш тутумунун, маалыматты шифрлерди пайдалануу менен берүүнү камсыз кылган атайын байланыштын башка түрлөрүнүн криптографиялык жана инженердик-техникалык коопсуздугун камсыз кылуучу талаптарды уюштурууну, иштетүүнү жана аткарууну; атайын байланыш түрүнүн жана шифрлөө ишинин коопсуздугун, корголуусун камсыз кылууну; Кыргыз Республикасынын аймагындагы мамлекеттик органдарда, менчигинин формасына карабастан уюмдарда жана өз ыйгарым укугунун чегинде анын чегинен тышкары жайгашкан мекемелеринде шифрленген маалыматты урунууда жашыруун режимин сактоону, ошондой эле өзгөчө маанилүү объекттерди (жайларды) жана андагы техникалык каражаттарды техникалык каналдар боюнча маалыматтын чыгып кетүүсүнөн корголушун камсыз кылууну мамлекеттик контролдоону жүзөгө ашырууга;

14) маалыматты жашыруун алуу каражаттарын табуу боюнча, ошондой эле автоматташтырылган тутумдардын, техникалык жана программалык каражаттардын аялуу жерин текшерүү боюнча ишти контролдоону жүзөгө ашырууга. Кыргыз Республикасынын коопсуздугуна коркунуч жараткан, ошондой эле укукка каршы максатта пайдалануучу, берүүчү радиоэлектрондук каражаттарды радио нурун табууда байланыш чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга көмөк көрсөтүүгө;

15) техникалык чалгындоого каршы аракеттенүү, атайын изилдөөлөрдү жүргүзүү, жайларды атайын текшерүү жана техникалык каражаттардын корголушун атайын текшерүү боюнча иштерди жүзөгө ашырууга жана координациялоого;

16) Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жайгашкан мекемелерде пайдаланууга арналган, жеткиликтүүлүгү чектелген маалыматты иштетүүнүн, сактоонун жана берүүнүн техникалык каражаттарын иштеп чыгуу, өндүрүү, сатуу, эксплуатациялоону жана коргоону камсыз кылуу тартибин аныктоого катышууга;

17) мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, аскердик түзүлүштөргө, менчигинин формасына карабастан ишканаларга, мекемелерге жана уюмдарга, ошондой эле коомдук бирикмелерге Кыргыз Республикасынын коопсуздугуна коркунуч жаратууга, улуттук коопсуздук органдарынын карамагына киргизилген кылмыштарды жана укук бузууларды жасоого түрткү берген себептерди жана шарттарды жоюу тууралуу сунуштаманы киргизүүгө;

18) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык өз иш-аракеттери менен коомдун жана мамлекеттин коопсуздугуна коркунуч жараткан же зыян келтирген чет өлкөлүк жарандардын жана жарандыгы жок адамдардын Кыргыз Республикасына кирүүсүнө тыюу салуу жана Кыргыз Республикасынан чыгарып салуу маселесин чечүүгө;

19) мамлекеттик сырларды пайдалануу менен ишти жүзөгө ашырган мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жана башка уюмдарга мамлекеттик сырлар жөнүндө кабардар болгон жарандардын Кыргыз Республикасынан чыгуу укугун Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте убактылуу чектөө тууралуу сунуш киргизүүгө;

20) улуттук коопсуздукту камсыз кылуу боюнча милдеттерди аткаруу үчүн зарыл маалыматты министрликтерден, мамлекеттик комитеттерден жана административдик ведомстволордон, башка мамлекеттик органдардан, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынан, ошондой эле менчигинин формасына карабастан Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан ишканалардан, мекемелерден, уюмдардан жана башка юридикалык жактардан, аскердик түзүлүштөрдөн жана коомдук бирикмелерден белгиленген тартипте суратып алууга;

21) мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, баш ийүүсүнө жана алар негизделген менчигинин формасына карабастан ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын жетекчилеринен, кызмат адамдарынан жана башка кызматкерлеринен, ошондой эле жеке жана башка эмгек ишин, ишкердиктен башка түрлөрүн жүргүзгөн адамдардан зарыл маалыматтарды жана документтерди суратып алууга;

22) мамлекеттик, муниципалдык, кооперативдик, коомдук мүлктүн жана мамлекеттик же муниципалдык катышуу үлүшү 30 пайыздан жогору болгон мекемелердин, ишканалардын жана уюмдардын мүлкүнүн болушун ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын эсептик жана отчеттук маалыматтары менен салыштырып текшерүүгө; текшерүүлөрдү, инвентаризацияларды жана ревизияларды жүргүзүүнү дайындоого; өткөрүлүүчү иш-чараларга катышуу үчүн адистерди белгиленген тартипте чакырууга;

23) финансы-кредиттик мекемелерден юридикалык жана жеке жандардын операциялары, эсептери жана салымдары боюнча мыйзамда белгиленген тартипте маалымдамаларды алууга; кассаларга, акча, товардык-материалдык баалуулук-

(Уландысы 14-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 13-бетте)

тар жана документтер сакталган башка жерлерге мөөрлөп жабууга, алардын сакталышын камсыз кылуучу башка чараларды көрүүгө; чийки заттардын, жарым фабрикаттардын жана продукциянын үлгүсүн алууга;

24) кылмыш жасоого шектүү, же болбосо кылмыш жасаганда жарандардын өздүгүн күбөлөндүрүүчү документтерин мыйзамга ылайык текшерүүгө; териштирүү мыйзамдар менен улуттук коопсуздук органдарынын карамагына киргизилген кылмыштарды жасаган же жасоого аракет кылган адамдарды кармоого, кармалган адамдарды жеке кароону, кармоо убагында, анын ичинде кылмыш жасаган же камактан качкан адамдарды кармоо боюнча иш-чараларды жүргүзүүдө алар пайдаланган транспорт каражаттарын, алар келиши мүмкүн болгон жерлердеги тилкелерди кароону жүргүзүүгө, ошондой эле алардын жанындагы буюмдар менен документтерди кароого жана алып коюуга;

25) териштирүү мыйзамдар менен улуттук коопсуздук органдарынын карамагына киргизилген кылмыш жасалган же жасалды деп болжолдоого жетиштүү негиздер болгондо, аларды жасоого шектүү адамдарды куугунтуктоодо, кечиктирүү жандардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч туудурган учурларда, дипломатиялык, консулдук мекемелердин, ошондой эле мыйзамдарда каралган же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерде каралган артыкчылыктарды, иммунитетти Кыргыз Республикасынын аймагында пайдаланган эл аралык уюмдардын жайларын кошпогондо, жарандарга таандык турак жайларга жана башка жайларга, жер тилкелерине, аймактарына, мамлекеттик органдардын, менчигинин формасына карабастан башка уюмдардын жайларына сутканын кайсы учурунда болбосун тоскоолдуксуз кирүүгө, зарыл учурда бекитилген түзүлмөлөрдү жана башка буюмдарды бузууга жана көзөмөлдөөчү прокурорго билдирүү менен аларды кароого.

Көрсөтүлгөн иш-аракеттердин мыйзамдуулугу жана негиздүүлүгү сот тартибинде каралууга тийиш;

26) кийинкиге калтырууга болбогон учурларда менчигинин формасына карабастан ишканаларга, мекемелерге, уюмдарга, аскердик түзүлүштөргө, коомдук бирикмелерге жана жарандарга таандык транспорт каражаттарын (чет мамлекеттердин дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнүн, консулдук жана башка мекемелеринин, эл аралык уюмдардын транспорт каражаттарынан тышкары) кылмыштардын алдын алуу, кылмыш жасаган же кылмыш жасоого шектүү адамдарды куугунтуктоо, кармоо, ташуу үчүн, ошондой эле окуяга же кырсык болгон жерге баруу жана медициналык тез жардамга муктаж болгон жарандарды дарылоо жайларына жеткирүү үчүн пайдаланууга. Транспорт каражаттарынын эзелеринин талабы боюнча улуттук коопсуздук органдары аларга чыгымдардын же келтирилген зыяндын ордун мыйзамдарда белгиленген тартипте толтуруу берет;

27) чет мамлекеттердин дипломатиялык өкүлчүлүктөрүнө жана консулдук мекемелерине, ошондой эле эл аралык уюмдарга таандык болгон байланыш каражаттарын кошпогондо, мамлекеттик органдарга, менчигинин формасына карабастан ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге, аскердик түзүлүштөргө, коомдук бирикмелерге таандык болгон байланыш каражаттарын кызматтык максатта тоскоолдуксуз пайдаланууга;

28) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жарандарды жана транспорт каражаттарын, анын ичинде дипломатиялык өкүлчүлүктөрдүн жана консулдук мекемелерди транспорт каражаттарын айрым жер тилкелерине же объекттерге киргизбөө, же болбосо айрым жер тилкелеринен жана объекттерден жарандарды чыгаруу, транспорт каражаттарын сүйрөп чыгаруу боюнча чараларды көрүүгө;

29) илим-изилдөө уюмдары менен биргеликте улуттук коопсуздуктун кызыкчылыктарын козгогон, коомдук процесстерге жана көйгөйлөргө изилдөөлөрдү жүргүзүүгө жана өнүгүүсүн божомолдоого; өзүнүн ишин камсыз кылуу максатында маалыматтык-талдоо ишин жүргүзүүгө; автоматташтырылган маалыматтык-талдоо тутумдарын иштөө чыгууну, өндүрүүгө жана эксплуатациялоону жүзөгө ашырууга; редакциялык-басма иши менен аракеттенүүгө;

30) улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди чечүү үчүн криминалисттик жана эксперттердин башка түрлөрүн жана изилдөөлөрдү жүргүзүүгө;

31) бул максаттарда башка мамлекеттик органдарга жана уюмдарга таандык экени жөнүндө документтерди пайдалануу менен кызматкерлерди жана алардын ишин шифрлөө боюнча чараларды жүзөгө ашырууга, кызматкердин ким экендигин, улуттук коопсуздук органдарынын бөлүмдөрүнүн ишин жана таандыктыгын, алардын жайларын, транспорт каражаттарын жашыруу, башка мамлекеттик органдардын жана башка уюмдардын документтерин пайдалануу менен ыкчам издөө жана башка иш-чараларды өткөрүү максатында даярдоого жана пайдаланууга, ошондой эле ушул максатта башка шифрлөө чараларын жүзөгө ашырууга;

32) башка мамлекеттик органдар, чет мамлекеттердин атайын кызматтары үчүн келишимдик (акы төлөнүүчү) негизде кадрларды даярдоого;

33) бөгөт коюу чарасы катары камакка алуу тандалган адамдарды, кылмыш жасоого шектенүү боюнча улуттук коопсуздук органдары тарабынан кармалган адамдарды мыйзамдарда белгиленген тартипте кармоо үчүн убактылуу кармоо жайларына жана төргөө жайларына ээ болууга;

34) өз компетенциясынын чегинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негизинде буйруктарды жана башка актыларды чыгарууга, алардын аткарылышын уюштурууга, текшерүүгө жана камсыз кылууга;

35) республиканын аймагында белгиленген эрежелерди бузуу менен иштеген радиоэлектрондук каражаттарды пайдаланууга, ошондой эле белгиленген талаптарды бузуу менен аткарылган, мамлекеттик сырларды камтыган маалыматтар менен иштөөгө тыюу салууга;

36) улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлерин жана башка адамдарды Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздуктун камсыз кылууга сиңирген эмгеги үчүн моралдык жа-

на материалдык жактан сыйлоого; аларды мыйзамда белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сыйлыктарына көрсөтүүгө;

37) илимий изилдөө, долбоордук, эксперттик, курулуш жана өндүрүштүк иштерди өз алдынча жана мамлекеттик органдар, башка уюмдар жана жеке жактар менен келишимдер боюнча жүргүзүүгө, бул максаттар үчүн адистерди тартууга;

38) улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди аткаруу жана алардын ишин камсыз кылуу үчүн зарыл ишканаларды, уюмдарды, ошондой эле бөлүмдөрдү белгиленген тартипте түзүүгө, анын ичинде чет өлкөлөрдө түзүүгө, жаап-жашыруучу документтерди даярдоого жана пайдаланууга;

39) атайын техниканы, байланыш каражаттарын, маалыматтарды криптографиялык коргоо каражаттарын, курал-жаракты, транспорт каражаттарын, аскер техникасын, комплекттөөчү түйүндөрдү алардын бөлүктөрүн, аскердик-техникалык мүлктү жана башка материалдык каражаттарды жеткирүүгө белгиленген тартипте мамлекеттик органдар, Кыргыз Республикасынын жана чет мамлекеттердин башка уюмдары менен келишимдерди түзүүгө;

40) ыкчам-кызматтык ишти жүзөгө ашыруунун натыйжасында алынган маалыматты белгиленген тартипте; атайын жана башка каражаттарды чет мамлекеттердин атайын кызматтары, коопсуздук органдары, укук коргоо органдары, чет өлкөлүк, эл аралык жана башка уюмдар менен алмашууга;

41) улуттук коопсуздук органдары териштирген кылмыш-жаза иштери боюнча кармалган жана камакка алынган адамдарды зарыл болгон учурда кайтарып коштоого;

42) Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тарабынан улуттук коопсуздук органдарына берилген башка укуктарды ишке ашырууга.

2. Улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлери өз милдеттерин аткарат жана улуттук коопсуздук органдарына берилген укуктарды пайдаланат.

3. Улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлери коомдук транспорттун бардык түрүндө: шаардык, шаар четиндеги жана жергиликтүү каттамдарда (таксини кошпогондо), айыл жеринде - жолу улаш транспортто акысыз жүрүшөт, ошондой эле транспорттун бардык түрүнө көзөксиз жол жүрүү документтерин алышат жана иш сапар күбөлүгүн көрсөткөндө мейманканага жайгашышат.

5-глава. Улуттук коопсуздук органдарынын күчтөрү жана каражаттары

22-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлери

1. Улуттук коопсуздук органдары аскер кызматчылары, мамлекеттик жарандык кызматчылар жана кызматкерлер менен комплекттелет.

2. Улуттук коопсуздук органдарында, ага баш ийген аскер бөлүктөрдө (мөөнөттүү аскер кызматынын аскер кызматчыларын кошпогондо), башка уюмдарда аскердик кызмат өтөгөн аскер кызматчылары, мамлекеттик жарандык кызматчылар, ошондой эле штаттык кызмат орундарына дайындалган кызматкерлер улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлери (мындан ары - кызматкерлер) болуп саналат.

3. Улуттук коопсуздук органдарынын аскер кызматчылары Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктаган тартипте ушул Мыйзамда белгиленген өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын аскердик кызмат өтөө жөнүндө мыйзамдарына ылайык аскердик кызмат өтөшөт. Алар Кыргыз Республикасынын аскер кызматчылары үчүн каралган укуктарды жана жеңилдиктерди пайдаланат.

4. Аскер кызматчысы болуп саналбаган кызматкерлердин кызматтык иши ушул Мыйзамда белгиленген өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызмат жөнүндө мыйзамдарына ылайык аскердик кызмат өтөшөт. Алар Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызмат мыйзамдарында жана эмгек мыйзамдарында каралган укуктарды жана жеңилдиктерди пайдаланат.

5. Кызматкерлер ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси бекиткен улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлеринин Ар-намыс кодексин сактоого милдеттүү. Көрсөтүлгөн Кодекстин жоболорун бузган кызматкерлер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.

6. Улуттук коопсуздукту камсыз кылуу маселелерин чечүү үчүн мамлекеттик органдарга, ошондой эле менчигин формасына карабастан ишканаларга, мекемелерге жана уюмдарга алардын жетекчилери менен макулдашуу боюнча штаттык кызмат орундарын ээлөө үчүн кызматкерлер Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте аскер кызматында калтырылуу менен, ишке жиберилиши мүмкүн. Ишке жиберилген кызматкердин ал ишке жиберилген мамлекеттик органдын административдик мамлекеттик кызмат ордун ээлөөсү конкурстук тандоодон тышкары жүзөгө ашырылат.

7. Мамлекеттик органдарга, ошондой эле ишканаларга, мекемелерге жана уюмдарга ишке жиберүү мезгилинде кызматкерлердин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген укуктары, кепилдиктери, жеңилдиктери, компенсациялары, пенсиялык камсыз кылуусу жана социалдык коргоосу сакталат.

8. Кыргыз Республикасынын коопсуздугун камсыз кылуу милдеттерин чечүү максатында чет мамлекеттерге ошол мамлекеттердин атайын кызматтары же укук коргоо органдары менен макулдашуу боюнча, ошондой эле Кыргыз Республикасы мүчө болуп саналган эл аралык уюмдарга белгиленген тартипте расмий өкүлдөр жиберилиши же кызматкерлер ыйгарым укуктуу органдын жетекчисинин актылары менен аныкталуучу тартипте аларды аскердик кызматта калтыруу менен ишке жиберилиши мүмкүн.

9. Кызматкерлерди даярдоо, кайра даярдоо жана квалификациясын жогорулатуу атайын (аскердик) окуу жайларда, ошондой эле Кыргыз Республикасынын жана чет мамлекеттердин башка билим берүү уюмдарында жүзөгө ашы-

рылат. Кызматкерлерди даярдоону, кайра даярдоону жана квалификациясын жогорулатууну уюштуруу жана алардан өтүү тартибин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси аныктайт.

10. Улуттук коопсуздук органдарынын аскер кызматчылары ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын кадрларында, аракеттеги резервинде же запасында турат.

11. Аскердик кызматтан бошотулган кызматкерлер улуттук коопсуздук органдарынын атайын аскердик эсебинде же Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн запасында турат.

23-берене. Кызматка кабыл алуу шарттары

1. Улуттук коопсуздук органдарына кызматка өзүнүн жеке, моралдык, психологиялык жана кесиптик сапаттары, курагы, билим деңгээли, дене тарбия даярдыгы жана ден соолугунун абалы боюнча ыктыярдуу негизде улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди аткарууга жөндөмдүү Кыргыз Республикасынын жарандары кабыл алынат.

2. Кызматкердин кызматтык милдеттерин аткаруусу үчүн зарыл билим деңгээлине, стажына, кесиптик билимине жана көндүмүнө карата квалификациялык талаптар ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан белгиленет.

3. Улуттук коопсуздук органдарына кызматка Кыргыз Республикасынын төмөнкү жараны кабыл алынышы мүмкүн эмес:

1) белгиленген тартипте аракетке жөндөмсүз же аракетке жөндөмдүүлүгү чектелген деп таанылган учурда же болбосо наркологиалык же психоневрологиялык диспансерде каттоодо турган;

2) Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн жана башка аскердик түзүлүштөрүнүн катарында аскердик кызмат өтөөгөн (курсанттарды кошпогондо) же запастагы офицер программасы боюнча аскердик даярдыктан өтпөгөн эркек;

3) аскердик-врачтык комиссиянын корутундусуна ылайык кызматтык ыйгарым укуктарды жана/же аскердик кызматтык милдеттерди аткарууга тоскоолдук жараткан оорусу бар;

4) аскердик жана башка мамлекеттик кызмат жөнүндө, коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдарда, ошондой эле ушул Мыйзамда белгиленген чектөөлөрдү өзүнө кабыл алүүдөн баш тарткан;

5) кызматына ылайык келбөө, беделин түшүрүү, ишенимден кетүү боюнча коррупциялык укук бузууларды жасаганы үчүн иштен же мамлекеттик же муниципалдык кызматтан бошотулган;

6) чет мамлекеттин жарандыгы бар, Кыргыз Республикасынын жарандыгын жоготкон, чет мамлекеттин аймагында жашап турууга уруксаты же анын туруктуу жашоого укугун ырастаган башка документи бар же аларды алуу үчүн документ тапшырган. Бул талап жубайына да коюлат;

7) коррупциялык укук бузуу жасаганы үчүн тартип жоопкерчилигине тартылган;

8) анын соттуулугу жоюлганына же алып салынганына карабастан кылмыш-жаза кылмышы үчүн соттуулугу болгон; же болбосо ага карата кылмыш-жаза иши реабилитацияланбаган негиздер боюнча өкүм чыгарылган; же болбосо белгиленген тартипте уюшкан кылмыштуу топтордун, террористтик, экстремисттик же сепаратисттик уюмдардын мүчөсү катары таанылган учурда;

9) милдеттүү түрдө берилүүгө тийиш болгон документтерди же маалыматтарды бербеген учурда, же болбосо жасалма документтерди же өзү (жубайы), же болбосо өзүнүн же анын (жубайынын) жакын туугандары жөнүндө билип туруп жалган маалыматтарды берген учурда;

10) жубайы же жакын туугандары белгиленген тартипте оор же өзгөчө оор кылмыш жасоого күнөөлүү деп таанылган, же болбосо аларга карата кылмыш-жаза иши (оор же өзгөчө оор кылмыштар боюнча) реабилитацияланбаган негиздер боюнча токтотулган; же болбосо белгиленген тартипте уюшкан кылмыштуу топтордун, террористтик, экстремисттик же сепаратисттик уюмдардын мүчөсү катары таанылган учурда;

11) эгерде бул ыкчам-кызматтык иш милдеттерин чечүү менен шартталбаса, анын Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары мүлккө катталган менчик укугу, буюм укугу, милдеттенмеси болгон учурда;

12) Кыргыз Республикасынын аймагында тыюу салынган диний агымга (сектага) же диний окууга тартылган же туткан;

13) эгерде ал саясий партиялардын жана саясий максаттарды көздөгөн башка коомдук бирикмелердин мүчөсү болсо, же алардын ишине катышса;

14) ал врачтын дайындоосуз баңги каражаттарын же психотроптук заттарды колдонгон факт аныкталган учурда;

15) кызматка жарамдуулугун аныктоо үчүн атайын текшерүүдөн, же болбосо мамлекеттик сырларга уруксат берүү жол-жобосунан же полиграфологиялык изилдөөдөн, психофизиологиялык же медициналык күбөлөндүрүүдөн, же болбосо тестирлөөдөн өтпөгөндө;

16) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка учурларда.

Кызматка (ишке) кабыл алууда жарандарга ушул Мыйзамда белгиленген иштин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталуучу кошумча талаптар коюлушу мүмкүн.

Улуттук коопсуздук органдары талапкерге кызматка алуудан баш тартуу себебин түшүндүрбөөгө укуктуу.

4. Кызматка жарамдуулугун аныктоо үчүн психофизиологиялык жана медициналык күбөлөндүрүүдөн, полиграфологиялык изилдөөдөн, ошондой эле атайын текшерүүдөн жана тестирлөөдөн өтүү тартибинин өзгөчөлүгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталат.

5. Улуттук коопсуздук органдарына кызматка кирип жатканда адам жана анын үй-бүлө мүчөлөрү (жубайы, жашы жеткен балдары жана анын багуусундагы жана аны менен туруктуу жашаган адамдар) белгиленген тартипте кирешелери жана мүлкү жөнүндө декларацияны бергени тууралуу маалыматты банк, салык, бажылык жашыруун сырды түзгөн маалыматтарды ачуу милдеттенмеси менен берүүгө милдеттүү.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 14-бетте)

6. Ушул беренедө көрсөтүлгөн талаптардын бирине ылайык келбеген адам аны аскердик кызматка же улуттук коопсуздук органдарына жумушка кабыл алуудан баш тартууга, ошондой эле аны улуттук коопсуздук органдарынан бошотууга негиз катары кызмат кылат.

7. Улуттук коопсуздук органдарына кызматка талапкерди тандоо жана кабыл алуу боюнча иш-чараларды уюштуруу өзгөчөлүктөрү жана жүргүзүү тартиби ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталат.

8. Улуттук коопсуздук органдарына аскердик кызматка кирген адамдар менен кызмат (жумуш) өтөө тууралуу контракт түзүлөт.

9. Контракттын формасы жана шарттары, аны түзүү, узартуу, өзгөртүү, бузуу жана токтотуу тартиби ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталат.

24-берене. Кызматкерлердин укуктук абалы

1. Кызматкерлер кызматтык милдеттерин аткарууда мамлекеттик бийлик өкүлдөрү болуп саналат жана мамлекеттин коргоосунда турат. Мыйзам менен түздөн-түз ыйгарым укук берилген органдарды жана кызмат адамдарын кошпогондо, эч ким алардын кызматтык ишине кийлигишүүгө укуксуз.

2. Кызматкерлер кызматтык милдеттерин аткарып жатканда, алардын мыйзамдуу талаптарын жарандар жана кызмат адамдары аткарууга милдеттүү.

3. Кызматкерлердин мыйзамдуу талаптарына баш ийбөө, каршылык көрсөтүү, коркунуч келтирүү, зомбулук көрсөтүү же өмүрүнө, ден соолугуна жана мүлкүнө кол салуу, ошондой эле аларга жүктөлгөн кызматтык милдеттерди аткарууга тоскоолдук кылган башка иш-аракеттер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген жоопкерчиликке алып келет.

4. Кызматкерлердин кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу кызматкерлердин жана анын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүн жана ден соолугун, ар-намысын жана абийирин, ошондой эле мүлкүн кылмыштуу кол салуудан коргоо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралат.

5. Кызматкер өз кызматтык милдеттерин аткаруу учурунда кылмыш жасап жаткан жеринде кармалган учурду кошпогондо, улуттук коопсуздук органдарынын расмий өкүлү же соттун чечими болбостон алып келүүгө, кармоого, жеке кароого жана анын буюмдарын кароого, ошондой эле жеке жана ал пайдаланган транспортун кароого жол берилбейт.

6. Мыйзамга ачыктан-ачык каршы келген буйрукту же көрсөтмөнү алганда кызматкер мыйзамды аткарууга карата бардык чараларды көрүүгө милдеттүү.

7. Чет мамлекеттердин атайын кызматтарында, эл аралык уюмдарда, уюшкан кылмыштуу топтордо жана кылмыштуу уюмдарда атайын тапшырмаларды аткарып жаткан (аткарган) кызматкерлер жөнүндө маалыматтар мамлекеттик сырга кирет жана алардын макулдугу менен гана жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда ачыкка чыгарылышы мүмкүн.

8. Кызматкерлер үчүл Мыйзамда белгиленген аткарылуучу милдеттердин өзгөчөлүгү менен шартталган, өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен Кыргыз Республикасынын жарандарынын укуктарын жана эркиндиктерин пайдаланат. Кыргыз Республикасынын Конституциясына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келгенден башкача учурларда кызматкерлерди жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн кандайдыр бир укуктарынан жана эркиндиктеринен ажыратууга же алардын укуктарын чектөөгө эч кимдин укугу жок.

25-берене. Кызматкердин кызматтык күбөлүгү

1. Кызматкердин кызматтык күбөлүгү анын өздүгүн, улуттук коопсуздук органдарына таандыктыгын, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык кызматкерге берилген кызмат ордун, аскердик наамын, укугун жана ыйгарым укугун, ошондой эле куралды жана атайын каражаттарды алып жүрүүгө жана сактоого укугун ырастаган документ болуп саналат.

2. Кызматтык күбөлүктөрдүн үлгүлөрү, аларды берүү жана пайдалануу тартиби ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталат.

26-берене. Кызматкердин кызмат өтөөсүнө байланыштуу чектөөлөр

1. Кызматкерге төмөнкүлөргө тыюу салынат:

1) өзүмчүл максаттарда, анын ичинде кызмат адамдары жана башка адамдар менен келишип алып өзүнүн кызматтык абалын пайдаланууга;

2) кызматтык ыйгарым укуктарын аткарууга байланыштуу жеке жана юридикалык жактардын кызмат көрсөтүүлөрүн жеке максатына пайдаланууга; алардан сыякы (акчалай жана башка сыйакы, кызмат көрсөтүү, көңүл ачуу, эс алуу, транспорт чыгымын төлөө) жана бөлөк алууга;

3) өзүнүн кызматтык абалын пайдалануу менен жеке жана юридикалык жактарга кызматтык милдеттеринде каралбаган кандай болбосун көмөк көрсөтүүгө;

4) өкүлчүлүктүү органдардын депутаты болууга;

5) саясий партиялардын, саясий максаттарды көздөгөн же диний мүнөздөгү коомдук бирикмелердин мүчөсү болууга; түзүүгө, алардын ишине катышууга же кандайдыр бир формада көмөк көрсөтүүгө, кызмат абалын алардын кызыкчылыгында пайдаланууга;

6) ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин уруксаты менен илимий, эксперттик, окутуучулук жана башка чыгармачылык ишти, ошондой эле кызматтык зарылчылыктан келип чыккан учурларды кошпогондо, акы төлөнүүчү башка иш менен алектенүүгө;

7) ишкердик менен алектенүүгө, өзү же ишенимдүү адамдар аркылуу кызматтык зарылчылыктан келип чыккан учурларды кошпогондо, чарба субъекттеринин жетектөөчү же байкоочу кеңешинин курамына кирүүгө, аларды башкарууга катышууга;

8) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктабаган банктарда бантык эсеп ачууга;

9) эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерде, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса же кызматтык зарылчылыктан келип чыкпаса, чет өлкөлүк коммерциялык эмес уюмдардын жана алардын Кыргыз Рес-

публикасынын аймагында иштеп жаткан түзүмдүк бөлүмдөрүнүн башкаруу органдарынын же башка органдарынын курамына кирүүгө;

10) эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, үчүнчү жактардын иштери боюнча өкүл болууга;

11) кызматтык ишти материалдык-техникалык, финансылык жана маалыматтык камсыз кылуу каражаттарын, башка мамлекеттик мүлктү жана кызматтык маалыматты кызматтык эмес максаттарда пайдаланууга;

12) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын актыларында каралган учурларды кошпогондо, улуттук коопсуздук органдарынын кадрдык курамына ведомстволук таандыгын ачыкка чыгарууга мүмкүндүк берүүчү өзү жана башка кызматкерлер жөнүндө, улуттук коопсуздук органдарынын иши тууралуу маалыматтарды (анын ичинде фото, видеоматериалдар жана башка материалдар) жалпыга маалымдоо каражаттарына, Интернет тарамына жайгаштырууга;

13) иш таштоолорду жана тынчтык чогулуштарына укукту билдирүүнүн башка формаларын мамлекеттик органдардын талаптагыдай иштөөсүнө жана кызматтык милдеттерди аткарууга тоскоолдук кылуучу аракеттерди уюштурууга жана/же катышууга;

14) алкогольдук, баңгилик, психотроптук, токсикоманиялык мастык абалына алып келүүчү заттарды (алардын аналогдорун) керектөөсүнө карата медициналык күбөлөндүрүүдөн өтүүдөн баш тартууга же качууга.

Кызматкерлердин күбөлөндүрүүдөн өтүүдөн баш тартуусу же качуусу улуттук коопсуздук органдарынан бошотууга алып келет.

2. Эгерде бул ыкчам-кызматтык милдеттерди чечүү менен шартталбаса, кызматкерлерге, алардын жубайларына жана жашы жете элек балдарына Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жайгашкан чет өлкөлүк банктарда эсептерди (аманаттарды) ачууга жана ээ болууга, накталай акча каражаты жана баалуулуктарды сактоого, чет өлкөлүк финансы инструменттерине ээ болууга жана (же) пайдаланууга тыюу салынат.

3. Кызматкерлерге ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси аныктаган тартипте жана шартта алар чет өлкөлүк жарандар болуп саналары алдын ала белгилүү болгон адамдар менен байланыш түзүүгө, чет өлкөлүк жалпыга маалымдоо каражаттарына, чет өлкөлүк, эл аралык уюмдарга, ошондой эле чет өлкөлүк катышуусу бар коммерциялык эмес уюмдарга кайрылууга жол берилет.

4. Кызматкер кызматка алынган учурдан тартып бир айдын ичинде кызмат өтөө мезгилине анын менчигиндеги баалуу кагаздарды жана пайдалануу киреше алып келген башка мүлктү, ошондой эле мүлктүк жалдоого берилген мүлктү ишенимдүү башкарууга өткөрүп берүүгө милдеттүү. Мүлктү ишенимдүү башкаруу келишими нотариалдык күбөлөндүрүлүүгө тийиш.

5. Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары жерде катталган мүлккө менчик укугуна ээ болгон кызматкер ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси аныктаган мөөнөттө аны ээликтен ажыратуу чарасын көрүүгө милдеттүү.

6. Ушул беренедө каралган тыюу салууларды жана чектөөлөрдү сактабоо кызматкерге карата улуттук коопсуздук органдарынан бошотууга чейинки Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган жоопкерчилик чараларын колдонуу үчүн негиз болуп саналат.

27-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын өздүк коопсуздукту камсыз кылуу чаралары

1. Кызматкерлер ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси аныктаган учурларда, тартипте жана мөөнөттөрдө төмөнкүлөрдөн өтөт:

1) баңги каражаттарын жана психотроптук заттарды керектөөсүнө, алардын алкогольго, баңги затка же башка токсинге көз карандылыгынын болушуна, ошондой эле алардын улуттук коопсуздук органдарында кызматка же ишке жарамдуулугун жана квалификациялык талаптарга ылайыктуулугун аныктоо максатында психофизиологиялык изилдөөдөн, тестирилөөдөн жана текшерүүдөн;

2) мамлекеттик сырларга жеткиликтүүлүктү тариздөө жол-жоболоштуруудан;

3) улуттук коопсуздук органдарынын өздүк коопсуздугун камсыз кылууга байланышкан атайын текшерүүдөн.

2. Улуттук коопсуздук органдарынын имараттары жана курулмалары, ошондой эле аларга жанаша турган аймак Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин актыларына ылайык куралдуу кайтарууга алынуусу тийиш.

Улуттук коопсуздук органдарынын объекттерине кирүүдө (транспорт каражаты менен өтүүдө) жана мындай объекттерден чыгууда (транспорт каражаты менен чыгууда) кызматкерлер жарандарды жеке кароодон, жанындагы буюмдарын, документтерин, транспорт каражаттарын жана алар менен алып келинүүчү буюмдарды кароодон, анын ичинде атайын техникалык каражатты колдонуу менен кароодон өткөрөт, объекттерге мыйзамсыз кирген адамдарды объекттердин аймагынан издөө жана кармоо чараларын көрөт. Жарандар жана кызмат адамдарды көрсөтүлгөн объекттердеги контролдоо-өткөрмө жана ички объекттик режимдин талаптарын сактоого милдеттүү.

28-берене. Кызматкерлердин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн жеке коопсуздугун камсыз кылуу

1. Улуттук коопсуздук органдары өз кызматкерлеринин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн кызматтык ишине байланыштуу алардын өмүрүнө, ден соолугуна жана мүлкүнө кылмыштуу кол салуудан жеке коопсуздугун камсыз кылууга милдеттүү. Кызматтык милдеттерин аткарууда жеке коопсуздугун камсыз кылуу үчүн кызматкерлер шлем, зоотүрмө жана башка жеке коргоону жана чүмбөт каражаттарын пайдаланышат.

2. Кызматкерлердин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн жеке коопсуздугун камсыз кылуу боюнча чаралар алардын өмүрүнө, ден соолугуна жана мүлкүнө реалдуу коркунуч жаралган учурда көрүлөт.

3. Кызматкерлердин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүн, ден соолугун жана мүлкүн коргоону камсыз кылуу

үчүн конкреттүү жагдайларды эске алуу менен төмөнкү коопсуздук чаралары көрүлөт:

- 1) жеке кайтаруу, турак жайын жана мүлкүн кайтаруу;
- 2) курал, өзүн коргоочу атайын каражаттарды берүү жана коркунуч тууралуу кабарлоо;
- 3) корголуучу адам тууралуу маалыматтын купуялыгын камсыз кылуу;
- 4) убактылуу коопсуз жайга жайгаштыруу;
- 5) кызматкердин жана анын үй-бүлө мүчөлөрүнүн макулдугу менен башка кызмат (иш) ордуна которуу же окуган жерин өзгөртүү, же болбосо башка жерге көчүрүү;
- 6) паспорттогу маалыматтарды өзгөртүү жана документтерин алмаштыруу;
- 7) тышкы келбетин өзгөртүү;
- 8) сотто сүйлөгөн учурда келбетин чүмбөттөө же жүзүн көрсөтпөө, ошондой эле соттук тергөөнүн жүрүшүндө аңкеталык маалыматтарын жана башка маалыматтарын ачык жарыялабоо.
4. Жеке коопсуздук чараларын ишке ашыруу максатында белгиленген тартипте ыкчам издөө жана башка иш-чаралар жүргүзүлүшү мүмкүн.

5. Коопсуздук чараларын колдонуу шарттары жана тартиби Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленет.

29-берене. Улуттук коопсуздук органдары жөнүндө маалыматтарды коргоо

1. Улуттук коопсуздук органдары жөнүндө, анын ичинде кызматкерлер, аларга купуя негизде көмөк көрсөтүп жаткан же көрсөткөн адамдар жөнүндө, ошондой эле улуттук коопсуздук органдары тарабынан ыкчам-кызматтык ишти уюштуруу, аны жүзөгө ашыруу тактикасы, методдор жана каражаттары тууралуу маалыматтарды камтыган документтер менен материалдар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык корголууга тийиш жана улуттук коопсуздук органдарында сакталат.

2. Ыкчам-кызматтык иштин пайдаланылуучу же пайдаланылган күчтөрү, каражаттары, уюштурулушу, тактикасы, булактары, методдору, пландары жана жыйынтыктары жөнүндө, ыкчам кызыкчылык объектиси чөйрөсүнө киргизилген адамдар, ыкчам-кызматтык ишти жүргүзгөн органдардын штаттагы жашыруун кызматкерлери жана аларга купуя негизде көмөк көрсөтүп жаткан же көрсөткөн адамдар тууралуу маалыматтар мамлекеттик жашыруун сырды түзөт.

3. Улуттук коопсуздук органдары жөнүндө маалыматтарды алууга уруксат берилүүчү Кыргыз Республикасынын жарандары белгиленген тартипте мамлекеттик сырды алууга уруксат берүүнү жол-жоболоштуруу жол-жобосунан өтүшөт. Мындай жол-жобо өзүнө көрсөтүлгөн маалыматтарды ачыкка чыгарбоо милдеттерин алууну камтыйт.

4. Улуттук коопсуздук органдарынан бошотулган кызматкерлер, адамдар, аларга купуя негизде көмөк көрсөтүп жаткан же көрсөткөн адамдар жөнүндө маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык корголууга тийиш жана улуттук коопсуздук органдары тарабынан Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте ошол адамдардын жазуу жүзүндөгү макулдугу менен гана башка мамлекеттик органдарга, башка уюмдарга жана жарандарга берилиши мүмкүн.

5. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган негиздер боюнча же улуттук коопсуздук органдарынын өздүк коопсуздук жүйөлөрү (улуттук коопсуздук органдарына, кызматкерлердин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүнө, ден соолугуна же мүлкүнө зыян келтирүү коркунучу болгон учурда) боюнча улуттук коопсуздук органдары жөнүндө маалыматтарды берүүдөн баш тартылышы мүмкүн.

6. Улуттук коопсуздук органдарынын архивдеринин тарыхый, илимий баалуулукту билдирген материалдары ачыкка чыгарылат жана «Кыргыз Республикасынын улуттук архив фонду жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын Улуттук архив фондуна сактоого өткөрүп берилет.

30-берене. Кызматкерлерди социалдык коргоо

1. Мамлекет кызматкерлерди жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн социалдык коргоону кепилдейт.

2. Кызматкерлер Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынын эсебинен милдеттүү мамлекеттик жеке камсыздандырылууга жатат.

3. Кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу кызматкердин жана анын үй-бүлө мүчөлөрүнүн мүлкүнө келтирилген зыяндын орду Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынын эсебинен, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте толук көлөмдө толтурулуп берилет.

4. Кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу мертинген же майып болгон учурда кызматкер чектелген пенсиянын жана акыркы кызмат өтөгөн жери боюнча акчалай камсыз кылуу маянасынын ортосундагы айырма түрүндө ар айлык компенсацияны, ошондой эле Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынан беш жылдык акчалай камсыз кылуу өлчөмүндө бир жолку жөлөкпүлдү алат.

5. Улуттук коопсуздуктан кызматкери кызматтык ишин жүзөгө ашырууга байланыштуу курман болгон же кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу алган жаракаттын, контузиянын же оорунун кесепетинен кызматынан бошотулгандан кийин өлгөн учурда, курман болгон (өлгөн) кызматкердин үй-бүлөсүнө жана анын багуусундагы адамдарга курман болгон (өлгөн) кызматкердин он жылдык акчалай күтүлүүсү өлчөмүндө Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынан бир жолку жөлөкпүл төлөнөт жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте жана өлчөмдө ай сайын компенсация төлөнөт.

6. Кызмат өтөө мезгилинде же кызматтан бошотулгандан кийин алган жаракатынан, контузиясынан же кызмат өтөө мезгилинде оорудан улам курман болгон (өлгөн) кызматкердин үй-бүлөсү үчүн турак жайга болгон укуктары кызматкердин курман болгонго (өлгөнгө) чейинки шарттар

(Уландысы 16-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 15-бетте)

да жана негиздерде же анын үй-бүлөсүнүн жашаган жери боюнча сакталат.

7. Кызматкерлерге кызмат өтөөгө байланыштуу майыптык аныкталганда аларга бир жолу берилүүчү төмөнкүдөй жөлөк-пул төлөнөт: I топтогу майыптарга - беш жылдык акчалай кармоо өлчөмүндө, II топтогу майыптарга - төрт жылдык акчалай кармоо өлчөмүндө, III топтогу майыптарга - үч жылдык акчалай кармоо өлчөмүндө.

8. Кызматкер кызматын өтөп жаткан мезгилде оор жаракат алган учурда ага 1 жылдык акчалай кармоо өлчөмүндө, жеңил жаракат алса, алты айлык акчалай кармоо өлчөмүндө бир жолу берилүүчү жөлөкпул тиешелүү бюджеттин каражаттарынан төлөнөт.

9. Жарандар, анын ичинде улуттук коопсуздук органдарынын кызматчылары жана кызматкерлери улуттук коопсуздукту камсыз кылуу иш-чараларына тартылган учурда, аларга да ушул берененин 3 жана 4-бөлүктөрүндө каралган жоболор жайытылат, ал эми курман болгон учурда алардын үй-бүлөлөрүнө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте жана өлчөмдө бир жолу жөлөкпул төлөнөт.

10. Кызматкерлер жана алардын үй-бүлө мүчөлөрү Кыргыз Республикасынын аскер кызматчыларынын статусу жөнүндө мыйзамдарына ылайык медициналык жана санаториялык-курорттук тейлөөдөн пайдаланышат.

11. Кызматтык максатта жеке транспортун пайдаланган кызматкерлерге Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген өлчөмдө акчалай компенсация төлөнөт.

12. Кызматкерлердин балдарына үй-бүлөсүнүн жашаган жери боюнча мамлекеттик жана муниципалдык мектепке чейинки жана жалпы билим берүү уюмдарында көзөксиз тартипте орун берилет.

13. Кызматтык милдеттерин аткаруу учурунда курман болгон же майып болгон кызматкерлердин балдары баштапкы жана орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик уюмдарында, босого деңгээлинен жогору баллга ээ болгон учурда жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик уюмдарына конкурс-тан тышкары укугунан пайдаланышат.

31-берене. Кызматкерлерди акчалай үлүш менен камсыз кылуу

Кызматкерлердин акчалай үлүшү Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынын жана мыйзамдарда туюу салынбаган башка булактардын эсебинен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте камсыз кылынат.

32-берене. Улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүп жаткан адамдар

1. Улуттук коопсуздук органдары алардын макулдугу менен айрым адамдарды улуттук коопсуздук органдарына жүктөлгөн милдеттерди чечүүгө көмөк көрсөтүүгө ачык жана жашыруун (купая) негизде, анын ичинде штаттан тышкаркы кызматкер катары тартууга укуктуу. Штаттан тышкаркы кызматкердин ыйгарым укуктарын жана статусун ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан аныкталат.

2. Улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүп жаткан адамдар төмөнкүгө укуктуу:

1) купая кызматташуу шарттары жөнүндө улуттук коопсуздук органдары менен контракт түзүүгө;
2) кызматкерлерден өзүнүн тапшырмалары, укуктары жана милдеттери жөнүндө түшүндүрмө алууга;
3) жашыруундуулук максатында инсанды шифрлөөчү документтерди пайдаланууга;

4) контрактта аныкталган учурларда сый акы алууга;
5) улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүү процессинде ден соолугуна келтирилген зыян үчүн же мүлктүн келтирилген зыян ордун толтурууну алууга.

3. Улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүп жаткан адамдар төмөнкүгө милдеттүү:

1) улуттук коопсуздук органдарынын алдында турган милдеттерди чечүүгө багытталган тапшырмаларын аткарууга;
2) ал түзүлгөн учурда улуттук коопсуздук органдары менен контракттын шарттарын сактоого;
3) жалган же каралаган маалыматтарды атайлап берүүгө жол бербөөгө;
4) улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүү процессинде белгилүү болуп калган, мыйзам тарабынан корголуучу маалыматтарды ачык жарыялабоого.

4. Улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүп жаткан адамдар жасалган кылмыш жасаганы жөнүндө жалган маалыматтарды атайлап бергени үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган жоопкерчиликти тартат.

5. Улуттук коопсуздук органдарына көмөк көрсөтүп жаткан адамдардын укуктары жана социалдык коргоонун кепилдиктери Кыргыз Республикасынын ыкчам-издөө иши жана контролчандыгы иши жөнүндө мыйзамдарына ылайык камсыз кылынат.

33-берене. Улуттук коопсуздук органдарын куралдандыруу жана жабдуу каражаттары

1. Улуттук коопсуздук органдары өздөрүнүн алдына коюлган милдеттерди ишке ашыруу максатында куралдандыруу жана жабдуу каражаттарын, анын ичинде атайын техникалык жана башка каражаттарды лицензиясыз сатып алат же алат жана пайдаланат, улуттук коопсуздук органдарынын куралдануусуна алынган курал-жаракты, башка кызматтык жана жарандык куралды жана аларга ок-дарыларды сатып алат жана пайдаланат, ошондой эле алардын сакталуусун камсыз кылат.

2. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинде пайдалануу үчүн арналган куралдандыруунун жана жабдуунун каражаттары, анын ичинде атайын техникалык жана башка каражаттарды, курал-жарактарды жана аларга ок-дарыларды сатуу, берүү, Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары алып чыгуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерде каралган тартипте жүзөгө ашырылат.

34-берене. Улуттук коопсуздук органдарын маалыматтык камсыз кылуу

1. Улуттук коопсуздук органдарын маалыматтык камсыз кы-

луу алардын алдына коюлган милдетти аткаруу үчүн зарыл маалымат тутумдарын, байланыш жана маалымат берүү тутумдарын, маалыматты коргоо каражаттарын, анын ичинде криптографиялык коргоо каражаттарын лицензиясыз иштеп чыгуу, түзүү, пайдалануу жана эксплуатациялоо аркылуу, ошондой эле мамлекеттик органдардын, менчигинин формасына карабастан юридикалык жана жеке жактардын, аскердик түзүлүштөрдүн жана коомдук бирикмелердин маалымат тутумдарын жана маалымат базаларын кайтарымсыз негизде пайдалануу аркылуу жүзөгө ашырылат.

2. Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу кызыкчылыктарын козгоочу жасалган укук бузуулар жөнүндө маалыматты, ошондой эле чет өлкөлүк атайын-кызматтардын жана уюмдардын, айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган иши жөнүндө маалыматты эсепке алуу тартиби ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчиси тарабынан белгиленет.

35-берене. Улуттук коопсуздук органдарын каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

1. Улуттук коопсуздук органдарын жана аларга баш ийген ишканаларды, уюмдарды жана мекемелерди каржылоо, материалдык-техникалык жана социалдык-тиричилик камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын республикалык бюджетинин каражаттарынын эсебинен жүзөгө ашырылат.

2. Чалгындоо, контрчалгындоо жана ыкчам издөө ишин, анын ичинде конспиративдүү (ачык эмес) түрдө жүргүзүү менен байланышкан чыгымдарды каржылоо тартиби ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин актылары менен аныкталат.

3. Улуттук коопсуздук органдарынын материалдык-техникалык базасын өнүктүрүүгө белгиленген тартипте мамлекеттик менчикке өткөн же менчикке, ээлик кылууга жана колдонууга берилген кыймылдуу жана кыймылсыз мүлк пайдаланылышы мүмкүн.

4. Темир жол, автомобиль жана аба транспортунда, ошондой эле коргоо жана стратегиялык объектерде коопсуздукту камсыз кылууга катышкан улуттук коопсуздук органдарынын бөлүмдөрү тийиштүү ведомстволордун жана уюмдардын эсебинен жабдылган кызмат жайлары, анын ичинде байланыш каражаттары менен камсыз кылынат, бул уюмдар аларды күтүү жана эксплуатациялоо чыгымдарын да көтөрөт. Аскердик контрчалгындоо органдары андан тышкары аскердик бирикмелердин, кошуундардын жана бөлүктөрдүн, Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан башка аскердик түзүлүштөрдүн эсебинен автотранспорт, күйүүчү-майлоочу материалдар, курал-жарак жана жашоо-тиричилик үчүн зарыл башка мүлк, ошондой эле турак жай менен камсыз кылынат.

6-глава. Кызматкерлердин кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуунун тартиби жана шарттары**36-берене. Кызматкерлердин кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуу укугу**

1. Кызматкерлер жеке өздөрү же бөлүмдүн (топтун) курамында алдына коюлган милдеттерди чечүүдө ушул бөлүмдүн жетекчисинин (топтун улуусунун) буйруктарын жана тескемелерин жетекчиликке алып, кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте колдонууга укуктуу.

2. Эгерде зомбулуксуз ыкмалар аларга жүктөлгөн кызматтык милдеттеринин аткарылышы камсыз кылбаса, кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттар, курал, аскердик техника жана куралдын башка түрлөрү, Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук коркунучтарынын, коомдук кооптуу жосундардын алдын алуу жана аларга бөгөт коюу, аларды жасаган адамдарды кармоо жана жеткирүү, өзүн коргоо, кызматкерлердин мыйзамдуу талабына каршылык көрсөтүүгө бөгөт коюу максатында ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда колдонулат.

3. Кызматкерлерде зарыл атайын каражаттар, курал, аскердик техника жана куралдын башка түрлөрү жок болгондо аларды ушул Мыйзамда белгиленген тартипте сактоо менен жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн колдо болгон кандай болбосун каражаттарды жана ушул органдын куралдануусунда турбаган башка куралды колдонууга укуктуу.

37-берене. Кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуу тартиби жана шарттары

1. Аларды колдонууну кечиктирүү жарандардын, кызматкерлердин өмүрүнө жана ден соолугуна түздөн-түз коркунуч түзүүчү же болбосо башка оор кесепеттерге алып келүүсү мүмкүн болгон учурларды кошпогондо, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуунун алдында өзүнүн мыйзамдуу талаптарын аткарууга жетиштүү убакыт берүү менен аларды пайдалануу ниети тууралуу эскертүүгө тийиш.

Бөлүмдүн (топтун) курамында көрсөтүлгөн чаралар колдонулган учурда бөлүмгө (топко) кирген кызматкерлердин бири эскертүү жасайт.

2. Кызматкерлер капилет же куралдуу кол салынганда, аскердик техниканы, транспорт каражаттарын, учуучу аппараттарды пайдалануу менен кол салынганда, камактан курал менен, транспорт каражатын пайдалануу менен качканда, камактагы адамдар алар жүрүп баратканда транспорт каражаттарынан качканда, улуттук коопсуздук органдарынын объектерине, атайын жүгүнө жана транспорт каражатына кол салуунун мизин майтарууда, ошондой эле барымтага алынган-дарды бошотууда куралды эскертүүсүз колдоно алат.

3. Кызматкер кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскер техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонууда түзүлгөн кырдаалды, кара

күч менен таасир этүү чарасы, атайын каражаттар, курал, аскердик техника жана куралдын башка түрлөрү колдонулган адамдардын кооптуу иш-аракетинин мүнөзүн жана даражасын, алар каршылык көрсөткөн аракеттин мүнөзүн жана күчүн эске алуу менен аракеттенет. Мында кызматкер кандай болбосун зыянды азайтууга умтулууга милдеттүү.

4. Кызматкер кара күч менен таасир этүү чарасын, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуунун натыйжасында денесинен жаракат алган жаранга жана башка адамга биринчи жардам көрсөтүүгө, ошондой эле аларга мүмкүн болушунча кыска мөөнөттүн ичинде медициналык жардам берүү боюнча чараларды көрүүгө милдеттүү.

5. Кызматкерлер атайын даярдиктан өтүүгө, ошондой эле кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуу менен байланышкан шарттарда иштөөгө кесиптик жарактуулугун мезгили менен текшерүүдөн (кайра даярдоодон) өтүүгө милдеттүү.

Кызматкерлердин атайын даярдик программасынын мазмуну ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ведомстволук актылары менен аныкталат.

6. Улуттук коопсуздук органдарынын куралдануусундагы атайын каражаттардын, куралдын, аскердик техниканын жана куралдын башка түрлөрүнүн тизмеги Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленет. Куралдын башка түрлөрүн колдонуу тартиби жана шарттары аскердик куралды колдонуу сыяктуу эле аныкталат.

38-берене. Кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуунун укук ченемдүүлүгү

1. Эгерде кара күч менен таасир этүү чаралары, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуу ушул Мыйзамда белгиленген тартипте жана шарттарды сактоо менен жүзөгө ашырылган болсо, алардын натыйжасында жеке жана юридикалык жактарга келтирилген зыян үчүн кызматкер жоопкерчилик тартпайт.

Терроризмге каршы операцияны жүргүзүүдө, ошондой эле уюмдардын, топтордун жана айрым адамдардын террористтик ишине бөгөт коюу боюнча атайын иш-чаралардын комплексин жүзөгө ашырууда терроризмге каршы күрөшүү боюнча иш-чараларды жүзөгө ашырууга катышкан кызматкерлер терроризмге каршы операцияны Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүүдө келтирилген зыян үчүн же террористтик жок кылуу жөнүндө чечимди кабыл алганы үчүн жоопкерчиликтен бошотулат.

Мында үчүнчү жактарга келтирилген зыяндан орду мамлекет тарабынан Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык толтурулат.

2. Кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн ушул Мыйзамдын талаптарын бузуу менен колдонуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген жоопкерчиликке алып келет.

39-берене. Кара күч менен таасир этүү чараларын колдонуу

1. Кызматкерлер кара күч менен таасир этүү чараларын (анын ичинде күрөшүүнүн күжүрмөн ыкмаларын, колунда болгон каражаттарды) төмөнкү учурларда колдонот:

1) кылмыштарга жана башка укук бузууларга бөгөт коюу үчүн;
2) кылмыш жасаган жана башка укук бузган адамдарды, ошондой эле кылмыш жасады жана башка укук бузду деп шектелген адамдарды кармоо жана аларды улуттук коопсуздук органдарынын, башка мамлекеттик органдардын кызматтык жайларына жеткирүү үчүн;
3) өзүн коргоо үчүн;
4) кызматкерлердин мыйзамдуу талаптарына каршылык көрсөтүү иш-аракетин басуу үчүн.

2. Кызматкерлер ушул Мыйзамда атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонууга уруксат берилген бардык учурларда кара күч менен таасир этүү чараларын колдонууга укуктуу.

40-берене. Атайын каражаттарды колдонуу

1. Кызматкерлер атайын каражаттарды төмөнкү учурларда колдонот:

1) жарандарга, улуттук коопсуздук органдарынын кызматкерлерине жана башка адамдарына, объектерине, атайын жүктөрүнө жана транспорт каражаттарына кол салуу же кол салуу коркунучунун мизин майтаруу үчүн;
2) кылмышка жана башка укук бузууга бөгөт коюу үчүн;
3) кайтаруу улуттук коопсуздук органдарына тапшырылган адамдарды, имараттарды, жайларды, курулмаларды, транспорт каражаттарын, жер тилкелерин коргоо, ошого тете аталган адамдарга жана объектерге кол салуунун мизин майтаруу үчүн;

4) жапырт тартипсиздикти жана коомдук тартипте топтук бузууну четтетүү, мыйзамга каршы иш-аракет жасаган жарандардын тобунун кыймылына бөгөт коюу үчүн;

5) улуттук коопсуздук органдарынын объектерине, жарандардын турак жайларына, мамлекеттик жана коомдук органдардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын имараттарына, жайларына, курулмаларына жана башка объектерине, ошондой эле улуттук коопсуздук органдарынын аскердик же кызматтык нарядына кол салуунун мизин майтаруу үчүн;

6) кылмыш, укук бузуу жасоо учурунда кармалган жана кылмыш адамды кармоо үчүн;

7) куралдуу каршылык көрсөтө ала турган же кызматкердин өзүнө жүктөлгөн кызматтык милдетин аткаруусуна тоскоолдук жарата турган адамды кармоо үчүн;

8) кылмыш жасап кармалган адамдарды, камакка алынган адамдарды жеткирүү, кайтарып коштоо жана кайтаруу үчүн;

9) соттолгон, кылмыш жасоого шектелген, айыпталган адамдардын качып кетүүсүнө же кылмыш жасоого шектенүү боюнча кармалган адамдардын, камакка алуу түрүндө бөгөт коюу

(Уландысы 17-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК КООПСУЗДУК ОРГАНДАРЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 16-бетте)

чарасы тандалган адамдардын кайтарып коштоодон качып кетүүсүнө бөгөт коюу, ошондой эле көрсөтүлгөн адамдарды күч менен бошотуу аракетинде бөгөт коюу үчүн;

10) адам кызматкердин өзүнө жүктөлгөн кызматтык милдеттерин аткаруусуна каршылык кылганда, тоскоолдук көрсөткөндө, жанындагыларга же өзүнө зыян келтиргенде;

11) зордоп кармалып турган адамдарды, ошондой эле басып алынган имараттарды, жайларды, курулмаларды, транспорт каражаттарын бошотуу үчүн;

12) бекитүүчү түзүлмөлөрдү, элементтерди жана конструкцияларды бузуу, турак жана башка жайларга, транспорт каражатына, жер тилкелерине мыйзамдуу кирүүгө тоскоолдук жараткан табигый жана инженердик тосмолордон өтүү үчүн;

13) кызматкерлерди жеке коргоо үчүн;

14) эгерде транспорт каражатын башкарган адам токтотуу жөнүндө кызматкердин мыйзамдуу талабын аткаруудан баш тартса, транспорт каражатын токтотуу үчүн;

15) жардыруучу түзүлмөлөрдү, жарылуу коркунучу бар объекттерди (буюмдарды) жана башка ушул сыяктуу түзүлмөлөрдү жана буюмдарды, ошондой эле мындай түзүлмөлөрдүн жана буюмдардын муляждарын издөө, табуу, алдын ала изилдөө, зыянсыздандыруу, коопсуз сактоо жана ташуу, жок кылуу үчүн;

16) улуттук коопсуздук органдарынын ыкчам издөө, ыкчам-күжүрмөн ишинин мүмкүнчүлүктөрүн жогорулатуу (ар тараптуу техникалык камсыз кылуу) үчүн.

2. Эгерде башка ыкма жана каражат менен мындай кол салуунун же каршылык көрсөтүүнүн мизин майтарууга мүмкүн болбосо, кызматкердин же башка жарандардын өмүрүнө коркунуч жараткан кол салуу, топтошуп кол салуу же болбосо куралдуу каршылык көрсөтүү учурларын кошпогондо, кызматкерге кош бойлуулугу ачык көрүнүп турган аялдарга, майыптыгы ачык көрүнүп турган адамдарга, курагы айкын болгон же белгилүү болгон жашы жете электерге атайын каражаттарды колдонууга тыюу салынат.

3. Кызматкер түзүлгөн кырдаалды, укук бузуунун мүнөзүн жана укук бузуучунун өздүгүн эске алып, атайын каражаттын түрүн жана аны колдонуунун ургалдуулугун аныктайт.

4. Кызматкер ушул Мыйзамда куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонууга уруксат берилген бардык учурларда атайын каражаттарды колдонууга укуктуу.

5. Кызматкерлердин атайын каражаттарды колдонуу эрежелерин Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктайт.

41-берене. Куралды колдонуу

1. Кызматкерлер куралды жана аларга ок-дарыларды дайыма сактоого, алып жүрүүгө, колдонууга укуктуу.

2. Кызматкерлер куралды төмөнкү учурларда колдонот:

1) эгерде бул кол салуу жарандардын, кызматкерлердин жана башка адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч жараткан зомбулук менен коштолсо, аларды коргоо үчүн;

2) атайын каражаттарды, куралды, ок дарыларды, жардыргыч заттарды, жардыруучу каражаттарды, атайын жүктөрдү, транспорт каражаттарын, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн тартып алуу аракетинде бөгөт коюу үчүн;

3) улуттук коопсуздукту камсыз кылуу, коомдук тартипти сактоо жана кылмыштуулукка каршы күрөшүү боюнча кызматтык милдеттерин же коомдук парзын аткарып жаткан кызматкерлерге жана башка адамдарга топтошкон же куралдуу кол салуунун, ошондой эле алардын өмүрүнө же ден соолугуна коркунуч туудурган башка кол салуунун мизин майтаруу үчүн;

4) кайтаруу улуттук коопсуздук органдарына тапшырылган адамдардын өмүрүнө же ден соолугуна коркунуч туудурган кол салуунун мизин майтаруу үчүн;

5) барымтага алынган адамдарды бошотуу, террористтик жана башка кылмыштуу кол салууга бөгөт коюу үчүн;

6) улуттук коопсуздук органдарынын объекттерине, жарандардын турак жайларына, мамлекеттик жана коомдук органдардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын имараттарына, жайларына, курулмаларына жана башка объекттерине, ошондой эле улуттук коопсуздук органдарынын аскердик же кызматтык наряддарына кол салуунун мизин майтаруу үчүн;

7) эгерде башка каражаттар менен бул адамды кармоого мүмкүн болбосо, жарандардын өмүрүнө жана ден соолугуна каршы кылмыш жасоонун үстүндө кармалган жана качып кетүүгө аракет жасаган адамды кармоо үчүн;

8) куралдуу каршылык көрсөткөн адамды, ошондой эле анда болгон куралды, ок-дарыларды, жардыргыч заттарды, жарылуучу түзүлүштөрдү, жарылуу коркунучу бар объекттерди (буюмдарды), уулуу же радиоактивдүү заттарды тапшыруу жөнүндө мыйзамдуу талапты аткаруудан баш тарткан адамды кармоо үчүн;

9) соттолгон, кылмышка шектелген, айыпталган адамдардын качып кетүүсүнө же кылмыш жасоого шектенүү боюнча кармалган адамдардын, камакка алуу түрүндө бөгөт коюу чарасы тандалган адамдардын кайтарып коштоодон качып кетүүсүнө бөгөт коюу үчүн, ошондой эле көрсөтүлгөн адамдарды күч менен бошотуу аракетинде бөгөт коюу үчүн.

3. Кызматкерлер ошондой эле төмөнкү учурларда куралды колдонууга укуктуу:

1) жогору карай же башка коопсуз багытка ок чыгаруу менен алдын ала ок атуу, кооптонуу белги берүү же жардам чакыруу үчүн;

2) эгерде транспорт каражатын башкарып жаткан адам токтоо жөнүндө кызматкердин мыйзамдуу талабын аткаруудан баш тартса, качып кетүүгө аракет кылса, кызматкердин жана башка адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна же болбосо мүлкүнө коркунуч жаратса, аны бузуп токтотуу үчүн;

3) жарандардын, кызматкерлердин жана башка адамдардын өмүрүнө же ден соолугуна коркунуч туудурган жаныбарды зыянсыздандыруу үчүн;

4) турак жана башка жайларга мыйзамдуу кирүүгө тоскоол болуучу бекитүүчү түзүлмөлөрдү, элементтерди жана конструкцияларды бузуу үчүн.

4. Ок чыгаруу куралды колдонуу болуп саналат.

5. Эгерде башка ыкма жана каражат менен мындай кол салуунун же каршылык көрсөтүүнүн мизин майтарууга мүмкүн

болбосо, кызматкердин же башка жарандардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч жараткан кол салуу, топтошуп кол салуу же болбосо куралдуу каршылык көрсөткөн учурларды кошпогондо, аялдарга, майыптыгы ачык көрүнүп турган адамдарга, курагы айкын болгон же кызматкерге белгилүү болгон жашы жете электерге карата кызматкерге курал колдонууга тыюу салынат.

Террористтик актыга бөгөт коюу (четтетүү), барымтага алынгандарды бошотуу, топтошуп же куралдуу кол салуунун мизин майтаруу максатында курал колдонуу учурларын кошпогондо, эгерде курал колдонуунун натыйжасында кокус адамдар жабырланышы мүмкүн болсо, кызматкер адамдар кыйла топтолгон учурда курал колдонууга укуксуз.

6. Кызматкер ушул Мыйзамда аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонууга уруксат берилген бардык учурларда курал колдонууга укуктуу.

42-берене. Аскердик техниканы колдонуу

1. Улуттук коопсуздук органдары аскердик техниканы төмөнкү учурларда колдонот:

1) эгерде кол салууга башка ыкмалар менен бөгөт коюуга мүмкүн болбосо, жарандардын, кызматкердин жана башка адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч туудурган кол салуудан аларды коргоо үчүн;

2) эгерде башка ыкмалар жана каражаттар менен ушундай бошотууну жүзөгө ашыруу мүмкүн болбосо, барымтага алынгандарды, басып алынган имараттарды, жайларды, курулмаларды, райондорду, жерди жана транспорт каражаттарын бошотуу үчүн;

3) менчиктин формасына карабастан кайтарууга алынган объекттерге, имараттарга, жайларга, курулмаларга жана (же) транспорт каражаттарына куралды, топтошуп кол салуунун же кол салуу коркунучунун, анын ичинде транспорт каражаттарын колдонуп кол салуунун мизин майтаруу же болбосо басып алынган объекттерди бошотуу үчүн;

4) укукка жат аракеттерди токтотуу, аларда болгон куралды, ок-дарыларды, жардыргыч заттарды, жарылуучу түзүлүштөрдү, жарылуу коркунучу бар объекттерди (буюмдарды) жана техниканы тапшыруу жөнүндө кызматкердин мыйзамдуу талабын аткаруудан баш тарткан куралдуу адамдардын каршылык көрсөтүүсүн басуу үчүн;

5) улуттук коопсуздук органдарынын атайын каражаттарын, куралын, ок-дарыларын, жардыргыч заттарын, жарылуучу каражаттарын, атайын жүктөрүн, транспорт каражаттарын, аскердик техниканы жана куралынын башка түрлөрүн тартып алуу аракетинде бөгөт коюу үчүн;

6) эгерде башка ыкмалар жана каражаттар менен токтоотууга мүмкүн болбосо, кызматкердин мыйзамдуу талабына баш ийбеген учурда террористтик ишке тиешеси бар адамдар колдонгон транспорт каражатын бузуу (жок кылуу) менен аны токтотуу үчүн;

7) кызматкерлердин имараттарга, жайларга жана башка курулмаларга же болбосо жер тилкелерине мыйзамдуу кирүүсүнө тоскоол болуучу бекитүүчү түзүлмөлөрдү, элементтерди, конструкцияларды жана тосмолорду бузуу (талкалоо) үчүн;

8) ыкчам-күжүрмөн иштин жүрүшүндө кызматкерлерди коргоо жана коопсуздукту камсыз кылуу үчүн;

9) терроризмге каршы операция жүргүзүү чөлкөмдөрдө өзгөчө жана согуштук абал режимин камсыз кылуу үчүн;

10) улуттук коопсуздук органдарынын ыйгарым укуктарында каралган башка учурларда.

2. Аскердик техниканы колдонуу ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин чечими боюнча жүзөгө ашырылат.

43-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын кызматкери жеке же болбосо бөлүмдүн (топтун) курамында кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуу фактысы боюнча билдирүү тартиби

1. Кызматкер же бөлүмдүн (топтун) жетекчиси куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуусунун ар бир учуру жөнүндө, ошондой эле кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды колдонуунун натыйжасында жарандын же башка адамдын ден соолугуна залал же материалдык зыян келтирилген ар бир учур жөнүндө түздөн-түз начальнигине же аларды колдонуу орду боюнча жетекчиге тиешелүү рапорт берүүгө айкын мүмкүнчүлүк пайда болгон учурдан тартып 24 сааттын ичинде жазуу жүзүндө билдирүүгө милдеттүү.

2. Кызматкер кара күч менен таасир этүү чараларын, атайын каражаттарды, куралды, аскердик техниканы жана куралдын башка түрлөрүн колдонуунун натыйжасында жарандын же башка адамдын өлүмүнө же жаракат алуусуна алып келген ар бир факт боюнча улуттук коопсуздук органынын ыйгарым укуктуу жетекчиси 24 сааттан кечиктирбестен прокурорго билдирет.

44-берене. Куралдуу кызматкердин жеке коопсуздукка кепилдик

1. Эгерде түзүлгөн кырдаалда ушул Мыйзамда белгиленген тартипте курал колдонуу мүмкүнчүлүгү жокко чыгарылбаса, кызматкер жеке коопсуздукту камсыз кылуу максатында куралды ачып, даярдап коюуга укуктуу.

2. Куралын ачып, даярдап койгон кызматкерге, ал белгилеген аралыктан кандай болбосун адамдын жакындаоо аракети, ошондой эле кызматкер тарабынан өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч катары кабыл алынышы мүмкүн болгон башка аракеттер ага курал колдонуу укугун берет.

7-глава. Улуттук коопсуздук органдарынын ишин контролдоо жана көзөмөлгө алуу

45-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын ишин контролдоо

Улуттук коопсуздук органдарынын ишин контролдоо мыйзамдарда белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын Президенти, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан жүзөгө ашырылат.

46-берене. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинде мыйзамдардын аткарылышын көзөмөлгө алуу

1. Улуттук коопсуздук органдарынын ишинде мыйзамдардын так жана бир түрдүү аткарылышын көзөмөлгө алуу Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору жана ал ыйгарым укук берген прокурорлор тарабынан жүзөгө ашырылат.

2. Улуттук коопсуздук органдарынын ишин уюштуруу, аны жүзөгө ашыруунун тактикасы, методдору жана каражаттары тууралуу маалыматтар прокурордук көзөмөлгө алуу предметине кирбейт.

8-глава. Корутунду жоболор

47-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кириши

1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

3. Ушул Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 1994-жылдын 1-январындагы №1362-ХII Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ведомосттору, 1994-ж., №3, 78-ст.);

2) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөр киргизүү тууралуу Кыргыз Республикасынын 1996-жылдын 19-декабрындагы №63 Мыйзамы (1996-жылдын 31-декабрындагы №146 «Эркин-Тоо» газетасы);

3) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолор жана өзгөртүүлөр киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 14-июлундагы №143 Мыйзамынын 4-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 607-ст.);

4) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөр жана толуктоо киргизүү» Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 18-июлундагы №156 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 620-ст.);

5) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 21-июлундагы №161 Мыйзамынын 3-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №6/2, 625-ст.);

6) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына толуктоо киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 1-декабрындагы №251 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2008-ж., №10, 1079-ст.);

7) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 6-февралындагы №39 Мыйзамынын 1-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №2, 112-ст.);

8) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 30-декабрындагы №319 Мыйзамынын 3-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2009-ж., №11, 1033-ст.);

9) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү жана толуктоо киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 26-сентябрындагы №153 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2011-ж., №8, 1093-ст.);

10) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөр жана толуктоо киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 26-сентябрындагы №154 Мыйзамынын 3-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2011-ж., №8, 1094-ст.);

11) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 18-октябрындагы №178 Мыйзамынын 2-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2011-ж., №9, 1277-ст.);

12) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 29-ноябрындагы №225 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2011-ж., №10, 1516-ст.);

13) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына толуктоолорду жана өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2014-жылдын 18-февралындагы №31 Мыйзамынын 3-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2014-ж., №2, 86-ст.);

14) «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2015-жылдын 28-июлундагы №202 Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2015-ж., №7, 1037-ст.);

15) «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына («Массалык маалымат каражаттары жөнүндө», «Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына) өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын 2017-жылдын 4-январындагы №1 Мыйзамынын 2-беренеси (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарчысы, 2017-ж., №1(1), 1-ст.);

16) «Укук коргоо жана көзөмөлдөө органдары тарабынан кайтарылып алынган каражаттарды пайдалануу маселеси боюнча айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2021-жылдын 22-январындагы №11 Мыйзамынын 2-беренеси (2021-жылдын 29-январындагы №7 «Эркин-Тоо» газетасы).

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Органы национальной безопасности и их основные задачи

1. Органы национальной безопасности Кыргызской Республики (далее - органы национальной безопасности) - государственные органы исполнительной власти Кыргызской Республики, являющиеся воинскими формированиями и составной частью системы национальной безопасности Кыргызской Республики и обеспечивающие в пределах предоставленных им специальных полномочий национальную безопасность Кыргызской Республики от внутренних и внешних угроз.

2. Основными задачами органов национальной безопасности являются:

- 1) защита конституционного строя, суверенитета и территориальной целостности Кыргызской Республики;
- 2) организация и осуществление разведывательной контрразведывательной деятельности;
- 3) предупреждение, выявление и пресечение террористической, экстремистской и сепаратистской деятельности, организованной преступности и коррупции, незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров и аналогов, других преступлений, проведение досудебного производства по которым законодательством Кыргызской Республики отнесено к ведению органов национальной безопасности;
- 4) обеспечение безопасности объектов государственной охраны в местах их постоянного и временного пребывания;
- 5) охрана Государственной границы Кыргызской Республики;
- 6) осуществление предусмотренных законодательством Кыргызской Республики полномочий в сфере защиты государственных секретов;
- 7) обеспечение государственных органов и иных организаций специальной связью (шифрованной, правительственной, засекреченной), организация и обеспечение в пределах установленной компетенции криптографической и инженерно-технической безопасности шифрованной и других видов специальной связи в Кыргызской Республике и организациях Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами, и осуществление государственного контроля за этой деятельностью.

3. Привлечение органов национальной безопасности для решения задач, не предусмотренных законами Кыргызской Республики, запрещается.

Статья 2. Правовая основа деятельности органов национальной безопасности

Правовую основу деятельности органов национальной безопасности составляют Конституция Кыргызской Республики, настоящий Закон и иные нормативные правовые акты в части, не противоречащей и не урегулированной настоящим Законом, а также международные договоры, вступившие в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 3. Принципы деятельности органов национальной безопасности

Деятельность органов национальной безопасности осуществляется на основе принципов законности; уважения и соблюдения прав и свобод человека и гражданина; гуманизма; единства системы органов национальной безопасности и централизации управления ими; конспирации; сочетания гласных и негласных методов работы.

Статья 4. Гарантии соблюдения прав и свобод граждан

1. Государство гарантирует соблюдение прав и свобод человека и гражданина при осуществлении органами национальной безопасности своей деятельности. Не допускается ограничение прав и свобод человека и гражданина, за исключением случаев, предусмотренных Конституцией и законами Кыргызской Республики.

2. Лицо, полагающее, что его права и свободы нарушены органами национальной безопасности либо их должностными лицами, вправе обжаловать их действия в вышестоящие органы национальной безопасности, прокуратуру и суд.

3. Полученные в процессе деятельности органов национальной безопасности сведения о частной жизни, затрагивающие честь и достоинство гражданина или способные причинить вред его законным интересам, не могут разглашаться без его согласия кроме случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

4. В случае нарушения сотрудниками органов национальной безопасности при исполнении служебных обязанностей законных прав и свобод граждан соответствующий орган национальной безопасности обязан принять меры по восстановлению этих прав и свобод, возмещению причиненного вреда и привлечению виновных должностных лиц к ответственности.

Статья 5. Гласность в деятельности органов национальной безопасности

1. Органы национальной безопасности в установленном порядке информируют органы государственной власти, общественность и граждан о своей деятельности по вопросам, отнесенным к их ведению.

2. Информация, составляющая в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, государственную, служебную и иную охраняемую законом тайну, разглашению не подлежит.

Статья 6. Внепартийность органов национальной безопасности

1. В органах национальной безопасности не допускается создание и деятельность политических партий, общественных и иных организаций и объединений, преследующих политические цели, а также их структур.

2. Органы национальной безопасности в своей деятельности не связаны с решениями политических партий и руководствуются законодательством Кыргызской Республики, а также издаваемыми в соответствии с ним актами руководителя уполномоченного государственного органа в сфере обеспечения национальной безопасности.

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики 25 мая 2022 года

Статья 7. Взаимодействие органов национальной безопасности с другими государственными органами, иными организациями и гражданами

1. Органы национальной безопасности взаимодействуют в установленном порядке с государственными органами, органами местного самоуправления, воинскими формированиями, а также предприятиями, учреждениями, организациями независимо от форм собственности.

2. Государственные органы, органы местного самоуправления, а также предприятия, учреждения и организации независимо от форм собственности обязаны оказывать содействие органам национальной безопасности в решении поставленных перед ними задач. За разглашение охраняемых законом сведений, ставших известными в ходе взаимодействия с органами национальной безопасности, сотрудники государственных органов и указанных организаций несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

3. Граждане Кыргызской Республики, исполняя свой гражданский долг, содействуют обеспечению национальной безопасности на добровольном началах, если иное не предусмотрено законодательством Кыргызской Республики.

4. Для решения возложенных задач органы национальной безопасности в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики, могут взаимодействовать со специальными службами, органами безопасности, правоохранительными органами и иными организациями иностранных государств, а также с международными организациями на основании международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Глава 2. Органы национальной безопасности

Статья 8. Система органов национальной безопасности

1. Единую систему органов национальной безопасности Кыргызской Республики образуют уполномоченный государственный орган в сфере обеспечения национальной безопасности, подчиненные ему территориальные органы, органы военной контрразведки, а также подведомственные подразделения.

2. Органы национальной безопасности имеют в своем подчинении воинские части, подразделения специального назначения, организации образования и здравоохранения, научно-исследовательские учреждения, объекты социально-культурного назначения, а также иные организации и подразделения, предназначенные для обеспечения деятельности органов национальной безопасности.

Статья 9. Уполномоченный государственный орган в сфере обеспечения национальной безопасности

1. Уполномоченный государственный орган в сфере обеспечения национальной безопасности (далее - уполномоченный государственный орган) - центральный государственный орган исполнительной власти, вырабатывающий и реализующий государственную политику в сфере обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики, в пределах своей компетенции осуществляющий в этих целях межотраслевое регулирование, управление и координацию.

2. Уполномоченный государственный орган проводит работу по основным направлениям деятельности органов национальной безопасности, осуществляет руководство, координирует и контролирует деятельность подчиненных ему органов национальной безопасности, несет ответственность за обеспечение национальной безопасности Кыргызской Республики в пределах установленных законодательством полномочий.

3. Уполномоченный государственный орган и его органы (по решению руководителя уполномоченного государственного органа) являются юридическими лицами, имеют действительное и условное наименования, соответствующие печати, штампы, счета в банковских учреждениях, в том числе валютные, основные фонды.

Статья 10. Территориальные органы национальной безопасности

1. Территориальные органы национальной безопасности по областям, городам Бишкек и Ош проводят работу по реализации возложенных на органы национальной безопасности задач на соответствующей территории, организуют деятельность подчиненных им городских и районных органов национальной безопасности.

2. В оперативно-служебной деятельности территориальные органы национальной безопасности независимы от исполнительных и представительных органов соответствующей административно-территориальной единицы и их должностных лиц.

Статья 11. Органы военной контрразведки

1. Органы военной контрразведки реализуют возложенные на органы национальной безопасности задачи в Вооруженных Силах Кыргызской Республики, других воинских формированиях, государственных органах Кыргызской Республики, в которых законом предусмотрена военная служба, в их органах управления и на военных объектах, дислоцированных на территории Кыргызской Республики.

2. В оперативно-служебной деятельности органы военной контрразведки независимы от командования Вооруженных Сил Кыргызской Республики, других воинских формирований, руководства государственных органов Кыргызской Республики, в которых законом предусмотрена военная служба, и их органов управления.

Статья 12. Подведомственные подразделения

1. Орган государственной охраны обеспечивает безопасность объектов государственной охраны в местах их постоянного и временного пребывания в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о государственной охране.

2. Пограничный орган обеспечивает охрану Государствен-

ной границы Кыргызской Республики в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере охраны Государственной границы.

Статья 13. Организация деятельности уполномоченного государственного органа

1. Руководитель уполномоченного государственного органа несет персональную ответственность за выполнение задач, возложенных на органы национальной безопасности.

2. На должности заместителей руководителя уполномоченного государственного органа назначаются лица, прослужившие в органах национальной безопасности не менее 10 лет.

Глава 3. Основные направления деятельности органов национальной безопасности

Статья 14. Направления деятельности органов национальной безопасности

1. Основными направлениями деятельности органов национальной безопасности являются:

- 1) разведывательная деятельность;
- 2) контрразведывательная деятельность;
- 3) государственная охрана;
- 4) противодействие терроризму;
- 5) борьба с преступностью;
- 6) охрана Государственной границы Кыргызской Республики;
- 7) участие в обеспечении информационной безопасности.

2. Иные направления деятельности органов национальной безопасности определяются законами Кыргызской Республики.

Статья 15. Разведывательная деятельность

Органы национальной безопасности осуществляют разведывательную деятельность за пределами Кыргызской Республики в политической, экономической, военной, информационной, научно-технической и экологической сферах, в сфере организации и эксплуатации специальных видов связи, использования специальных технических и других средств, а также в сфере обеспечения безопасности учреждений Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами, и командированных за пределы Кыргызской Республики граждан Кыргызской Республики, имеющих по роду своей деятельности доступ к государственным секретам.

Статья 16. Контрразведывательная деятельность

Контрразведывательная деятельность - деятельность органов национальной безопасности в пределах своих полномочий по выявлению, предупреждению и пресечению разведывательно-подрывной и иной деятельности специальных служб иностранных государств, международных, иностранных и иных организаций, а также отдельных лиц, направленной на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики.

Статья 17. Противодействие терроризму

1. Органы национальной безопасности осуществляют в пределах своей компетенции координацию деятельности других субъектов, осуществляющих противодействие терроризму, а также обеспечивают их взаимодействие по предупреждению, выявлению, пресечению террористической и экстремистской деятельности и минимизации ее последствий.

2. Органы национальной безопасности непосредственно осуществляют борьбу с терроризмом и экстремизмом путем предупреждения, выявления, пресечения, раскрытия и расследования преступлений террористического и экстремистского характера, а также посредством предупреждения, выявления и пресечения международной террористической и экстремистской деятельности.

Статья 18. Борьба с преступностью

1. Органы национальной безопасности в пределах своей компетенции осуществляют выявление, предупреждение, пресечение и раскрытие коррупции, незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ и их прекурсоров и аналогов, представляющих угрозу национальной безопасности Кыргызской Республики, и других преступлений, проведение досудебного производства по которым отнесены законом к их ведению, а также выявление, предупреждение, пресечение и раскрытие деятельности незаконных вооруженных формирований, преступных групп, отдельных лиц и общественных объединений, ставящих своей целью насильственное изменение конституционного строя Кыргызской Республики.

2. Деятельность органов национальной безопасности в сфере борьбы с преступностью осуществляется в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и актами руководителя уполномоченного государственного органа.

Статья 19. Участие в обеспечении информационной безопасности

Участие в обеспечении информационной безопасности - деятельность органов национальной безопасности, осуществляемая ими в пределах своих полномочий:

- 1) при формировании и реализации государственной политики по противодействию киберугрозам, в том числе с использованием инженерно-технических и криптографических средств;
- 2) при противодействии киберпреступности;
- 3) при обеспечении криптографическими и инженерно-техническими методами безопасности информационно-телекоммуникационных систем, а также при организации и эксплуатации систем шифрованной, правительственной, засекреченной связи, обеспечивающих безопасность передаваемой шифрованной информации в Кыргызской Республике и ее учреждениях, находящихся за пределами Кыргызской Республики.

Глава 4. Полномочия органов национальной безопасности

Статья 20. Обязанности органов национальной безопасности

В интересах обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики органы национальной безопасности в пределах своих полномочий обязаны:

(Продолжение на 19-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 18-ой стр.)

1) информировать Президента Кыргызской Республики, Торага Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, Председателя Кабинета Министров Кыргызской Республики и государственные органы Кыргызской Республики об угрозах национальной безопасности Кыргызской Республики;

2) выявлять, предупреждать, пресекать разведывательную, подрывную и иную деятельность специальных служб иностранных государств, иностранных, международных и иных организаций, а также отдельных лиц, направленную на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики;

3) добывать разведывательную информацию в интересах обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики;

4) выявлять, предупреждать, пресекать и раскрывать преступления, расследование которых в соответствии с законодательством Кыргызской Республики отнесено к ведению органов национальной безопасности; осуществлять по ним оперативно-розыскные мероприятия, досудебное производство, а также розыск лиц, совершивших указанные преступления или подозреваемых в их совершении; вести учет этих лиц;

5) предупреждать, выявлять, пресекать, раскрывать и расследовать готовящиеся, совершающиеся или совершенные преступления террористического или экстремистского характера, а также добывать информацию о событиях, деяниях и лицах, создающих угрозу терроризма и экстремизма;

6) разрабатывать и осуществлять меры в соответствии с законодательством Кыргызской Республики по борьбе с коррупцией, транснациональной преступностью и незаконным оборотом оружия и наркотических средств, угрожающим национальной безопасности Кыргызской Республики;

7) разрабатывать и осуществлять во взаимодействии с другими государственными органами меры по предупреждению и пресечению на территории Кыргызской Республики любого вида деятельности, направленной на насильственное изменение конституционного строя, территориальной целостности и подрыв безопасности Кыргызской Республики;

8) выявлять, предупреждать и пресекать правонарушения в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;

9) разрабатывать и реализовывать меры по защите государственных секретов; осуществлять контроль за обеспечением сохранности государственных секретов в государственных органах Кыргызской Республики, органах местного самоуправления, воинских формированиях, на предприятиях, в учреждениях и организациях независимо от форм собственности; в установленном порядке осуществлять меры, связанные с допуском граждан к государственным секретам;

10) координировать разработку и реализацию мер, осуществлять контроль за обеспечением безопасности информационно-коммуникационных сетей связи и автоматизированных информационных ресурсов государственных органов Кыргызской Республики, органов местного самоуправления, воинских формированиях, на предприятиях, в учреждениях и организациях с государственной долей участия;

11) координировать деятельность государственных органов Кыргызской Республики, органов местного самоуправления, воинских формирований, предприятий, учреждений и организаций независимо от форм собственности по противодействию киберпреступности;

12) координировать функционирование единой межведомственной информационной системы по учету и контролю внешней миграции;

13) обеспечивать безопасность в Вооруженных Силах Кыргызской Республики, других воинских формированиях, их органах управления, а также в других государственных органах и органах местного самоуправления;

14) обеспечивать безопасность объектов оборонного комплекса, энергетики, транспорта и связи, финансово-кредитной системы и других стратегических объектов, а также безопасность в сфере приоритетных научных разработок; участвовать в обеспечении безопасности специальных перевозок на железнодорожном и воздушном транспорте;

15) разрабатывать и осуществлять мероприятия по обеспечению безопасности, подлежащих функционированию в военное время пунктов управления Кыргызской Республики, организовывать и обеспечивать собственную мобилизационную подготовку;

16) участвовать в обеспечении режима чрезвычайного положения и режима военного положения;

17) участвовать в мероприятиях по предупреждению, пресечению и локализации массовых беспорядков и межнациональных конфликтов, чрезвычайных происшествий на стратегических и военных объектах;

18) участвовать в обеспечении безопасности, проводимых на территории Кыргызской Республики важных государственных, общественно-политических и иных массовых мероприятий; участвовать в охране государственных и общественных деятелей других государств в период их пребывания в Кыргызской Республике, а также совместно с органами внутренних дел - отдельных дипломатических представительств иностранных государств и международных организаций на территории Кыргызской Республики;

19) осуществлять меры совместно с другими государственными органами по обеспечению безопасности дипломатических представительств, консульских и других государственных учреждений Кыргызской Республики и граждан Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами;

20) оказывать содействие в обеспечении охраны Государственной границы Кыргызской Республики;

21) участвовать в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в решении вопросов, касающихся приема в гражданство Кыргызской Республики и выхода из него, выезда за пределы Кыргызской Республики граждан Кыргызской Республики, въезда на территорию Кыргызской Республики и выезда за ее пределы иностранных граждан и лиц без гражданства, а также режима пребывания иностран-

ных граждан и лиц без гражданства на территории Кыргызской Республики;

22) осуществлять в установленном порядке меры по обеспечению безопасности в отношении свидетелей, потерпевших и иных участников уголовного судопроизводства по уголовным делам, находящимся в производстве органов национальной безопасности;

23) осуществлять меры по обеспечению безопасности объектов государственной охраны; контролировать, ограничивать или запрещать государственным органам или предприятиям независимо от форм собственности проведение ремонтно-строительных и других работ на объектах, улицах, дорогах и участках местности, если они представляют угрозу безопасности объектам государственной охраны;

24) организовывать и эксплуатировать сети специальной (правительственной, шифрованной, засекреченной) связи в Кыргызской Республике и в пределах своих полномочий в ее учреждениях, находящимся за ее пределами, а также обеспечивать их безопасность; выполнять функции центрального органа шифровальной службы, правительственной связи; участвовать в разработке и создании специальной техники в интересах обеспечения национальной безопасности;

25) осуществлять контроль при ввозе в Кыргызскую Республику и вывозе за ее пределы, транзите, а также разработке, производстве, реализации, приобретении на территории Кыргызской Республики в порядке, установленном Кабинетом Министров Кыргызской Республики:

- шифровальных средств и нормативно-технической документации к ним, предназначенных для защиты государственных секретов;

- специальных технических средств, предназначенных для негласного получения информации;

26) разрабатывать и осуществлять меры по обеспечению собственной безопасности, включая защиту сил и средств органов национальной безопасности, выявлять, предупреждать и пресекать противоправные деяния специальных служб иностранных государств, иностранных, международных и иных организаций, преступных групп и отдельных лиц; предотвращать несанкционированный доступ к сведениям, защищаемым органами национальной безопасности, противодействовать коррупции и иным правонарушениям в органах национальной безопасности, содействовать в обеспечении служебно-воинской дисциплины среди сотрудников органов национальной безопасности;

27) обеспечивать конспирацию в целях ограничения доступа при осуществлении своей деятельности, при реализации материалов, отражающих результаты этой деятельности, а также не допускать рассекречивание источников информации в порядке, определяемом руководителем уполномоченного государственного органа;

28) осуществлять кадровое обеспечение, в том числе организацию подготовки, переподготовки и повышения квалификации кадров;

29) выполнять по поручению Президента Кыргызской Республики, Кабинета Министров Кыргызской Республики задания, направленные на обеспечение внутренней и внешней безопасности Кыргызской Республики;

30) выполнять иные обязанности, предусмотренные законами Кыргызской Республики.

Статья 21. Права органов национальной безопасности

1. Органы национальной безопасности для выполнения возложенных на них обязанностей имеют право:

1) проводить в соответствии с законодательством Кыргызской Республики оперативно-розыскные мероприятия в целях выявления, предупреждения, пресечения и раскрытия общественно опасных деяний, представляющих угрозу национальной безопасности Кыргызской Республики, и преступлений, расследование которых отнесено законодательством Кыргызской Республики к ведению органов национальной безопасности, а также с целью получения информации об угрозах безопасности Кыргызской Республики и обеспечения борьбы с разведывательно-подрывной деятельностью иностранных спецслужб и организаций;

2) проводить в соответствии с законодательством Кыргызской Республики необходимые следственные действия (специальные следственные действия) с целью выявления, предупреждения и раскрытия преступлений, расследование которых отнесено законом к ведению органов национальной безопасности;

3) устанавливать на конфиденциальной основе отношения сотрудничества с лицами, давшими на то согласие; использовать с согласия указанных лиц их помощь для выполнения возложенных на органы национальной безопасности обязанностей;

4) осуществлять проникновение в специальные службы иностранных государств и международных организаций, проводящих разведывательную и иную деятельность, направленную на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики, а также в преступные группы и преступные организации;

5) использовать специальные методы и средства при осуществлении разведывательной, контрразведывательной деятельности, а также при осуществлении деятельности по обеспечению безопасности объектов государственной охраны и по борьбе с терроризмом;

6) создавать и использовать подразделения специального назначения органов национальной безопасности, применять физическое воздействие, специальные средства, оружие, военную технику и иные виды вооружения, а также разрешать военнослужащим органов национальной безопасности хранение и ношение табельного оружия и специальных средств;

7) осуществлять специальные операции по пресечению террористической и иной преступной деятельности (оперативно-боевую деятельность);

8) применять меры и временные ограничения, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики в сфере противодействия терроризму, при пресечении преступле-

ний, расследование которых отнесено законодательством Кыргызской Республики к ведению органов национальной безопасности, а также при розыске лиц, подозреваемых в их совершении;

9) проводить досудебное производство по делам о преступлениях, отнесенных законодательством Кыргызской Республики к ведению органов национальной безопасности;

10) осуществлять профилактику преступлений и правонарушений, отнесенных к компетенции органов национальной безопасности; применять в соответствии с законодательством меры профилактического воздействия, в том числе в форме объявления гражданам официального предупреждения;

11) осуществлять в пределах установленной компетенции контроль за обеспечением сохранности государственных секретов, решением других вопросов обеспечения национальной безопасности в государственных органах и органах местного самоуправления, на предприятиях, в учреждениях и организациях независимо от форм собственности, воинских формированиях;

12) принимать предусмотренные законодательством Кыргызской Республики организационные, технические, программные, информационные и иные меры по предотвращению несанкционированного распространения сведений, составляющих государственные секреты;

13) осуществлять шифровальную работу в органах национальной безопасности и государственный контроль за организацией, функционированием и исполнением требований при обеспечении криптографической и инженерно-технической безопасности информационно-телекоммуникационных систем, систем шифрованной, правительственной, засекреченной и иных видов специальной связи, обеспечивающих передачу информации с использованием шифров; за обеспечением безопасности и защищенности специальных видов связи и шифровальной работы; за соблюдением режима секретности при обращении с шифрованной информацией в государственных органах и организациях независимо от форм собственности на территории Кыргызской Республики и в пределах своих полномочий в учреждениях, находящимся за ее пределами, а также за обеспечением защиты особо важных объектов (помещений) и находящихся в них технических средств от утечки информации по техническим каналам;

14) осуществлять контроль за деятельностью по выявлению средств негласного съема информации, а также по проверке автоматизированных систем, технических и программных средств на наличие уязвимостей. Оказывать содействие уполномоченному государственному органу в сфере связи в выявлении радиоизлучений передающих радиоэлектронных средств, работа которых представляет угрозу безопасности Кыргызской Республики, а также используемых в противоправных целях;

15) осуществлять и координировать деятельность по противодействию техническим разведкам и проведению специальных исследований, специальных обследований помещений и специальной проверки технических средств на защищенность;

16) участвовать в определении порядка разработки, производства, реализации, эксплуатации и обеспечения защиты технических средств обработки, хранения и передачи информации ограниченного доступа, предназначенных для использования в учреждениях Кыргызской Республики, находящихся за ее пределами;

17) вносить в государственные органы, органы местного самоуправления, воинские формирования, предприятия, учреждения и организации независимо от форм собственности, а также в общественные объединения представления об устранении причин и условий, способствующих реализации угроз безопасности Кыргызской Республики, совершению преступлений и правонарушений, отнесенных к ведению органов национальной безопасности;

18) решать в соответствии с законодательством Кыргызской Республики вопросы запрета на въезд в Кыргызскую Республику и выдворения из Кыргызской Республики иностранных граждан и лиц без гражданства, которые своими действиями создают угрозу или наносят ущерб безопасности общества и государства;

19) вносить предложения в государственные органы, органы местного самоуправления и иные организации, осуществляющие деятельность с использованием государственных секретов, о временном ограничении права на выезд из Кыргызской Республики граждан, осведомленных о государственных секретах, в порядке, установленном Кабинетом Министров Кыргызской Республики;

20) запрашивать в установленном порядке от министерств, государственных комитетов и административных ведомств, от других государственных органов, органов местного самоуправления, а также расположенных на территории Кыргызской Республики предприятий, учреждений, организаций и иных юридических лиц независимо от форм собственности, воинских формирований и общественных объединений информацию, необходимую для выполнения задач по обеспечению национальной безопасности;

21) запрашивать необходимые сведения и документы от руководителей, должностных лиц и других работников государственных органов, органов местного самоуправления, предприятий, учреждений, организаций независимо от подчиненности и форм собственности, на которых они основаны, а также лиц, занятых индивидуальной и иной трудовой деятельностью и другими видами предпринимательства;

22) сверять наличие государственного, муниципального, кооперативного, общественного имущества и имущества, учреждений, предприятий и организаций с государственной или муниципальной долей участия свыше 30 процентов с учетными и отчетными данными предприятий, учреждений, организаций; назначать проведение проверок, инвентаризаций и ревизий; приглашать в установленном порядке специалистов для участия в проводимых мероприятиях;

(Продолжение на 20-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 19-ой стр.)

23) получать в установленном законом порядке в финансово-кредитных учреждениях справки по операциям, счедам и вкладам юридических и физических лиц; печатывать кассы, другие места хранения денег, товарно-материальных ценностей и документов, применять иные меры, обеспечивающие их сохранность; изымать образцы сырья, полуфабрикатов и продукции;

24) проверять в соответствии с законодательством у граждан при подозрении в совершении преступлений либо при совершении преступлений документы, удостоверяющие их личность; производить задержание лиц, совершивших или пытавшихся совершить преступления, расследование которых отнесено законодательством к ведению органов национальной безопасности, осуществлять личный досмотр задержанных лиц, досмотр транспортных средств, которыми они пользовались в момент задержания, в том числе при проведении мероприятий по задержанию лиц, совершивших преступление или побег из-под стражи, на участках местности, где вероятно их появление, а также досмотр и изъятие находящихся при них вещей и документов;

25) при наличии достаточных оснований полагать, что там совершается или совершено преступление, расследование которого отнесено законом к ведению органов национальной безопасности, при преследовании лиц, подозреваемых в их совершении, в случаях, когда промедление может повлечь под угрозу жизнь и здоровье граждан, беспрепятственно входить, при необходимости производить взлом запирающих устройств и других предметов, в любое время суток в жилые и иные принадлежащие гражданам помещения, на принадлежащие им земельные участки, на территорию, в помещения и иные объекты государственных органов и иных организаций независимо от форм собственности, за исключением помещений дипломатических консульских учреждений, а также международных организаций, пользующихся на территории Кыргызской Республики привилегиями и иммунитетом, предусмотренными законами или международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, и осматривать их с последующим уведомлением надзирающего прокурора. Законность и обоснованность указанных действий подлежат рассмотрению судом;

26) использовать в случаях, не терпящих отлагательства, транспортные средства, принадлежащие предприятиям, учреждениям, организациям независимо от форм собственности, воинским формированиям, общественным объединениям или гражданам (кроме транспортных средств дипломатических представительств, консульских и иных учреждений иностранных государств, международных организаций) для предотвращения преступлений, преследования, задержания и перевозки лиц, совершивших или подозреваемых в совершении преступлений, а также для проезда к месту происшествия или стихийного бедствия и доставления нуждающихся в срочной медицинской помощи граждан в лечебные учреждения. По требованию владельца транспортных средств органы национальной безопасности в установленном законодательством порядке возмещают им расходы либо причиненный ущерб;

27) беспрепятственно пользоваться в служебных целях средствами связи, принадлежащими государственным органам, предприятиям, организациям, учреждениям независимо от форм собственности, воинским формированиям, общественным объединениям, за исключением средств связи, принадлежащих дипломатическим представительствам и консульским учреждениям иностранного государства, а также международных организаций;

28) принимать в случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, меры по недопущению граждан и транспортных средств, в том числе дипломатических представительств и консульских учреждений, на отдельные участки местности и объекты либо по удалению граждан с отдельных участков местности и объектов, а также по отбуксировке транспортных средств;

29) проводить совместно с научно-исследовательскими организациями исследование и прогнозирование развития общественных процессов и проблем, затрагивающих интересы национальной безопасности; вести информационно-аналитическую работу в целях обеспечения своей деятельности; осуществлять разработку, производство и эксплуатацию автоматизированных информационно-аналитических систем; заниматься редакционно-издательской деятельностью;

30) проводить криминалистические и другие виды экспертиз и исследования для решения задач, возложенных на органы национальной безопасности;

31) осуществлять меры по зашифровке сотрудников и их деятельности с использованием в этих целях документов о принадлежности к другим государственным органам и иным организациям, изготавливать и использовать в целях легендирования личности сотрудника, деятельности и принадлежности подразделений органов национальной безопасности, их помещений и транспортных средств, проведения оперативно-розыскных и иных мероприятий с использованием документов других государственных органов и иных организаций, а также осуществлять в этих целях иные меры зашифровки;

32) осуществлять на договорной (возмездной) основе подготовку кадров для иных государственных органов, специальных служб иностранных государств;

33) иметь изоляторы временного содержания и следственные изоляторы для содержания в установленном законодательством порядке лиц, в отношении которых в качестве меры пресечения избрано заключение под стражу, лиц, задержанных органами национальной безопасности по подозрению в совершении преступлений;

34) издавать в пределах своей компетенции и на основании законодательства Кыргызской Республики приказы, распоряжения и иные акты, организовывать, проверять и обеспечивать их исполнение;

35) запрещать использование на территории республики передающих радиоэлектронных средств, работающих с нарушением установленных правил, а также работу с информацией, содержащей государственные секреты, выполняемую с нарушением установленных требований;

36) морально и материально поощрять сотрудников органов национальной безопасности и других лиц за заслуги в обеспечении национальной безопасности Кыргызской Республики; представлять их в установленном законодательством порядке к государственным наградам Кыргызской Республики;

37) проводить научные исследования, проектные, экспертные, строительные и производственные работы самостоятельно и по договорам с государственными органами и иными организациями и физическими лицами, привлекать для этих целей специалистов;

38) создавать в установленном порядке предприятия и организации, а также подразделения, необходимые для выполнения возложенных на органы национальной безопасности обязанностей и обеспечения их деятельности, в том числе за рубежом, изготавливать и использовать документы прикрытия;

39) заключать в установленном порядке договоры с государственными органами и иными организациями Кыргызской Республики и иностранных государств на поставку специальной техники, средств связи, средств криптографической защиты информации, вооружения, транспортных средств, военной техники, комплектующих узлов и деталей к ним, военнотехнического имущества и других материальных средств;

40) в установленном порядке обмениваться со специальными службами, органами безопасности, правоохранительными органами иностранных государств, иностранными, международными и иными организациями информацией, полученной в результате осуществления оперативно-служебной деятельности; специальными и иными средствами;

41) осуществлять в необходимых случаях конвоирование задержанных и арестованных лиц по уголовным делам, расследуемым органами национальной безопасности;

42) реализовывать иные права, предоставленные законодательством Кыргызской Республики органам национальной безопасности.

2. Сотрудники органов национальной безопасности исполняют свои обязанности и пользуются правами, предоставленными органами национальной безопасности.

3. Сотрудники органов национальной безопасности пользуются бесплатным проездом на всех видах общественного транспорта: городского, пригородного и местного сообщения (кроме такси), в сельской местности - попутным транспортом, а также внеочередным приобретением проездных документов на все виды транспорта и размещением в гостинице при предъявлении командировочного удостоверения.

Глава 5. Силы и средства органов национальной безопасности

Статья 22. Сотрудники органов национальной безопасности

1. Органы национальной безопасности комплектуются военнослужащими, государственными гражданскими служащими и работниками.

2. Сотрудниками органов национальной безопасности (далее - сотрудники) являются военнослужащие, проходящие военную службу в органах национальной безопасности, подчиненных им воинских частях (за исключением военнослужащих срочной военной службы), других организациях, государственных гражданских служащих, а также работники, назначенные на штатные должности.

3. Военнослужащие органов национальной безопасности проходят военную службу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о прохождении военной службы с учетом установленных настоящим Законом особенностей в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики. Они пользуются правами и льготами, предусмотренными для военнослужащих Кыргызской Республики.

4. Служебная (трудова) деятельность сотрудников, не являющихся военнослужащими, регулируется законодательством Кыргызской Республики о государственной гражданской службе и трудовым законодательством с учетом установленных настоящим Законом особенностей. Они пользуются правами и льготами, предусмотренными настоящим Законом, а также законодательством Кыргызской Республики о государственной гражданской службе и трудовым законодательством в части, не урегулированной настоящим Законом.

5. Сотрудники обязаны соблюдать Кодекс чести сотрудников органов национальной безопасности, утверждаемый руководителем уполномоченного государственного органа. За нарушение положений указанного Кодекса сотрудники несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

6. Для решения вопросов обеспечения национальной безопасности в государственные органы, а также на предприятия, в учреждения и организации независимо от форм собственности, по согласованию с их руководителями могут быть прикомандированы для замещения штатных должностей сотрудники с оставлением их на военной службе в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики. Замещение прикомандированным сотрудником административной государственной должности государственного органа, в который он прикомандирован, осуществляется вне конкурсного отбора.

7. На период прикомандирования в государственные органы, а также на предприятия, в учреждения и организации за сотрудниками и членами их семей сохраняются права, гарантии, льготы, компенсации, пенсионное обеспечение и социальная защита, установленные законодательством Кыргызской Республики.

8. В целях решения задач по обеспечению безопасности Кыргызской Республики в иностранные государства по согласованию со специальными службами или правоохранительными органами этих государств, а также в международные организации, членом которых является Кыргызская Республика, в

установленном порядке могут быть направлены официальные представители или прикомандированы сотрудники с оставлением их на военной службе в порядке, определяемом актами руководителя уполномоченного государственного органа.

9. Подготовка, переподготовка и повышение квалификации сотрудников осуществляются в специальных (военных) учебных заведениях, а также в других организациях образования Кыргызской Республики и иностранных государств. Порядок организации и прохождения подготовки, переподготовки и повышения квалификации сотрудников определяется руководителем уполномоченного государственного органа.

10. Военнослужащие органов национальной безопасности состоят в кадрах, в действующем резерве или запасе уполномоченного государственного органа.

11. Уволенные с военной службы сотрудники состоят на специальном воинском учете в органах национальной безопасности или в запасе Вооруженных Сил Кыргызской Республики.

Статья 23. Условия приема на службу

1. На службу в органы национальной безопасности принимаются граждане Кыргызской Республики, способные по своим личным, моральным, психологическим и профессиональным качествам, возрасту, уровню образования, физической подготовке и состоянию здоровья на добровольной основе выполнять возложенные на органы национальной безопасности обязанности.

2. Квалификационные требования к уровню образования, профессиональным знаниям и навыкам, необходимые для исполнения должностных обязанностей сотрудника, устанавливаются руководителем уполномоченного государственного органа.

3. На службу в органы национальной безопасности не может быть принят гражданин Кыргызской Республики:

1) в случае признания в установленном порядке недееспособным или ограниченно дееспособным, либо состоящим на учете в наркологическом или психоневрологическом диспансере;

2) мужского пола, не прошедший (за исключением курсантов) военную службу в рядах Вооруженных Сил и других воинских формирований Кыргызской Республики или военную подготовку по программе офицеров запаса;

3) имеющий заболевание, препятствующее выполнению должностных полномочий и/или исполнению обязанностей военной службы, в соответствии с заключением военно-врачебной комиссии;

4) отказавшийся принять на себя ограничения, установленные законами о военной и иной государственной службе, о противодействии коррупции, а также настоящим Законом;

5) уволенный с работы или с государственной или муниципальной службы по служебному несоответствию, дискредитации, утрате доверия, за совершение коррупционных правонарушений;

6) имеющий гражданство (подданство) иностранного государства, утративший гражданство Кыргызской Республики, имеющий вид на жительство или иной документ, подтверждающий право на его постоянное проживание на территории иностранного государства, либо подавший документы на их получение. Данное требование распространяется и на супругу (супруга);

7) который привлекался к дисциплинарной ответственности за совершение коррупционного правонарушения;

8) в случае наличия у него судимости за уголовные преступления независимо от того, погашена или снята судимость; либо в отношении его уголовное дело прекращено по нереабилитирующим основаниям или вынесен приговор по нереабилитирующим основаниям; либо который в установленном порядке признан членом организованных преступных группировок, террористических, экстремистских или сепаратистских организаций;

9) в случае непредставления им документов или сведений, подлежащих обязательно представлению, либо представления подложных документов или заведомо ложных сведений о себе (супруге) либо о своих или ее (его) близких родственниках;

10) супруг (супруга), которого или их близкие родственники в установленном порядке признаны виновными в совершении тяжкого или особо тяжкого преступления; либо в отношении которых уголовное дело (по тяжким или особо тяжким преступлениям) прекращено по нереабилитирующим основаниям; либо которые в установленном порядке признаны членами организованных преступных группировок, террористических, экстремистских или сепаратистских организаций;

11) в случае наличия у него за пределами Кыргызской Республики зарегистрированного права собственности на имущество, вещных прав, обязательств, если это не обусловлено решением задач оперативно-служебной деятельности;

12) вовлеченный или исповедующий религиозное течение (секта) или вероучение, запрещенные на территории Кыргызской Республики;

13) если он является членом политических партий и иных общественных объединений, преследующих политические цели, или участвует в их деятельности;

14) в случае установления факта употребления им наркотических средств или психотропных веществ без назначения врача;

15) не прошедший специальную проверку либо процедуру допуска к государственному секретам, либо полиграфологическое исследование, либо психофизиологическое или медицинское освидетельствование, либо тестирование для определения пригодности к службе;

16) в иных случаях, предусмотренных законами Кыргызской Республики.

При приеме на службу (работу) к гражданам могут предъявляться дополнительные требования, определяемые руководителем уполномоченного государственного органа, с учетом установленных настоящим Законом особенностей деятельности.

Органы национальной безопасности вправе не объяснять кандидату причину отказа в приеме на службу.

(Продолжение на 21-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 20-ой стр.)

4. Особенности порядка прохождения психофизиологического и медицинского освидетельствования, полиграфологического исследования, а также специальной проверки и тестирования для определения пригодности к службе определяются руководителем уполномоченного государственного органа

5. При поступлении на службу в органы национальной безопасности лицо и члены его семьи (супруг (супруга), совершеннолетние дети и лица, находящиеся на его иждивении и постоянно проживающие с ним) обязаны представить сведения о сдаче декларации о доходах и имуществе в установленном порядке, с обязательством о раскрытии сведений, составляющих банковскую, налоговую, таможенную тайны.

6. Несоответствие лица одному из указанных в настоящей статье требований служит основанием для отказа ему в приеме на военную службу или на работу в органы национальной безопасности, а также для увольнения его из органов национальной безопасности.

7. Особенности организации и порядок проведения мероприятий по отбору и принятию кандидатов на службу в органы национальной безопасности определяются руководителем уполномоченного государственного органа.

8. С лицами, поступившими на военную службу в органы национальной безопасности, заключается контракт о прохождении службы (работы).

9. Форма и условия контракта, порядок его заключения, продления, изменения, расторжения и прекращения определяются руководителем уполномоченного государственного органа.

Статья 24. Правовое положение сотрудников

1. Сотрудники при исполнении служебных обязанностей являются представителями государственной власти и находятся под защитой государства. Никто, кроме органов и должностных лиц, прямо уполномоченных на то законом, не вправе вмешиваться в их служебную деятельность.

2. Законные требования сотрудников при исполнении ими служебных обязанностей обязательны для исполнения гражданами и должностными лицами.

3. Неповиновение законным требованиям сотрудников, сопротивление, угроза, насилие или посягательство на жизнь, здоровье и имущество, а также другие действия, препятствующие выполнению возложенных на них служебных обязанностей, влекут ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики.

4. Защита жизни и здоровья, чести и достоинства, а также имущества сотрудников и членов его семьи от преступных посягательств в связи с исполнением сотрудниками служебных обязанностей предусматривается законодательством Кыргызской Республики.

5. При исполнении сотрудником служебных обязанностей не допускаются его привод, задержание, личный досмотр и досмотр его вещей, а также досмотр личного и используемого им транспорта без официального представителя органа национальной безопасности или решения суда, кроме случаев, когда он застигнут на месте совершения им преступления.

6. При получении приказа или указания, явно противоречащего закону, сотрудник обязан принять все меры к исполнению закона.

7. Сведения о сотрудниках, выполняющих (выполнивших) специальные задания в специальных службах иностранных государств, международных организациях, в организованных преступных группах и преступных организациях, относятся к государственной тайне и могут быть преданы огласке только с их согласия и в случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

8. Сотрудники пользуются правами и свободами граждан Кыргызской Республики с учетом установленных настоящим Законом особенностей, обусловленных спецификой исполняемых обязанностей. Никто не вправе лишить сотрудников и членов их семей каких-либо прав и свобод или ограничить их в правах иначе как в соответствии с Конституцией Кыргызской Республики и законами Кыргызской Республики.

Статья 25. Служебное удостоверение сотрудника

1. Служебное удостоверение сотрудника является документом, подтверждающим его личность, принадлежность к органам национальной безопасности, должность, воинское звание, права и полномочия, предоставленные сотруднику в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также право на ношение и хранение оружия и специальных средств.

2. Образцы, порядок выдачи и использования служебных удостоверений определяются руководителем уполномоченного государственного органа.

Статья 26. Ограничения, связанные с пребыванием сотрудника на службе

1. Сотруднику запрещается:

1) использовать свое служебное положение в корыстных целях, в том числе путем сговора с должностными и иными лицами;

2) в связи с исполнением должностных полномочий пользоваться в личных целях услугами физических и юридических лиц; получать от них вознаграждение (денежное и иное вознаграждение, услуги, оплату развлечений, отдыха, транспортных расходы) и подарки;

3) оказывать любое не предусмотренное служебными обязанностями содействие физическим и юридическим лицам с использованием своего служебного положения;

4) быть депутатом представительных органов;

5) быть членом политических партий, общественных объединений, преследующих цели политического или религиозного характера; создавать, участвовать или содействовать в какой-либо форме в их деятельности, использовать служебное положение в их интересах;

6) заниматься другой оплачиваемой деятельностью, кроме научной, экспертной, преподавательской и иной творческой

деятельностью, с разрешения руководителя уполномоченного государственного органа, а также случаев, вызванных служебной необходимостью;

7) заниматься лично или через доверенных лиц предпринимательской деятельностью, входить в состав руководящего или наблюдательного совета хозяйствующих субъектов, участвовать в управлении ими, за исключением случаев, вызванных служебной необходимостью;

8) открывать банковские счета в банках, не определенных Кабинетом Министров Кыргызской Республики;

9) входить в состав органов управления или иных органов иностранных некоммерческих организаций и действующих на территории Кыргызской Республики их структурных подразделений, если иное не предусмотрено международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, а также законодательством Кыргызской Республики или не вызвано служебной необходимостью;

10) быть представителем по делам третьих лиц, если иное не предусмотрено законодательством Кыргызской Республики;

11) использовать в неслужебных целях средства материально-технического, финансового и информационного обеспечения служебной деятельности, другое государственное имущество и служебную информацию;

12) размещать в средствах массовой информации, в сети Интернет информацию (в том числе фото-, видеоматериалы и другие материалы) о себе и других сотрудниках, позволяющую раскрыть ведомственную принадлежность к кадровому составу органов национальной безопасности, о деятельности органов национальной безопасности, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики и актами уполномоченного государственного органа;

13) организовывать и/или участвовать в действиях, препятствующих нормальному функционированию государственных органов и выполнению служебных обязанностей, включая забастовки и иные формы выражения права на мирные собрания;

14) отказываться или уклоняться от прохождения медицинского освидетельствования на предмет употребления веществ, вызывающих состояние алкогольного, наркотического, психотропного, токсикоманического опьянения (их аналогов).

Отказ и уклонение сотрудников от прохождения освидетельствования влекут увольнение из органов национальной безопасности.

1. Сотрудникам, их супругам и несовершеннолетним детям запрещается открывать и иметь счета (вклады), хранить наличные денежные средства и ценности в иностранных банках, расположенных за пределами территории Кыргызской Республики, владеть и (или) пользоваться иностранными финансовыми инструментами, если обусловлено решением задач оперативно-служебной деятельности.

3. Сотрудникам допускается устанавливать контакты с лицами, в отношении которых заведомо известно, что они являются иностранными гражданами, обращающимися в зарубежные средства массовой информации, иностранные, международные организации, а также в некоммерческие организации с иностранным участием в порядке и на условиях, которые определяются руководителем уполномоченного государственного органа.

4. Сотрудник в течение месяца с момента зачисления на службу обязан на время прохождения службы передать в доверительное управление находящиеся в его собственности ценные бумаги и иное имущество, использование которых влечет получение доходов, а также имущества, переданного в имущественный наем. Договор доверительного управления имуществом подлежит нотариальному удостоверению.

5. Сотрудник, имеющий зарегистрированное за пределами Кыргызской Республики право собственности на имущество, обязан в срок, определенный руководителем уполномоченного государственного органа, принять меры по его отчуждению.

6. Несоблюдение запретов и ограничений, предусмотренных настоящей статьей является основанием для применения к сотруднику мер ответственности, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, вплоть до увольнения из органов национальной безопасности.

Статья 27. Меры обеспечения собственной безопасности органов национальной безопасности

1. Сотрудники в случаях, порядке и сроки, определяемые руководителем уполномоченного государственного органа, проходят:

1) психофизиологические исследования, тестирование и проверку на предмет употребления наркотических средств и психотропных веществ, наличия у них алкогольной, наркотической или иной токсической зависимости, а также в целях определения их пригодности к службе или к работе в органах национальной безопасности и соответствия квалификационным требованиям;

2) процедуру оформления допуска к государственному секретам;

3) специальную проверку, которая связана с обеспечением собственной безопасности органов национальной безопасности.

2. Здания и сооружения органов национальной безопасности, а также прилегающая к ним территория подлежат вооруженной охране в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и актами руководителя уполномоченного государственного органа.

При проходе (проезде) на объекты органов национальной безопасности и при выходе (выезде) из таких объектов сотрудники осуществляют личный досмотр граждан, досмотр находящихся при них вещей, документов, транспортных средств и провозимых на них вещей, в том числе с применением специальных технических средств, принимают меры по поиску и задержанию на территории объектов лиц, незаконно проникших на объекты. Граждане и должностные лица обязаны соблюдать требования контрольно-пропускного и внутриобъектового режима на указанных объектах.

Статья 28. Обеспечение личной безопасности сотрудников и членов их семей

1. Органы национальной безопасности обязаны обеспечить личную безопасность своих сотрудников и членов их семей от связанных со служебной деятельностью преступных посягательств на их жизнь, здоровье и имущество. Для обеспечения личной безопасности при выполнении служебных обязанностей сотрудники используют шлемы, бронжилеты и другие индивидуальные средства защиты и маскировки.

2. Меры по обеспечению личной безопасности сотрудников и членов их семей применяются при наличии реальной угрозы их жизни, здоровью и имуществу.

3. Для обеспечения защиты жизни, здоровья и имущества сотрудников и членов их семей применяются с учетом конкретных обстоятельств следующие меры безопасности:

1) личная охрана, охрана жилища и имущества;

2) выдача оружия, специальных средств индивидуальной защиты и оповещение об опасности;

3) обеспечение конфиденциальности сведений о защищаемом лице;

4) временное помещение в безопасное место;

5) перевод с согласия сотрудника и членов его семьи на другое место службы (работы) или изменение места учебы либо переселение на другое место жительства;

6) изменение паспортных данных и замена документов;

7) изменение внешности;

8) маскировка внешности или дополнительная визуальная изоляция при выступлении на суде, а также неразглашение анкетных данных и других данных в ходе судебного следствия.

4. В целях реализации мер личной безопасности могут проводиться оперативно-розыскные и иные мероприятия в установленном порядке.

5. Условия и порядок применения мер безопасности устанавливаются законодательством Кыргызской Республики.

Статья 29. Защита сведений об органах национальной безопасности

1. Документы и материалы, содержащие сведения об органах национальной безопасности, в том числе о сотрудниках, лицах, оказывающих или оказывавших им содействие на конфиденциальной основе, а также об организации, тактике, методах и средствах осуществления органами национальной безопасности оперативно-служебной деятельности, подлежат защите в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и хранятся в органах национальной безопасности.

2. Сведения об используемых или использованных силах, средствах, организации, тактике, источниках, методах, планах и результатах оперативно-служебной деятельности, о лицах, внедренных в окружение объекта оперативного интереса, штатных негласных сотрудников органов, осуществляющих оперативно-служебную деятельность, и лицах, оказывавших или оказывающих им содействие на конфиденциальной основе, составляют государственную тайну.

3. Гражданами Кыргызской Республики, допускаемые к сведениям об органах национальной безопасности, проходят процедуру оформления допуска к государственным секретам в установленном порядке. Такая процедура включает в принятии обязательства о неразглашении указанных сведений.

4. Сведения о сотрудниках, лицах, уволенных из органов национальной безопасности, лицах, оказывавших или оказывавших им содействие на конфиденциальной основе, подлежат защите в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и могут передаваться органами национальной безопасности другим государственным органам, иным организациям и гражданам исключительно с согласия этих лиц в письменной форме в случаях и порядке, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

5. В доступе к сведениям об органах национальной безопасности может быть отказано по основаниям, предусмотренным законодательством Кыргызской Республики, или по соображениям собственной безопасности органов национальной безопасности (при угрозе нанесения ущерба органам национальной безопасности, жизни, здоровью или имуществу сотрудников и членов их семей), за исключением случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

6. Материалы архивов органов национальной безопасности, представляющие историческую, научную ценность, раскрываются и передаются на хранение в Национальный архивный фонд Кыргызской Республики в порядке, установленном Законом Кыргызской Республики «О Национальном архивном фонде Кыргызской Республики».

Статья 30. Социальная защита сотрудников

1. Государство гарантирует социальную защиту сотрудников и членов их семей.

2. Сотрудники подлежат обязательному государственному личному страхованию за счет средств республиканского бюджета Кыргызской Республики.

3. Ущерб, причиненный имуществу сотрудника и членов его семьи в связи с выполнением им служебных обязанностей, возмещается в полном объеме за счет средств республиканского бюджета Кыргызской Республики в порядке, установленном Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

4. В случае увечья или инвалидности, полученных в связи с исполнением служебных обязанностей, сотрудник получает ежемесячную компенсацию в виде разницы между назначенной пенсией и окладом денежного содержания по последнему месту службы, а также единовременное пособие в размере пятилетнего денежного содержания из средств республиканского бюджета Кыргызской Республики.

5. В случае гибели сотрудника национальной безопасности в связи с осуществлением служебной деятельности или его смерти после увольнения со службы вследствие ранения, контузии или заболевания, полученных в связи с исполнением служебных обязанностей, семье погибшего (умершего) и лицам, находящимся на его иждивении, выплачивается из

(Продолжение на 22-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 21-ой стр.)

средств республиканского бюджета Кыргызской Республики единовременное пособие в размере десятилетнего содержания погибшего (умершего) и выплачивается ежемесячная компенсация в порядке и размере, которые устанавливаются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

6. За семьей погибшего (умершего) в период прохождения службы или после увольнения со службы вследствие ранения, контузии или заболевания, полученных в период службы, сохраняются жилищные права на условиях и основаниях, которые имели место до гибели (смерти) сотрудника, или по месту проживания его семьи.

7. При установлении сотрудникам инвалидности, связанной с прохождением ими службы, выплачивается единовременное пособие: инвалидам I группы - в размере пятилетнего денежного содержания, II группы - четырехлетнего денежного содержания, III группы - трехлетнего денежного содержания.

8. В случае получения сотрудником в период прохождения службы тяжелого ранения ему выплачивается единовременное пособие в размере денежного содержания за 1 год, легкого ранения - за шесть месяцев из средств соответствующего бюджета.

9. В случае привлечения граждан, в том числе работников и служащих органов национальной безопасности, к мероприятиям по обеспечению национальной безопасности на них также распространяются положения, предусмотренные частями 3 и 4 настоящей статьи, а в случае гибели их семьям выплачивается единовременное пособие в порядке и размере, которые устанавливаются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

10. Сотрудники и члены их семей пользуются медицинским и санаторно-курортным обслуживанием в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о статусе военнослужащих.

11. Сотрудникам, использующим в служебных целях личный транспорт, выплачивается денежная компенсация в размере, установленном Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

12. Детям сотрудников по месту жительства их семей во внеочередном порядке предоставляются места в государственных и муниципальных дошкольных образовательных и общеобразовательных организациях.

13. Дети сотрудников, погибших или получивших инвалидность при исполнении служебных обязанностей, пользуются правом внеконкурсного зачисления в государственные организации начального и среднего профессионального образования, при наличии баллов выше порогового уровня - в государственных организации высшего профессионального образования.

Статья 31. Обеспечение денежным довольствием сотрудников

Денежное довольствие сотрудников обеспечивается за счет средств республиканского бюджета Кыргызской Республики и других источников, не запрещенных законодательством, в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 32. Лица, оказывающие содействие органам национальной безопасности

1. Органы национальной безопасности могут привлекать отдельных лиц с их согласия к содействию в решении возложенных на органы национальной безопасности обязанностей на гласной и негласной (конфиденциальной) основе, в том числе в качестве внештатных сотрудников. Полномочия и статус внештатного сотрудника определяются руководителем уполномоченного государственного органа.

2. Лица, оказывающие содействие органам национальной безопасности, имеют право:

- 1) заключать контракт с органами национальной безопасности об условиях конфиденциального сотрудничества;
- 2) получать от сотрудников разъяснения о своих задачах, правах и обязанностях;
- 3) использовать в целях конспирации документы, зашифровывающие личность;
- 4) получать в определенных контрактом случаях вознаграждение;
- 5) получать возмещение за вред, причиненный их здоровью, либо за ущерб, причиненный их имуществу в процессе оказания содействия органам национальной безопасности.

3. Лица, оказывающие содействие органам национальной безопасности, обязаны:

- 1) выполнять поручения органов национальной безопасности, направленные на решение стоящих перед ними задач;
- 2) соблюдать условия контракта с органами национальной безопасности в случае его заключения;
- 3) не допускать умышленного предоставления ложной или клеветнической информации;
- 4) не разглашать охраняемые законом сведения, ставшие известными в процессе оказания содействия органам национальной безопасности.

4. Лица, оказывающие содействие органам национальной безопасности, несут ответственность, предусмотренную законодательством Кыргызской Республики, за умышленное предоставление ложного сообщения о совершении преступления.

5. Гарантии прав и социальной защиты лиц, оказывающих содействие органам национальной безопасности, обеспечиваются в соответствии с законодательством Кыргызской Республики об оперативной-розыскной деятельности и контрразведывательной деятельности.

Статья 33. Средства вооружения и оснащения органов национальной безопасности

1. Органы национальной безопасности без лицензии приобретают или получают и используют средства вооружения и оснащения, включая специальные технические и иные средства, приобретают и используют оружие, принятое на вооружение органов национальной безопасности, другое служебное

и гражданское оружие и боеприпасы к нему, а также обеспечивают их сохранность в целях реализации поставленных перед ними задач.

2. Продажа, передача, вывоз за пределы Кыргызской Республики средств вооружения и оснащения, включая специальные технические и иные средства, оружие и боеприпасы к нему, предназначенных для использования в деятельности органов национальной безопасности, осуществляются в порядке, предусмотренном законодательством Кыргызской Республики и международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 34. Информационное обеспечение органов национальной безопасности

1. Информационное обеспечение органов национальной безопасности осуществляется посредством разработки, создания, использования и эксплуатации без лицензирования необходимых для выполнения поставленных перед ними задач информационных систем, систем связи и передачи данных, средств защиты информации, включая средства криптографической защиты, а также посредством безвозмездного использования информационных систем и баз данных государственных органов, иных юридических и физических лиц независимо от форм собственности, воинских формирований и общественных объединений.

2. Порядок учета информации о совершенных правонарушениях, затрагивающих интересы обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики, а также сведений о деятельности иностранных спецслужб и организаций, отдельных лиц, направленной на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики, устанавливается руководителем уполномоченного государственного органа.

Статья 35. Финансирование и материально-техническое обеспечение органов национальной безопасности

1. Финансирование, материально-техническое и социально-бытовое обеспечение органов национальной безопасности и подчиненных им предприятий, организаций и учреждений осуществляется за счет средств республиканского бюджета Кыргызской Республики.

2. Порядок осуществления расходов, связанных с осуществлением разведывательной, контрразведывательной и оперативно-розыскной деятельности, в том числе в конспиративной (негласной) форме, определяется актами руководителя уполномоченного государственного органа.

3. На развитие материально-технической базы органов национальной безопасности могут использоваться в установленном порядке обращенное в собственность государства или переданное в собственность, владение и пользование движимое и недвижимое имущество.

4. Подразделения органов национальной безопасности, участвующие в обеспечении безопасности на железнодорожном, автомобильном и воздушном транспорте, а также оборонных и стратегических объектах, обеспечиваются оборудованными служебными помещениями, в том числе средствами связи за счет соответствующих ведомств и организаций, которые также несут расходы по их содержанию и эксплуатации. Органы военной контрразведки кроме того обеспечиваются автотранспортом, горюче-смазочными материалами, вооружением и другим необходимым для жизнедеятельности имуществом, а также жильем - за счет воинских объединений, соединений и частей, других военных формирований, дислоцирующихся на территории Кыргызской Республики.

Глава 6. Порядок и условия применения сотрудниками мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения

Статья 36. Право на применение мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения

1. Сотрудники лично или в составе подразделения (группы), при решении поставленных перед ними задач, руководствуясь приказами и распоряжениями руководителя этого подразделения (старшего группы), имеют право применять меры физического воздействия, специальные средства, оружие, боевую технику и иные виды вооружения в случаях и порядке, предусмотренных настоящей статьёй и законодательством Кыргызской Республики.

2. Меры физического воздействия, специальные средства, оружие, боевая техника и иные виды вооружения применяются в целях предупреждения и пресечения угроз национальной безопасности Кыргызской Республики, общественно опасных деяний, задержания и доставления лиц, их совершивших, самообороны, преодоления противодействия законным требованиям сотрудников в случаях, предусмотренных настоящей статьёй и законодательством Кыргызской Республики, если ненасильственные способы не обеспечивают выполнения возложенных на них служебных обязанностей.

3. Сотрудники при отсутствии у них необходимых специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения, с соблюдением порядка их применения, установленного настоящей статьёй, для выполнения возложенных задач вправе использовать любые подручные средства и иное оружие, не состоящее на вооружении данного органа.

Статья 37. Порядок и условия применения мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения

1. Применению специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения должно предшествовать предупреждение сотрудника о намерении использовать их с предоставлением достаточного времени для выполнения его законных требований, за исключением случаев, когда промедление в их применении создаст непосредственную угрозу для жизни и здоровья граждан, сотрудников либо может повлечь иные тяжкие последствия.

В случае применения указанных мер в составе подразде-

ления (группы) предупреждение делает один из сотрудников, входящих в подразделение (группу).

2. Без предупреждения оружие может применяться сотрудниками при внезапном или вооруженном нападении, нападении с использованием военной техники, транспортных средств, летательных аппаратов, при побеге из-под стражи с оружием, с использованием транспортных средств, при побеге лиц, находящихся под стражей, из транспортных средств во время их движения, при отражении нападения на объекты, специальный груз и транспортные средства органов национальной безопасности, а также для освобождения заложников.

3. Сотрудник при применении мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения действует с учетом складывающейся обстановки, характера и степени опасности действий лиц, в отношении которых применяются меры физического воздействия, специальные средства, оружие, боевая техника и иные виды вооружения, характера и силы оказываемого ими сопротивления. При этом сотрудник обязан стремиться к минимизации любого ущерба.

4. Сотрудник обязан оказать гражданину и иному лицу, получившему телесные повреждения в результате применения мер физического воздействия, оружия, боевой техники и иных видов вооружения, первую помощь, а также принять меры по предоставлению им медицинской помощи в возможно короткий срок.

5. Сотрудники обязаны проходить специальную подготовку, а также периодическую проверку (переподготовку) на профессиональную пригодность к действиям в условиях, связанных с применением мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения.

Содержание программ специальной подготовки сотрудников определяется ведомственными актами уполномоченного государственного органа.

6. Перечень состоящих на вооружении органов национальной безопасности специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения устанавливается Кабинетом Министров Кыргызской Республики. Порядок и условия применения иных видов вооружения определяются аналогично применению боевого оружия.

Статья 38. Правомерность применения мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения

1. Сотрудник не несет ответственности за любой вред, причиненный физическим или юридическим лицам в результате применения мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения, если их применение было осуществлено с соблюдением порядка и условий, установленных настоящей статьёй.

При проведении антитеррористической операции, а также при осуществлении комплекса специальных мероприятий по пресечению террористической деятельности организаций, групп и отдельных лиц сотрудники, участвующие в осуществлении мероприятий по борьбе с терроризмом, освобождаются от ответственности за вред, причиненный при проведении антитеррористической операции, или за принятие решения о ликвидации террориста в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

При этом вред, причиненный третьим лицам, возмещается государством в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

2. Применение мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения с нарушением требований настоящей статьи влечет за собой ответственность, установленную законодательством Кыргызской Республики.

Статья 39. Применение мер физического воздействия

1. Сотрудники применяют меры физического воздействия (в том числе боевые приемы борьбы, подручные средства) в следующих случаях:

- 1) для пресечения преступлений и иных правонарушений;
- 2) для задержания лиц, совершивших преступления и иные правонарушения, а также лиц, подозреваемых в совершении преступления и иного правонарушения, и доставления их в служебные помещения органов национальной безопасности, других государственных органов;
- 3) для самообороны;
- 4) для преодоления противодействия законным требованиям сотрудников.

2. Сотрудники вправе применять меры физического воздействия во всех случаях, когда настоящей статьёй разрешено применение специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения.

Статья 40. Применение специальных средств

1. Сотрудники применяют специальные средства в следующих случаях:

- 1) для отражения нападения или угрозы нападения на граждан, сотрудников и иных лиц, объекты, специальные грузы и транспортные средства органов национальной безопасности;
- 2) для пресечения преступления или иного правонарушения;
- 3) для защиты лиц, зданий, помещений, сооружений, транспортных средств, земельных участков, охрана которых поручена органам национальной безопасности, а равно отражения нападения на названные лица и объекты;
- 4) для пресечения массовых беспорядков и групповых нарушений общественного порядка, блокирования движения групп граждан, совершающих противоправные действия;
- 5) для отражения нападения на объекты органов национальной безопасности, жилые помещения граждан, здания, помещения, сооружения и иные объекты государственных и общественных органов, предприятий, учреждений и организаций, а также на войсковой или служебный наряд органов национальной безопасности;
- 6) для задержания лица, застигнутого при совершении прес-

(Продолжение на 23-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОБ ОРГАНАХ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 22-ой стр.)

тупления, правонарушения и пытающегося скрыться с места преступления, правонарушения;

7) для задержания лица, если это лицо может оказать вооруженное сопротивление или воспрепятствовать исполнению сотрудником возложенных на него служебных обязанностей;

8) для доставления, конвоирования и охраны задержанных лиц, совершивших преступление, лиц, заключенных под стражу;

9) для пресечения побега осужденных, подозреваемых, обвиняемых в совершении преступлений или побега из-под конвоя лиц, задержанных по подозрению в совершении преступления, лиц, в отношении которых избрана мера пресечения в виде заключения под стражу, а также для пресечения попытки насильственного освобождения указанных лиц;

10) при оказании лицом сопротивления, воспрепятствовании сотрудникам исполнению возложенных на них служебных обязанностей, причинении вреда окружающим или себе;

11) для освобождения насильственно удерживаемых лиц, а также захваченных зданий, помещений, сооружений, транспортных средств;

12) для разрушения запирающих устройств, элементов и конструкций, преодоления естественных и инженерных заграждений, препятствующих законному проникновению в жилые и иные помещения, транспортные средства, земельные участки;

13) для индивидуальной защиты сотрудников;

14) для остановки транспортного средства, если управляющее им лицо отказывается выполнить законные требования сотрудника об остановке;

15) для поиска, обнаружения, предварительного исследования, обезвреживания, безопасного хранения и транспортировки, уничтожения взрывных устройств, взрывоопасных объектов (предметов) и других аналогичных устройств и предметов, а также муляжей таких устройств и предметов;

16) для повышения возможностей (всестороннего технического обеспечения) оперативно-розыскной, оперативно-боевой деятельности органов национальной безопасности.

2. Сотруднику запрещается применять специальные средства в отношении женщин с видимыми признаками беременности, лиц с явными признаками инвалидности, малолетних, когда их возраст очевиден или известен сотруднику, кроме случаев совершения ими нападения, угрожающего жизни сотрудника или других граждан, группового нападения либо оказания вооруженного сопротивления, если иными способами и средствами отразить такое нападение или сопротивление невозможно.

3. Вид специального средства и интенсивность его применения определяются сотрудником с учетом складывающейся обстановки, характера правонарушения и личности правонарушителя.

4. Сотрудник имеет право применять специальные средства во всех случаях, когда настоящим Законом разрешено применение оружия, боевой техники и иных видов вооружения.

5. Правила применения специальных средств сотрудниками определяются Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 41. Применение оружия

1. Сотрудники имеют право на постоянное хранение, ношение, применение оружия и боеприпасов к ним.

2. Сотрудники применяют оружие в следующих случаях:

1) для защиты граждан, сотрудников и иных лиц от посягательства, если это посягательство сопряжено с насильем, угрожающим их жизни и здоровью;

2) для пресечения попытки завладения специальными средствами, оружием, боеприпасами, взрывчатыми веществами, средствами взрывания, специальными грузами, транспортными средствами, боевой техникой и иными видами вооружения;

3) для отражения группового или вооруженного нападения на сотрудников и иных лиц, выполняющих служебные обязанности или общественный долг по обеспечению национальной безопасности, охране общественного порядка и борьбе с преступностью, а также иного нападения, когда их жизнь или здоровье подвергаются опасности;

4) для отражения нападения на лиц, охрана которых поручена органам национальной безопасности, когда их жизнь или здоровье подвергаются опасности;

5) для освобождения заложников, пресечения террористических и иных преступных посягательств;

6) для отражения группового или вооруженного нападения на объекты органов национальной безопасности, жилые помещения граждан, здания, помещения, сооружения и иные объекты государственных и общественных органов, предприятий, учреждений и организаций, а также на войсковой или служебный наряд органов национальной безопасности;

7) для задержания лица, застигнутого при совершении преступления против жизни и здоровья граждан, пытающегося скрыться, если иными средствами задержать это лицо не представляется возможным;

8) для задержания лица, оказывающего вооруженное сопротивление, а также лица, отказывающегося выполнить законное требование о сдаче находящихся при нем оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ, взрывных устройств, взрывоопасных объектов (предметов), ядовитых или радиоактивных веществ;

9) для пресечения побега осужденных, подозреваемых, обвиняемых в совершении преступлений или побега из-под конвоя лиц, задержанных по подозрению в совершении преступления, лиц, в отношении которых избрана мера пресечения в виде заключения под стражу, а также для пресечения попытки насильственного освобождения указанных лиц.

3. Сотрудники также имеют право применять оружие в следующих случаях:

1) для производства предупредительного выстрела, подачи сигнала тревоги или вызова помощи путем производства выстрела вверх или в ином безопасном направлении;

2) для остановки транспортного средства путем его повреждения, если управляющее им лицо отказывается выполнить законные требования сотрудника об остановке, пытается скрыться, создает угрозу жизни или здоровью сотрудника и иных лиц либо имуществу;

3) для обезвреживания животного, угрожающего жизни или здоровью граждан, сотрудников и иных лиц;

4) для разрушения запирающих устройств, элементов и конструкций, препятствующих законному проникновению в жилые и иные помещения.

4. Применением оружия является производство выстрела.

5. Сотруднику запрещается применять оружие в отношении женщин, лиц с явными признаками инвалидности, несовершеннолетних, когда их возраст очевиден или известен сотруднику, кроме случаев совершения ими вооруженного или группового нападения, оказания вооруженного сопротивления, угрожающего жизни и здоровью сотрудника или других граждан, если иными способами и средствами отразить такое нападение или сопротивление невозможно.

Сотрудник не имеет права применять оружие при значительном скоплении людей, если в результате его применения могут пострадать случайные лица, за исключением случаев применения оружия в целях предотвращения (пресечения) террористического акта, освобождения заложников, отражения группового или вооруженного нападения.

6. Сотрудник имеет право применять оружие во всех случаях, когда настоящим Законом разрешено применение боевой техники и иных видов вооружения.

Статья 42. Применение боевой техники

1. Боевая техника применяется органами национальной безопасности в следующих случаях:

1) для защиты граждан, сотрудника и иных лиц от нападения, угрожающего их жизни или здоровью, если пресечь это нападение иными способами не представляется возможным;

2) для освобождения заложников, захваченных зданий, помещений, сооружений, районов, местности и транспортных средств, если другими способами и средствами такое освобождение осуществить невозможно;

3) для отражения вооруженного, группового нападения либо угрозы нападения, в том числе с использованием транспортных средств, на охраняемые объекты, здания, помещения, сооружения и (или) транспортные средства независимо от форм собственности либо освобождения захваченных объектов;

4) для подавления сопротивления вооруженных лиц, отказывающихся выполнить законные требования сотрудника о прекращении противоправных действий и сдаче оружия, боеприпасов к нему, взрывчатых веществ, взрывных устройств, взрывоопасных объектов (предметов) и техники, имеющихся у этих лиц;

5) для пресечения попытки завладения специальными средствами, оружием, боеприпасами, взрывчатыми веществами, средствами взрывания, специальными грузами, транспортными средствами, боевой техникой и иными видами вооружения органов национальной безопасности;

6) для остановки транспортного средства, используемого лицами, причастными к террористической деятельности, путем его повреждения (уничтожения), в случае неподчинения законным требованиям сотрудника, если другими способами и средствами остановить транспортное средство невозможно;

7) для взлома (разрушения) запирающих устройств, элементов и конструкций, ограждений, препятствующих законному проникновению сотрудников в здания, помещения и иные сооружения либо земельные участки;

8) для защиты и обеспечения безопасности сотрудников в ходе оперативно-боевой деятельности;

9) для обеспечения в зонах антитеррористической операции режимов чрезвычайного и военного положений;

10) в иных случаях, предусмотренных полномочиями органов национальной безопасности.

2. Применение боевой техники осуществляется по решению руководителя уполномоченного государственного органа.

Статья 43. Порядок уведомления по факту применения мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения сотрудником лично либо в составе подразделения (группы) органов национальной безопасности

1. О каждом случае применения оружия, боевой техники и иных видов вооружения, а также о каждом случае применения мер физического воздействия, специальных средств, в результате которого причинен вред здоровью гражданина или иного лица либо причинен материальный ущерб, сотрудник либо руководитель подразделения (группы) обязан письменно доложить непосредственному начальнику либо руководителю по месту их применения в течение 24 часов с момента появления реальной возможности предоставить соответствующий рапорт.

2. По каждому факту наступления смерти либо ранения гражданина или иного лица в результате применения сотрудником мер физического воздействия, специальных средств, оружия, боевой техники и иных видов вооружения уполномоченным руководителем органа национальной безопасности не позднее 24 часов уведомляется прокурор.

Статья 44. Гарантии личной безопасности вооруженного сотрудника

1. В целях обеспечения личной безопасности сотрудник имеет право обнажить оружие и привести его в готовность, если в создавшейся обстановке не исключена возможность его применения в порядке, установленном настоящим Законом.

2. Попытка приближения любого лица к сотруднику, обнажившему оружие, с сокращением указанного сотрудником расстояния, а также совершение иных действий, которые могут быть истолкованы сотрудником как угроза жизни и здоровью, дают ему право на применение оружия.

Глава 7. Контроль и надзор за деятельностью органов национальной безопасности

Статья 45. Контроль за деятельностью органов национальной безопасности

Контроль за деятельностью органов национальной безопасности осуществляется в установленном законодательством порядке Президентом Кыргызской Республики, Жогорку Кенешем Кыргызской Республики и Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 46. Надзор за исполнением законов в деятельности органов национальной безопасности

1. Надзор за точным и единообразным исполнением законов в деятельности органов национальной безопасности осуществляется Генеральным прокурором Кыргызской Республики и уполномоченными им прокурорами.

2. Сведения об организации, тактике, методах и средствах осуществления деятельности органами национальной безопасности в предмет прокурорского надзора не входят.

Глава 8. Заключительные положения

Статья 47. Вступление в силу настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования.

2. Кабинету Министров Кыргызской Республики привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом.

3. Признать утратившими силу со дня вступления в силу настоящего Закона:

1) Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 11 января 1994 года №1362-XII (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 1994 г., №3, ст. 78);

2) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 19 декабря 1996 года №63 (газета «Эркин-Тоо» от 31 декабря 1996 года №146);

3) статью 4 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 14 июля 2008 года №143 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 607);

4) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнения в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 18 июля 2008 года №156 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 620);

5) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 21 июля 2008 года №161 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №6/2, ст. 625);

6) Закон Кыргызской Республики «О внесении дополнения в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 1 декабря 2008 года №251 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2008 г., №10, ст. 1079);

7) статью 1 Закона Кыргызской Республики «О внесении дополнений и изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 6 февраля 2009 года №39 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №2, ст. 112);

8) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 30 декабря 2009 года №319 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2009 г., №11, ст. 1033);

9) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнения в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 26 сентября 2011 года №153 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №8, ст. 1093);

10) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнения в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 26 сентября 2011 года №154 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №8, ст. 1094);

11) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 18 октября 2011 года №178 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №9, ст. 1277);

12) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 29 ноября 2011 года №225 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2011 г., №10, ст. 1516);

13) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики» от 18 февраля 2014 года №31 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2014 г., №2, ст. 86);

14) Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики» от 28 июля 2015 года №202 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2015 г., №7, ст. 1005);

15) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Кыргызской Республики (в законы Кыргызской Республики «О средствах массовой информации», «Об органах национальной безопасности Кыргызской Республики»)» от 4 января 2017 года №1 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №1 (2), ст. 1);

16) статью 2 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросу использования средств, возмещаемых правоохранительными и надзорными органами» от 22 января 2021 года №11 (газета «Эркин-Тоо» от 29 января 2021 года №7).

Президент Кыргызской Республики

г. Бишкек, 5 июля 2022 года, №57

С. ЖАПАРОВ

КОНТРЧАЛГЫНДОО ИШИ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

2022-жылдын 25-майында Кыргыз Республикасынын
Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

Ушул Мыйзам контрчалгындоо ишинин укуктук негиздерин жана аны жүргүзүүнүн мыйзамдуулугуна кепилдиктердин тутумун аныктайт.

2-берене. Контрчалгындоо иши

Контрчалгындоо иши - Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу боюнча мамлекеттик иштин атайын түрү, ал ушул Мыйзам менен контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укук берилген мамлекеттик органдар жана (же) алардын бөлүмдөрү (мындан ары - контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар), ошондой эле көрсөтүлгөн органдардын жана алардын бөлүмдөрүнүн кызмат адамдары тарабынан өз компетенцияларынын чегинде, чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, эл аралык, чет өлкөлүк жана башка уюмдардын, ошондой эле айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган чалгындоо-бүлүндүрүү жана башка иш-аракеттерин аныктоо, алдын алуу жана бөгөт коюу боюнча ачык же жашыруун жүзөгө ашырылуучу контрчалгындоо иш-чараларынын тутумун билдирет.

3-берене. Негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамда төмөнкү негизги түшүнүктөр пайдаланылат:

- 1) предметтерди жана документтерди изилдөө - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл маалыматтарды алуу максатында предметтерди жана документтерди изилдөө;
- 2) контрчалгындоо иш-чарасы - чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерин аныктоого, алдын алууга жана бөгөт коюуга багытталган ачык жана жашыруун иш-аракеттер;
- 3) контролдоонуучу жеткирүү (текшерүүчү жеткирүү) - жашыруун байкоо жүргүзүү жана документтештирүү максатында чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерин жүзөгө ашыруу үчүн пайдаланылуучу товарлардын же предметтердин контролдонуп өткөрүлүшүн жолго коюу;
- 4) контрчалгындык камсыз кылуу - чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттеринен коргоонун контрчалгындоо чараларынын тутуму;
- 5) почта жөнөтүүлөрүн, телеграфтык, электрондук жана башка билдирүүлөрдү контролдоо - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл маалыматтарды табуу максатында белгилүү бир кат-кабарларды конспиративдүү карап чыгуу;
- 6) адамга же бир жайга жашыруун аудио - жана (же) видеоконтроль жүргүзүү - видео-, аудиотехниканы, атайын техникалык каражаттарды пайдалануу менен, контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл видео жана сөз жүзүндөгү маалыматты конспиративдүү контролдоо, ошондой эле анын мазмунун материалдык алып жүрүүчүгө жазып түшүрүү;
- 7) сурамжылоо - сурамжыланган адамдын сөздөрүнөн контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл маалыматтарды ачык же жашыруун алуу;
- 8) маалыматты жана маалымдамаларды расмий алуу - документтерди, материалдарды, электрондук-маалымат ресурстарын түздөн-түз изилдөө жолу менен контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүү үчүн маанилүү болгон маалыматтарды алуу, жеке жана юридикалык жактарга суроо-талаптарды жөнөтүү;
- 9) инсанды окшоштуруп аныктоо - инсанды өзгөрбөгөн жекече белгилери боюнча, ушуга тете ыктымалдуулуктун жетиштүү деңгээлинде инсандын өздүгүн таанууга мүмкүндүк берүүчү башка ыкмалардын жардамы менен инсанды аныктоо жана идентификациялоо;
- 10) жайларды, имараттарды, курулмаларды, жергиликтүү участокторду жана транспорт каражаттарын текшерүү - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл маалыматтарды алуу максатында жайларды, имараттарды, курулмаларды, транспорт каражаттарын жана башка объекттерди, ошондой эле уюмдардын аймактарын, жергиликтүү участокторду ачык же жашыруун кароо;
- 11) байланыш тарамдарынан ыкчам издөө - атайын техникалык каражаттардын жардамы менен байланыш тарамдары аркылуу берилүүчү маалыматтан чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттеринин белгилерин аныктоо боюнча конспиративдүү иш-аракеттер;
- 12) ыкчам киргизүү - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн ыкчам кызматкердин же контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүчү адамдын ыкчам кызыкчылык жараткан объектинин чөйрөсүнө кирүүсү боюнча өз ара байланыштагы иш-аракеттердин жыйындысы, же болбосо конспиративдүү уюмду (юримкалык жакты) түзүү;
- 13) ыкчам байкоо жүргүзүү - ыкчам-техникалык каражаттардын жардамы менен конспиративдүү, тутумдуу, түздөн-түз, көрүнөө же кыйыр түрдө кабыл алуу жана контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүү үчүн маанилүү болгон көрүнүштөрдү, окуяларды, жосундарды, фактыларды, процесстерди жазып түшүрүү;
- 14) ыкчам эксперимент - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды алуу максатында атайын түзүлгөн, толук башкарылуучу же контролдоонуучу шарттарда контрчалгындоо ишинин объектинен конспиративдүү байкоо жүргүзүү;
- 15) ыкчам аныктоо - кызмат адамдарын шифрленген сурамжылоо, маалыматтарды жана маалымдамаларды жашыруун алуу, документтер менен таанышуу жолу менен контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды конспиративдүү чогултуу;
- 16) маалыматтарды чогултууга, иштеп чыгууга, берүүгө, сактоого жана байланышууга арналган түзүлүштөрдөн маалыматты ыкчам алуу - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды компьютерлерден, аппараттык-программалык комплекстерден жана маалыматтарды чогултууга, иштеп чыгууга, берүүгө, сактоого жана байланышууга арналган башка түзү-

лүштөрдөн техникалык каражаттар жана (же) программалык камсыз кылуу менен жашыруун алуу;

- 17) текшерүү үчүн сатып алуу - чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракетин жүзөгө ашыруу үчүн пайдаланылуучу предметтерди жана буюмдарды сатып алуунун жасалма түзүлгөн кырдаалы;
- 18) абоненттердин жана (же) абоненттик түзүлүштөрдүн ортосундагы байланыш тууралуу маалымат алуу - абоненттин кирген жана чыккан чалуулары (байланыштары) тууралуу маалыматты, ошондой эле байланыш операторлорунун маалыматтар банкынан башка маалыматтарды алуу;
- 19) телефон жана башка сүйлөшүүчү түзүлүштөр аркылуу жүргүзүлгөн сүйлөшүүлөрдү тыңшоо жана жаздыруу - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды табуу максатында телефон жана башка сүйлөшүүчү түзүлүштөр аркылуу жүргүзүлгөн сүйлөшүүлөрдү конспиративдүү угуп контролдоо, үн жаздыруучу, атайын техникалык каражаттардын жардамы менен материалдык алып жүрүүчүдөгү алардын мазмунун аныктоо;
- 20) чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттери - чет мамлекеттердин атайын кызматтары, эл аралык, чет өлкөлүк жана башка уюмдар, айрым адамдар тарабынан Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүчү маалыматты табуу жана (же) коомдук мамилелерге, мамлекеттик органдарга жана башка уюмдарга таасир этүү, ошондой эле мындай иш үчүн шарттарды жана өбөлгөлөрдү түзүү боюнча иштер;
- 21) салыштырып изилдөө үчүн үлгүлөрдү чогултуу - контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн зарыл материалдык маалымат алып жүрүүчүлөрдү табуу жана алуу;
- 22) атайын техникалык каражаттар - контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнүн жүрүшүндө, анын ичинде байланыш тарамдарында жана каналдарында маалымат табуу жана документтештирүү үчүн атайын жана (же) программалык функцияларга ээ түзүлүштөр, аппаратура, программалык камсыз кылуу, аспаптар, жабдуулар, ошондой эле конструктивдүү өзгөчөлүктөр;
- 23) байланыш тарамдарынан жана каналдарынан маалыматты алуу - контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүү үчүн бардык техникалык байланыш тарамдары жана каналдары боюнча берилүүчү сигналдардын ар кандай түрлөрүн техникалык каражаттардын жардамы менен алуу, кайра өзгөртүү жана жазып түшүрүү;
- 24) конспиративдүү ишканаларды жана уюмдарды түзүү - түзүлүүсүн (пайдаланууну) жашыруун сыр кылып сактоо менен контрчалгындоо ишинин милдеттерин аткаруу үчүн ишканаларды же уюмдарды (коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдарды, менчик компанияларды, өкүлчүлүктөрдү, филиалдарды ж.б.) түзүү (пайдалануу).

4-берене. Контрчалгындоо ишинин укуктук негизи

Контрчалгындоо ишинин укуктук негизи болуп Кыргыз Республикасынын Конституциясы, ушул Мыйзам жана улуттук коопсуздук чөйрөсүндөгү башка ченемдик укуктук актылар, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдер саналат.

5-берене. Контрчалгындоо ишинин максаты жана милдеттери

1. Контрчалгындоо ишинин максаты - Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттеринен коргоо болуп саналат.
2. Контрчалгындоо ишинин милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:
  - 1) Кыргыз Республикасынын конституциялык түзүлүшүнүн негиздерин, мамлекеттин эгемендигин, аймактык бүтүндүгүн, экономикалык, илимий-техникалык жана коргонуу дараметин; мамлекеттик кайтаруудагы объекттерди; мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарды коргоо;
  - 2) чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерин аныктоо, алдын алуу жана бөгөт коюу;
  - 3) чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттери тууралуу маалыматты табуу;
  - 4) мамлекеттик органдарды, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын, стратегиялык объекттерди, юридикалык жана жеке жактарды контрчалгындоо жагынан камсыз кылуу;
  - 5) мамлекеттик органдарга улуттук коопсуздук коркунучтарынын алдын алууга, жоюуга жана Кыргыз Республикасынын улуттук кызыкчылыктарын ишке ашырууга көмөк көрсөтүү;
  - 6) Кыргыз Республикасынын аскердик коопсуздугун камсыз кылуу жана коргонуу жөндөмдүүлүгүн чыңдоо;
  - 7) Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасын кайтарууну камсыз кылуу;
  - 8) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын коопсуздугун камсыз кылуу.

6-берене. Контрчалгындоо ишинин принциптери

Контрчалгындоо иши мыйзамдуулук, инсандын укуктарын жана эркиндиктерин, жашыруундукту жана конспирацияны сактоо, ачык жана жашыруун методдорду жана каражаттарды айкалыштыруу принциптерине негизделет.

7-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүдө инсандын укуктарын жана эркиндиктерин сактоо кепилдиктери

1. Мамлекет контрчалгындоо ишин жүргүзүүдө адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин сактоого кепилдик берет. Конституцияда жана ушул Мыйзамда каралган учурларды кошпогондо, адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин чектөөгө жол берилбейт.
2. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу орган (кызмат адамы) тарабынан анын укуктары жана эркиндиктери бузулду деп эсептеген адам көрсөтүлгөн органдардын жана кызмат адамдарынын иш-аракетине жогору турган органга, прокуратурага же сотко даттанууга укуктуу. Берилген даттануу жогору турган орган, прокуратура же сот тарабынан ал боюнча тийиштүү чечим кабыл алынганга чейин даттанылган иш-аракетти токтотпойт.

3. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо, улуттук коопсуздук органдарынын иш процессинде алынган жарандын ар-намысына жана кадыр-баркына шек келтирүүчү же анын мыйзамдуу кызыкчылыктарына зыян келтирүүчү жеке жашоосу жөнүндө маалыматтар анын макулдугусуз ачыкка чыгарылбашы керек.

4. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын адамдын жана жарандын конституциялык укуктарын жана эркиндиктерин бузууга жол берген кызмат адамдары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчилик тартат.

8-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүдөгү конспирация

1. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүдөгү конспирация төмөнкүлөр жөнүндө маалыматтарды жашыруун сыр кылып сактоо боюнча чаралардын тутуму менен камсыз кылынат:

- 1) контрчалгындоо ишинин уюштурулушу, анын тактикасы, күчтөрү, каражаттары, методдорду, пландары, абалы, натыйжалары жана каржыланышы жөнүндө;
  - 2) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга жарандардын көмөк көрсөтүүсү жөнүндө;
  - 3) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга купуя негизде көмөк көрсөтүүчү же көрсөткөн жарандар жөнүндө;
  - 4) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын ыкчам киргизүүгө катышып жаткан же катышкан кызматкерлери, жашыруун кызматкерлер жөнүндө, ошондой эле башка кызмат адамдары тууралуу;
  - 5) контрчалгындоо ишин жүргүзүүдөгү эл аралык кызматташтык жөнүндө;
  - 6) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар өткөргөн контрчалгындоо иш-чаралары жөнүндө.
2. Ушул беренедө көрсөтүлгөн маалыматтар мамлекеттик сырды түзөт.

2-глава. Контрчалгындоо иш-чаралары

9-берене. Контрчалгындоо иш-чаралары

1. Контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүү үчүн төмөнкүлөр колдонулат:
  - 1) сурамжылоо;
  - 2) маалыматты жана маалымдамаларды расмий алуу;
  - 3) салыштырып изилдөө үчүн үлгүлөрдү чогултуу;
  - 4) текшерүү үчүн сатып алуу;
  - 5) предметтерди жана документтерди изилдөө;
  - 6) контролдоонуучу жеткирүү (текшерүүчү жеткирүүлөр);
  - 7) инсанды окшоштуруп аныктоо;
  - 8) абоненттердин жана (же) абоненттик түзүлүштөрдүн ортосундагы байланыш жөнүндө маалымат алуу;
  - 9) жайларды, имараттарды, курулмаларды, жер участкаларын жана транспорт каражаттарын текшерүү;
  - 10) почта жөнөтүүлөрүн, телеграфтык, электрондук жана башка билдирүүлөрдү контролдоо;
  - 11) телефон жана башка сүйлөшүү түзүлүштөрү аркылуу жүргүзүлүүчү сүйлөшүүлөрдү тыңшоо жана жаздыруу;
  - 12) байланыш тарамдарынан жана каналдарынан маалымат алуу;
  - 13) маалыматты мыйзамсыз алууга багытталган техникалык чалгындоо каражаттарын жана маалымат чыгып кетүүчү техникалык каналдарды издөө;
  - 14) байланыш тарамдарындагы ыкчам издөө;
  - 15) адамды же жайды жашыруун аудио жана (же) видео аркылуу контролдоо;
  - 16) байланышуу, маалыматты чогултуу, иштеп чыгуу, берүү жана сактоо үчүн арналган эсептөө жана башка түзүлүштөрдөн маалыматты ыкчам алуу;
  - 17) мыйзам менен корголуучу жеке жашоонун, турак жайдын кол тийбестигине, жеке жана үй-бүлөлүк жашыруун сыр-га, ошондой эле жеке салымдардын жана аманаттардын, кат жазышуулардын, телефон менен сүйлөшүүлөрдүн, почта, телеграф аркылуу жана башка билдирүүлөрдүн жашыруун сырын козгобогон маалыматтарды алуу үчүн техникалык каражаттар;
  - 18) конспиративдүү ишканаларды жана уюмдарды түзүү;
  - 19) ыкчам киргизүү;
  - 20) ыкчам байкоо жүргүзүү;
  - 21) ыкчам эксперимент;
  - 22) ыкчам аныктоо.
2. Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнүн жүрүшүндө маалымат тутумдары, видео-, аудиожаздыруу, сүрөткө тартуу, ошондой эле инсандын өмүрүнө, ден соолугуна жана айлана-чөйрөгө зыян келтирбөөчү башка техникалык каражаттар пайдаланылат.
3. Кыргыз Республикасына маалыматты жашыруун алууга багытталган атайын техникалык каражаттарды ташып кирүү жана анын чегинен тышкары ташып чыгуу, ошондой эле иштеп чыгуу, өндүрүү, сертификаттоо, сатуу, сатып алуу жана пайдалануу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети (мындан ары - Министрлер Кабинети) белгилеген тартипте жүзөгө ашырылат. Контрчалгындоо ишин жүргүзүү процессинде маалыматты жашыруун алууга багытталган атайын техникалык каражаттардын түрлөрүнүн тизмеги Министрлер Кабинети тарабынан белгиленет.
4. Байланыш тарамдарын пайдаланууга байланышкан контрчалгындоо иш-чаралары техникалык жактан Министрлер Кабинети аныктаган тартипте, улуттук коопсуздук органдары тарабынан жүзөгө ашырылат.

10-берене. Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүү үчүн негиздер

Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнүн негиздери төмөнкүлөр болуп саналат:

- 1) чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, эл аралык, чет өлкөлүк жана башка уюмдардын, ошондой эле айрым адамдардын Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна зыян келтирүүгө багытталган чалгындоо жана баш-

КОНТРЧАЛГЫНДОО ИШИ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 24-бетте)

ка иштеринин белгилери жөнүндө маалыматтардын болушу;

2) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч келтирүүчү окуялар жана иш-аракеттер жөнүндө маалыматтарды алуунун, ошондой эле улуттук коопсуздукка коркунучтардын жаралышына өбөлгө түзүүчү себептерди жана шарттарды аныктоонун зарылдыгы;

3) мамлекеттик кайтаруудагы объекттердин коопсуздугун камсыз кылуу зарылдыгы;

4) мамлекеттик органдарды, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын, стратегиялык объекттерди, аскердик түзүлүштөрдү, юридикалык жана жеке жактарды контрчалгындык камсыз кылуу зарылдыгы;

5) маалымат коопсуздугу, социалдык-экономикалык жана финансы-кредит тутумунун, коргонуу комплекстеринин, энергетика, транспорт жана байланыш объекттеринин, ошондой эле артыкчылыктуу илимий иштелмелердин коопсуздугу чөйрөсүндө контрчалгындык камсыз кылуу зарылдыгы;

6) иштөөсү Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунуч жараткан берүүчү радиоэлектрондук каражаттардын радионулануусун, ошондой эле чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерине байланыш тарамдарын пайдалануу боюнча иш-аракеттерди аныктоо зарылдыгы;

7) мамлекеттик сырларды коргоо зарылдыгы;

8) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сырларына уруксат берүү үчүн жол-жоболуу учуру (кайрадан жол-жоболуу учуру) адамдарды текшерүү зарылдыгы;

9) Кыргыз Республикасынын аскердик коопсуздугун камсыз кылуу жана коргонуу жөндөмдүүлүгүн чыңдоо зарылдыгы;

10) Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик чек арасын кайтарууну камсыз кылуу зарылдыгы;

11) контрчалгындоо ишине катышууга уруксаттын же аны жүзөгө ашыруунун натыйжасында алынган материалдарга жеткиликтүүлүктүн зарылдыгы;

12) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүчү же көрсөткөн адамдарды иликтөө (текшерүү) зарылдыгы;

13) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын өзүлүк коопсуздугун камсыз кылуу зарылдыгы;

14) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, укук коргоо органдарынын жана башка уюмдарынын, эл аралык жана башка уюмдардын суроо-талаптары.

11-берене. Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүү шарттары

1. Мыйзам менен корголуучу кат жазышуулардын, телефондук жана башка сүйлөшүүлөрдүн, почта, телеграфтык, электрондук жана электр тарамдары жана почта байланышы боюнча берилүүчү башка билдирүүлөрдүн жашыруун сырына, ошондой эле турак жайдын кол тийбестик укугуна тиешелүү контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө, муну башка контрчалгындоо иш-чаралары менен жүзөгө ашыруу мүмкүн болбогон учурда, контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын өтүмөсү боюнча, сот актысынын негизинде гана маалымат чогултуу үчүн гана жол берилет.

2. Кийинкиге калтырууга болбогон жана оор же өтө оор кылмыш жасоого алып келиши мүмкүн болгон, же болбосо Кыргыз Республикасынын мамлекеттик, аскердик, экономикалык, маалыматтык же экологиялык коопсуздугуна келүүчү коркунуч жөнүндө маалымат болгон учурларда, контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын ыйгарым укуктуу кызмат адамынын жүйөлөштүрүлгөн токтотуунун негизинде, менчиктеги же башка укуктагы турак жайга жана башка объекттерге кирүүгө байланыштуу контрчалгындоо иш-чараларын сот актысыз өткөрүүгө жол берилет. Мындай иш-чаралардын мыйзамдуулугу жана негиздүүлүгү сот тарабынан каралууга тийиш.

12-берене. Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүү жөнүндө өтүнмөнү көзгө жана аны кароо тартиби

1. Ушул Мыйзамдын 11-беренесинин 1-бөлүгүндө көрсөтүлгөн контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүү жөнүндө өтүнмө, мындай иш-чаралар өткөрүлүүчү жер боюнча же аларды өткөрүү жөнүндө өтүнмө берген органдын жайгашкан жери боюнча, өтүнмө келип түшкөн учурдан тартып 24 сааттан кечиктирбестен, прокурордун катышуусу менен, жабык сот жыйынында тергөө судьясы тарабынан каралууга тийиш.

2. Өтүнмө төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

1) өтүнмө түзүлгөн жерди жана убактысын;

2) өтүнмөнү киргизген кызмат адамынын кызмат ордун, аты-жөнүн;

3) контрчалгындоо иш-чарасын өткөрүү зарылдыгынын негиздемесин;

4) ага карата контрчалгындоо иш-чарасын өткөрүү пландалып жаткан адам, жер же предмет жөнүндө маалыматтарды;

5) өткөрүү зарыл болгон контрчалгындоо иш-чарасынын түрүн (төрлөрүн), максатын, ошондой эле аны (аларды) өткөрүү мөөнөтүнүн негиздемесин көрсөтүүнү;

6) контрчалгындоо иш-чарасынын өндүрүшүн тапшыруу пландалып жаткан орган жөнүндө маалыматты;

Өтүнмөгө өтүнмөнүн негиздүүлүгүн ырастоочу материалдар тиркелет.

3. Ага карата контрчалгындоо иш-чарасы өткөрүлүп жаткан объектинин ачыкталышын болтурбоо зарылдыгы келип чыккан учурларда, өтүнмөдө конспирациянын талаптарын сактоо менен ошол адамдын чыныгы аңкыгы аңкыгалык маалыматынын ордуна каймана атын көрсөтүүгө жол берилет.

4. Ыкчам кызыкчылыктагы объектинин чөйрөсүнө киргизилген адамдар, ыйгарым укуктуу органдардын жашыруун кызматкерлери жана аларга купуя негизде көмөк көрсөтүүчү адамдар тууралуу, контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнү уюштуруу, пландары, тактикасы, усулдары, жыйынтыктары, каржылануусу, күчтөрү жана каражаттары жөнүндө маалыматтарды кошпогондо, тергөө судьясынын талабы боюнча

контрчалгындоо иш-чарасын өткөрүүгө тиешелүү башка материалдар да берилиши мүмкүн.

5. Өтүнмөнү кароонун жыйынтыктары боюнча тергөө судьясы контрчалгындоо иш-чарасын өткөрүүгө уруксат берүү жөнүндө же андан баш тартуу жөнүндө токтом чыгарат.

6. Тергөө судьясы чыгарган токтомдун колдонуу мөөнөтү 6 айдан ашпоого тийиш.

Зарыл учурда, кайрадан берилген материалдардын негизинде тергөө судьясы токтомдун колдонулуу мөөнөтүн бир жылга чейин узартууга укуктуу.

7. Өзгөчө учурларда контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын жетекчисинин өтүнмөсү боюнча тергөө судьясы Башкы прокурордун макулдугу менен токтомдун колдонуу мөөнөтүн бир жылдан ашык мөөнөткө узартууга укуктуу.

8. Тергөө судьясынын контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүдөн баш тартуусу даттанууга жатпайт.

13-берене. Контрчалгындоо ишин маалыматтык камсыз кылуу жана документтештирүү

Ушул Мыйзамда каралган милдеттерди чечүү үчүн контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар маалыматташтыруу объекттерин түзөт, сатып алат, пайдаланат, өнүктүрөт, алардын коопсуздугун камсыз кылат, ошондой эле контрчалгындоо иштерин алып барат.

14-берене. Контрчалгындоо ишинин натыйжаларын пайдалануу

1. Контрчалгындоо ишинин натыйжалары төмөнкүлөр үчүн пайдаланылышы мүмкүн:

1) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугун камсыз кылуу маселелери боюнча чечимдерди кабыл алуу үчүн;

2) Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунучтарды талдоо, баалоо жана болжолдоо үчүн;

3) кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарда улуттук коопсуздук органдарынын карамагына киргизилген кылмыштардын алдын алуу, аныктоо жана бөгөт коюу үчүн;

4) кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдардын жоболоруна ылайык кылмыш-жаза иштери боюнча сотко чейинки өндүрүштүн жана далилдөөнүн башталышы үчүн.

2. Ушул Мыйзамдын 10-беренесинин 8, 9 жана 12-пунктарында саналып өткөн адамдарга карата контрчалгындоо ишинин натыйжалары алардын мамлекеттик жашыруун сырларга, контрчалгындоо ишине катышууга же аны жүзөгө ашыруунун натыйжасында алынган материалдарга жеткиликтүү болуусу жөнүндө маселени чечүүдө эске алынат.

15-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар жөнүндө маалыматтарды коргоо

1. Контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүдө пайдаланылуучу же пайдаланылган контрчалгындоо ишинин күчтөрү, каражаттары, булактары, методдору, пландары жана жыйынтыктары жөнүндө, ыкчам кызыкчылык жараткан объектинин чөйрөсүнө киргизилген адамдар, контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын жашыруун кызматкерлери жана аларга купуя негизде көмөк көрсөтүүчү адамдар, ошондой эле контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнү уюштуруу жана анын тактикасы жөнүндө маалыматтар мамлекеттик жашыруун сырды түзөт, алар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык контрчалгындоо ишин жүргүзүүчү органдын жетекчисинин токтотуунун негизинде гана ачыкка чыгарылышы мүмкүн.

2. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүчү органдардан бошотулган кызматкерлер, адамдар, ыкчам кызыкчылыктагы объектинин чөйрөсүнө киргизилген адамдар тууралуу, ошондой эле аларга купуя негизде көмөк көрсөтүүчү же көрсөтүшкөн адамдар жөнүндө маалыматтар ушул Мыйзамга, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө мыйзамдарга ылайык корголууга тийиш жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте, алардын жазуу жүзүндөгү макулдугу менен гана ачыкталышы мүмкүн.

3. Контрчалгындоо иши жөнүндө маалыматтарга уруксат берилген адамдар мамлекеттик жашыруун сырларды коргоо жөнүндө мыйзамдарда белгиленген тартипте мамлекеттик жашыруун сырда уруксат берүүнү тариздөө жол-жобосунан өтүшөт.

4. Контрчалгындоо иши жөнүндө жана контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар жөнүндө маалыматтарга жеткиликтүү болуудан мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө мыйзамдарда каралган негиздер боюнча же жеке коопсуздук максатында баш тартылышы мүмкүн.

3-глава. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар

16-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар

1. Кыргыз Республикасынын аймагында контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө төмөнкүлөргө укук берилет:

1) улуттук коопсуздук органдарына;

2) аскердик чалгындоо органына;

3) мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органга.

2. Улуттук коопсуздук органдары ушул Мыйзамдын 9-беренесинин 1-бөлүгүндө саналган контрчалгындоо иш-чараларынын бардык тизмегин колдонууга укуктуу.

3. Аскердик чалгындоо органдары ушул Мыйзамдын 9-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1-8, 15, 18-22-пункттарында көрсөтүлгөн контрчалгындоо иш-чараларын колдонууга укуктуу.

4. Мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган ушул Мыйзамдын 9-беренесинин 1-бөлүгүнүн 1-3, 5-12, 15, 18-22-пункттарында көрсөтүлгөн контрчалгындоо иш-чараларын колдонууга укуктуу.

5. Ушул Мыйзам менен ыйгарым укук берилбеген жеке жана юридикалык жактардын маалыматты жашыруун алууга

багытталган (иштелип чыккан, ылайыкталган, программа-ланган) атайын жана башка техникалык каражаттарды сактоосуна, пайдалануусуна тыюу салынат.

6. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын ыкчам бөлүмдөрү жаза-аткаруу тутумунун мекемелеринде жаза-аткаруу тутумунун кызматкерлери менен биргеликте контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө укуктуу.

17-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын милдеттери

1. Ушул Мыйзам менен аныкталган контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүүдө аны жүзөгө ашырууга ыйгарым укуктуу органдар төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) өз ыйгарым укуктарынын чегинде инсанды, коомдун жана мамлекеттин коопсуздугун коргоо боюнча бардык зарыл чараларды көрүүгө;

2) Президентке, Министрлер Кабинетине жана мамлекеттик органдарга Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздугуна коркунучтар жөнүндө маалымдоого;

3) Кыргыз Республикасынын конституциялык түзүлүшүнүн негиздерин, мамлекеттик эгемендигин, аймактык бүтүндүгүн, экономикалык, илимий-техникалык жана коргонуу дараметин коргоо боюнча зарыл чараларды көрүүгө;

4) чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттеринин белгилерин, фактыларын аныктоого, аны жүзөгө ашырууга өбөлгө түзүүчү себептерди жана шарттарды четтетүү боюнча чараларды көрүүгө;

5) мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарды коргоо боюнча чараларды көрүүгө;

6) мамлекеттик органдарды, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын, стратегиялык объекттерди, юридикалык жана жеке жактарды контрчалгындык камсыз кылууну жүзөгө ашырууга;

7) контрчалгындоо ишин жүргүзүүдө конспирацияны, ошондой эле контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын күчтөрүнүн, каражаттарынын жана маалыматынын корголушун камсыз кылуу боюнча чараларды көрүүгө;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күчүнө кирген эл аралык келишимдердин негизинде чет мамлекеттердин атайын кызматтарынын, коопсуздук органдарынын, укук коргоо органдарынын, эл аралык жана башка уюмдардын суроо-талаптарын аткарууга;

9) өз кызматкерлеринин, контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүчү адамдардын, ошондой эле көрсөтүлгөн адамдардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн коопсуздугун жана мүлкүнүн сакталышын, кылмыштуу кол салуулардан коргоону камсыз кылууга көмөк көрсөтүүгө;

10) улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка милдеттерди жүзөгө ашырууга.

2. Контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүүдө улуттук коопсуздук органдары контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын, ошондой эле өз компетенциясынын алкагында улуттук коопсуздукту камсыз кылуу тутумуна тартылган башка мамлекеттик органдардын ишин координациялоону жана өз ара аракеттенүүсүн жүзөгө ашырат.

18-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын укуктары

1. Контрчалгындоо ишинин милдеттерин чечүүдө аны жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар төмөнкүлөргө укуктуу:

1) ушул Мыйзамда белгиленген өз ыйгарым укуктарынын чегинде контрчалгындоо иш-чараларын ачык жана жашыруун өткөрүүгө, аларды уюштуруу жана өткөрүү тактикасын аныктоого, аларды жүргүзүүдө предметтерди, материалдарды жана билдирүүлөрдү алып коюуга, адамдын өмүрүнө жана ден соолугуна түздөн-түз коркунуч жаралган, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мамлекеттик, аскердик, экономикалык, маалыматтык же экологиялык коопсуздугуна коркунуч жаралган учурларда байланыш кызматтарын көрсөтүүнү токтотууга;

2) контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга купуя негизде көмөк көрсөтүү макулдугун билдирген адамдар менен акысыз же болбосо акы төлөнүүчү негизде кызматташтык мамиле түзүүгө;

3) контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүнүн жүрүшүндө ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын, аскердик бөлүктөрдүн кызматтык жайларын, мүлкүн, ошондой эле жеке жактардын турак жана турак эмес жайларын, транспорт каражаттарын жана башка мүлкүн келишим же оозеки макулдашуу боюнча пайдаланууга;

4) конспиративдик объекттерди (ишканаларды жана уюмдарды) түзүүгө, конспиративдик максатта контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын кызмат адамынын өздүгүн, ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын, бөлүмдөрдүн, жайлардын жана транспорт каражаттарынын ведомстволук таандыктуулугун, ошондой эле аларга купуя негизде көмөк көрсөтүүчү жарандардын өздүгүн жашыруучу документтерди пайдаланууга;

5) укук коргоо жана башка мамлекеттик органдар менен макулдашуу боюнча ушул органдардын күчтөрүн жана каражаттарын контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө тартууга;

6) зарыл илимий-техникалык же башка атайын билими бар кызмат адамынын жана адистердин жардамын пайдаланууга;

7) алардын таандыктуулугуна карабастан маалымат (эсепке алуу) базаларынан, маалымат тутумдарынан маалыматтарды алууга;

8) контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүдө чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерин имитациялоочу иштерди жүзөгө ашырууга;

9) чалгындоо-бүлүндүрүү иш-аракеттерин жүзөгө ашырууга өбөлгө түзүүчү шарттарды четтетүү боюнча сунуштарды киргизүүгө;

10) контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө багытталган атайын жана башка техникалык каражаттарды, жабдууларды колдонууга;

(Уландысы 26-бетте)

КОНТРЧАЛГЫНДОО ИШИ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 25-бетте)

11) улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка укуктарды жүзөгө ашырууга.

2) Ушул Мыйзам менен түздөн-түз ыйгарым укук берилген адамдарды кошпогондо, контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу кызмат адамдарынын жана органдардын мыйзамдуу иш-аракеттерине кийлигишүүгө же тоскоолдук кылууга эч кимдин укугу жок.

4-глава. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүчү адамдар

19-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүчү адамдар

1) Адамдар алардын макулдугу менен контрчалгындоо иш-чараларын даярдоого же өткөрүүгө, алардын каалоосу боюнча контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүсүн купуя сактоо менен, акы төлөнүүчү же акысыз негизде, анын ичинде контракт боюнча тартылышы мүмкүн. Бул адамдар контрчалгындоо иш-чараларын даярдоонун же өткөрүүнүн жүрүшүндө өздөрүнө белгилүү болуп калган маалыматтарды жашыруун сактоого милдеттүү.

2) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөтүүгө алардын жарандыгына, улутуна, жынысына, мүлктүк, кызматтык жана социалдык абалына, билимине, коомдук бирикмелерге таандыктуулугуна, динге болгон мамилесине жана саясий көз карашына карабастан, жашы жеткен, аракетке жөндөмдүү жеке адамдар тартылышы мүмкүн.

20-берене. Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдарды социалдык жана укуктук коргоо

1) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдар мамлекеттин коргоосунда турат.

2) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдардын өздүгү жөнүндө маалыматтарды кимге да болбосун берүүгө жол берилбейт.

3) Мамлекет контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдардын коомдук милдетти же аларга жүктөлгөн милдеттерди укук ченемдүү аткаруусуна байланыштуу көрсөтүлгөн адамдарга социалдык жана укуктук жактан коргоону кепилдейт.

4) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу ор-

гандарга көмөк көрсөткөн адамдардын, ошого тете эле алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүнө, ден соолугуна же мүлкүнө алардын контрчалгындоо ишин жүргүзүүчү органдарга көмөк көрсөтүүсүнө байланыштуу мыйзамсыз кол салуу коркунучу пайда болгон учурда, бул органдар укукка каршы иш-аракеттерди болтурбоо, күнөөлүүлөрдү аныктоо жана аларды кылмыш-жаза жоопкерчилигине тартуу боюнча чараларды көрүүгө милдеттүү.

5) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдардын жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүнүн коопсуздугун камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана башка ченемдик укуктук актыларында аныкталган тартипте аларды коргоо боюнча атайын иш-чараларды өткөрүүгө жол берилет.

6) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар менен контракт боюнча кызматташкан адам өлгөн учурда, анын контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө катышуусуна байланыштуу, жабыр тарткан адамдын үй-бүлөсүнө жана анын багуусундагы адамдарга мамлекеттик бюджеттин каражатынан каза болгон адамдын он жылдык акчалай маянасынын өлчөмүндө бир жолку жөлөкпул төлөнөт жана мыйзамда белгиленген тартипте багуучудан айрылгандыгы боюнча пенсия дайындалат.

7) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдар менен контракт боюнча кызматташкан адам, анын контрчалгындоо иш-чараларын өткөрүүгө катышуусуна байланыштуу жана контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга андан ары көмөк көрсөтүүгө мүмкүн болгон травма, жаракат, контузия алып, майып болсо, аталган адамга мамлекеттик бюджеттин каражатынан беш жылдык акчалай маянасынын өлчөмүндө бир жолку жөлөкпул төлөнөт жана мыйзамда белгиленген тартипте майыптуулугу боюнча пенсия дайындалат.

8) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдарга көмөк көрсөткөн адамдар менен ишти уюштуруу жана анын тартиби контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын актылары менен белгиленет.

5-глава. Контрчалгындоо ишин финансылык жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

21-берене. Контрчалгындоо ишин финансылык жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

1) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын ишин финансылык жана материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу улуттук коопсуздукту камсыз кылуу чөйрөсүндө ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга, коргоо чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жана мамлекеттик чек араны кайтаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу

органга бөлүнүүчү каражаттардын чегинде жүзөгө ашырылат. 2) Контрчалгындоо ишин финансылык камсыз кылуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка булактардын эсебинен да жүргүзүлүшү мүмкүн.

6-глава. Контрчалгындоо ишин контролдоо жана көзөмөлдөө

22-берене. Ведомстволук контроль

1) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдардын жетекчилери контрчалгындоо иш-чараларын уюштурууда жана өткөрүүдө мыйзамдуулуктун сакталышы үчүн жеке жоопкерчилик тартышат.

2) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу органдын жетекчиси төмөнкүлөрдү контролдоону камсыз кылат:

1) контрчалгындоо ишин уюштурууну, тактикасын, формасын жана методдорун, тартылган күчтөрдү жана каражаттарды;

2) чет мамлекеттердин атайын кызматтары, коопсуздук органдары, укук коргоо органдары, эл аралык уюмдар менен эл аралык кызматташтыкты уюштурууну жана жүзөгө ашырууну;

3) жашыруундуулуктун жана конспирациянын камсыз кылынышын;

4) контрчалгындоо ишине бөлүнгөн финансы каражаттарынын сарпталышын.

23-берене. Прокурордук көзөмөл

1) Контрчалгындоо ишин жүргүзүүдө мыйзамдардын аткарылышын көзөмөлдөө Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору жана ал тарабынан ыйгарым укук берилген областтардын жана Бишкек шаарынын прокурорлорунун статусунан төмөн эмес прокурорлор тарабынан жүзөгө ашырылат.

2) Ушул Мыйзамда каралган учурлардан тышкары, ушул Мыйзамдын 8-беренесинде көрсөтүлгөн маалыматтар прокурордук көзөмөл предметине кирбейт.

7-глава. Корутунду жоболор

24-берене. Ушул Мыйзамдын колдонууга кирүүсү

1) Ушул Мыйзам, расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирүүчү ушул берененин 2-бөлүгүн кошпогондо, расмий жарыяланган күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети алты айлык мөөнөттө өзүнүн чечимдерин ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.

Кыргыз Республикасынын
Президенти

С.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2022-жылдын 5-июлу, №58

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О КОНТРАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Предмет регулирования настоящего Закона

Настоящий Закон определяет правовые основы контрразведывательной деятельности и систему гарантий законности ее осуществления.

Статья 2. Контрразведывательная деятельность

Контрразведывательная деятельность - специальный вид государственной деятельности по обеспечению национальной безопасности Кыргызской Республики, представляющий собой систему контрразведывательных мероприятий, осуществляемых гласно или негласно уполномоченными на их проведение настоящим Законом государственными органами и (или) их подразделениями (далее - органы, уполномоченные осуществлять контрразведывательную деятельность), а также должностными лицами указанных органов и их подразделений в пределах их компетенций по выявлению, предупреждению и пресечению разведывательно-подрывной и иной деятельности специальных служб иностранных государств, международных, иностранных и иных организаций, а также отдельных лиц, направленной на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики.

Статья 3. Основные понятия

В настоящем Законе используются следующие основные понятия:

1) **исследование предметов и документов** - изучение предметов и документов в целях получения сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

2) **контрразведывательное мероприятие** - гласные и негласные действия, направленные на выявление, предупреждение и пресечение разведывательно-подрывной деятельности;

3) **контролируемая поставка (проверочная поставка)** - создание контролируемого перемещения товаров или предметов, используемых для осуществления разведывательно-подрывной деятельности, с целью негласного наблюдения и документирования;

4) **контрразведывательное обеспечение** - система контрразведывательных мер ограждения от разведывательно-подрывной деятельности;

5) **контроль почтовых отправлений, телеграфных электронных и иных сообщений** - конспиративный просмотр определенной корреспонденции с целью обнаружения сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

6) **негласный аудио- и (или) видеоконтроль лица или места** - конспиративный контроль видео- и речевой информации, необходимой для выполнения задач контрразведывательной деятельности, с использованием видео-, аудио-техники, специальных технических средств, а также фиксация ее содержания на материальном носителе;

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской
Республики 25 мая 2022 года

7) **опрос** - гласное или негласное получение сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности, со слов опрашиваемого лица;

8) **официальное получение информации и справок** - получение информации, имеющей значение для решения задач контрразведывательной деятельности, путем непосредственного изучения документов, материалов, электронно-информационных ресурсов, направления запросов физическим и юридическим лицам;

9) **отождествление личности** - установление и идентификация личности по индивидуализирующим ее неизменяемым признакам, а равно при помощи других способов, позволяющих с достаточной степенью вероятности опознать личность;

10) **обследование помещений, зданий, сооружений, участков местности и транспортных средств** - гласный или негласный осмотр помещений, зданий, сооружений, транспортных средств и иных объектов, а также территории организации, участка местности в целях получения сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

11) **оперативный поиск в сетях связи** - конспиративные действия по выявлению признаков разведывательно-подрывной деятельности в информации, передаваемой по сети связи, с помощью специальных технических средств;

12) **оперативное внедрение** - совокупность взаимосвязанных действий по проникновению в окружение объекта оперативного интереса оперативного сотрудника или лица, оказывающего содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность либо создание конспиративной организации (юридического лица) для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

13) **оперативное наблюдение** - конспиративное, систематическое, непосредственное, визуальное или опосредованное восприятие с помощью оперативно-технических средств и фиксация значимых для решения задач контрразведывательной деятельности явлений, событий, деяний, фактов, процессов;

14) **оперативный эксперимент** - конспиративное наблюдение за объектом контрразведывательной деятельности, в специально созданных, полностью управляемых или контролируемых условиях с целью получения информации, необходимой для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

15) **оперативная установка** - конспиративный сбор сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности, путем проведения зашифрованного опроса должностных лиц и негласного получения информации и справок, ознакомления с документами;

16) **оперативное снятие информации с устройств, предназначенных для сбора, обработки, передачи, хранения информации и связи** - негласное снятие техническими средствами и (или) программным обеспечением информации, необходимой для выполнения задач контрразведывательной деятельности, с компьютеров, аппаратно-программных комплексов и других устройств, предназначенных для сбора, обработки, передачи, хранения информации и связи;

17) **проверочная закупка** - искусственно созданная ситуация приобретения предметов и вещей, используемых для осуществления разведывательно-подрывной деятельности;

18) **получение информации о соединениях между абонентами и (или) абонентскими устройствами** - изъятие информации о входящих и исходящих звонках (соединениях) абонента, а также иных сведений из банка данных операторов связи;

19) **прослушивание и запись переговоров, производящихся по телефону и другим переговорным устройствам** - конспиративный слуховой контроль переговоров, производящихся по телефону и другим переговорным устройствам, фиксация их содержания на материальном носителе с помощью звукозаписывающих, специальных технических средств в целях обнаружения сведений, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

20) **разведывательно-подрывная деятельность** - деятельность по добыванию информации и (или) оказанию воздействия на общественные отношения, государственные органы и другие организации, осуществляемая специальными службами иностранных государств, международными, иностранными и иными организациями, отдельными лицами в ущерб национальной безопасности Кыргызской Республики, а также по созданию условий и предпосылок для такой деятельности;

21) **сбор образцов для сравнительного исследования** - обнаружение и изъятие материальных носителей информации, необходимых для выполнения задач контрразведывательной деятельности;

22) **специальные технические средства** - устройства, аппаратура, программное обеспечение, приспособления, оборудование, имеющие специальные и (или) программные функции, а также конструктивные особенности для добытия и документирования информации в ходе проведения контрразведывательных мероприятий, в том числе в сетях и на каналах связи;

23) **снятие информации в сетях и на каналах связи** - получение, преобразование и фиксация с помощью технических средств различных видов сигналов, передаваемых по любым техническим сетям и каналам связи для решения задач контрразведывательной деятельности;

24) **создание конспиративных предприятий и организа-**

(Продолжение на 27-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О КОНТРАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

(Начало на 26-ой стр.)

ций - создание (использование) предприятия или организации (коммерческих и некоммерческих организаций, частных компаний, представительств, филиалов и др.) для выполнения задач контрразведывательной деятельности с сохранением в тайне их создание (использование).

Статья 4. Правовая основа контрразведывательной деятельности

Правовой основой контрразведывательной деятельности являются Конституция Кыргызской Республики, настоящий Закон и иные нормативные правовые акты в сфере национальной безопасности, а также международные договоры, вступившие в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 5. Цель и задачи контрразведывательной деятельности

1. Целью контрразведывательной деятельности является защита национальной безопасности Кыргызской Республики от разведывательно-подрывной деятельности.

2. Задачами контрразведывательной деятельности являются:

- 1) защита основ конституционного строя, государственного суверенитета, территориальной целостности, экономического, научно-технического и оборонного потенциала Кыргызской Республики; объектов государственной охраны; сведений, составляющих государственные секреты;
- 2) выявление, предупреждение и пресечение разведывательно-подрывной деятельности;
- 3) добывание информации о разведывательно-подрывной деятельности;
- 4) контрразведывательное обеспечение государственных органов, органов местного самоуправления, стратегических объектов, юридических и физических лиц;
- 5) содействие государственным органам в предупреждении, нейтрализации угроз национальной безопасности и реализации национальных интересов Кыргызской Республики;
- 6) обеспечение военной безопасности и укрепление обороноспособности Кыргызской Республики;
- 7) обеспечение охраны Государственной границы Кыргызской Республики;
- 8) обеспечение безопасности органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность.

Статья 6. Принципы контрразведывательной деятельности

Контрразведывательная деятельность основывается на принципах законности, соблюдения прав и свобод личности, секретности и конспирации, сочетания гласных и негласных методов и средств.

Статья 7. Гарантии соблюдения прав и свобод личности при осуществлении контрразведывательной деятельности

1. Государство гарантирует соблюдение прав и свобод человека и гражданина при осуществлении контрразведывательной деятельности. Не допускается ограничение прав и свобод человека и гражданина, за исключением случаев, предусмотренных Конституцией и настоящим Законом.

2. Лицо, полагающее, что органом, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, (должностным лицом) нарушены его права и свободы, вправе обжаловать действия указанных органов и должностных лиц в вышестоящий орган, прокуратуру или суд. Поданная жалоба не прекращает обжалуемых действий до принятия по ней соответствующего решения вышестоящим органом, прокуратурой или судом.

3. Полученные в процессе деятельности органов национальной безопасности сведения о частной жизни, затрагивающие честь и достоинство гражданина или способные причинить вред его законным интересам, не могут разглашаться без его согласия, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

4. Должностные лица органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, допустившие нарушение конституционных прав и свобод человека и гражданина, несут ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 8. Конспирация при осуществлении контрразведывательной деятельности

1. Конспирация при осуществлении контрразведывательной деятельности обеспечивается системой мер по сохранению в тайне сведений:

- 1) об организации, тактике, силах, средствах, методах, планах, состоянии, результатах и финансировании контрразведывательной деятельности;
  - 2) об оказании гражданами содействия органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность;
  - 3) о гражданах, оказывающих или оказывавших содействие на конфиденциальной основе органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность;
  - 4) о сотрудниках органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, которые участвуют или участвовали в оперативном внедрении, негласных сотрудников, а также об иных должностных лицах;
  - 5) о международном сотрудничестве при осуществлении контрразведывательной деятельности;
  - 6) о проводимых органами, уполномоченными осуществлять контрразведывательную деятельность, контрразведывательных мероприятиях.
2. Сведения, указанные в настоящей статье, составляют государственную тайну.

Глава 2. Контрразведывательные мероприятия

Статья 9. Контрразведывательные мероприятия

1. Для решения задач контрразведывательной деятельности применяются:

- 1) опрос;
- 2) официальное получение информации и справок;
- 3) сбор образцов для сравнительного исследования;
- 4) проверочные закупки;
- 5) исследование предметов и документов;
- 6) контролируемая поставка (проверочные поставки);
- 7) отождествление личности;
- 8) получение информации о соединениях между абонентами и (или) абонентскими устройствами;
- 9) обследование помещений, зданий, сооружений, участков местности и транспортных средств;
- 10) контроль почтовых отправлений, телеграфных, электронных и иных сообщений;
- 11) прослушивание и запись переговоров, производящихся по телефону другим переговорным устройствам;
- 12) снятие информации в сетях и на каналах связи;
- 13) поиск средств технической разведки и технических каналов утечки информации, предназначенных для незаконного снятия информации;
- 14) оперативный поиск в сетях связи;
- 15) негласное аудио- и (или) видеоконтроль лица или места;
- 16) оперативное снятие информации с вычислительных и других устройств, предназначенных для связи, сбора, обработки, передачи и хранения информации;
- 17) технические средства для получения сведений, не затрагивающих охраняемые законом неприкосновенность частной жизни, жилища, личной и семейной тайны, а также тайну личных вкладов и сбережений, переписки, телефонных переговоров, почтовых, телеграфных и иных сообщений;
- 18) создание конспиративных предприятий и организаций;
- 19) оперативное внедрение;
- 20) оперативное наблюдение;
- 21) оперативный эксперимент;
- 22) оперативная установка.

2. В ходе проведения контрразведывательных мероприятий используются информационные системы, видео- и аудиозаписи, фотосъемка, а также другие технические средства, не причиняющие вреда жизни, здоровью личности и окружающей среде.

3. Ввоз в Кыргызскую Республику и вывоз за ее пределы, а также разработка, производство, сертификация, реализация, приобретение и использование специальных технических средств, предназначенных для негласного получения информации, осуществляются в порядке, устанавливаемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики (далее - Кабинет Министров). Перечень видов специальных технических средств, предназначенных для негласного получения информации в процессе осуществления контрразведывательной деятельности, устанавливается Кабинетом Министров.

4. Контрразведывательные мероприятия, связанные с использованием сети связи, технически осуществляются органами национальной безопасности в порядке, определяемом Кабинетом Министров.

Статья 10. Основания для проведения контрразведывательных мероприятий

Основаниями для проведения контрразведывательных мероприятий являются:

- 1) наличие сведений о признаках разведывательной и иной деятельности специальных служб иностранных государств, международных, иностранных и иных организаций, а также отдельных лиц, направленной на нанесение ущерба национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 2) необходимость получения сведений о событиях и действиях, представляющих угрозу национальной безопасности Кыргызской Республики, а также выявления причин и условий, способствующих формированию угроз национальной безопасности;
- 3) необходимость обеспечения безопасности объектов государственной охраны;
- 4) необходимость контрразведывательного обеспечения государственных органов, органов местного самоуправления, стратегических объектов, воинских формирований, юридических и физических лиц;
- 5) необходимость контрразведывательного обеспечения в сфере информационной безопасности, безопасности социально-экономической и финансово-кредитной системы, объектов оборонного комплекса, энергетики, транспорта и связи, а также приоритетных научных разработок;
- 6) необходимость выявления радиоизлучения передающих радиоэлектронных средств, работа которых представляет угрозу национальной безопасности Кыргызской Республики, а также действий по использованию сетей связи в разведывательно-подрывной деятельности;
- 7) необходимость защиты государственных секретов;
- 8) необходимость проверки лиц, оформляемых (переоформляемых) на допуск к государственным секретам Кыргызской Республики;
- 9) необходимость обеспечения военной безопасности и укрепления обороноспособности Кыргызской Республики;
- 10) необходимость обеспечения охраны Государственной границы Кыргызской Республики;
- 11) необходимость допуска к участию в контрразведывательной деятельности или доступа к материалам, полученным в результате ее осуществления;
- 12) необходимость изучения (проверки) лиц, оказывающих или оказывавших содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность;
- 13) необходимость обеспечения собственной безопасности органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность;
- 14) запросы специальных служб, правоохранительных органов и иных организаций иностранных государств, международных и иных организаций в соответствии с международными договорами, вступившими в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 11. Условия проведения контрразведывательных мероприятий

1. Проведение контрразведывательных мероприятий, затра-

гивающих охраняемые законом тайну переписки, телефонных и иных переговоров, почтовых, телеграфных, электронных и иных сообщений, передаваемых по сетям электрической и почтовой связи, а также право на неприкосновенность жилища допускается лишь для сбора информации, когда иными контрразведывательными мероприятиями осуществить это не представляется возможным, по ходатайству уполномоченного должностного лица органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность, исключительно на основании судебного акта.

2. В случаях, которые не терпят отлагательства и могут привести к совершению тяжкого или особо тяжкого преступления либо когда имеются данные об угрозе государственной, военной, экономической, информационной или экологической безопасности Кыргызской Республики, на основании мотивированного постановления уполномоченного должностного лица органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность, допускается проведение контрразведывательных мероприятий, связанных с проникновением в жилище и иные объекты, находящиеся в собственности или ином праве, без судебного акта. Законность и обоснованность таких мероприятий подлежат рассмотрению судом.

Статья 12. Возбуждение ходатайства о проведении контрразведывательного мероприятия и порядок его рассмотрения

1. Ходатайство о проведении контрразведывательных мероприятий, указанных в части 1 статьи 11 настоящего Закона, подлежит рассмотрению следственным судьей в закрытом судебном заседании с участием прокурора не позднее 24 часов с момента поступления ходатайства по месту проведения таких мероприятий или по месту нахождения органа, ходатайствующего об их проведении.

2. Ходатайство должно содержать:

- 1) место и время составления ходатайства;
- 2) должность, фамилию и инициалы должностного лица, внесшего ходатайство;
- 3) обоснование необходимости проведения контрразведывательного мероприятия;
- 4) сведения о лице, месте или предмете, в отношении которого планируется проведение контрразведывательного мероприятия;
- 5) указание вида (видов) контрразведывательного мероприятия, которое необходимо провести, цель, а также обоснование срока его (их) проведения;
- 6) сведения об органе, которому планируется поручить производство контрразведывательного мероприятия.

К ходатайству прилагаются материалы, подтверждающие обоснованность ходатайства.

3. В случаях, когда возникает необходимость исключить расшифровку объекта, в отношении которого проводится контрразведывательное мероприятие, в ходатайстве допускается указание псевдонима вместо настоящих анкетных данных этого лица с соблюдением требований конспирации.

4. По требованию следственного судьи могут представляться также иные материалы, касающиеся проведения контрразведывательного мероприятия, за исключением сведений о лицах, внедренных в окружение объекта оперативного интереса, негласных сотрудниках уполномоченных органов и лицах, оказывающих им содействие на конфиденциальной основе, об организации, планах, тактике, методах, результатах, финансировании, силах и средствах проведения контрразведывательных мероприятий.

5. По результатам рассмотрения ходатайства следственный судья выносит постановление о разрешении или об отказе в проведении контрразведывательного мероприятия.

6. Срок действия вынесенного следственным судьей постановления не может превышать 6 месяцев.

При необходимости, на основании вновь представленных материалов следственный судья вправе продлить срок действия постановления до одного года.

7. В исключительных случаях по ходатайству руководителя органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность, следственный судья вправе с согласия Генерального прокурора, продлить срок действия постановления свыше одного года.

8. Отказ следственного судьи в проведении контрразведывательных мероприятий обжалованию не подлежит.

Статья 13. Информационное обеспечение и документирование контрразведывательной деятельности

Для решения задач, предусмотренных настоящим Законом, органы, уполномоченные осуществлять контрразведывательную деятельность, создают, приобретают, используют, развивают объекты информатизации, обеспечивают их безопасность, а также ведут контрразведывательные дела.

Статья 14. Использование результатов контрразведывательной деятельности

1. Результаты контрразведывательной деятельности могут быть использованы:

- 1) для принятия решений по вопросам обеспечения национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 2) для анализа, оценки и прогнозирования угроз национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 3) для предупреждения, выявления и пресечения преступлений, отнесенных уголовно-процессуальным законодательством к ведению органов национальной безопасности;
- 4) для начала досудебного производства и доказывания по уголовным делам в соответствии с положениями уголовно-процессуального законодательства.

2. Результаты контрразведывательной деятельности в отношении лиц, перечисленных в пунктах 8, 9 и 12 статьи 10 настоящего Закона, учитываются при решении вопроса об их

(Продолжение на 28-ой стр.)

ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О КОНТРАЗВЕДЫВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

(Начало на 27-ой стр.)

допуске к государственным секретам, к участию в контрразведывательной деятельности или о доступе к материалам, полученным в результате ее осуществления.

Статья 15. Защита сведений об органах, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность

1. Сведения об используемых или использованных при проведении контрразведывательных мероприятий силах, средствах, источниках, методах, планах и результатах контрразведывательной деятельности, о лицах, внедренных в окружение объекта оперативного интереса, негласных сотрудниках органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, и лицах, оказывающих им содействие на конфиденциальной основе, а также об организации и тактике проведения контрразведывательных мероприятий составляя государственную тайну, могут быть рассекречены только на основании постановления руководителя органа, осуществляющего контрразведывательную деятельность, в соответствии с законами Кыргызской Республики.

2. Сведения о сотрудниках, лицах, уволенных из органов, осуществляющих контрразведывательную деятельность, лицах, внедренных в окружение объекта оперативного интереса, а также о лицах, оказывающих или оказывавших им содействие на конфиденциальной основе, подлежат защите в соответствии с настоящим Законом, а также законодательством о доступе к информации, находящейся в ведении государственных органов и органов местного самоуправления, и могут быть преданы огласке исключительно с их согласия в письменной форме в случаях и порядке, предусмотренных законами Кыргызской Республики.

3. Лица, допускаемые к сведениям о контрразведывательной деятельности, проходят процедуру оформления допуска к государственным секретам в порядке, установленном законодательством о защите государственных секретов.

4. В доступе к сведениям о контрразведывательной деятельности и об органах, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, может быть отказано по основаниям, предусмотренным законодательством о доступе к информации, находящейся в ведении государственных органов и органов местного самоуправления, или в целях государственной безопасности.

Глава 3. Органы, уполномоченные осуществлять контрразведывательную деятельность

Статья 16. Органы, уполномоченные осуществлять контрразведывательную деятельность

1. На территории Кыргызской Республики право осуществлять контрразведывательную деятельность предоставляется:

- 1) органам национальной безопасности;
- 2) органу военной разведки;
- 3) уполномоченному органу в сфере охраны государственной границы.

2. Органы национальной безопасности вправе применять весь перечень контрразведывательных мероприятий, перечисленных в части 1 статьи 9 настоящего Закона.

3. Органы военной разведки вправе применять контрразведывательные мероприятия, указанные в пунктах 1-8, 15, 18-22 части 1 статьи 9 настоящего Закона.

4. Уполномоченный орган в сфере охраны государственной границы вправе применять контрразведывательные мероприятия, указанные в пунктах 1-3, 5-12, 15, 18-22 части 1 статьи 9 настоящего Закона.

5. Запрещаются хранение, использование специальных и иных технических средств, предназначенных (разработанных, приспособленных, запрограммированных) для негласного получения информации, не уполномоченными на то настоящим Законом физическими и юридическими лицами.

6. Оперативные подразделения органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, вправе проводить совместно с сотрудниками уголовно-исполнительной системы контрразведывательные мероприятия в учреждениях уголовно-исполнительной системы.

Статья 17. Обязанности органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность

1. При решении задач контрразведывательной деятельности, определенных настоящим Законом, органы, уполномоченные ее осуществлять, обязаны:

- 1) принимать в пределах своих полномочий все необходимые меры по защите личности, безопасности общества и государства;
- 2) информировать Президента, Кабинет Министров и государственные органы об угрозах национальной безопасности Кыргызской Республики;
- 3) принимать необходимые меры по защите основ конституционного строя, государственного суверенитета, территориальной целостности, экономического, научно-технического и оборонного потенциала Кыргызской Республики;
- 4) выявлять признаки, факты разведывательно-подрывной деятельности, принимать меры по устранению причин и условий, способствующих ее осуществлению;
- 5) принимать меры по защите сведений, составляющих государственные секреты;
- 6) осуществлять контрразведывательное обеспечение государственных органов, органов местного самоуправления, стратегических объектов, юридических и физических лиц;
- 7) принимать меры по обеспечению конспирации при осуществлении контрразведывательной деятельности, а также защищенности сил, средств и информации органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность;
- 8) выполнять на основе международных договоров, вступивших в силу в соответствии с законодательством Кыргызской Республики, запросы специальных служб, органов безо-

пасности, правоохранительных органов иностранных государств, международных и иных организаций;

9) содействовать обеспечению безопасности и сохранности имущества своих сотрудников, лиц, оказывающих содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, а также членов семей указанных лиц от преступных посягательств;

10) осуществлять иные обязанности, предусмотренные законами Кыргызской Республики в сфере обеспечения национальной безопасности.

2. При решении задач контрразведывательной деятельности органы национальной безопасности осуществляют координацию и взаимодействие органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, а также других государственных органов, вовлеченных в рамках своей компетенции в систему обеспечения национальной безопасности.

Статья 18. Права органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность

1. При решении задач контрразведывательной деятельности органы, уполномоченные ее осуществлять, имеют право:

1) проводить гласно и негласно контрразведывательные мероприятия в пределах своих полномочий, установленных настоящим Законом, определять организацию и тактику их проведения, производить при их проведении изъятие предметов, материалов и сообщений, а также прерывать предоставление услуг связи в случае возникновения непосредственной угрозы жизни и здоровью лица, а также угрозы государственной, военной, экономической, информационной или экологической безопасности Кыргызской Республики;

2) устанавливать на безвозмездной либо возмездной основе отношения сотрудничества с лицами, изъявившими согласие оказывать содействие конфиденциальной основе органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность;

3) использовать по договору или устному соглашению в ходе проведения контрразведывательных мероприятий служебные помещения, имущество предприятий, учреждений, организаций, воинских частей, а также жилые и нежилые помещения, транспортные средства и иное имущество частных лиц;

4) создавать конспиративные объекты (предприятия и организации), использовать в целях конспирации документы, зашифровывающие личность должностных лиц, ведомственную принадлежность предприятий, учреждений, организаций, подразделений, помещений и транспортных средств органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, а также личность граждан, оказывающих им содействие на конфиденциальной основе;

5) привлекать по согласованию с правоохранительными и иными государственными органами силы и средства этих органов при проведении контрразведывательных мероприятий;

6) использовать помощь должностных лиц и специалистов, обладающих необходимыми научно-техническими или иными специальными познаниями;

7) получать сведения из баз данных (учетов), информационных систем независимо от их принадлежности;

8) осуществлять при проведении контрразведывательных мероприятий действия, имитирующие разведывательно-подрывную деятельность;

9) вносить предложения по устранению условий, способствующих осуществлению разведывательно-подрывной деятельности;

10) применять специальные и иные технические средства, оборудование, предназначенные для проведения контрразведывательных мероприятий;

11) осуществлять иные права, предусмотренные законами Кыргызской Республики в сфере обеспечения национальной безопасности.

2. Никто не вправе вмешиваться или препятствовать законным действиям должностных лиц и органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, за исключением лиц, прямо уполномоченных на то настоящим Законом.

Глава 4. Лица, оказывающие содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность

Статья 19. Лица, оказывающие содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность

1. Лица могут с их согласия привлекаться на возмездной или безвозмездной основе к подготовке или проведению контрразведывательных мероприятий с сохранением по их желанию конфиденциальности содействия органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, в том числе по контракту. Эти лица обязаны сохранять в тайне сведения, ставшие им известными в ходе подготовки или проведения контрразведывательных мероприятий.

2. К содействию органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, могут привлекаться совершеннолетние дееспособные физические лица независимо от их гражданства, национальности, пола, имущественного, должностного и социального положения, образования, принадлежности к общественным объединениям, отношения к религии и политических убеждений.

Статья 20. Социальная и правовая защита лиц, оказывающих содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность

1. Лица, оказывающие содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, находятся под защитой государства.

2. Не допускается представление кому бы то ни было сведений о личности лиц, оказывающих содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность.

3. Государство гарантирует лицам, оказывающим содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, социальную и правовую защиту, связанную с правомерным выполнением указанными лицами общественного долга или возложенных на них обязанностей.

4. При возникновении реальной угрозы противоправного посягательства на жизнь, здоровье или имущество лиц, оказывающих содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, в связи с их содействием органам, осуществляющим контрразведывательную деятельность, а равно членов их семей эти органы обязаны принять необходимые меры по предотвращению противоправных действий, установлению виновных и привлечению их к уголовной ответственности.

5. В целях обеспечения безопасности лиц, оказывающих содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, и членов их семей допускается проведение специальных мероприятий по их защите в порядке, определяемом законодательными и иными нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

6. В случае гибели лица, сотрудничавшего по контракту с органами, уполномоченными осуществлять контрразведывательную деятельность, в связи с его участием в проведении контрразведывательных мероприятий семье пострадавшего и лицам, находящимся на его иждивении, из средств государственного бюджета выплачивается единовременное пособие в размере десятилетнего денежного содержания погибшего, и в установленном законом порядке назначается пенсия по случаю потери кормильца.

7. При получении лицом, сотрудничающим по контракту с органами, уполномоченными осуществлять контрразведывательную деятельность, травмы, ранения, контузии, увечья, наступивших в связи с его участием в проведении контрразведывательных мероприятий и исключающих для него возможность дальнейшего содействия органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, указанному лицу из средств государственного бюджета выплачивается единовременное пособие в размере пятилетнего денежного содержания, и в установленном законом порядке назначается пенсия по инвалидности.

8. Организация и порядок работы с лицами, оказывающими содействие органам, уполномоченным осуществлять контрразведывательную деятельность, устанавливаются актами органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность.

Глава 5. Финансовое и материально-техническое обеспечение контрразведывательной деятельности

Статья 21. Финансовое и материально-техническое обеспечение контрразведывательной деятельности

1. Финансовое и материально-техническое обеспечение деятельности органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, осуществляются в пределах средств, выделяемых уполномоченному государственному органу в сфере обеспечения национальной безопасности, уполномоченному государственному органу в сфере обороны и уполномоченному органу в сфере охраны государственной границы.

2. Финансовое обеспечение контрразведывательной деятельности может осуществляться также за счет иных источников, не запрещенных законодательством Кыргызской Республики.

Глава 6. Контроль и надзор за контрразведывательной деятельностью

Статья 22. Ведомственный контроль

1. Руководители органов, уполномоченных осуществлять контрразведывательную деятельность, несут персональную ответственность за соблюдение законности при организации и проведении контрразведывательных мероприятий.

2. Руководитель органа, уполномоченного осуществлять контрразведывательную деятельность, обеспечивает контроль:

- 1) за организацией, тактикой, формами и методами контрразведывательной деятельности, задействованными силами и средствами;
- 2) за организацией и осуществлением международного сотрудничества со специальными службами, органами безопасности, правоохранительными органами иностранных государств, международными организациями;
- 3) за обеспечением секретности и конспирации;
- 4) за расходованием финансовых средств, выделенных на контрразведывательную деятельность.

Статья 23. Прокурорский надзор

1. Надзор за исполнением законов при осуществлении контрразведывательной деятельности осуществляется Генеральным прокурором Кыргызской Республики и уполномоченными им прокурорами не ниже статуса прокуроров областей и города Бишкек.

2. Сведения, указанные в статье 8 настоящего Закона, не входят в предмет прокурорского надзора, кроме случаев, предусмотренных настоящим Законом.

15 Глава 7. Заключительные положения

Статья 24. Введение в действие настоящего Закона

1. Настоящий Закон вступает в силу по истечении шести месяцев со дня официального опубликования, за исключением части 2 настоящей статьи, которая вступает в силу со дня официального опубликования.

2. Кабинету Министров Кыргызской Республики в шестимесячный срок привести свои решения в соответствие с настоящим Законом.

Президент
Кыргызской Республики

г. Бишкек, 5 июля 2022 года, №58

С.ЖАПАРОВ

2022-2023-ОКУУ ЖЫЛЫНА КЕСИПТИК ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНА ОКУТУУГА КАБЫЛ АЛУУ ҮЧҮН АДИСТИКТЕРДИН ТИЗМЕГИН ЖАНА БЮДЖЕТТИК ОРУНДАРДЫН САНЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨКЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН**ТОКТОМУ**

"Билим „берүү жөнүндө“ Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 44-беренесин ишке ашыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. 2022-2023 - окуу жылына кесиптик орто билим берүү уюмдарына окутууга кабыл алуу үчүн адистиктердин тизмеги жана бюджеттик орундардын саны тиркемеге ылайык бекитилсин.
2. Кыргыз Республикасынын тийиштүү министрликтери жана ведомстволору тиешелүү жылга бюджетте каралган каражаттардын чегинде кесиптик орто билим берүүнүн ведомстволук уюмдары боюнча 2022-2023-окуу жылына бюджеттик негизде билим алуучуларды кабыл алуу планын бекитсин.
3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.
4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №344

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЧОНДУКТАР БИРДИКТЕРИНИН УЛУТТУК ЭТАЛОНДОРУНУН ТИЗМЕГИН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨКЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН**ТОКТОМУ**

«Өлчөө бирдиктүүлүгүн камсыз кылуу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 6-беренесинин 3-бөлүгүн аткаруу максатында, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын чоңдуктар бирдиктеринин улуттук эталондорунун тизмеги тиркемеге ылайык бекитилсин.
2. Метрология боюнча улуттук орган сактоо жана колдонуу процессинде өзүнүн статусун жана метрологиялык мүнөздөмөсүн ырастоо үчүн эталондук базаны колдоо боюнча зарыл болгон иштердин жүргүзүлүшүн камсыз кылсын.
3. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.
4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №346

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН 2021-ЖЫЛДЫН 10-ДЕКАБРЫНДАГЫ №302 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ФИНАНСЫ МИНИСТРЛИГИНИН ВЕДОМСТВОЛУК БӨЛҮМДӨРҮНҮН МАСЕЛЕЛЕРИ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУКЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН**ТОКТОМУ**

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматынын ишин өркүндөтүү максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 10-декабрындагы №302 "Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин ведомстволук бөлүмдөрүнүн маселелери жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:
  - а) жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматы жөнүндө жободо:
    - 12-пунктунун 1-пунктчасынын он үчүнчү абзацындагы, 3-пунктчасынын биринчи, экинчи жана үчүнчү абзацтарындагы түрдүү жөндөмөлөрдөгү "бузуулар" деген сөз тиешелүү жөндөмөдөгү "укук бузуулар" деген сөздөр менен алмаштырылсын;
    - 13-пункту төмөнкүдөй мазмундагы 11-пунктча менен толукталсын: "1) менчигинин түрүнө карабастан юридикалык жана жеке жактар жөнүндө маалыматтарды, анын ичинде МБКнын кызматкерлерине жана жумушчуларына карата ага жүктөлгөн милдеттерди жана функцияларды аткаруу үчүн зарыл болгон жеке мүнөздөгү маалыматтарды Кыргыз Республикасынын жеке маалыматтар чөйрөсүндөгү мыйзамдарына ылайык суроого, чогултууга, иштеп чыгууга, сактоого, пайдаланууга, өткөрүп берүүгө жана коргоого;"
    - 16-пунктунун 1-пунктчасындагы "анын ичинде төраганын санариптик өнүктүрүү боюнча орун басары," деген сөздөр алып салынсын;
    - 18-пунктундагы "Россия Федерациясынын бажы кызматынын МБК-дагы өкүлү" деген сөздөр "Россия Федерациясынын бажы кызматынын Кыргыз Республикасынын бажы кызматындагы өкүлү, Казакстан Республикасынын бажы кызматынын Кыргыз Республикасынын бажы кызматындагы өкүлү," деген сөздөр менен алмаштырылсын.
  2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №347

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2017-ЖЫЛДЫН 18-ИЮЛУНДАГЫ №435 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА СООДА ЖОЛ-ЖОБОЛОРУН ЖӨНӨКӨЙЛӨТҮҮ БОЮНЧА КЕҢЕШ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы №425 "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин түзүмү жана курамы жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын түзүмү жөнүндө" Жарлыгына ылайык келтирүү максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 18-июлундагы №435 "Кыргыз Республикасында соода жол-жоболорун жөнөкөйлөтүү боюнча кеңеш жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасында соода жол-жоболорун жөнөкөйлөтүү боюнча кеңеш жөнүндө жободо:

- 5-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:
  - "5. Кеңештин курамына төмөнкүлөрдүн өкүлдөрү кирет:
    - Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Энергетика министрлигинин;
    - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин;

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматынын;

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык кызматынын;

- Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Чек ара кызматынын;

- Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу "Тышкы соода чөйрөсүндөгү "Бирдиктүү терезе борбору" мамлекеттик ишканасынын;

- Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Стандартташтыруу жана метрология борборунун;

- иши тышкы экономикалык ишти жүргүзүү жана/же коштоочу кызматтарды көрсөтүү менен байланышкан, аталган чөйрөдө 3 жылдан кем эмес иш тажрыйбасы бар бизнес-коомчулуктун.

Бизнес-коомчулуктун өкүлдөрүнүн саны Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын мүчө өкүлдөрүнүн санынан ашпоого тийиш.;

- 7, 8, 9, 23, 26-пункттарындагы "Экономика жана финансы" деген сөздөр "Экономика жана коммерция" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 13-пунктундагы "Өкмөтүнө" деген сөз "Министрлер Кабинетине" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 24-пунктунун экинчи абзацындагы "Өкмөтү" деген сөз "Министрлер Кабинети" деген сөздөр менен алмаштырылсын;

- 24, 25-пункттарындагы түрдүү жөндөмөлөрдөгү "Өкмөтүнүн Аппараты" деген сөздөр тиешелүү жөндөмөлөрдөгү "Президентинин Администрациясы" деген сөздөр менен алмаштырылсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №345

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2014-ЖЫЛДЫН 15-СЕНТЯБРЫНДАГЫ №530 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН АЙРЫМ ЧЕНЕМ ЖАРАТУУ ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МАМЛЕКЕТТИК ОРГАНДАРГА ЖАНА ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУНУН АТКАРУУЧУ ОРГАНДАРЫНА ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

"Ветеринария жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 5-беренесин, "Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 8-беренесин ишке ашыруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 15-сентябрындагы №530 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым ченем жаратуу ыйгарым укуктарын мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруучу органдарына өткөрүп берүү жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:
  - жогоруда аталган токтомдун 1-тиркемесинде:
    - 13-пункту төмөнкүдөй мазмундагы отуз төртүнчү,

отуз бешинчи жана отуз алтынчы абзацтар менен толукталсын:

"- вакуальтураны уюштурууга жана жүргүзүүгө карата ветеринардык-санитардык ченемдерди жана талаптарды; - көлмө жана бассейндик балык чарбалары үчүн пландоого жана буфердик зоналарга карата ветеринардык-санитардык ченемдерди жана талаптарды;

- товардык балыкты жана балык өндүрүүчү материалды өстүрүү боюнча жаңы балык чарбаларын долбоорлоого жана иштеп жаткан балык чарбаларын реконструкциялоого карата балык өстүрүү-биологиялык ченемдерди жана талаптарды."

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №348

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2005-ЖЫЛДЫН 27-ИЮНУНДАГЫ №261 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МАМЛЕКЕТТИК БАШТАЛГЫЧ, ОРТО ЖАНА ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ УЮМДАРЫНЫН СТУДЕНТТЕРИНЕ ЖАНА ОКУУЧУЛАРЫНА СТИПЕНДИЯЛАРДЫН ӨЛЧӨМДӨРҮНҮН БЕЛГИЛӨӨ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын педагогикалык адистиктер боюнча окуган студенттерине дем берүү, жалпы билим берүү жана мектепке чейинки билим берүү уюмдарынын педагогикалык кызматкерлеринин статусун жогорулатуу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2005-жылдын 27-июнундагы №261 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүүчү уюмдарынын студенттерине жана окуучуларына стипендиялардын өлчөмдөрүнүн белгилөө жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:
  - 1-пунктунун экинчи абзацындагы "- 1600 сом" деген сөздөр "1-курста - 1000 сом, 2-курста - 2000 сом, 3-курста - 3000 сом, 4-курста - 4000 сом" деген сөздөр менен алмаштырылсын.
  2. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги:
    - ушул токтомдун 1-пунктун ишке ашырууга 2022-жылга республикалык бюджетте кошумча ассигнование-лерди карасын;

- "Кыргыз Республикасынын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024-жылдарга болжолу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгууда ушул токтомдон келип чыгуучу өзгөртүүлөрдү карасын.

3. Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарында 2021-2022-окуу жылында педагогикалык адистиктер боюнча окуган жана оң жакшы баалары бар биринчи курстун студенттери үчүн стипендиялар окуу жылы аяктаганга чейин 1600 сом өлчөмүндө төлөнөт деп белгиленсин.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети жумуш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №350

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН
2011-ЖЫЛДЫН 6-ОКТАБРЫНДАГЫ №618
"БИРДИКТҮҮ ШЫР БАЙЛАНЫШ" ТУРУКТУУ
ИШТӨӨЧҮ КЫЗМАТЫ ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ, КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭКСТРЕНДИК ОПЕРАТИВДИК
КЫЗМАТТАРЫНЫН ЖАНА МАМЛЕКЕТТИК
ОРГАНДАРЫНЫН ТИЗМЕСИН БЕКИТҮҮ ЖАНА
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨЗГӨЧӨ
КЫРДААЛДАР МИНИСТРЛИГИНИН АЛДЫНДАГЫ
КРИЗИСТИК КЫРДААЛДАРДА БАШКАРУУ
БОРБОРУНУН БАЗАСЫНДАГЫ 112-БИРДИКТҮҮ
МАМЛЕКЕТТИК НӨӨМӨТТҮК-ДИСПЕТЧЕРДИК
ОПЕРАТИВДҮҮ КЫЗМАТТЫ ЧАКЫРУУНУ
КАМСЫЗДОО СИСТЕМАСЫН ТҮЗҮҮ
КОНЦЕПЦИЯСЫН ЖАКТЫРУУ ЖӨНҮНДӨ"
ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ**

Мамлекеттик орган тарабынан билим берүү маселелери боюнча калкка маалыматтарды берүү максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 6-октябрындагы №618 "Бирдиктүү шыр байланыш" туруктуу иштөөчү кызматы жөнүндө жобону, Кыргыз Республикасынын экстрендик оперативдик кызматтарынын жана мамлекеттик органдарынын тизмесин бекитүү жана Кыргыз Республикасынын Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин алдындагы Кризистик кырдаалдарда башкаруу борборунун базасындагы 112-бирдиктүү мамлекеттик нөөмөттүк-диспетчердик оперативдүү кызматты чакырууну камсыздоо системасын түзүү концепциясын жактыруу жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1) жогоруда аталган токтом менен бекитилген "Бирдиктүү шыр байланыш" туруктуу иштөөчү кызматы жөнүндө жободо:

- 4-пункту төмөнкүдөй мазмундагы жыйырма үчүнчү абзац менен толукталсын:

"- мамлекеттик орган тарабынан билим берүү маселелери боюнча калкка маалыматтарды берүү";

2) жогоруда аталган токтом менен бекитилген 112-бирдиктүү мамлекеттик нөөмөттүк-диспетчердик кызматтын экстрендик кызматтарды чакыруу системасына кирген, Кыргыз Республикасынын экстрендик оперативдүү кызматтарынын жана мамлекеттик органдарынын тизмесинде:

- төмөнкүдөй мазмундагы 10-пункт менен толукталсын:

10	110	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин шыр байланышы	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
----	-----	---	--

".

2. Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлигине караштуу Байланыш тармагында жөнгө салуу жана көзөмөлдөө боюнча кызматы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине мамлекеттик орган тарабынан билим берүү маселелери боюнча калкка маалыматтарды берүү боюнча шыр байланыштын иши үчүн "110" телефон номерин бөлүп берсин.

3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

4. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ
Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №342**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР
КАБИНЕТИНИН 2022-ЖЫЛДЫН 28-МАРТЫНДАГЫ
№169 "ЧҮЙ ОБЛУСУНУН ТОКМОК ШААРЫНЫН
МЭРИЯСЫНЫН МУНИЦИПАЛДЫК МЕНЧИГИНЕ
ЖЕР УЧАСТОГУН ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨ"
ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ**

Токмок шаарын көркөндүрүү максатында, "Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 5, 6-статьяларына ылайык, Токмок шаардык кеңешинин 2022-жылдын 20-майындагы №55/13-5 токтомун көңүлгө алып, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерин жетекчиликке алуу менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 28-мартындагы №169 "Чүй облусунун Токмок шаарынын мэриясынын муниципалдык менчигине жер участкагун өткөрүп берүү жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

1-пунктундагы "28,3" деген цифралар "22,45" деген цифралар менен алмаштырылсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ
Бишкек шаары, 2022-жылдын 30-июну, №354**

**2022-2026-ЖЫЛДАРЫ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА МАМЛЕКЕТТИК-ЖЕКЕ
ӨНӨКТӨШТҮКТҮ ӨНҮКТҮРҮҮ ПРОГРАММАСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ**

Кыргыз Республикасында мамлекеттик-жеке өнөктөштүктүн механизмдерин андан ары практикалык киргизүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:
- 2022-2026-жылдары Кыргыз Республикасында мамлекеттик-жеке өнөктөштүктү өнүктүрүү программасы (мындан ары -Программа) 1-тиркемеге ылайык;
- Программанын иш-чаралар планы (мындан ары - План) 2-тиркемеге ылайык;
- Программаны ишке ашырууга мониторинг жана баалоо жүргүзүү индикаторлорунун матрицасы (мындан ары - Матрица) 3-тиркемеге ылайык.

2. Министрликтер, администрациялык ведомстволор, Бишкек жана Ош шаарларынын мэриялары (макулдашуу боюнча):

- Планды өз убагында ишке ашырууну жана Программанын индикаторлорун аткарууну камсыз кылсын;
- ар бир жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча 20-январдан жана 20-июлдан кечиктирбестен Программаны ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө маалыматты Кыргыз Республикасынын Президентине ка-

раштуу Инвестициялар боюнча улуттук агенттикке берип турсун.

3. Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Инвестициялар боюнча улуттук агенттик ар бир жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча 20-февралдан жана 20-августтан кечиктирбестен Программаны ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө жалпыланган отчетту Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына берип турсун.

4. Министрликтердин, администрациялык ведомстволордун жетекчилеринин, Бишкек жана Ош шаарларынын мэрияларынын башчыларынын (макулдашуу боюнча) Программаны сапаттуу жана өз убагында ишке ашыруу үчүн жеке жоопкерчиликти белгиленсин.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

6. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ
Бишкек шаары, 2022-жылдын 30-июну, №353**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ ЖАНА КЕСИПТИК ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ
ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ ЧЕНЕМДИК УКУКТУК АКТЫЛАРЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН
ТОКТОМУ**

Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына абитуриенттерди кабыл алууну регламенттөөчү ченемдик укуктук базаны өркүндөтүү максатында, "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 23, 40-беренелерине, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2006-жылдын 17-мартындагы №128 "Кыргыз Республикасында жалпы республикалык тестирлөө жөнүндө" Жарлыгына, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:
- Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына кабыл алуу тартиби 1-тиркемеге ылайык;

- Кыргыз Республикасынын жогорку жана кесиптик орто билим берүүчү билим берүү уюмдарынын мамлекеттик билим берүү гранттары жана бюджеттик орундары жөнүндө жобо 2-тиркемеге ылайык;

- Абитуриенттерди жалпы республикалык тестирлөө жөнүндө жобо 3-тиркемеге ылайык.

2. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:
1) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 2-июнундагы №404 "Абитуриенттерди жалпы республикалык тестирлөө жүргүзүүнү жана мамлекеттик билим берүү гранттарын конкурстук бөлүштүрүүнү жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүү киргизүү тууралуу" токтому;

2) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2007-жылдын 27-августундагы №377 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жана күчүн жоготту деп табуу жөнүндө" токтомунун 72-пункту;

3) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2009-жылдын 3-июнундагы №336 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 2-июнундагы №404 "Абитуриенттерди жалпы республикалык тестирлөө жүргүзүүнү жана мамлекеттик билим берүү гранттарын конкурстук бөлүштүрүүнү жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүү киргизүү тууралуу" токтому;

4) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 27-майындагы №256 "Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына абитуриенттерди кабыл алууну жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтому;

5) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 31-январындагы №69 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 2-июнундагы №404 "Абитуриенттерди жалпы республикалык тестирлөө жүргүзүүнү жана мамлекеттик билим берүү гранттарын конкурстук бөлүштүрүүнү жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу" токтому;

6) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 28-мартындагы №215 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 27-майындагы №256 Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына абитуриенттерди кабыл алууну жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу" токтому;

7) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 28-майындагы №331 "Орто жана жогорку кесиптик билим берүүчү уюмдарынын окутууну каржылоо механизмин бекитүү жөнүндө" токтому;

8) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 19-июнундагы №429 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө" токтому;

9) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2013-жылдын 13-сентябрындагы №514 "Кыргыз Республика-

сынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө" токтому;

10) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 16-июнундагы №328 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө" токтому;

11) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 20-февралындагы №80 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 28-майындагы №331 "Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларынын студенттерин даярдыктын багыттары жана адистиктер боюнча окутууну каржылоо механизмин бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу" токтому;

12) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 7-декабрындагы №841 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүү жана толуктоолорду киргизүү жөнүндө" токтомунун 2 жана 3-пункттары;

13) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 8-июнундагы №355 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 27-майындагы №256 "Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына абитуриенттерди кабыл алууну жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" токтому;

14) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 28-мартындагы №157 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн кесиптик жогорку билим берүү чөйрөсүндөгү айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" токтому;

15) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 11-июнундагы №279 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн кесиптик жогорку жана орто билим берүү чөйрөсүндөгү айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" токтомунун 1 жана 2-пункттары;

16) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 20-июнундагы №300 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 2-июнундагы №404 "Абитуриенттерди жалпы республикалык тестирлөө жүргүзүүнү жана мамлекеттик билим берүү гранттарын конкурстук бөлүштүрүүнү жөнө салуучу жоболорду бекитүү жөнүндө" токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" токтому;

17) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 30-декабрындагы №718 "Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жогорку жана орто кесиптик билим берүү чөйрөсүндөгү айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" токтомунун 1-пункту;

18) Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 8-июлундагы №369 "Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларына абитуриенттерди таңдоо жана кабыл алуу тартибин жөнө салуучу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" токтому.

3. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги алты айлык мөөнөттө өзүнүн чечимдерин ушул токтомго ылайык келтирсин.

4. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

5. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын Министрлер
Кабинетинин Төрагасы А.ЖАПАРОВ
Бишкек шаары, 2022-жылдын 30-июну, №355**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН АФГАНИСТАНДЫН КИЧИ ЖАНА ЧОҢ ПАМИРИНЕН КЕЛИП ЖАТКАН ЭТНОСТУК КЫРГЫЗДАРГА КОЛДОО ЖАНА ГУМАНИТАРДЫК ЖАРДАМ КӨРСӨТҮҮ БОЮНЧА 2022-2024-ЖЫЛДАРГА ПРОГРАММАСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Афганистандын Кичи жана Чоң Памиринен келип жаткан этностук кыргыздарга колдоо жана гуманитардык жардам көрсөтүү максатында, "Кыргыз Республикасына көчүп келүүчү этникалык кыргыздарга берилүүчү мамлекеттик кепилдиктер жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:

1) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Афганистандын Кичи жана Чоң Памиринен келип жаткан этностук кыргыздарга колдоо жана гуманитардык жардам көрсөтүү боюнча 2022-2024-жылдарга программасы (мындан ары - Программа) 1-тиркемеге ылайык;

2) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Афганистандын Кичи жана Чоң Памиринен келип жаткан этностук кыргыздарга колдоо жана гуманитардык жардам көрсөтүү боюнча 2022-2024-жылдарга иш-чаралар планы (мындан ары - иш-чаралар планы) 2-тиркемеге ылайык;

3) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Афганистандын Кичи жана Чоң Памиринен келип жаткан этностук кыргыздарга колдоо жана гуманитардык жардам көрсөтүү боюнча 2022-2024-жылдарга программасын ишке ашырууга мониторинг жүргүзүүнүн жана баалоонун индикаторлорунун матрицасы 3-тиркемеге ылайык;

4) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Афганистандын Кичи жана Чоң Памиринен келип жаткан этностук кыргыздарга колдоо жана гуманитардык жардам көрсөтүү боюнча 2022-2024-жылдарга программасын ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планынын бюджетти 4-тиркемеге ылайык.

2. Кыргыз Республикасынын финансы министрлиги:

1) Ош облусунун Чоң-Алай районунун аймагына памирлик кыргыздарды жайлаштыруу үчүн шаарчанын курулушу жана иш-чаралар планында көрсөтүлгөн башка иш-чаралар үчүн 2022-жылга 72 920 000 (жетимиш эки миллион тогуз жүз жыйырма миң) сом

өлчөмүндө кошумча каражаттарды издесин жана тиешелүү мамлекеттик органдарды каржылоону жүзөгө ашырсин;

2) 2023-2024-жылдарга бюджеттин долбоорун түзүүдө Кыргыз Республикасынын тиешелүү мамлекеттик органдарын иш-чаралар планынын 1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 2.3, 2.7 жана 2.9-пункттарында көрсөтүлгөн иш-чараларды каржылоо үчүн 2023-жылга 85 790 000 (сексен беш миллион жети жүз токсон миң) сом, 2024-жылга 72 920 000 (жетимиш эки миллион тогуз жүз жыйырма миң) сом өлчөмүндө кошумча каражаттар менен камсыз кылсын.

3. Иш-чаралар планынын аткаруучулары болуп саналган мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (макулдашуу боюнча):

1) иш-чаралар планын аткаруу боюнча милдеттүү чараларды көрсүн;

2) квартал сайын, отчеттук мезгилден кийинки айдын 15инен кечиктирбестен иш-чаралар планын аткаруунун жүрүшү жөнүндө маалыматты Кыргыз Республикасынын Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министрлигине берип турсун.

4. Кыргыз Республикасынын Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министрлиги:

1) иш-чаралар планын ишке ашырууга мониторинг жүргүзсүн;

2) отчеттук мезгилден кийинки айдын 25инен кечиктирбестен жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча жыйынды маалыматты Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына берип турсун.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

6. Бул токтом кол коюлган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 30-июну, №356

2022-2024-ЖЫЛДАРГА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МАМЛЕКЕТТИК КАРЫЗЫН БАШКАРУУНУН СТРАТЕГИЯСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик карызын натыйжалуу башкаруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. 2022-2024-жылдарга Кыргыз Республикасынын мамлекеттик карызын башкаруунун стратегиясы тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 4-августундагы №409 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик карызын башкаруунун 2020-2023-жылдарга карата стратегиясын бекитүү жөнүндө" токтому күчүн жоготту деп таанылсын.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 1-июлу, №357

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНЫН МУГАЛИМДЕРИН АТТЕСТАЦИЯДАН ӨТКӨРҮҮНҮН ТАРТИБИ ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН ТОКТОМУ

Жалпы билим берүү уюмдарынын мугалимдерин кесиптик өсүшүнө дем берүү, ошондой эле жалпы билим берүү уюмдарында билим берүүнүн сапатын жогорулатуу максатында, «Мугалимдин статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 6-статьясына, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын мугалимдерин аттестациядан өткөрүүнүн тартиби жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги ушул токтомду ишке ашыруу боюнча тиешелүү чараларды көрсүн.

3. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 11-августундагы №439 «Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын мугалимдерин аттестациядан өткөрүүнүн тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу» токтому күчүн жоготту деп таанылсын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

5. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №351

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2019-ЖЫЛДЫН 14-НОЯБРЫНДАГЫ №605 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА 2019-2023-ЖЫЛДАРГА "ЖАШЫЛ" ЭКОНОМИКАНЫ ӨНҮКТҮРҮҮ ПРОГРАММАСЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 14-ноябрындагы №605 "Кыргыз Республикасында 2019-2023-жылдарга "жашыл" экономиканы өнүктүрүү программасын бекитүү жөнүндө" токтомун актуалдаштыруу жана талаптагыдай аткаруу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 14-ноябрындагы №605 "Кыргыз Республикасында

2019-2023-жылдарга "жашыл" экономиканы өнүктүрүү программасын бекитүү жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

- аталган токтомдун 2-тиркемеси ушул токтомдун тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 24-июну, №349

БИРДИКТҮҮ ЭЛЕКТРОНДУК ПОЧТА СИСТЕМАСЫ ЖӨНҮНДӨ ЖОБОНУ БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Аткаруу бийлигинин органдарына Бирдиктүү электрондук почта системасын орнотуу максатында, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2020-жылдын 17-декабрындагы № 64 "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик башкаруусуна санариптик технологияларды киргизүүнү активдештирүү боюнча кечиктирилгис чаралар жөнүндө" Жарлыгына, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Бирдиктүү электрондук почта системасы жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлигине караштуу "Инфоком" мамлекеттик ишканасы Бирдиктүү электрондук почта системасынын техникалык оператору болуп аныкталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлиги Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз ал-

дынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттик менен биргеликте бир айлык мөөнөттө Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын электрондук почтасынын аталыштарынын маалымдамасын иштеп чыксын жана бекитсин.

4. Министрликтер, административдик ведомстволор жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары Бирдиктүү электрондук почта системасына кошулуу боюнча чараларды көрсүн.

5. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

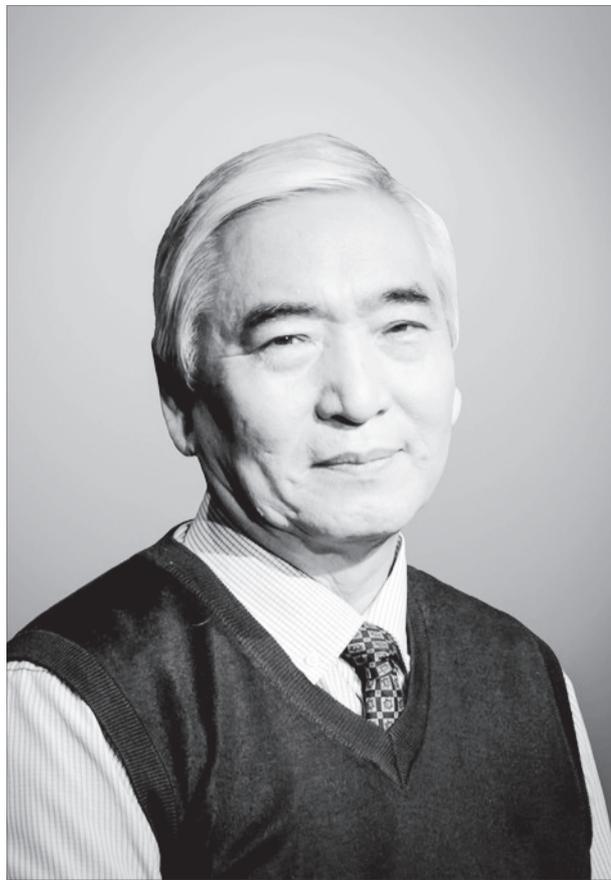
6. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 6-июлу, №361

ЗАЛКАРЛАРГА ТААЗИМ

Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер, белгилүү тележурналист Абды САТАРОВ:

“ТҮГӨЛБАЙ СЫДЫКБЕКОВДУ ЭКРАНГА АЛГАЧ МЕН АЛЫП ЧЫККАМ”

Акын, тележурналист Абды Сатаров кыргыз журналистикасында аттын кашкасындай таанымал инсан. Анын басып өткөн жолу, чыгармачылыгы, журналисттик ишмердиги кыргыз телевидениеси менен тыгыз байланышкан. Эмгек жолун режиссердун ассистенти болуп баштаган жаш кызматкер кийин бүтүндөй республикага таанымал журналист, акын болуп чыга келди. Анткени, Абды Сатаров тележурналист эле эмес, мыкты режиссер да болчу. Ошол үчүн ал даярдаган көрсөтүүлөр көркөмдүгү, маани-маңызы жагынан да, режиссурасы жагынан да бири-бирине төп келип, кызыксыз боло турган. Ал кыргыздын залкар акын-жазуучулары Түгөлбай Сыдыкбеков, Аалы Токомбаев, Темиркул Үмөталиев, Чыңгыз Айтматов, Сүйүнбай Эралиев, Сооронбай Жусуев тууралуу эң мыкты көрсөтүүлөрдү даярдап эфирге алып чыккан. Алар менен тыгыз чыгармачылык карым-катышта болгон. Бүгүн окурмандарга Абды Сатаровдун кара сөздүн дыйканы, улуу жазуучу Түгөлбай Сыдыкбеков жөнүндө эскерүүлөрүн сунуш кылабыз.

- Мен ал кишилер тууралуу көп ойлоном. Ал инсандардын залкарлыгын, улуулугун, өз эли үчүн жасаган эмгектерин, чыгармачылыгын, адамдык асыл нарктарын кийинки муундарга айта жүрүү биздин парз. Чыңгыз Айтматов, Түгөлбай Сыдыкбеков, Темиркул Үмөталиев, Аалы Токомбаев. Бул кишилерди чыныгы залкарлар деп айтсак болот. Мен кээде өзүмдү ошол улуу адамдардын кешигимин деп коём. Анткени, чындап эле мен алардын кешигин ичтим. Улуулардын колунан даам сызып, акыл-насаатын угуп, ал турсун үйлөрүнө чейин барып, жакындан аралашып калдым. Адамдын тагдыры ар кандай болот экен. Мен элибиз туу туткан улуу адамдар менен таанышып, иштешип калам деп ойлогон да эмесмин. Ошол улуу инсандар менен замандаш, калемдеш болуу бактысы бардык адамдарга эле буйруган эмес, бирок, менин пешенеме ошол нерсе жазылган экен.

Кыргыз телевидениесиндеги жолумду алгач ассистент болуу менен баштагам. Анткени, журналист болуп иштейин десем орун жок болгондуктан, адегенде режиссердун ассистенти болуп иштедим. Ал жерден Москвага окууга жиберилшти. Окуп келгенден кийин 4 жыл режиссер болуп иштеп, ошондон кийин гана араң орун табылып, журналисттик кесибиме өттүм. Ал кезде жердешчилик, таанышбилиш деген нерселер чоң роль ойночу. Анан менин жакшы таанышым, же тууганым болбосо кыйын эле болду. Кыргыз телевидениесинде Балташ Кайыпов деген чыгаан режиссер бар эле. Ошол кишинин шарапаты менен иштеп калдым. Ал эми Жумакадыр Эгембердиев агай радиодо 50 жылдан ашуун иштеди. Башкы редактор болду. Карыбек Молдобаевдин жакын досу болчу. Ал киши да мыкты журналист, мыкты адам эле. Ошол киши мени байкап калып, радиого ишке чакырды. Ал кезде, албетте, жаш элем. Иштеп

жүрүп бир нерсени байкадым. Ошол кездеги улуу муундагы акын-жазуучулардын баары эле ат тезегин кургатпай эфирге чыгып турушчу. Бир гана Түгөлбай Сыдыкбеков чыкпайт. Анан мен “эмне үчүн Түгөлбай Сыдыкбековду эфирге чакырышпайт?” деп таң калдым. Бирге иштешкендерден сурасам “ал кишини жогорку жактан чыгарбагыла деген” деп ар кандай сөздөрдү айтышты. А мен курч элем, бир күнү түз эле Түкөмүн үйүнө телефон чалып, “сизден интервью алайын” деп айттым. Түгөлбай Сыдыкбеков бир аз кежирээрэк киши болчу, “жок, жөн эле кой” деп болбой койду. Бир жумадан кийин дагы чалдым. “Жанды койбогон кандай баласың, мен сага сүйлөп берсем деле чоңдорун эфирге чыгарбайт” деп трубканы коюп койду. Бир жума өткөрүп кайрадан телефон чалдым. “Сен менден таза калбас болдуң го, макул, кечкурун үйгө келчи, сүйлөшөлү” деди. Мен эртелеп эле барып алдым. Ал киши түшкө чейин жалаң чыгармачылык менен иштейт экен. Өзүнө окшогон дуңкуйган машинасына отуруп алып жаза берет. Үйүнүн алдында чарпаясы (тапчан) бар эле, барсам ошол жерде олтуруптур. Жактырбагандай мурчуюп “кел” деп койду кыска гана. Ал киши кышы-жайын кымыз иче турган. Бир чыны кымыз берди. Гезиттерди барактап отуруп, анан минтип сурады:

- Кайсы жердин кулуну болосун?

- Алайдын.

- Муса Адышевди тааныйсыңбы?

- Тааныйм. Ал киши менин чоң атамдын замандашы болот. Муса акенин бир тууган карындашы бизге коңшу турат. Айылга барганда атам экөө дайым сүйлөшөт десем эле Түгөлбай Сыдыкбеков дасторкондой жайылып кетти. Көрсө, Муса Адышев экөөнүн үй-бүлөлүк жакын катышы бар экен. Жоомарт Бөкөнбаев, Тенти Адышевдер менен илгертен катышат экен. Ал эми Тенти Адышева Муса

Адышевдин жубайы. Ошентип, Түкөм интервью бергенге макул болду. Жаштар театрынын жанында, азыр футбол талаасы болуп калды, ошол жерде жайкалган жашыл бак-шактуу, көлөкөлүү жакшы жер бар эле. Ошол жерге көчмө станцияны алып барып, Балташ Кайыпович өзү режиссер болуп, телеге тартып алдык. Түкөмүн жазуучулук атак-даңкы, келбетсөөлөтү, акылдуу, нускалуу сөздөрү баары төп келишип жатып калды. Түкөм Ала-Тоодой салабаттуу киши болчу. Бир жарым саат тарттык. Аны монтаждап, толук бир сааттык көрсөтүү даярдадым. Эми аны эфирге кетириш керек деген маселе келип чыкты. Наркас Молдожанов башкы режиссер болуп калган. Ага айтпай эле тартып алган болчум. Айтсам эле “эфирге беребиз” деп калды. Анын жигиттик эрки, сөзү, мекенчилдик мыкты сапаты бар болчу. Ал

киши КТРдин ошол кездеги жетекчиси Асанбек Токомбаевдин үй-бүлөсүнө жакын кишилерден эле. Анан Түкөмүн интервьюсу эфирге чыкты. Аябай дүңгүрөгөн сөз болуп, жакшы резонанс жаратты. Эртеси Түкөм телефон чалып “эй, бала, сен эмне кылгансың, бүт республика боюнча үйүмө телефон чалып эле тытып жатып калышты” деди. Түкөм менен ошондон тартып ата-баладай болуп калдым. Бир жолу өзү телефон чалып “жумуштан кийин үйгө келчи” деди. “Эмнеге барайын?” десем, “ай, бала, кел дегенден кийин келе бербейсиңби” деп калды. Жумуштан кийин бардым. Лев Толстойдун столундай чоң столун коюптур. Балдары, келиндери баары чогулуп олтуруптур. “Сен бери кел” деп мени жанына олтургузду. Бет маңдайды карасам бүркүттүн суудан балык эңип бараткан сонун сүрөтү илинип туруптур. “Түкө, эмне,

бүркүт да балык жейби?” деп сурасам, “Бул суу бүркүт деген болот, балык уулайт” деп айтты. Өзүнчө эле бир майрамдай, салтанат өтүп жаткандай маанайда олтурдук. Эт аскан экен, аны алып келди. Түкөмдүн байбичеси абдан жакшы болчу. Түкөмүн юбилейинин алдындагы үй-бүлөсү менен чай ичкен учуру экен. Мени да баласындай көрүп, үй-бүлө мүчөлөрү менен тааныштырды. Ошондон кийин Түкөм эфирге үзбөй чыгып турчу болду. Келерде менден “кандай кийинип барайын, мен галстук такпайм, тек гана көйнөк кийем, мына бул көйнөк мага жарашат бекен?” деп куудулданып сүйлөп калат. Андан кийин автордук кечесин Улуттук Илимдер академиясында уюштурдум. Акын-жазуучулар, академиктер, окумуштуулар катышкан абдан сонун кече болду. Ошол кечедө Түкөмдүн рун жазуулары тууралуу айткан сөздөрү бар эле. Аны уккан айрым чиновниктер чок баскандай чочуп, “кыргыздын жазмасы болгон эмес, бул Сыдыкбеков эмне деп айтып жатат” деп чыгышты. Ал көрсөтүүнү ким тартты эле деп, мага да ыдык көрсөтө башташты. Түкөм “мен аны оюмдан чыгарган жокмун, ал деген илимий термин, бүт илимий китептерде ошентип жазылып турат” деп жооп берди. Ал кезде “бөрк ал десе, баш алган” партиялык жетекчилер аябай көп болчу. Ошентип, ал сыноодон да өтүк. Мен Түкөм менен өмүрү өткөнгө чейин ата-баладай болуп жүрдүм. Кийинчерээк күтүүсүздөн эле байбичеси каза болуп калды. Түкөм ошондо аябай катуу кайгырды. Өмүр бою бирге жашап келаткан эң жакын кишиси, балдарынын апасы өтүп кетсе чынында эле кыйын болот экен. Байбичеси Түкөмүн кареги менен тең айланып турат эле. Эшикке чыкса чепкенин жаба коюп, тамагын кылдап жасап берер эле. Түкөм ошондо бир сынды. Байбичесинен кийин кичине кыйналып калды. Кароосу, багуусу ойдогудай болбой калды окшойт. Балдары, келиндери карады, бирок, байбичесиндей болбойт тура. Бир жолу барсам үйү аябай суук. Аял болбогон үйдүн куту болбойт экен. Жууркандары жыйылбаган, столдун үстүлөрү чаң. Жүрөгүм кысылып, зээним кейиди. Кийин мен Ошко иштеп кеттим, ошол боюнча барыш-келишибиз солгундай түштү.

(Уландысы бар)

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ